

VƏTƏN SİMURQLARI

II Qarabağ Vətən
Müharibəsinin Qəhrəmanları

I Kitab

Hazırladı: Almaz Ülvi

"Elm və təhsil"
Bakı - 2021

44 GÜNÜN ƏFSANƏSİ

*Həyat üçün doğulmuşuq,
Vətən üçün ölməliyik!*
Ülvi Bünyadzadə

Qarabağ Azərbaycandır və nida!
Dağlıq Qarabağı düşmən işğalından azad etmək üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev belə bir şüarla səfərbərlik elan etdi və Qarabağa doğru yola başladı!

İkinci Qarabağ Vətən Müharibəsinə başlamaq üçün 27 sentyabr 2020 günü qəflətən seçilmədi. Bu günə 30-32 ili arxada qoyan dərd-ələm dolu illəri ağır addımlarla gəlməmişdik. Nə edəcəyimizi, necə edəcəyimizi düşünürdük. Tarix boyu türk sınaq, əyilən, məğlub xalq olmayıb. Zaman fürsətini, məqamını gözləməyi də bilən, səbr sahibi olub, kəmfürsət olmayıb, haqq meydanına cəsarətlə Kişi kimi girib, qalib olaraq çıxıb.

Düşmən bir olsa idi, onun başını bir göz qırpımında əzmək Azərbaycanlılar üçün çətin iş deyildi. Amma görünməyən düşmənləri, ilana ağı verən əqrəbləri, ağır hərbi texnikanı, raketləri, silah-sursat alıb-satanları, insanlıq nə olduğunu bilməyən kasrləri dərdimizə bükülüb kənardan müşahidə edirdik. Çünki zamana ehtiyac vardı.

2016-cı il aprel ayının 1-dən 2-nə keçən gecədən başlayaraq tariximizin şərəfli səhifələrinə yazılacaq Aprel döyüşləri (Aprel müharibəsi və ya Dördgünlük müharibə) ağrılarını yaşadıq. Sonra uzaq yerdən gələn ağır təzyiqlər qar-

Toplayıb nəşrə hazırlayan və ön sözün müəllifi:

Almaz Ülvi (BİNNƏTOVA)
filologiya elmləri doktoru

Redaktor: **Gülbaniz BABAXANLI**
filologiya elmləri doktoru

Rəyçilər: **Akif AŞIRLI**
tarix üzrə fəlsəfə doktoru

Şafəq NASİR
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

Məsul katiblər: **Əzizəgə NƏCƏFOV**,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru
Şəbnəm BABAYEVA

Kompyuter dizaynı: **Atilla SÜLEYMANLI**

VƏTƏN SİMURQLARI (II Qarabağ Vətən Müharibəsinin Qəhrəmanları) / Toplayıb nəşrə hazırlayan və ön sözün müəllifi: Almaz Ülvi (Binnətova) I kitab. – Bakı, "Elm və təhsil", 2021. – 288 səh. [şəkillil]

Kitabda İkinci Qarabağ Vətən Müharibəsində qəhrəmanlıq göstərən igidlərimizin - Şahid olmuş qəhrəmanlarımızın döyüş yolu işıqlandırılır. Təqdim olunan yazılar ana qəlbinin hiçqırığı, baci göynartisi, dost məhəbbəti, qardaş qubarı ilə qələmə alınıb - Qarabağ cəhəbindən bir çınqı, bir ataş görünüşüdür. Qarabağ uğuruna gənc ömürlərini qurban verən balaların torpaq eşqinə əla bağlanmışdır. Sanki onların ölümə yox, ilahi qüdrətin hüzarına ucaldığına şahid olursan. Şahid olan bu gənc Qəhrəmanların borcu üdənməz: onlar Azərbaycan xalqını uzun illərin məhəbbətindən qurtarıblar, 30 ildir işğalçı tapdağında qalmış torpaqlarımızı ağır döyüş yolları keçərək azad etmişlər. Qəhrəmanlarımızın qələmə alınan taleləri tariximiz qızıl səhifələrindədir, gələcək nəsillə çatdırılacaq dastandır.

Onların haqqını biz unuda bilmərik, - deyə elektron poçtumuza gələn yazılara əl dəymədən kiçik redaktə ilə kitabə - "Vətən simurqları"na (I kitab) daxil etdik.

ISBN 978-9952-8388-0-0

© Almaz: Ülvi, 2021

şımızı kəsdı. 2020-ci ilin may ayının 8-də Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyanın qədim Xankəndimizə gələrək "Qarabağ Ermənistandır və nöqtə" deməsinin, bu azmış kimi qədim Şuşa şəhərimizdə yallı getməsinin cavabını vermək üçün zamanı daha bir neçə il uzatmağa ehtiyac qalmamışdı.

2020-ci il 12 iyul tarixində Ermənistan – Azərbaycan dövlət sərhədində Tovuz rayonu əraziləri boyunca başlayan döyüşlər, hadisələrin ikinci günü general Polad Həşimovun düşmən gülləsinə tuş gələrək şəhid olması insanları bir nəfər kimi ayağa qaldırdı. Yəni, artıq öyrəşdiyimiz atəşkəs pozulmasından general da öldürülmü? General Polad Həşimovun şəhid olması xəbəri ildırım sürəti ilə bütün Azərbaycana, bizi istəyən dost və istəməyən ölkələrə yayıldı. Az sonra Müdafiə Nazirliyi tərəfindən elan edildi: "2020-ci il 14 iyulda Tovuz istiqamətində gedən döyüşlərdə 11 şəhidimiz olmuşdu: Onlar general-mayor Polad Həşimov, polkovnik İlqar Mirzəyev, mayor Namiq Əhmədov, mayor Anar Novruzov, gizir İlqar Zeynalli, gizir Yaşar Babayev, müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Elçin Mustafazadə, baş leytenant Rəşad Mahmudov, çavuş Vüqar Sadiqov, baş əsgər Elşad Məmmədov və əsgər Xəyyam Daşdəmirovdur.

14 iyul qanlı hadisələri hər kəsdə qəti olaraq səfərbərlik duyğusu oyatdı. İnsanları sakitləşdirmək mümkün deyildi. Hamı "Qarabağ! Qarabağ! Qarabağ!" deyərək intiqam hissəsinə bələnmışdi. Heç kimin gözü başqa şey görmürdü, könüllü başqa şey duymurdu.

Budur, 27 sentyabr 2020-ci il. Həmin günün səhəri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xalqa müraciəti oldu: "Bu gün səhər Ermənistan silahlı qüvvələri bir neçə istiqamətdən müxtəlif növ

silahlardan, o cümlədən ağır artilleriyadan istifadə edərkən bizim yaşayış məntəqələrimizi, eyni zamanda, hərbi mövqələrimizi atəşə tutmuşdur. Düşmən atəşi nəticəsində mülki əhali və hərbiçilərimiz arasında itkilər, yaralananlar var. Allah şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Onların qanı yerdə qalmayacaqdır. Azərbaycan Ordusu hazırda düşmənin hərbi mövqələrinə atəşlər, zərbələr endirir və bu zərbələr nəticəsində düşmənin bir çox hərbi texnikaları sızardan çıxıb. Bu, erməni faşizminin növbəti təzahürüdür ..."

Ali Baş Komandanın xalqa müraciətini insanlar ayaqüstə qarşıladı. Axır ki! Axır ki, o məqam çatmışdı. Çünki artıq xalqın səbr kasası daşib yeri-göyü başına almışdı. Sanki qılınca qınından sıyrıb düşmənin bəgərinə saplayacaq qədər ani məqam yaranmışdı. Ona görə də bu çağırış, bu müraciət bir udum su kimi ciyərlərə sərinlik gətirdi.

Baxmayaraq ki, adı Mühəribə idi. Mühəribə ölüm-itim, dağıntı, göydən od ələnmək deməkdir. İllahdakı indiki hərbi texnikaların şəklini qəzetlərdə, kitablarda görəndə adaman bəgri yararılır. Amma bu dəfə, artıq bıçaq sümüyə di-rənmişdi. Qarabağ torpağı – ana torpaqlarımız uğrunda, ya qazı, ya da şəhid olmalıyıq. Başqa seçim yoxdur. Ali Baş Komandanın bu müraciətinə bütün Xalq ayağa qalxdı. Uşaqdan böyüyə, qız-qadınlarımız, oğullarımız... hamı könüllü olaraq Vətəni işğaldan qurtarmağa getmək istədi. Amma Ali Baş Komandanın əmri ilə yalnız müəyyən yaş həddi nəzərə alınan oğullarımız cəbhəyə yollandı. Minlərlə könüllü gənclərimiz geri qaytarıldı, "ehtiyac olarsa, sizi də cəbhəyə göndərəcəyik" – dedilər.

Sanki mühəribəyə yox, müqəddəs bir ziyarətə gedirmiş kimi hərbi geyimli igidlərimizi yola saldıq. arxada isə yağış kimi dualarımızla onları Allaha amanatladıq. Şair

Emin Piri yazır ki, “muharibəyə yola düşəndə anam basıma xına qoydu”.

2-3 gün ötməmiş Müdafiə nazirliyindən ilk xəbər gəl-di, düşmən cəbhəboyu hücumu kecb. Ağır döyüşlər gedir. Ayıq - sayıq olmalı, yalnız rəsmi xəbərlərə inanmalı, ciddi duruş nümayiş etdirməli, düşmən dəyirmanına su tökmə-məliyik. Haqq bizimdir, qələbə bizimdir! Tanrı Ordumuzu Zəfərə yetirsin! İşğal altında olan bir sıra kəndlərimiz, hərbi əhəmiyyətli yüksəkliklərimiz azad olunub. Füzuli və Cəb-rayıl rayonlarının bir sıra kəndləri Ordumuzun rəşadətli hü-cumu ilə işğaldan qurtuldu. Tanrı, Ordumuzu müzəffər elə. Tökülən qanlar yerdə qalmasın. Əsir yurdlarımızı qovuşaq. Ümid sənədir ancaq, Azərbaycan - Türk əsgəri!

Müdafiə Nazirliyinin 2 oktyabr 2020-ci il: “Ağdərə istiqamətində qoşunlarımız Madagiz (sonra bu ad Suqovuşanla əvəz olundu) ətrafındakı hakim yüksəklikləri azad edib və bu məntəqəni nəzarətdə saxlayır. Cəbrayıl-Füzuli istiqamətində qoşunlarımız düşmənin müqavimətini qıraraq onu geri çəkilməyə məcbur edib və irəliləməyə nail olub”.

Artıq Qələbə soraqlı xəbərləri Ali Baş Komandanın özündən eşitmək istəyirdik: Sonra, xalqla bir yumruq olan Prezident Tviter xəbərlərinə keçdi. Cana yaxın mənbədən gələn xəbərləri həsrətlə gözlədik: Prezidentdən dalbadal Tviter xəbərləri gəlir: Füzuli bizimdir! Cəbrayıl bizimdir! Zəngilan bizimdir! Qubadlı bizimdir! Qələbə xəbərlərinə o qədər alışdıq ki, bir gün ara verəndə darıxırdıq, hətta çəkin-mədən sosial şəbəkə üzərindən Ali Baş Komandana mesaj yazırdıq ki, “cənab ali Baş Komandan, bir Tviter at, nə olar”. Və bildirdik ki, bu mesajlar oxunur. Axsamüstünə ye-ni xəbər gəlirdi. Bax, Rəşadətli əsgərlərimizin qanı-canı ba-hasına qazanılan bu qələbələr sayısında Azərbaycan bütöv

bir ailəyə, bir yumruğa dönmüşdü. Səmimi, mehriban, inam hissi, torpağa məhəbbət... bir sözlə, bizi ayıracaq bir şey yox idi. İqtidar-müxalifət yox idi, dünyanın hər yerindəki azərbaycanlılar – hamı bir idi. Hamının bir dərdi vardı: Torpaqlarımızı işğaldan azad etməliyik, vossalam!

Pakistan Dövlət olaraq yanımızda olduğunu rəsmən bəyan etdi.

Əfqanıstan hökumətindən “yanınızdayıq” – deyə səs gəldi.

Azərbaycandan köçüb İsrailə gedən yəhidilər səsimi-zə səs verdi, rəsmi olaraq bizimlə olduqlarını bəyan etdilər..

Ali Baş Komandanın bir cavabı Mühəribənin epiqrafı oldu: “Qarabağ Azərbaycandır və nida”.

Qarabağ Azərbaycandır! Rəşad Məcidin nəvəsi balaca İpəyin şirin dillə söylədiyi “Pəpişyan, möhkəm gizlən sənə tapmasınlar” atmacaları belə əhvalımızı xoş edirdi. Bu da İpəyin Tviteri idi. Bu ağır gündə, ölüm-itimli, qan-qadalı günlərdə gülüş dolu atmacalarımızdan qalmadıq, aqlama-dıq-sızlamadıq, çünki haqq mübarizəsinə qalxmışdıq. Şuşa-da yaranı və üst geyimini güllə parçalamış bir gənc üzüyü-xarı dağa çıxaraq “Ə, Paşik, bəs deyirdin Cəbrayıl yola çə-kirəm, hanı bəs!” – deməsi ilə o əsgərimizin dərdini bizə unudurdu, ürək dolusu güldürdük, çünki qanı axa-axa o əsgərdə güldürdü..

Çünki torpaqlarımızı işğalçılardan təmizləyirdik.

Türkiyə isə arxamız, dayağımız idi. Sosial şəbəkələr də paylaşan “Karabağ'a birgə yürüyelim” devisi ilə Rəcəb Tayyub Ərdoğanla Prezidentimizin şakilləri boyaboy yayımlanırdı. Səlcuq Bayraktarın “RUA”-ları xıız kimi imdatı-mıza yetmişdi. Deyirdilər ki, o PUA-ları alandan sonra şəhidlərimiz az oldu. Az sonra Səlcuq Bayraktar mətbuatda

bildirdi ki. "Qələbədə Türkiyənin istehsalı olan milli texnologiyanın rol oynaması bizə qürur verir. Amma bu zəfərin əsl sahibləri isə şəhid olan əsgərlərdir".

Bu birliyimiz ox olub düşmənin gözünə batırdı. Tər-təri, Bərdəni, Gəncəni, ətraf kəndləri erməni ağır hərbi texnikası atəşlə oda qalayırdı. Mülki əhalini gecə yarısı – yatdığı yerdə raket yağışına tuturdu. Bir andaca hər yeri, evləri, ailələri danmadağın edirdilər. Kərpələr ölü, analar, ağ-saqallar, ağbircəklər çarəsiz durumda qalırdılar. 100-dən artıq mülki əhali öldürüldü. Dağılmış evlərin altından çıxaraq üçrəngli bayrağını bağrına basıb hadisə yerindən uzaqlaşan insanlar vardı.

Türkiyənin CNN TV-nin müxbiri Fulya Öztürkün Gəncədəki hadisə zamanı "Bu ölümlərdən, hərbi raket yağışından qorxmursunuzmu?" – sualına cavab olaraq, "yox qorxmuruq, naoborot qızıyıyuruq" dedilər. Bütün dünya Azərbaycan xalqının torpaq eşqinə heyran qalmışdı. Erməni mənbələri cəbhədən xəbər yazdılar: "Biz onları güllə ilə vururuq, yıxılırlar, sonra durub qanları axa-axa üstümüzə gəlirlər və soldatlarımızı öldürürlər. Biz şey görməmişik. öldürürük, dirilib ayağa qalxırlar".

Azərbaycan xalqı qələbəni belə qazanırdı. Can verərə, can ala-ala. Şəhid olurdular, amma daha da irəli addımlayırdılar. Şuşa qalasını qayalar dırmaşaraq əlbəyaxa döyüslə qazandılar. Erməni daşnakları özləri belə bu mənzərələrdən vahiməyə düşmüşdülər. "Bu müharibə xalqımız üçün Vətən Müharibəsidir. Biz Vətən torpaqlarını işğalçılardan azad edirik, döyüş meydanında tarixi ədaləti bərpa edirik" – Ali Baş Komandanın sözüdür.

Axi erməni əslində kimdir ki? Gürcüstanın lider oğlu Mixail Saakaşvili onların adını çox düzgün yazıb: "Tarixən

ermənilər türklərin və azərbaycanlıların qulu olublar". Bir çox dünya liderlər ermənilər kimliyini daqiq şərhlə ediblər:

Əmir Teymur: "Erməniləri bir millət kimi yer üzündən silmədiyim üçün gələcəkdə məni lanətləyəcəklər", – yazıb.

Rus şairi Aleksandr Puşkin: "Sən kələsən, sən qorxaqsan, çünki sən ermənisən", – yazıb.

Fransız A.Düma: "Ermənilər həmişə başqa dinə quluq edən hökmdarların hakimiyyəti altında olmuşlar. Nəticədə öz fikir və duyğularını gizli saxlayan, hiyləgər və kələkbaz adamlara çevrilmişlər", – yazıb.

Fransız Qraf De Şole: "Ermənilərin yoxsulluq və əzab-əziyyət çəkməsi məndə onlara qarşı böyük rəhm oymatmasına baxmayaraq, onların haramzadəliyi, kələkbazlığı o dərəcədə biabırçı, o qədər hiddətləndirici idi ki, mən heç vaxt onlara bağlana bilməzdim", – yazıb.

İsveç Adam Mets: "Dərisi ağ qulların pisi ermənilərdir. Abır-həyaləri yoxdur, oğurluqları olduqca məşhurdur. Onlar yalnız dəyənək və qorxu altında yaxşı işləyirlər", – yazıb.

Baxın, ermənilər haqqında dünya xalqlarının fikirləri belə məzmununda olub. Belə iyrənc məxluqlarla qonşuluq etməyə məhkum olunmuşuq, halbuki onların bizim Qafqazda yer-yurdları heç zaman olmayıb.

Sentyabrın 27-sindən ta noyabrın 10-na kimi hər günün minlərlə qəhrəmanlıq səhifələri yazıldı.

Noyabrın 8-ində səhər saat 11-12 olardı, sosial şəbəkələrdən xəbər yayıldı ki, Ali Baş Komandanın yeni xəbərini birbaşa yayımda deyəcək. Gözlədik, zaman da tez ötmür ki! Nəhayət, eşitmək istədiyimizi Şəhidlər Xiyabanından səsləndirdi:

Əziz Şuşa, sən azadsan! Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq!
Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik!
Şuşa bizimdir! Qarabağ bizimdir!
Qarabağ Azərbaycandır!

Bir gün sonra yeni bir Tviter xəbəri: bu gün noyabrın 9-u 72 kənd işğalçılardan azad olunub”.

Məhz 72 rəqəmi. 72 min dərdin içindən sıyrılıb çıxdığımızı işarə rəqəm kimi qəbul etdim.

Daha sonrakı gün noyabrın 10-nu gecəyarısı Azərbaycan ordusunun 44 günlük Vətən Müharibəsində düşməyə qalib gəlməsi, erməni tərəfin ağ bayraq qaldırması elan edildi!

Bu 44 günün hər dəqiqəsi bir tarix oldu.

Bu 44 günün hər dəqiqəsində bir Azərbaycan Qəhrmanı kaşf olundu. Bu qəhrmanlar 1992-ci ildə tərksilah olunmuş Azərbaycan əsgərlərinin balaları idi. 44 günlük İkinci Qarabağ Müharibəsində Qarabağı düşməndən xilas etməklə yanaşı, həm də atalarının intiqamını aldılar, Xocalının intiqamını aldılar. yüzlərlə kəndlərimizdə, Qarabağın hər addımında öldürülən insanlarımızın intiqamını aldılar.

Bu 44 gündə Ali Baş Komandan 40 xarici ölkə mətbuatına müsahibələr verdi, həqiqəti dünyaya birbaşa dedi. Hətta verilən suallar da düşmən niyyətli suallar idi. Lakin cavablar sərrast atılan güllə kimi onların niyyətlərini darmadağın edirdi.

Bu 44 gündə biz yenidən Simurq kimi doğulduq. Bu qələbəni bütün Azərbaycan xalqı bir yerdə qazandı: Azərbaycanımızdakı bütün millətlər Azərbaycan Xalqı olaraq – qürurlu azərbaycanlı olaraq Qarabağımızı işğaldan azad etdi. Çünki bu, Namus davası, Haqq davası, Şərəf davası idi. Ali Baş Komandanımıza verilən "Qarabağ Azərbaycan

üçün niyə bu qədər önəmlidir?"- sualına dəqiq bir cavab verib: " Bu, ədalət məsələsidir, bu, milli qürur məsələsidir və bu, beynəlxalq hüquq məsələsidir. Beynəlxalq hüquq və bütün beynəlxalq ictimaiyyət Dağlıq Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi tanıyır. Biz ədaləti bərpa edirik və biz BMT Təhlükəsizlik Şurasının 27 il ərzində kağız üzərində qalan qətnamələrini icra edirik”.

"Qarabağ Azərbaycandır!" zəfəri asan qazanılmadı. 44 günlük Vətən müharibəsinin yeni tarix qazan qəhrəmanları sırasında – 3 polkovnik, 23 polkovnik-leytenant, 49 mayor, 54 kapitan, 103 baş-leytenant, 147 leytenant, 5 kiçik-leytenant, 267 kiçik gizir, gizir, baş gizir, 696 7 miçman, MAHHXHQ-MAXE 1241 əsgər – rəsmən elan olunan 2783 qəhrəman oğullarımız şahid oldular, yüzlərlə yaralımız, o cümlədən itkinlərimiz, əsir düşənlərimiz oldu. Müharibə bu deməkdir.

Bura qədər yazdıklarım Bakıdan müşahidə etdiyimiz, birbaşa hadisələrin içində olduğumuz və ya müşahidə etdiyimiz gerçəklərin bir anıdır.

Amma əsil Müharibə Qarabağ torpaqlarında gedirdi. Oğullarımız orada vuruşurdu, oğullarımız orada yaralanıb, orada şahid olur, orada əsir götürülürdü, orada min dərəcəlik temperaturada məhv edilirdi. Bunlar birbaşa gözləri qarşısında baş verirdi, iştirakçısı da özləri idi. Amma bir nəfər də fərarı olmadı, bir nəfər də satqın olmadı, bir nəfər də gileylənmədi, hamının bir hədəfi vardı: "Qarabağ şərəfsiz düşmən işğalından azad olmalıdır, vəssalam". Düşmən qoyub qaçdığı yerləri – kəndləri, şəhərləri oda qalayırdı. Bir tikili belə salamat qoymadılar, üstəlik hər yeri minaladılar. Çünki öz tikdikləri deyildi, öz torpaqları deyildi, öz dədə-baba yurdları deyildi.

Zəhmət çəkib tikib-qurmamışdılar, ona görə də “uf” demədən bütün yurdlarımızı tonqallara çatdılar və kənar-dan durub seyr edirdilər. İnsan nə qədər quduzlaşar, nə qədər vəhşi olar ki, söz də tapa bilmirəm ki, müqayisə edim, ya da bənzədim. Qəbr daşlarına qədər qırıb dağıtmışdılar. Sanki buralardan bir vəhşi qəbilə sürüsü keçmişdi.

10 dekabr Bakıda Zəfər Paradı keçirdik. Milyonlarla insanımız küçələrə axışdı: Bu Zəfəri bizlərə bağışlayan qaziləri, tərxis olunmuş əsgərləri, generalları yaxından görmək üçün. Cənab Ali Baş Komandan İlham Əliyevi, sayın Rəcəb Təyyub Ərdəğanı yaxından görmək üçün. Dünyanı başına alan pandemiyə (dünyada, o sıradan Azərbaycanda tüğyan edən koronavirusu) belə unutduq. “Eşq hər şeyə qalib gəlir” libasını geyinib Azadlıq Meydanına axışdıq. Bəli, doğrudan da eşq hər şeyə qalib gəlmiş.

10 dekabr 2020-ci il. Bu gün səhər saat 10 tamamdan Zəfər Paradımızı qeyd edəcəyimiz Azadlıq Meydanına doğru getdim. Evimizə çatanda isə saat 18 idi. Dünyanın ən gözəl günü. Ömrümə ömür qatılan bir gün yaşadım, yorulmaq yadıma düşmədi, evə çatanda hiss etdim. Virus-zad yox idi, hamısı ölmüşdü. Şükürlər olsun Uca Yaradana!

Parad çıxışında Ali Baş Komandanımız elə müdrik bir söz dedi ki, sanki dünyaya yenidən gəldim: “Zəngəzur, Göyçə, İrəvan bizim tarixi torpaqlarımızdır. Bizim xalqımız bu torpaqlarda əsrlər boyu yaşayıb.”

Sayın Ərdəğan bizim milli tariximizi elə incəliklə xırdaladı ki! Meydanda uşaqlıqdan əzbər bildiyim bir Azərbaycan bayatısını dila gətirdi:

Arazı ayırdılar,

Qan ilə doyurdular,

Mən səndən ayrılmazdım,

Zülm ilə ayırdılar,

Ay Laçın, can Laçın!

Mən sənə qurban, Laçın!

Bir sözlə, gözəl bir gün yaşadım! Şükürlər olsun. Bir facebook (üzkitab) statusuna sığısa söhbət deyil”.

Küçələrimizdə boyaboy “8 noyabr – Zəfər bayramı” şüarları bəzəyirdi, üçrəngli bayraqlarımızla yanaşı. Məlumdur ki, 10 noyabr tarixi Zəfər Günü elan edilmişdi. Noyabrın 10-nu Türkiyədə Mustafa Kamal Atatürkün anım günü olduğunu nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev Zəfər Günü tarixinin dəyişdirilməsi barədə qərar qəbul edib. Dəyişikliyə əsasən hər il noyabrın 8-i Azərbaycan Respublikasında Zəfər Günü kimi qeyd ediləcək. Əziz Şuşamızın azad edildiyi tarixdə.

Cəbhədəki hadisələrin hər biri bir gəncin tərcümeyihəlindən toxunurdu. Azadlıq meydanında düşündüm ki, bəs biz nə edək, bu mübarizədə hansı əməyi ortaya qoyaq. Sosial şəbəkədə belə bir elan verdim: “Qələbə Paradımızdan sonra hər kəs 1. Ən azı bir Qarabağ müharibəsi Şəhidindən və 2. Ən azı bir Qarabağ müharibəsi Qazisindən və ya Qəhrəmanından məqalə yazsın, sonra qısa vaxt ərzində kitab kimi nəşr edək (fotoları ilə).

Əgər etiraz etməsə, mətbuatımızın nizamlısı, tarixçisi Akif Aşırı bəyə (lap sürpriz kimi oldu, üzr) xahiş edək, bu işə rəhbərlik etsin. Kim neçə səhifə və neçə qəhrəman haqqında yazırsa yazsın. Kitab pulsuz paylanacaq. Belə kitablara ehtiyac var: həm Şəhidlərimizin, Qazilərimizin, Qəhrəmanlarımızın tanınması, həm valideynlərinin könlünü almaq məqsədilə, həm də dərslik kimi (sınıfdanxaric

oxu kitabı olaraq). e-mail: 2.qarabag.kitab@mail.ru (məqalələr bu e-mailə göndərilsin)".

Budur. cəmi 10 günə 350-dən artıq Qəhrəmanımızı haqqında yazı – məqalə aldım: Şəhidlər, Qazilər, İgidləri - miz haqqında. Davamı isə daxil olur. Belə fikirləşdik ki, Şəhidlərimizin qırx gününə I kitabı nəşr edək, davamını II kitabı isə Novruz bayramında nəşr edərək. Bu kitabdakı yazıların – məqalələrin harası bir igidin ömründən bəhs etsə də, əslində hər yazıda döyüş meydanı görünür, döyüş əhval-ruhiyyəsinə dolursan, özünü Qarabağda, işğaldan azad olmuş, bizdən ötrü qarıbsamış Füzulidə, Cəbrayıldə, Zəngilandə, Qubadlıda, Suqovuşanda, Ağdərədə, Şuşada, Ağdamda, Kəlbəcərdə, Laçında görürsən.

Körpə Züleyxanın atası Fətəh Qəhrəmanımızı Cəlal Akimovun cəbhədən gündəlik bir kəlmə məlumatı ilə oradakı mənzərəni təsəvvür edirdim. Axı I Qarabağ Müharibəsində özüm də jurnalist kimi bir çox bölgələrə getmişdim. Müharibənin nə demək olduğunu gözümnlə cəbhədə görmüşdüm. Hər kəsə dualar edirdim, Cəlalə də dua edirdim ki, üzügülər, heç nədən xəbəri olmayan körpə Züleyxa atalı-analı böyüsun, amin (kitab çapa gedən vaxt əsgərimiz evinə döndü, şükürlər olsun). 44 günlük Vətən Müharibəsindəki yaşantılarımızın ani bir məqamını qələmə aldım. Halbuki 44 günün hər dəqiqəsi üçün 1000 səhifəlik dastan yazmaq olar, tarixi həqiqətləri yaddan çıxarmamaq üçün yazmağa borcluuyq.

I Qarabağ Müharibəsindən sonra "Müharibə ağırılırım" adlı 545 səhifəlik kitab yazmışdım. Elektron poçtumuza daxil olan məqalələri "Vətən simurqları" (II Qarabağ Vətən Müharibəsi Qəhrəmanları) adlı kitabda, həm də 2 kitabda qruplaşdırdım: "Şəhidlər – əbədiyaşar igidlər"

və "Hələ də cəbhədədirlər". Hazırda "Şəhidlər – əbədiyaşar igidlər" bölümündə poçtumuza daxil olan ilk yazıları təqdim edirik, bu yazılar ana qəlbə, bacı göynortisi, dost məhəbbəti, qardaş qubarı ilə qələmə alınır – cəbhədən bir çimçiq, bir atəş görüntüsüdür. Can verən balaların torpaq eşqinə elə bağlanırsan ki, onların ölümə yox, ilahi qüdrətin hüzuruna ucaldığına şahid olursan. "Hələ də cəbhədədirlər" adlı II kitabda isə, həmin məqamları görənlərdən, dərk edənlərdən göylərə ucalan ruhları baxışları ilə yolçu edənlərdən bəhs edilir. "Şəhidlər – əbədiyaşar igidlər" bölümündə geniş həcmli yazılar, bir igidin tərcümeyi halı verilsə, "Hələ də cəbhədədirlər" bölümündə ucalıq məqamını dərk edənlər haqqında bir-iki cümlə, ya da "Sözsüz" deyə sadəcə şəkillər təqdim ediləcək.

Bu 44 gündə televiziyalarda ağır texnikanın, raketlərin od püskürən uçuşları, dronların vızılı ilə hədəfinə tərəf uçuş səsinə eşitdiksə, cəbhədən uzaqda bir səssizliklə, dualı enerjilərlə bütün cəbhə boyu. Qarabağ səhədləri boyunca asılı qaldıq. O zaman sözümtüz "sözsüz" baxışlarımız oldu. Kitabımızın ikinci bölümündə bunları demək istədik.

90 yaşlı bir baba 2 saatlıq karantin qaydalarına uyğun olaraq SMS-lə izn alıb bayraq almağa gedir, eyni qayda ilə analar-bacılar yemək bağlamaları ilə yol kənarında gözləyir ki, cəbhəyə yola düşən maşınlarla göndərsinlər.

“Ay anam-bacım, cəbhədən hər şey artıqlaması ilə var” – desələr də, qurban olum, a bala, bu isti çərəyin xəmirinə dua üfürmüşəm, balalarımızı düşmən tətiyindən qoruyar”. Etiraz edəcək söz qalmırdı. Bax, o sözsüz məqamları kağıza köçürüb gələcəyə ötürmək istədik.

Gəncədə raket artilleriyasının zərbəsindən dağılmış evlərin altından üzü-gözü qana bələnmiş Bəxtiyarın gülümsər çöhrəsini xatırlayın. 5 yaşlı uşaq düşməne gülür ki, məni öldürə bilmədin ki?! Amma atalarımız Qarabağı, işğal etdiyən yurdumu səndən alır”.

Bu kitab həm də psixoloji məqamları qabardıb. “İti qovan” Azərbaycan Ordusunun hünəri” (*Samir Səltarov*) könlümüzün qubar hisini yudu, belimizin kədər bükümünü açdı. “Bütün cəbhə xətti boyu irəliləyən müzəffər Azərbaycan ordusu həm Ermənistanə həm də bütün dünyaya mükəmməl, indiyədək misli görünməmiş taktika və XXI əsr müharibəsini əyani şəkildə nümayiş etdirir” (*Zakirə Əliyeva*).

Bütün mətbuat orqanlarının üz səhifəsini Ali Baş Komandanın boyaboy fotoları bəzədi. Bu xalqla bir olan ölkə rəhbərinə iman, məhəbbət, bizləri gələcək nəslin qarşısında xar olmaqdan xilas edən şəxsə ehtiram idi”.

Bu kitabın qəhrəmanları Qarabağ torpaqlarını işğaldan azad edən Şəhid olan Qəhrəman oğullarımızdır, Ali Baş Komandandır, bütün Ordumuzdur, bütün Azərbaycan xalqıdır, Türkiyə-Azərbaycan dostluğudur, atalarımızı gözləyən körpələrimiz, əlləri göyə uzalı Allaha duasını əsirgəməyən analar, atalar, bacılardır, körpələrdir.

Bütün qəhrəmanlarımıza ərnağan olsun deyə, bu kitabı hazırlamağı mənəvi borc bildik.

Allah sizi qorusun!

Allah yurdumuzu qorusun!

Allah xalqımızı qorusun!

Allah millətimin, xalqımın başını uca edənləri qorusun!

Allah Qarabağımızın xilaskarı, böyük sərkərdə deyə bu gün öyündüyümüz cənab Ali Baş Komandanımızı qorusun!

Yaşasın Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığı!

Allah İgid Oğullarımızı, Rəşadətli, Şanlı Ösgərlərimizi Qorusun!

Amin!

Almaz Ülvü (Binnətova)

19 dekabr 2020-ci il

ŞƏHİD QANI

*Nə vaxt torpaq susur dərdlilər kimi,
Onda şəhid qanı deyir sözünü.
Hər səhər Günəş də göz açan kimi,
Şəhid qanı ilə yuyur üzünü.
Heç sevgi olarmı ürək olmasa,
Sevilən bir yurdun gültü soğulmaz.
Şəhid qanı ilə suvarılmasa
Torpaqdan heç zaman şəhid doğulmaz.
Qəlbi daş oları tapmaz bu duyğu,
Nankorun yuvası, yurdu bilinməz.
Vallah, şəhid qanı - Tanrı vurduğu
Vətən möhürüdür itməz, silinməz.
Vətən birçə danə, oğullar min-min.
Oğul sinəsidir hər qaya, hər dağ.
Torpaq yaralansa birçə şəhidin
Ona qan qrupu düz gələr ancaq.
Dadı ağzı-lardan çox tez ötər, çox,
Yad xeyir-dualı şöhrət meyinin.
Cavanlar! Əcnəbi şəkli olan yox,
Şəhid qanı olan köynək geyinin.
Şəhidlər - qılıncdır sığmaz qınına,
Şəhidlər - torpağın son gümanıdır.
Sancın bayraqları şəhid qanına,
Ən yüksək ucalıq şəhid qanıdır.*

*Sahib İbrahimli
Gəncə şəhəri*

BİZ QƏLƏBƏNİ DƏMİR YUMRUĞUN VƏ BİRLİYİMİZİN NƏTİCƏSİNDƏ QAZANDIĞ!

Akademik İsa HƏBİBBƏYLİ:

Ölkəmizin Dağlıq Qarabağda və ətraf ərazilərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə erməni işğalçıları üzərində qazandığı hərbi-siyasi Zəfər xalqımızın çoxəsrlik tarixinin ən böyük tarixi hadisəsidir. Tarixin ən müxtəlif dövrlərində Səfəvilərdən Nadir şahə və İosif Stalinə qədər azərbaycanlıların iştirak etdikləri müharibə və yürüslərdə qazanılmış qələbələrdən heç birində Azərbaycan faktoru indiki qədər

mühüm yer tutmamış, ümummilli əhəmiyyət kəsb etməmişdir. Dağlıq Qarabağda və ətraf rayonlarda qazanılmış böyük Zəfər məhz Azərbaycan ərazi naminə, Azərbaycanın bütövlüyü uğrunda aparılan müharibənin parlaq hərbi-siyasi yekunu, möhtəşəm nəticəsidir. Ona görə də bu müharibə haqlı olaraq xarakteri etibarilə Vətən müharibəsi adlandırılır. Bu müharibənin Ali Baş Komandanı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, icraçısı isə müzəffər Azərbaycan Ordusu və Azərbaycan əsgəridir.

Aman qardaş,
doğrudurmu deyirlər,
Gecə-gündüz
qan tökülür yurdunda.
Qarabağın tarixini danırırlar,
Məscid uçur,
dam sökülür yurdunda.
Qarabağdı mənim dinim – imanım,
O torpağın nişanəsi,
iziyəm.
Məni belə aciz görmə qəbirdə,
Qəbirdə də
Qarabağın özüyəm.

Ülvi Bünyadzadə

ADİL İBRAHİMLİ

Hər bir millət öz milli qəhrəmanları ilə daima qürur duymalıdır. Lakin təəssüflə qeyd etmək lazımdır ki, bu gün gənclərimizin əksəriyyəti şəhidlərimizi yaxşı tanımır və ya onlarla bağlı tam olaraq məlumatlı deyillər. Gənclər onların adlarını bilməli, onlarla qürur duymalı, həmin insanları örnək alaraq onlara bənzəməyə çalışmalı və onlar haqqında məlumatları gələcək nəsillərə ötürməlidirlər.

Yazımızın qəhrəmanı İbrahimli Adil Asəm oğlu 1992-ci il sentyabr ayının 9-da Sumqayıt şəhərində anadan olmuşdur. O, 1999-cu ildə Sumqayıt şəhəri 14 nömrəli tam orta məktəbin I sinfinə qəbul olmuş və oxuduğu müddət ərzində məktəbin ən fəal şagirdləri sırasında yer almışdır. 2008-ci ildə Naxçıvanski adına hərbi liseyə qəbul olmuşdur. 2011-ci ildə AHM-ə qəbul olmuş və 2015-ci ildə buranı bitirmişdir. 6 ay TTM-də olmuş ondan sonra ilk xidmət yeri Ağcabədi olmuşdur.

Daha sonra 3 ay Haramud düzündə xidmətdə olmuşdur. 2016-cı ilin iyun ayında Xüsusi təyinatlıların Giləzidə olan kursuna getmiş, oranı bitirmiş daha sonra xüsusi təyinatlılarda baş kaşfiyyatçı, quru komandirinin müavini və vəzifəsində leytenant rütbəsində işə başlamışdır. Sonra Türkiyənin Sparta vilayətində 6 ay kursda olmuş, kursda

dağçılıq, paraşütcülük, xizəkçilik, üzgüçülük kurslarını keçmiş sertifikatla layiq görülmüşdür.

27 sentyabr 2020-ci ildə başlayan 44 günlük döyüşlərdə Murovdağ silsiləsində, Hadrutda, Füzulidə 40 gün igidliklə döyüşmüş və göstərdiyi şücaətlərə görə fərqlənmə diplomu almışdır.

Qəhrəmanımız Adil İbrahimli Şuşa uğrunda gedən şiddətli döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Çox mömin bir insan idi. Döyüş yoldaşları deyir ki, o, müharibədə belə ibadətindən qalmırdı. O, müharibədə öz qrupunda gizin birinə namaz qılmağı öyrətmişdir. Bir dəfə maşınları vurulduqda yanıb, ancaq hospitala getməkdən imtina edib. Bir dəfə də travma alıb və yenə də hospitala getmək istəməyib. Şuşa uğrunda gedən döyüşlərdə ayağından 2 qəlpə yarası almasına baxmayaraq, geri çəkilməyərək döyüşməyə davam etmiş və 3 güllə yarası alaraq qəhrəmancasına şəhid olmuşdur.

Bütün yüksəkliklərdən ucada dayanan bir zirvə var: Şəhidlik zirvəsi! Bu zirvəyə qalxmaq hər kəsə nəsis olmur.

Allah vətən uğrunda canından keçən bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Zəminə Hüseynova

Ağa Əmi HEYBƏTOV

Ruhun qarşısında baş əyirik, igid oğul!

Heybatov Ağa Əmi Elçin oğlu 06 iyun 1993-cü ildə

Bakı şəhərinin Buzovna qəsəbəsində Heybatovlar ailəsində anadan olub. O, 2000-ci ildə Xəzər rayonu Buzovna qəsəbəsində yerləşən Əfqan Əliyev adına 125 nömrəli tam orta məktəbin I sinfinə qəbul olmuş və oxuduğu müddət ərzində məktəbin ən fəal şagirdləri sırasında yer almışdır. Ağa Əmi məktəb tədbirlərində, bilik yarışlarında iştirak etmiş, müəllimlərinin sevimlisi olmağı bacarmış və sertifikatlarla layiq görülmüşdür. Ağa Əmi azyaşlarında Buzovna qəsəbəsinin Dini İcmasının nəzdində yerləşən İmam Hüseyn məscidinin mədrəsəsində "Qurani-Kərim" in tədris kursunu bitirmiş və şəhadətnamə ilə təltif olunmuşdur. Heybatov Ağa Əmi 2002-ci ildə Buzovna qəsəbəsində yerləşən 4 nömrəli Uşaq İncəsənət Məktəbinə qəbul olmuş, 2007-ci ildə qarmon kursunu bitirərək diplom almışdır.

Heybatov idmanın müxtəlif növləri ilə də məşğul olmuşdur. O, 2011-ci ildə 125 nömrəli tam orta məktəbin XI sinfini fəallıqla bitirmiş və elə həmin il də Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin "Turizm və otelçilik" (Türk Dünyası Araşdırma Vəqfi) ixtisasına qəbul olmuşdur. Tələbəlik illərində də fəallıqlar göstərmiş, göstərdiyi

diqqət və məsuliyyətə görə Qafqaz Resort Hotel tərəfindən sertifikatla təltif olunmuşdur. 2015-ci ildə universiteti bitirərək bakalavr dərəcəsi almışdır. Universiteti bitirdikdən sonra o. 2015-ci ildə hərbi xidmətdə olmuş, 2016-cı ildə isə hərbi xidmətini başa vurmuşdur.

Hərbi xidmətdə olduğu müddətdə Aprel döyüşlərində könüllü şəkildə iştirak etmişdir. Hərbi xidmətdən qayıtdıqdan bir müddət sonra Ağa Əmi müsabiqədən keçərək "Veysələğlu" MMC-də işləməyə başlamışdır. O, həmçinin Müdafiə Sənayesi Nazirliyi "Şərq" İstehsalat Birliyi "İqlim Elmi-İstehsalat Müəssisəsi" MMC-də də fəaliyyət göstərmişdir.

Ağa Əmi 2020-ci il II Qarabağ müharibəsinin başlanması xəbərini eşidən kimi könüllü şəkildə cəbhəyə getmiş, döyüşlərdə iştirak edərək Goranboy rayonu istiqamətində gedən döyüşdə 16 oktyabr 2020-ci il tarixində "Şəhid"lik zirvəsinə ucalmış və 25 oktyabr 2020-ci il tarixində yaşadığı Buzovna kəndində yerləşən Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilmişdir.

27 illik ömür yolunda adına layiq yaşamağı bacaran Ağa Əmi igidliyi ilə ürəylərdə ömürlük yaşayacaq!

Vəliyəddin Süleymanov

Ağəli AĞAYEV

Ağayev Ağəli Tağı oğlu 29 aprel 1995-ci ildə Siyazan rayonunun Balaca Həmyə kəndində doğulmuşdur. 2001-ci ildə 4 sayılı orta məktəbin 1-ci sinfinə qəbul olmuş, 2012-ci ildə isə həmin məktəbin 11-ci sinfini bitirmişdir. 2014-cü il oktyabr ayında Cəlilabad rayonundakı hərbi hissəyə yollanmışdır. Ağəli

Ağayev 2016-cı ildə Silahlı Qüvvələrin təlim-tədris mərkəzində çavuşluq kur-sunu keçmişdir. 2017-ci il iyul ayında öz istəyi ilə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr kursunu keçmək üçün "N" sayılı hərbi hissəyə ezam olunmuşdur. 2017-ci il noyabr ayından xüsusi əməliyyat taborunun xüsusi əməliyyat qrupunun kəşfiyyatçısı vəzifəsində xidmət etmişdir. Ağəli Ağayev 2-ci Qarabağ müharibəsində iştirak etmiş və qəhrəmanlıq göstərmişdir. O, müharibəyə yollanarkən belə ailəsinə təlimə getdiyini bildirir və 2020-ci il 25 sentyabr ailəsi ilə vidalaşır. Qrup rəhbəri olduğu üçün lazımı məlumatları köməkçi ilə birlikdə topladıqdan sonra komandanlığa təhvil verir və döyüşə yollanır.

Döyüş yolu Murov dağında başlayır. Şəhid Ağayev 11 nəfərlik qrupla birləşərək Murov dağında yüksəklikləri işğaldan azad edir. Daha sonra qrupla birləşərək Füzuli rayonuna yollanır. Şəhidimiz ən ağır əməliyyatlarda iştirak edir.

Çiyindən qəlpə yarası almağına baxmayaraq "mən bir qəlpə yarasından qorxan deyiləm" deyərək döyüşə davam edir. Hər bir Azərbaycan əsgəri kimi, Ağəli Ağayevin də bir arzusu var idi. O da Azərbaycan bayrağını işğaldan azad olunmuş ərazilərə sancmaq. 11 nəfərlik qrup 400-500 erməni əsgərinə qarşı döyüşüblər. Üz-üzə döyüşdən çəkinən düşmən silah-sursatlarını döyüş meydanında qoyaraq qaçıblar. Ağəli Ağayev Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlının azad edilməsində xüsusi qəhrəmanlıq göstərmişdir. O, çiyin-çiyinə döyüşdüyü yoldaşlarını onlar şəhid olduğdan sonra döyüş meydanında qoymamış, döyüş gedə-gedə ordan çıxarmışdır. Ailəsi ilə son dəfə 26 oktyabr tarixində səhər saatlarında əlaqə saxlamışdır. Anası ilə danışığında anasına "Allah nə səni peşman etsin, nə də məni" deyərək Xocavənd uğrunda gedən döyüşə girir və bu da şəhidimizin son döyüşü olur. Xocavənd uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olur. Ağəli Ağayevin dostu Elmar Dəmirov onun xatirəsini yaşatmaq məqsədilə instagram sosial şəbəkəsində şəhidimizin adına səhifə açib və haqqında məlumatlar paylaşır.

Ağəli Ağayev haqqında düşüncələrini soruşduq və o qeyd edir: "O, çox gözəl insan, vətənpərvər, vətəni, milləti, xalqı üçün canını verəcək qədər cəsarətli biri idi. Vətən qeyrəti onun üçün hər şeydən üstün idi. Ailəsinə bağlı, hörmətçil, deyib gülən, yaxşı oynayan biri idi. Sentyabrın 22-də kəndə gəlmişdi, elə bil hər şeyi hiss etmişdi. Hər kəslə vidalaşan kimi görünürdü və getdi. Dedi ki, biz ölərik heç vaxt torpağımızı düşməna vermərik. Allah qoysa, görüşərik, dedi qardaşım. Qismət olmadı, çox heyif". Bunu da qeyd etməliyik ki, şəhidimiz Zəngilan döyüşlərində də iştirak etmiş və qəhrəmanlıq göstərmişdir. Allahdan şəhi-

dimizə rəhmət, valideynlərinə səbr diləyirik. Biz sizinlə və vətən sevgisi ilə böyütdüyünüz, bu sevgiylə cəsarətlənən, zərrə qədər qorxu duymadan döyüşən oğullarınızla fəxr edirik, şəhid anaları, başınızı dik tutun!

Şərqiyə Həsənova

*Ömrüm səndən ayrı düşsə,
Baxtim qara bağlar ağlar.
Öz oğlumu yad eyləyib,
Qoşqar kimi dağlar ağlar.*

*Gözlərindən qəm yaşını sil, yaşa.
Yaşa Vətən, milyon-milyon il yaşa.
Yaşamağın mənasını bil, yaşa.*

*Qəlbim duyur bu harayı,
Burda əmi, orda dayı.
Gecə-gündüz Araz çayı,
Ağlar çağlar. çağlar ağlar.*

Ülvi Bünyadzadə

Aqil ƏLİYEV

Əliyev Aqil Faiq oğlu 1999-cu il yanvar ayının 10-da Tovuz rayonunun Pələkli kəndində anadan olub. 2005-ci il sentyabr ayında Pələkli kəndində şəhid Vaqif Rəhmanov adına tam orta məktəbinə daxil olmuşdur. 2013-cü ildə 9-cu sinifini bitirmişdir. 2017-ci il yanvar ayının 11-də hərbi xidmətə yola düşür. Əliyev hərbi çağırış üçün bildiriş gələndə sevincək günləri sayır. Və nəhayət o gün gəlib çatdı.

Aqil Əliyev 2017-ci il noyabr ayının 9-da hərbi hissə komandiri Polkovnik Leytenant Vilayət Quliyev tərəfindən "Fəxri Fərman"la təltif olunmuşdur. 2020-ci il yanvarın 21-də Mingəçevirdə kursa yollanmışdır. 17 mart doğma yurdu Tovuzla qayıtmışdır. Aprelin 14-dən etibarən "N" sayılı hərbi hissədə qulluq etmiş və Tovuz döyüşlərində də qəhrəmanlıqlar göstərmişdir. Şahidimizin bacısı Aygün xanım qardaşı haqqında yazır: "Aqil haqqında danışılacaq o qədər gözəl sözlər var ki, insan bilmir hansından başlasın. Ən əsası insanlar, uşaqlar, böyükklər onu niyə çox istəyirdi? Niyə onu gördükdə sevinirdi hər kəs? Çünki uşaqla uşaq idi, böyüklə böyük. Sözü demədən öncə düşündü ki qarşısındakının xatrinə dəyərmə deyə. Aqil səmimi, mehriban, gülərliz biri idi. Buna görə də hər kəsin se-

vimli idi. Nə qədər problemi olsa da, heç vaxt özünü düşünməzdi. Hər zaman başqalarına dəstək olardı, onların problemlərini həll edərdi. Vətən hissi onun üçün çox başqa idi, hər şeydən öndə gəlirdi. Döyüş zamanı heç nəyi düşünmədən özünü təhlükənin içinə atar, hərbi əməliyyatlar zamanı ən öndə gedərdi. Vətənə olan bu sevgisi onu məqamların ən alisinə-şahidlik zirvəsinə ucaltdı. O, hər dəfə Dağlıq Qarabağ işğalı barədə söz düşəndə deyərdi ki biz uduzan xalq deyilik.

İndi uşaqların dilində yalnız bir söz var "biz də böyüyüb Aqil kimi Vətənimizi qoruyub, mənfur düşməni məhv edəcəyik". Aqil həmişə yaşayacaq, biz onu yaddaşlardan silinməyə qoymayacağıq. Bizə verdiyi şəhid bacısı adını amanətini layiqi ilə daşıyacağıq. Zaman çox tez keçir. Geridə qalanlar onun şəkilləri, səsləri, tək-tük videolarıdır. Nəfəsimiz kəsilir, gözümüzə yaş quruyur, amma heç nə onu geri qaytarmır. Qardaşımızla fəxr edirik".

Aqil Əliyev 2020-ci il 15 oktyabr tarixində Suqovuşan, Taltış ərazisi uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıq göstərərək şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Allahdan şəhidimizə rəhmət, ailəsinə səbir diləyirik.

Şərqiyvə Həsənova

Aqşin İBADOV

2802 qəhrəmandan biri, Xüsusi Təyinatlı Qoşun komandiri Mayor Aqşin İbadov. Lən-kəranın Boladı kəndində anadan olan, ordumuzun zabiti, mayor Aqşin İbadov düşmənlə gedən əks-hücum əməliyyatlarında qəhrəmancasına Şəhid olmuşdur. Şəhidimiz doğulduğu kənddə torpağa tapşırılıb.

Anasına yazırdı: "Ağlama, ya qayıdaram, ya da şəhid olaram, ölməyəm ki..."

Cavan Ömrüm bu dağlarda gedibdir,

Mən bu ömrü kimin üçün yaşadım?

Həyat qıza, ömür qısa, gün qısa,

Mən bu ömrü sənin üçün yaşadım.

Şəhid Aqşin İbadovun nəşi evinə gətirildikdə qızı üçün yazdığı məktubu da ailəyə verirlər. Məktubda: "Gö-zəl qızım, sən həyatını Vətənimizin azad və müstəqil ol-ması, ərazi bütövlüyümüzün qorunmasına həsr etmiş bir Azərbaycan Zabitanın qızısan. Hər zaman başım dik tut." - deyə yazıb .

Həqiqət Binnətova

Alı HƏSƏNLİ

Həsənlı Alı Nofəl oğlu 22 iyun 1995-ci ildə Bakı şə-hərində anadan olmuşdur. Alı Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində Geo-fizika Mühəndisliyi ixtisası üzrə təhsil almış və 4 il idi ki, SOCAR-ın Təhlükəsizlik İdarəsində çalışırdı. Azərba-ycanın ərazi bütövlüyü uğrun-da Vətən Müharibəsi başla-yanda ailənin tək oğlu övladı olmasına baxmayaraq, cəbhə-yə könüllü olaraq yollanır. O, Füzuli, Cəbrayıl, Hadrut istiqamətində əks-hücum əməliyyatında düşmənlə üz-üzə gəlir. Oktyabrın 21-də Cəbrayıl rayonu ərazisində şiddətli döyüşlərin birində düşmənin mövqeylərimizə atdığı mi-naməot məmnisinin parlanması nəticəsində ağır yaralana-raq şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Alı Həsənlı döyüş yol-daşlarının yaddaşında qəhrəman əsgər, bizim yaddaşımız-da isə doğma Vətəni olan Azərbaycanı canından çox sevən oğul kimi qalacaq. Ruhun şad olsun, şəhidim!

Həqiqət Binnətova

Amil RÜSTƏMOV

Vətən adlı sonsuz dəyər uğrunda canını siper edən igidlərimizə bir ömür borcluyuq. İllərdir həsrətində olduğumuz torpaqlara qovuşmaq, video çarxlardan deyil, real görmək Uca Tanrının xalqımıza bəxş etdiyi xoşbəxtlikdir. İgidlərimizi tanımaq, tanıtdırmaq bizim borcumuzdur. Elə isə gəlin igidimiz Rüstəmov Amil Bədrəddin oğlunu tanıyaq: 2001-ci ildən Puşkin adına

Tovuz məktəbində oxuyub. 2013-2014-cü ildə Beyləqan rayonunda əsgərliyini bitirib. 2015-ci ildə hərbi işə qəbul olunub. Vəzifəsi top komandiri olub. Tovuz rayonu Öy-süzdü kəndində qulluq edib. Daha sonra Tovuz rayonu Ağdam kəndində Vətənə xidmətini davam etdirib.

Döyüş yoldaşları bildirirdilər ki, olduqca güclü topçu olub. Vətən Müharibəsində döyüslərə qoşulmuş və mədəniyyət beşiyimiz Şuşa uğrunda gedən döyüslərdə qəhrəmancasına şəhid olub. Şahidimizdən isə geriyə Mələk adlı qızı və dünyaya gələcək övladı qalıb. Yerini behişt olsun, igid əsgər! Sən və sənin timsalında bütün Şəhidlərimiz qürur yerimizdir. Rahat uyu! Gözün arxada qalmasın! Allah rəhmət eləsin!

*Bir yoxsul qürbətə şah olsa əgər
Hər axşam o vətən deyib ah çəkər...*

Rövşən Əlisov

Arəstə BAXIŞOVA

Arəstə Baxışova 1989-cu il mayın 4-də Xaçmaz rayonunun Qınılıqışlaq kəndində anadan olub. Baxışovlar ailəsində 3 uşaq olub - 2 qardaş və 1 bacı. Onun atası - baş leytenant Kərim Baxışov Fövqəladə Hallar Nazirliyində Mühafizə İdarəsinin rəisi vəzifəsində çalışıb. Arəstə Baxışovanın dörd yaşı olanda atası vəfat edib. Arəstə Baxışova Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinə "İngilis dili" üzrə təhsil alıb.

Arəstə Baxışova ailəli idi, Mərdan adında bir oğul və Zahra adında bir qız anası idi. Hərbi xidməti: Arəstə Baxışova Silahlı Qüvvələrin Hospitalında tibbi statistik vəzifəsində, daha sonra isə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Beyləqan rayonunda yerləşən "N" sayılı hərbi hissəsində çalışıb.

Azərbaycan Ordusunun çavuşu olan hərbi tibb qulluqçusu Arəstə Baxışova 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalçı

tında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən Müharibəsi zamanı Qubadlının azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə yaralı hərbciləri döyüş meydanından çıxarıb. Arəstə Baxışova oktyabrın 23-də Qubadlı döyüşləri zamanı şəhid olub. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Arəstə Baxışova ölümündən sonra "Vətən uğrunda" ilə təltif edildi. Arəstə Baxışovanın yaralı hərbcilərimizi döyüş meydanından çıxararkən şəhid olduğu bildirilib.

Şəhidin anası Məktubə Baxışova qızının cəbhəyə könüllü olaraq getdiyini bildirib: "Dedi ki, "ana mən hərbiyə getmək istəyirəm. Uşaqlarım sənə əmanət. Hərənin bir qisməti var. Əgər mən gedib, Vətən uğrunda şəhid olarsam, o mənim başımın ucalığıdır" O ölümdən qorxan qız deyildi". Xanım şəhidimizin 11 yaşlı oğlu Mərdan Məmmədli isə anası ilə son söhbətini belə xatırlayır:

"Hər dəfə zəng edərdi, soruşardı. Bir neçə dəfə zəng etdim, cavab vermədi. Daha sonra telefonu açdı, səsi birtərəh gəlirdi. Fikirləşdim ki, xəstələnib. Soruşdum nə olub? Dedi yaxşıyam, nəninin sözümdən çıxmayın, dərslərinizi oxuyun, bacına da yaxşı bax". Arəstənin 10 yaşlı qızı Zəhra isə anası ilə qürur duyduğunu deyib: "Anam mənə həmişə fəxr edirdi, mən də indi anamla fəxr edirəm ki, vətən uğrunda şəhid oldum".

Elnur Eltürk

Aslan RZAYEV

Özünə şəhidlik arzu edərək haqqa qovuşan şəhid Aslan Süleyman oğlu Rzayev!

2783. Kim deyirdi ki, gün gələcək bu rəqəm səsənən də ürəyin sızlayacaq, gözələrin dolacaq? Nəçə ola bilər ki, bir rəqəm milyonlarla insanın ürəyində dağa çevrilib ona ağrı versə, eyni zamanda da qürur hissi yaşada? Axı niyə? Nədir, bu rəqəmin sirri? Sırr deyil, bu 44 günlük haqqa uğrun da gedən Vətən müharibəsi zamanı canından keçərək ən uca zirvəyə Şəhidlik zirvəsinə ucalan igidlərimizin sayıdır. Bəli, 2853 şəhid, qəhrəman, igid əsgər! Ölüm haqqdır, heç bir insan ölümsüz deyil. Hər kəs vaxtı gəldiyin də bu dünyadan köçüb gedəcəkdir. Bu məqam da şəhidlik bir insanın ən gözəl şəkli də bu dünya ilə vidalaşmağı deyilmi?

Bu gün sizə öz ölümü ilə əbədiyyətə qovuşan, torpaqlarımızı azad edən 2802 şəhiddən biri haqqın da danışmaq istəyirəm. Aslan Rzayev Süleyman oğlu - 1 yaşlı Altayın atası. On milyon azərbaycanlının fəxri. Yanvar ayında 25 yaş olacaq idi. Maşağada yaşayıb, 108 sayılı məktəb də təhsil alıb. Azərbaycan Texniki Universitetinin tələbəsi olub. Ali təhsil almasına baxmayaraq 1 il 6 ay hərbi xidmət də vətənin keşiyində olmuşdu. Hərbi vəzifəsi başatıcı idi. Sevdidi xanımınla ailə həyatı qurmuşdu. Həyatının

ən xoşbəxt günlərini yaşayırdı. Lakin, Aslan artıq Allah qatında ən şərəfli zirvəyə seçilmiş insan idi. Həyatının ən gözəl çağın da yenidən vətən üçün hərbi xidmətə yollandı. Yoldaşına və bacısına oğlum daim adı kimi uca olsun deyən. Aslanın tək istəyi oğlunu onunla fəxr etməsi idi.

“Mən onu digər uşaqlardan fərqləndirəcəm” – demişdi. Və dediyini də etdi. Füzuli uğrunda gedən döyüşlərdə düşməna qarşı igidliklə, mərdliklə vuruşaraq şəhidlik zirvəsinə ucaldı. Aslan Rzayev sən dediyini etdin, nəinki, oğlun Altayın, bütün Azərbaycanın fəxri oldun. Oğlun Altay böyüyəcək, gələcək də tarix kitabların da atasının öz canı və qanı bahasına yazdığı qəhrəmanlıq dastanını oxuyacaq. O, illər, əsrlər, qərinələr keçsə də, adı qızıl hərflərlə tarixə həkk olunmuş bir atanın oğlu olduğu üçün fəxr edəcək başı daim adı kimi uca, dik olacaq.

Vətənin azadlığı uğurun da canından keçən, bizim rahatlığımız üçün bu dünyaya gözlərini əbədi yuman, haqq dünyasına qovuşan Aslan Rzayevin timsalında da bütün şəhidlərimizin qarşısını da baş əyirik. Siz bizim qürurumuz, fəxrimizsiniz. Biz sizi unutmayaçağıq, unutdurmayaçağıq! Şəhidlər ölməzdirlər, ölməzi ağlamazlar!

*Şəhidlər şərəf, qeyrət, ucalıq zirvəsidir,
Şəhidlər azadlığın od-şimşək zərrəsidir.
Şəhidlər tarixləşən – istiqlal türbəsidir,
Şəhidlər şimşək kimi buludlar saxlamazlar.
Şəhidlər ölməzdirlər, ölməzi ağlamazlar!*

Simranə Məmmədova

Azər MUSAZADƏ

“Məndən narahat olmayın, qələbə çalıb qayıdacağım” – deyən 22 yaşlı şəhid, Azər Musazadə, 2783. Bu rəqəm, bizlərin heç bir zaman unutmayaçağı, daim qəlblərdə yaşadacağı və qürur duyacağı, mənfur düşməna dərsini verən, onlara kim olduğunu xatırladan, vətən uğrunda öz canından keçmiş şəhidlərimizin sayını göstərən rəqəmdir. 44 günlük müharibənin baş rollarına çevrilən bu igidləri unutmaq nə mümkün? Onların hər biri bizim üçün müqəddəsdir, əzizdir. Hər bir qarış torpağımızı onların qanı bahasına geri alan bizlər, bu gün, doğma yurdumuza qovuşmağın xoşbəxtliyini kədərli birlikdə yaşayıyıq.

Vətən uğrunda şəhid olmuş qəhrəmanlarımızı tanımaq hər birimizin insanlıq borcudur. Gəlin, igidlərimizdən biri olan, Ağdərə istiqamətində qəhrəmancasına şəhid olmuş 22 yaşlı Azər Musazadəni tanıyaq.

22 yaşlı şəhidimizin atası Çingiz Adilovun sözlərinə görə oğlu ali təhsilli idi. İlk olaraq Tərtərə çağırılan Azər, daha sonra 27 nəfər ilə birlikdə ön cəbhəyə yollandı. Döyüşdə altı post aldılar, lakin, sonuncusunda Azər mənfur ermənilər tərəfindən arxadan vurularaq şəhid oldu. Azərin oktyabrın 13-ü şəhid olmasına baxmayaraq, naşi neytral zonada qaldığı üçün uzun müddət sonra tapılmışdı.

Çingiz Adilov oğlundan qürurla bəhs edir və "Vətən sağ olsun" - deyir. Kiçik yaşlarında ayağından ilan sancdığı üçün. tez-tez ayağı ilə bağlı problem yaşayan Azər, döyüş zamanı da ayağı ilə bağlı ağrılar yaşayıb, lakin onun sözləri belə olub: "Məni ilan öldürmədi, erməni kimdir ki, öldürsün". Ailəsi ilə əlaqə saxlayan zaman o: "narahat olmayın, biz qələbə çalacağıq"- deyib. Atasının sözlərinə görə Azər olduqca mehriban və mülayim biri idi:

"Ailəmizdə üç uşağımız olub. Azər getdi, geridə iki övladım qaldı. Gedəndə demişdi ki, Qarabağı alıb üçrəngli bayrağımızla geri qayıdacağam. Elə oğlum bayrağa bürünüb qayıtdı. Oktyabrın 11-nə qədər tez-tez telefonla əlaqə saxlayırdıq, amma 15-dən sonra oğlundan heç bir xəbər gəlmədi. Bir neçə gün sonra Səfərbərlik Xidmətinə, Müdafiə Nazirliyinə müraciət etdik. Dedilər ki, oğlunuz dəyüşdədir. olduğu yerdə dalğa yoxdur, ona görə əlaqə saxlaya bilmirsiniz. Müharibə bitəndən sonra yenə də axtarışlara başladım, dedilər ki, itkin düşüb. Uzun müddət sonra vətən uğrunda şəhid olduğu xəbəri gəldi. Çox ümid edirəm ki, oğlum sağdır, amma olmadı. Çox şükür ki, əsir düşmədi. Azər şəhidlik zirvəsinə ucaldı. Hələ də tapılmayan oğullarımıza görə çox pis oluram". Azərin nəşi oktyabrın 30-u tanınmaz bir halda tapılıb. Hər zaman özünü Polad Həşimova bənzədən Azər, qardaşı ilə son dəfə danışan zaman bildirib ki: "Mən şəhid olsam belə ağlamayın".

Vətən uğrunda canından keçmiş bütün şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyir. onlarla fəxr edir və qürur duyuruq.

Fatimə Əlixanlı

Bəhrüz TAĞIZADƏ

Qəhrəmanımız Bəhrüz Azər oğlu Tağızadə 14 sentyabr 1999-cu ildə Qax rayonunda anadan olub.

27 sentyabr tarixində başlayan Vətən müharibəsinə qatılan Bəhrüz, şəxsi keyfiyyətlərinə görə hər zaman seçilib. Onu tanıyanlar haqqında o qədər danışirlər ki, insan saatlarla bu igidin həyatını dinləməkdən yorulmur. Tağızadə Bəhrüz Cəbrayıl, Füzuli, Hadrut rayonlarının işğaldan azad edilməsi əməliyyatlarında iştirak etmiş, Vətən müharibəsinin Şuşa cəbhəsində düşmənlə əlbəyaxa döyüşlər zamanı aldığı bıçaq yarısından Şəhid olmuşdur.

Uzun müddət övladından xəbər ala bilməyən valideynləri bir ümid edirdilər ki, Bəhrüz bəlkə yaşayır, lakin O, evinə uğrunda canından keçdiyi şanlı Bayrağına bükülü tabutunda gəldi.

Dili, ağzi Vətən deyən qəhrəmanımız 16 noyabr tarixində doğulub. boya-başa çatdığı Qax rayonunda torpağına tapşırıldı.

Firuzə Yumusova

Baxtiyar MAYILOV

Kərəmət Böyükçöl: Şəhid Baxtiyar İxtiyar oğlu Mayilov Sabirabad rayonunun Sırra kəndindəndir. İndi anası yaşayışlı balasına baxıb nələr çəkir. Nə oğullar getdi! Baxtiyar İxtiyar oğlu Sabirabadın 31-ci şəhididir.

*Bu gecə bir şəhid yuxuma gəldi,
Qəzəblə, niifrətlə üzümə baxdı.
Bu gecə bir şəhid yuxuma gəldi,
Əlinin qanını sinəmə yaxdı.*

*Bu gecə bir şəhid yuxuma gəldi,
Ata olacaqdım, - dedi: a zalım,
Mən də sənin kimi körpə balamı.
İstədim qollarım üstünə alım.*

*Bu gecə bir şəhid yuxuma gəldi,
"Hardasan?" - üstümə bağırdı bir az.
Sonra sakitləşib "ay ana" dedi,
Ağladı, anasın çağırdı bir az.*

*Bu gecə bir şəhid yuxuma gəldi,
Bir məktub uzatdı və uca tonla,
"Bunu sevgilimə verərsən" dedi.
"Əlvida" yazmışdı kağıza qanla.*

Elşad Barat

Bilal RZAYEV

Daima yüksəlişə can atmaq insanın təbiətindəndir. O, doğulduğu andan tez boy atmaq, böyümək, öz bacarıq və qabiliyyətini göstərməyə səy edir. Bu yüksəlişin ən yüksək zirvəsi isə şəhidlikdir. Vətən yolunda canını fəda edən vətən övladı əslində ölmür, əksinə, ölümü ilə ölümsüzlük qazanır. Şəhidlik adına yüksəlir. Bundan da böyük hünər, bundan da yüksək ucalıq ola bilərmiz!?

Yazımızın qəhrəmanı Rzayev Bilal Novruz oğlu 1997-ci ildə Cəlilabad rayonunun Alar kəndində anadan olub. Yaxını onun haqqında məlumat verir: Ailəli idi. Bu yaxınlarda övladı dünyaya gəlməli idi. Övladını görmək qismət olmadı. Könül-lü olaraq ordu sıralarına yazılmışdı. Müharibə başlayandan heç bir xəbər ala bilmədik. 10 gün olar ki, Rayon Mərkəzi Xəstəxanasından məlumat gəldi. Üzü tanınmaz halda olduğu üçün morqdan DNA analizi nəticəsində tapıldı. Şəhidlər unudulmur! Biz bu dərdi, bu qəmi daim qəlbimizdə saxlayacağıq. Vətən yolunda canını fəda edən bu insanlar gənclər üçün bir vətənpərvərlik nümunəsinə çevrildilər. Vətəni bu cür layəqətli övladların varlığı Vətən edir.

Zəminə Hüseynova

Cahangir QURBANOV

Ölüm əslində yoxluq və heçlik deyil. Əbədi diyara səfərdir. Əbədi diyara səfərdən sonra çoxları çox az müddətlik də olsa, dünyaya yenidən qayıtmaq və xeyirxah, saleh əməllər işləmək istəyəcəklər. Ancaq şəhidlər yenidən dünyaya qayıdaraq bir daha şəhid olmağı arzulayacaqlar. Vətən yolunda canını fəda edən vətən övladı əslində ölmür, əksinə, ölümü ilə ölümsüzlük qazanır, şəhidlik adına yüksəlir. Bundan da böyük hünər, bundan da yüksək ucalıq ola bilərmiz?!

Yazımızın qəhrəmanı Qurbanov Cahangir 1994-cü il sentyabrın 23-də Goranboy rayonunun Borsunlu kəndində anadan olub. 2012-ci ildə müddətli hərbi xidmətə yollanan şəhidimiz Gədəbəy rayonunun "N" sayılı hərbi hissəsində xidmət etmişdir. 2016-cı ildən yenidən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində xidmət etməyə başlamışdır. Xidmətini kəşfiyyətçi olaraq davam etdirmiş, Azərbaycan ordusunun əsgəri olan Cahangir Qurbanov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Talış istiqamətində gedən döyüşlərdə savaşmışdır. Talış döyüşləri zamanı düşmənin iki postunun ələ keçirilməsində xidmətləri olmuşdur. Cahangir Qurbanov sentyabrın 27-də Talış döyüşləri zamanı şə-

hid olub. Sentyabrın 29-da Goranboy Rayon Borsunlu kənd qəbiristanlığının Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunub. Şəhidimiz subay idi. Şəhidlər unudulmur! Biz bu dərdi, bu qəmi daim qəlbi-mizdə saxlayacağıq. Vətən yolunda canını fəda edən bu in-sanlar gənclər üçün bir vətənpərvərlik nümunəsinə çevrildilər. Vətəni bu cür layəqətli övladların varlığı Vətən edir. Allah rəhmat eləsin!

Zəminə Hüseynova

*Aman, qardaş,
QədİRə de oxusun.
Alışırım, "Sona bulbul" dedikcə.
Mən də ona göndərəcəm ərmağan,
Qəbrim üstə "Xarı bulbul" bitdikcə.
Sevincimiz başdan aşib-daşırdı.
Doğrudan da igid oğlan imiş o.
Yerimizi görən hardan bilmişdi.
"Topxana"da xoş günlərim keçibdi.
Danış görüm, "Cıdır düzü" dururmu?
"Qarabağın bülbülləri" yəni də
Arif kimi zəngülərlər vururmu?
Vətən deyib bura gələn oğullar.*

Ülvi Bünyadzadə

Cəbrayıl DÖVLƏTZADƏ

Cəbrayıl Dövlət oğlu Dövlətzadə (11 sentyabr 2001, Corat, Sumqayıt - 29 sentyabr 2020, Cəbrayıl rayonu) Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin əsgəri, Vətən müharibəsinin şəhidi.

Cəbrayıl Dövlət oğlu Dövlətzadə 11 sentyabr

2001-ci il tarixində Sumqayıtda anadan olmuşdur. O, əslən Zəngilan rayonundan idi. Subay idi.

Hərbi qulluqçusu olan Cəbrayıl Dövlətzadə bir ildən bir qədər çox idi ki, Cəlilabad rayonunda hərbi xidmət keçmişdir. O, 27 sentyabr 2020-ci il tarixində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı könüllü formada ordu sıralarına qoşulmuş, Cəbrayılın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə savaşımışdır. O, 10-a yaxın erməni hərbcisi ilə təkbaşına əlbəyaxa döyüşə girmişdir.

Dövlətzadə bir polkovnik və generalı əlləri ilə boğaraq öldürərək general-mayor Polad Həşimovun, polkovnik İlqar Mirzəyevin qisasını alaraq sentyabrın 28-də şəhid olmuşdur. O, şəhid olarkən 19 yaşında idi. Cəbrayıl Dövlətzadə İkinci Fəxri Xiyabanda, general Polad Həşimovun məzarının yanında dəfn olunmuşdur.

Hücuma keçən onlarla zabitin arasında tək əsgər olaraq gedib erməni general və polkovnikini əlbəyaxa döyüşdə boğaraq öldürən, general Polad Həşimovun qisasını almağa and içib bunu bacaran, prezidentin tapşırığı ilə general Həşimovun yanında dəfn olunan şəhid Cəbrayıl Dövlətzadə anası ilə. Ona şeir yox, dastan da yazsam, azdır.

*Anama deyın ki, yoluma çıxısın,
Sevinsin, mən şəhid olub gəlirəm
Tabutum önündə qolunu açsın.
Oynasın, Şuşanı alıb gəlirəm.*

*Gəlirəm sevincək, ürəyi dolu,
Anama deyın ki, dönürəm geri,
Uzunmuş savaşın qayıdış yolu,
Qələbə tabutum, yerihayəri.*

*Anama deyın ki, bitib intizar,
Vətənə borcumdu döyüş, vermişəm,
Evə tələsirəm, bir az işim var,
Sevdiyim qıza da görüş vermişəm.*

*Anama deyın ki, narahat olma,
Bütün ağırları özüm çəkəcəm,
İşləyib verəcəm borclarımızı,
Gəlib özümüə ev də tikəcəm.*

*Anama deyın ki, darıxmasın heç,
Həsrətin ayları, illəri boyda,
Sınəmin üstündə güllə yarası,
Atamın qabarlı alləri boyda.*

Cəlil XEYRULLAYEV

Cəlil Mürvət oğlu Xeyrullayev 17 may 1989-cu ildə Quba rayonunun ikinci Nügədi kəndində doğulub. Uşaqılıq illərindən hərbiyə böyük həvəs göstərən Cəlil məktəbdə keçirilən “Gənc şahinlər” müsabiqəsində mükafata layiq görülmüşdür. Böyük vətən sevgisi, 30 illik həsrətə son qoymaq arzusu Cəlili hərbiyə gətirmişdir. O, 2012-ci ildən Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının Xüsusi Təyinatlı Dəstəsində çavuş rütbəsində xidmət etmiş, müharibənin ilk günlərindən ön cəbhədə yer almışdır. Cəlil Mu-

rovdağ Zirvəsi, Cəbrayıl, Füzuli, Hadrut uğrunda gedən şiddətli döyüşlərdə iştirak etmiş, işğal altında olan bir sıra rayonların, dağ kəndlərinin, eləcə də bir sıra yüksəkliklərin azad olunmasında xüsusi şücaət göstərmişdir. Döyüş yoldaşları qeyd edir ki, oktyabrın 13-də Cəlilin də yer aldığı dəstəyə Füzuli rayonunda mühüm strateji əhəmiyyətə malik yüksəkliyin ələ keçirilməsi üçün xüsusi tapşırıq verilmiş, on nəfərlik heyətlə mənfur düşmənin 60 nəfərədək xüsusi təyinatlısı üz-üzə gəlmiş, şiddətli döyüşdə Cəlilgilin qrupundan bir döyüşçü şəhid düşmüş, iki nəfər yaralanmış, düşmənin 60 nəfərlik heyəti isə tamamilə məhv edilmişdir. Beləliklə, Cəlil oktyabrın 15-i Füzuli şəhərinin

azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə, xüsusi qəhrəmanlıqlar göstərərək vuruşmuş, bu döyüşdə ağır yaralansa da, yaralarını bağlayıb, böyük əzmlə yenidən döyüş meydanına atılmış, şəhidlik məqamına yüksəlmişdir.

Cəlil Xeyrullayev Füzuli azad olunan gün dəfn olunmuş, ölümü ilə ölümsüzlük qazanmışdır. Cəlil Mürvət oğlu Xeyrullayev göstərdiyi qəhrəmanlıqlara görə, şəhid oludundan sonra “Vətən uğrunda” medalı ilə təltif edilmişdir.

Eşqanə Babayeva

Sənin təbrikinə gəlmişik, Şuşa!

*Igidlər cəbhədə göstərdi hünər,
Hər kəsin şuarı qələbə, zəfər,
Sərkərdə tədbirli, ordu müzəffər,
Düşmənin bağrını dəlmişik, Şuşa!
Sənin təbrikinə gəlmişik, Şuşa!*

*Davaşmışdı cənnəti bit, biraələr,
Çəkmək üçün saf bətmindən şirələr,
Silkələndin duruş gətirmədidilər,
Nə tiKANib, nə də ölmüşük, Şuşa!
Sənin təbrikinə gəlmişik, Şuşa!*

*Sənsiz ağı deyib hər bir anımız,
Mərd dəvəndiq tökülsə də qanımız,
İndi baxtıyardı hər məkanımız,
Səni qeyrətimiz bilmişik, Şuşa!
Sənin təbrikinə gəlmişik, Şuşa!*

*Xar olub, düşmənin qırılıb belini,
Oyanır bağların xarı bülbülü,
Hyirmi səkkiz illik bir niskili,
Artıq ürəklərdən silmişik, Şuşa!
Sənin təbrikinə gəlmişik, Şuşa!*

Akif Elşir

Dmitri SOLİSTEV

Vətən anlayışının milliyəti olmur. Bu elə bir anlayışdır ki, kim ki, sülh, xoşbəxtlik, ailə, övlad istəyən kəslərə həyat verən torpaqdır. Öz canını Vətən uğrunda qurban verən şəhidlərin xatirəsi təkcə bizim ürəklərimizdə yaşamır, həm də onların adları tariximizə qızıl hərflərlə yazılıb. Dmitrinin bütün qohumları və yaxınlarına dərin hüznə baş sağlığı veririk. O qəhrəmandır! Azərbaycanın

oğludur! Bizim azadlığımız və müstəqilliyimiz uğrunda həlak olanların əziz xatirəsi və ruhu qarşısında baş ayirik!

Qorumaq üçün Vətəni

Cavanlığıni sipər etdin,

Qələbə uğrunda tək vərə biləcəyini

Ürəyini, canını qurban verdin.

Amma öz ölümlünlə

Ölümə zəfər çaldın,

Əbədiyyət qazandı.

Gülşən Kəngərinskaya

Gülmarə Hüseynova

Rus dilindən tərcümə edən: Camalə İbrahimova

Elçin İSMAYİLOV

Şəhid Elçin Mikayıl oğlu İsmayılov 7 fevral 1991-ci ildə İmişli şəhərində dünyaya göz açmış. ailənin son beşiyi olduğu üçün xüsusi sevgi qazanmışdır. 1997-ci ildə 7 sayılı tam orta məktəbin 1-ci sinfində təhsil almağa başlayır, 2008-ci ildə 11-ci sinfi bitirir. Bütün bu illər ərzində müəllimlərinin və məktəb kollektivinin sevimli şagirdinə çevrilir. Müəllimləri onun vətənpərvərliyini, vətənə olan sevgisini ilk günlərdən hiss edirdi. Ürəyi vətən üçün atan şəhidimiz uşaq yaşlarından Qarabağ hadisələri haqqında müzakirələrdə odlu-alovlu çıxışları ilə diqqət çəkirdi. Və dediyi sözlər sadəcə söz olaraq qalmadı.

O öz qanı ilə sözünü əməldə də isbat etdi. Sınıf yoldaşları, dostları onu çox sevirdi. Heç kim ağlına belə gətirmirdi ki, Elçin bu vəfasız dünyada çox qısa ömür sürəcək. Lakin bu qısa ömrə bir qəhrəmanlıq tarixçəsi sığdırdı. Elçin. Öz şəhidliyi ilə vətən səmasında azadlığa qovuşan ruhu bəlkə də bu gün Qarabağ səmasında bizdən öncə gəzişir. Vətən səninindir! Vətən sənin döyüş yoldaşlarının, qəhrəman şəhid qardaşlarındır, Elçin!

Uşaq yaşlarından güləş, boks kimi idman növləri ilə məşğul olan Elçin müxtəlif yarışlarda iştirak edib. O, idman sahəsində də döyüş meydanında olduğu kimi şücaət göstər

miş, mükafatlar, fəxri diplom və fərmanlarla təltif olunmuş, medallar qazanmışdır. Ailəsinin və bütün tanışlarını fəxrinə çevrilən Elçinin ürəyi Qarabağın qisasını almaq üçün nə qədər alışıb yansa da, hər nə qədər qəlbində düşməne qarşı kını sönməz olsa da, mülayim və mehriban bir insan kimi yaddaşlarda dərin və hüznlü iz buraxdı. Heç kimi incitməyən, qəlb qırmaqdan qorxan, münafiqşələrdən uzaq duran, gördüyü davaları sakitliklə ayıran şəhidimiz öz xalqının övdlərini, millətini dərin bir sevgi ilə sevirdi. Onun ruhu, bütün varlığı doğulduğu andan Vətəninə bağlı idi. Məşhur bir deyim var: "Oğul Vətəne qurban doğulur!". Elçin də bu Vətən oğullarından idi.

Yaş artır, vədə yetişir. Elçin Vətəne olan borcunu ödəmək üçün 2009-cu ilin aprel ayında hərbi xidmətə yollanır. Xidmət göstərdiyi hərbi hissənin ən seçilən əsgərlərindən birinə çevrilən Elçin snayperçi idi. Tovuzun Ağdam kəndində xidmət edir, komandirlərin tapşırığını yüksək səviyyədə, məsuliyyətlə və can başla yerinə yetirir, bütün işlərdə fəallıq göstərir. Bu səbəblə hərbi kollektivdə hörmət və sevgi qazanır. Əsgər yoldaşları onun hərbi sənətinə olan sevgisindən, məhəbbətindən bəhs edərkən qeyd edirlər ki, ən böyük arzusu Qarabağın havasını udmaq, xalqının bu torpaqlarda azad və qorxusuz gəzəcəyi günlərin yetişdiyini görmək olub. O arzusunu şəhidlik mərtəbəsinə ucalaraq həyata keçirdi. Şəhidliyi ilə Qarabağı azadlığa qovuşdurdu!

Hərbi xidməti 2010-cu ilin oktyabrında başa vuran Elçin hələ də özünü Vətəne borclu hiss edirdi. Çünki hələ də Qarabağ düşmən əlində əsir idi. Təxris olunduqdan sonra İmişliyə qayıdan şəhidimiz bu böyük şəhərdə özünə yer tapa bilmirdi. Çünki onun varlığının mayası Vətən idi. Bu səbəblə 2018-ci il dekabr ayında könüllü olaraq müddətdən

artıq xidmət üçün Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə ərizə ilə müraciət edir. Piyananın Döyüş Maşını) tuşlayıcısı olaraq xidmətə davam edir.

2020-ci il düşmənin təxribatlar törətməsi ilə II Qarabağ müharibəsinin başlanması və Ali Baş Komandanın əmri Elçini ruhlandırır və o illərdir gözlədiyi anın çatdığı üçün Tanrıya dəfələrlə şükr edir. Artıq vaxt yetişmişdi. O bu anı çoxdan gözləyirdi. Qəfəsdən buraxılmış bir aslan kimi cəbhəyə, döyüşə can atırdı. Könüllü olaraq ön cəbhəyə yollanır. Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan və Qubadlı uğrunda gedən döyüşlərdə misilsiz qəhrəmanlıq göstərir, düşməne göz dağı verir. Döyüş yoldaşları onun əzmini görüb daha da ruhlanırdı. Nə qəribədir, sanki ruhu şəhidliyə can atır Elçinin. Döyüş vaxtı yaralanan, şəhidliyi dadan əsgər yoldaşlarını döyüş meydanından çıxarır, onları meydana buraxmır.

Ailəsi ilə telefonla danışarkən narahat olmamalarını, tezliklə müjdəli xəbərlər verəcəyini bildirir. Bu müjdə onun şəhidliyi olur. Ailəsinə son zəngində sözləri bu olub: "Narahat olmayın, danışmaq olmur. Görsəniz bir ay zəng etmədim onda məni axtırın. Haqqınızı onun hərbi sənətinə olan sevgisindən, məhəbbətindən bəhs edərkən qeyd edirlər ki, ən böyük arzusu Qarabağın havasını udmaq, xalqının bu torpaqlarda azad və qorxusuz gəzəcəyi günlərin yetişdiyini görmək olub. O arzusunu şəhidlik mərtəbəsinə ucalaraq həyata keçirdi. Şəhidliyi ilə Qarabağı azadlığa qovuşdurdu!"

Daima önə can atan şəhidimiz qardaşı ilə də əlaqə saxlayırdı. Bir ailənin iki igid övladı - biri şəhid, biri qazi. Mərd atanın, mərd ananın yetişdirdiyi. Vətəne qurban dediyi 2 igid övlad. Müşfiq kəşfiyyətçidir, o da orduya könüllü qoşulmuşdu. Elçin Müşfiqə tez-tez zəng vurub deyərmiş: "Ehtiyatlı ol! Səni gözləyən uşaqların var! Məndən narahat olma!" Ən çətin anda belə özünü yox, başqalarını düşünən mərhəmətli, bir o qədər də düşməne qarşı nifrətə bürünmüş qəhrəmanımız arzusuna çatmaq üçün dayanmadan döyüşür, irəli, daha irəli can atırdı. Elçinin həyat hekayəsinin bizim üçün ən hüznü, onun üçün ən möhtəşəm anları burda baş-

layır. Laçın uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmək üçün əsgərlər seçilir. Elçin adının çəkilmədiyini görüb narahat olur. komandirə yaxınlaşır: "Cənab komandir, bəs mən?" Komandir kifayət qədər əsgər toplandığını və ehtiyac qalmadığını söyləyəndə Elçin etiraz edir. Uzun sürən mübahisədən sonra Elçinin qarşısını ala bilməyəcəklərini anlayan heyət onu da döyüşlərə aparır. Sanki son döyüşündə olduğunu hiss edən şəhid bambaşqa bir şövqlə vuruşurdu. Düşmənin dəstəsi vəsvəşəyə düşmüş, hücumunu hardan olduğunu anlamada çətinlik çəkirdi. Xain düşmənin, nəhayət, Elçinin idarə etdiyi tankın yerini müəyyənləşdirir və ağır artileriyadan atəşə tutur. Son nəfəsinə qədər dayanmadan mübarizə aparan şəhidimiz arzusuna burda qovuşur. Tale onun xahişini qəbul edir. Şəhidlik bulacağının abi-həyat suyunu o da dadır. Bununla da Elçin ölümsüzlük qazanır.

Bu gün Elçin və minlərlə Elçin kimi qəhrəmanlar səyində Qarabağ Azərbaycanındır! Xalqımız 30 ildir həsrətində olduğu torpaqlara qayıdır, Qarabağ şəhidlərinin qanı bu günkü şəhidlərimizin qanı ilə alınır, xalqımız 30 ilin töhmətindən yaxa qurtarır. Bu gün Elçinin və bütün şəhidlərimizin ruhu şaddır, çünki Qarabağ azaddır, Qarabağ bizimdir! İndi orda Elçinin qanı ilə qırmızı boyasını daha da canlandırdığı üç rəngli bayrağımız dalğalanır. Azərbaycan bayrağı! O bayraq ki, Elçin düşünmədən uğrunda canını qurban verdi! Qurban verdi ki, bu xalq əbədi yaşasın! Qurban verdi ki, gələcək nəsillər üçün bütöv Azərbaycanı miras qoysun! Qurban verdi ki, bir kərə yüksələn bayraq bir daha enməsin!

Dünya Şəmilova

Elçin MANSUROV

Elçin Elşən oğlu Mansurov – 25 noyabr 1984-cü ildə Bakı şəhəri Bina qəsəbəsində anadan olmuşdur. 2003-cü ildə AAHM-ə qəbul olmuşdur. Ali təhsilini başa vurduqdan sonra hərbi xidmətə yollanmışdır. Goranboy, Tovuz, Göygöl, Murov və ən sonunda da Füzuli bölgəsində xidmət etmişdir. Xidməti müddətində cəsarəti və qorxmazlığı ilə yanaşı, insanlığı, səmimiyyəti, zərəfatları, ən əsası da əsgərlərinə qarşı qayğıkeşliyi ilə tanınmış, sevilmişdir. Mayor Mansurov vətənin keşiyində durmağı özüna şərəf, vəzifə borcu hesab edirdi. O, 35 illik həyatının 20 ilini hərbiyə həsr etmişdir.

Elçinin tək arzusu Vətəna layiq oğul olmaq, onun neçə illik həsrətini sonlandırmaq, ən əsası da yaxın dostu olan, çox-xumuzun da yaxşı tanıdığı Fərid Əhmədovun qisasını almaq idi. Sentyabrda 27-si səhər saat 09:30-a qədər Elçin və onun komandanlığı altında olan qrup 3 erməni postunu azad edir. Orda möhkəmləndikdən sonra Elçin təkbaşına erməni postuna girərək, 22 erməniyə məhv edir və yaralanır. Buna baxmayaraq, döyüş meydanını tərk etməyərək yaralı-yaralı axıra qədər vuruşur, eyni zamanda yaralı əsgərlərini döyüş meydanından çıxararaq 12 can xilas edir. Bu vaxt ikinci dəfə arxadan snayperlə yaralana-raq, şəhidlik məqamına yüksəlir.

Elçin 11 oktyabr 2020 tarixində nazirliyin əmrinə əsasən İkinci Fəxri Xiyabanda dəfn olunur.

Elçin Mansurov xidməti müddətində göstərdiyi fəaliyyətə görə, "Aprel döyüşləri"ndəki igidliklərinə və Vətən müharibəsində göstərdiyi qəhrəmanlıqlara görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamına əsasən "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adına layiq görülmüşdür.

Mayor Elçin Mansurov Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılaraq, hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün - Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə də təltif edilmişdir.

Eşqanə Babayeva

Məni diri bilir, gözləyir anam.
Demə, qoy gözləsin, dönməz bu dərdə.
Görürəm qəbrimin içi yaş olur.
Deyəsən ağlayır anam xalvatca.
Girmir heç olmasa yuxuma
Deyəm, ağlama, ay ana, mən çox yaxşıyam.
Səndən narahatam, Niyə hər gecə
çixıb qaranlıqda yola baxırsan?!
Niyə vaxtsız yatıb, vaxtsız qalxırsan?!

Ülvi Bünyadzadə

Elxan RZAYEV

Ağanisə Sultan: Sabirabad rayonu Qaraqışlaq kənd məktəbinin informatika müəllimi. Qızlı kənd sakini Vətən Müharibəsində şəhid olub.

*Qarabağ uğrunda
müqəddəs savaş,
Biz qalib gəlmişik
baha qiymətə.*

*Üç min şəhid verdik aman, ay Allah,
Ey ana torpağım, Azərbaycanım,
Səninlə əbədi var olacaqlar,
Öz şirin canından keçən oğullar.
El içində deyərlər, sönməyən ulduzlardır
Şahidlər.
Kəhkaşanda seyr edərək
Şəhid ulduzlarını.
İnsanlar heç zaman unutmazlar,
Sizləri itirən anaların göz yaşlarını.
Buna yol verməz sizin qəhrəmanlığımızı!*

*Gülşən Kəngərliinskaya
Gülnar Hüseynova
Rus dilindən tərcümə edən: Camalə İbrahimova*

Elxan RZAYEV

Rzayev Elxan Qəzənfər oğlu 1970-ci ilin avqust ayının 7-də Qərbi Azərbaycanın Bazarkeçər rayonunun Böyük Məzrə kəndində anadan olmuşdur. 1977-ci ildə Böyük Məzrə kənd orta məktəbinin 1-ci sinifinə daxil olmuş, 1987-ci ildə məktəbi bitirmişdir. Oxuduğu müddətdə çox çalışqan nümunəvi şagird kimi daim fərqlənmişdir.

1988-ci ildə məlum Dağlıq Qarabağ hadisələrinə görə doğma yurd-yuvasından didərgin düşərək valideynləri ilə birlikdə Şamaxı rayonunun Mədrəsə qəsəbəsində məskunlaşmışdır. 1989-cu ilin mayında Rusiya Federasiyasının Buryat Muxtar Respublikasının Ulan-Ude şəhərinə hərbi xidmətə yola düşüb, 1991-ci ilin may ayında hərbi xidmətini başa vurub qayıtmışdır. 1992-ci ilin sentyabr ayında könüllü şəkildə Qarabağ döyüşlərində iştirak etmək üçün Hərbi Komissarlığa müraciət edir. 1993-cü ilin yanvar ayının 15-də Ağdərə rayonunun Sırxavənd kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Dəfn mərasimi Şamaxı rayon Şahidlər Xiyabanında təşkil olunmuşdur. Mərasimdə Şamaxı rayon İHB-sı, şəhidimizin sinif yoldaşları, qohumlar, qonşular, dostları, hərbi hissənin zabıt heyəti iştirak etmişdirlər. Şamaxı rayonu Mədrəsə qəsəbə tam orta məktəbi şəhidimizin adını daşıyır.

Həqiqət Binnətova

Elnur BƏYLƏROV

Qarabağ döyüşlərində vətəninə qəhrəmancasına qoruyarkən şəhid olan vətən oğullarından biri də Baylərov Elnur Etibar oğludur.

Elnur 1998-ci ildə İmişli rayonu Ağaməmmədli kəndində anadan olmuş və 2005-ci ildə Ağaməmmədli kəndində yerləşən Elçin Heydərov adına tam orta məktəbdə təhsil almış və hələ məktəbdə oxuduğu zamanlarda o cəsarəti, mərdliyi və çalışqanlığı ilə digər sinif yoldaşlarından seçilmişdir. O, vətənimizin azadlığı uğrunda gedən döyüşə könüllü şəkildə qatılmış və ailəsi onun döyüşə gedişi zamanı əhval-ruhiyyəsinin çox yaxşı olduğunu və valideynlərinə vətəninə layiqincə müdafiə edəcəyini söyləmişdi. O, döyüşdə xüsusi şücaət göstərmiş və bir neçə əsgər yoldaşının həyatını xilas edərək onları çiyində daşıya-daşıya düşmənə vuruşmuşdu. O, işğaldan azad olunan mövqelərimizə bayraq sancan igidlərdən biri olub.

Elnurun döyüş yoldaşları və komandiri onun cəsarət və qorxmazlığı ilə xüsusi seçildiyini qeyd etmişdi. Cəbrayıl və Qubadlı istiqamətində qəhrəmancasına döyüşmüş və öz qanı ilə vətən torpağını sulamışdır. Onun döyüş yoldaşlarından biri öz xatirələrində qeyd edir ki, mən yaralanmışdım və dedim ki, mənə atın gedin, lakin Elnur mənə tək

buraxmadı və həyatını xilas etdi. Şəhidimiz həm mənəvi, həm də qorxmazlığı ilə döyüşlərdə şücaət göstərmiş və düşməne layiqli şəkildə cavab vermişdir. Lakin, Qubadlı döyüşlərində mübarizliyi ilə seçilmiş və noyabırın üçünə keçən gecə ürəyindən vurularaq şəhid olmuşdur. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eyləsin!

Uğruna canımı verdiyim əziz vətən

Öldüm ki, sənin milyonlarla

qızın-oğlun doğulsun.

Qanımla sulansın, qoy hər qarış torpağın

Dərindən nəfəs alıb, gül-çiçək açsın vətən.

Nuray Bəbirli

Deməli, bu imiş tale oyunu.

Sevinc də kədər də can möhnəti.

Hansı filosofsa deyibdi bunu

"Ölüm insanların son heyranəti".

Al, çax, fələk,

Silahını al, çax, fələk.

Namərdə meydan verdin,

Namərddən alçax, fələk.

Elnur MUSTAFAYEV

Vətən Savaşında kəndimizdən də şəhidlik zirvəsinə ucalan oldu. Savaşın ilk günündən döyüşə atılan pulomyotçu Elnur Mustafayev təkcə son döyüşdə bir məşin erməniyə məhv edib. Şücaətinlə kəndimizin ən qürurlu, ən böyük insanı sən oldun, nur üzlü insan.

Elnur məşhur şair, vətənpərvər insan Dəmirçi Abbasın nəvəsidir. Kəlbəcərin ən gənc şəhidi - Elnur Mustafayev. Sərbəst güləşçi olub, 7 ölkədən qızıl medal qazanıb. İki erməni məşini partlatmış və şəhid dostunun nəşini götürüb qayıdanda şəhid olmuşdur.

Yaralananda dostuna deyib ki, "Anama söz vermişdim ki, sənə görməmiş şəhid olmayacağam. Amma sözlümü tutmadım, alınmadı" və gülə-gülə şahadətə çatıb. Ruhu şad olsun, Elnur!

Ələmdar Cabbarlı

Elnur VƏLİYEV

Şəhid Vəliyev Elnur Əli oğlu 1997-ci il aprelin 14-ü Ucar rayonunda doğulub, 2003-cü ildə Ucar rayonu 5 sayılı orta məktəbinin 1-ci sinfinə daxil olmuşdur. Daha sonra 4 sayılı orta məktəbdə təhsilini davam etdirmişdir. Elnur Vəliyev 2014-2018-ci illərdə Heydər Əliyev adına Ali Hərbi məktəbdə təhsil almışdır.

2018-ci ildə Heydər Əliyev adına Ali Hərbi məktəbi bitirdikdən sonra 4 ay Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin dözümlülük kursunu keçib. Təhsilini başa vurduqdan sonra isə

hərbi xidmətini Xüsusi Təyinatlılar böliyyündə davam etdirmişdir. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin kursunu uğurla bitirdikdən sonra işə qəbul olunmuş və komandir vəzifəsinə layiq görülmüşdür. XTQ-nin leytenant komandiri Elnur Vəliyev 2-ci Qarabağ müharibəsində iştirak etmiş və düşmənin keyli sayda silah-sursat texnikasını məhv etmişdir.

Şəhidimizin bacısı Mehparə xanım qardaşı haqqında məlumatları bizimlə paylaşdı: "Elnur çox fədakar uşaq idi, çox əziyyət çəkərdi. Xüsusi Təyinatlı olmaq asan deyil amma bizə heç bir çətinliyini bəlli etmirdi.

Müharibəyə gedəndə belə təlim adıyla getmişdi ki, narahat olmayaq, anam-atam narahat olmasın. Hər şeyimiz o idi, üç bacının bir qardaşı... Aldığımız nəfəs, qolumuz-qa-

namımız... O qədər ürəyi yumuşaq insan idi ki, şəhid olduğu xəbərini eşidəndə, nəinki biz, bütün Ucar eyni hissləri keçirirdi. Özünün çox qəhrəmanlığı olub, bizə demirdi. Onun bacarığına görə ona 70 əsgər vermişdilər.

İstəyiblər vəzifəsini daha da qaldırınsınlar, deyiblər yaşdı. Özünün 70 əsgəri var idi. Döyüş yoldaşları deyirdilər ki, çox qorxmaz, mərd uşaq idi, ona çox ehtiyacımız olan vaxtda itirdik onu. Əsgərinin atası gəlmişdi, o danışdı. Elnurğilin dəstəsini 2 snayperçi erməni qadın izləyirmiş, qardaşımğilin dəstəsi 3 gün həmin snayperçilərin hədəfində olub. Elnur isə 8 saat pusquda duraraq onları tapıb və snayperlə zərərsizləşdirib. Biri yerindəcə ölüb, biri isə sağ imiş. Onların cibindən 7 Azərbaycanlı əsgərin şəkli çıxıb. Şəkillərin içində Elnurun da şəkli var imiş. Az deyil 185 erməni əsgəri. Demək onlar necə qorxurlarmış ki Elnurdan, əsas vurmaq istədikləri 7 nəfərin içində Elnur da olub. Əsgərin atası oğlunun dediklərinə əsasən onu da qeyd elədi ki, Elnur şəhid olandan sonra sanki bölük sönmüşdü, hamı Elnurun xətrini çox istəyirdi".

Mehparə xanım qardaşı ilə bağlı xatirələrindən danışır: "Hərbiçilərin həyatı o qədər çətindir ki, kənardan baxıb yaratdıqları şəraitə paxıllıq etmək, hansısa bir söz demək o qədər cılızdır ki. Uşaqlıqdan min bir əziyyətlə böyümüş igid oğullar uşaqlıqlarını son zəngdə - 1 il oxuduqları məktəbdə qoyub çıxırlar. Hərbi məktəbə daxil olandan sonra çəkdiyi əziyyətlər sözlə izah olunması deyil. XTQ kursuna daxil olmaq və başa vurmaq isə bəlkə də həyatımızda görmədiyiniz çətinliklərdən ibarət, gördüklərinizin isə ən pik nöqtəsidir. Yadıma gəlir qış ayları idi, Elnur məzuniyyətə gəlmişdi, kursu başa vurmuşdu.

Ümumiyyətlə, Elnur həyatı boyu çəkdiyi əziyyətləri

danışan biri olmayıb, hərbi-dən heç danışmazdı. Sadəcə bir cümlə dedi: "Heç kimə demə, anagil bilmir, dizimdən çox pis zədə al-dım kursda, davam etməyim çox çətin idi amma verdiyim söz yadıma düşdü, dözdüm, kursa davam etdim". Bunu oxuyub keçirdiyiniz hiss mənim canlı keçirdiyim hissin yanında heç bir şeydir. Bunu da qeyd edə ki leytenant Elnur Vəliyev 2 ildir ki Cəlilabad rayonunun "N" sayılı hərbi hissəsində çalışır. Elnur Vəliyev xarakteri, igidliyi, cəsarəti ilə ilə yalnız ailəsinin deyil bütün Azərbaycan xalqının qəlbində və Azərbaycanın qəhrəmanlıq tarixində böyük bir iz qoydu. Unutmadıq, unutmurduq.

Şərqiyə Həsənova

ƏSGƏRƏ MƏKTUB!

*Salam, mənim əsgər balam, ar balam!
Daş diksinir, qaya qopur qıyından!
Qədəminçün qəribsəmiş hər qalam
Qürurlanıq qamətindən, boyundan!
Sən - Şuşanı alan igid, qəhrəman,
İrəliyə şığıyarsan ürəklə!
İstiqlala, istiqbala durmadan
Yürüyürsən min arzusuyla, diləklə!
Bayrağa dön zirvələrin qaşında,
Uca dağlar bir boy daha ucalsın!
Yaz yaşasın payızında, qışında,
Yurd yerləri qırımından güc alsın!
Sona qədər tərklə eyləmə səngəri,
Hünər göstər, qurban olum boyuna!
Sağ-salamat, qələbəylə dön geri,
Baş tacı ol öz kökünə, soyuna!*

Əli Nəcəfxanlı

Elton QƏNBƏRLİ

Elton Qənbərli Baba oğlu 1997-ci il fevralın biri Şərur rayonunun Ələkli kəndində anadan olmuşdur.

2003-cü ildə Ələkli kəndində 1-ci sınıfa başlayıb. Orta məktəbdə oxuyarkən nağarada ifa edirmiş. Əlavə olaraq yallı qrupunda rəqslə məşğul olub. On iki Naxçıvan yallısını bilirdi. 23 yaşında musiqi məktəbini bitirmişdir. Ən çox sevdiyi yazar Dostoyevski idi. "Cinayət və cəza" əsərini iki dəfə oxumuşdur. Şəhidimiz təbiətə sakit insan olsa da, zarafatlaşıb, deyib-gülməyi çox sevirdi. 2011-ci ildə Heydər Əliyev adına hərbi liseyə, 2014-cü ildə isə Azərbaycan Hərbi Akademiyasına qəbul olub. 2018-ci ildə Akademiyadan məzun olub və iyul ayında leytenant rütbəsinə yüksələrək Goranboyda xidmət etməyə başlayır. 2018-ci ilin avqustunda 9 ay Sad kursuna getmiş, burada 176 nəfərin içində ən azyaşlısı Elton olmuşdur. Nəhayət, 2019-cu ilin aprel ayında 176 nəfərlə başlayan kursu yalnız 8 nəfər diplom olaraq bitirmişdir. Onlardan biri də Elton olmuşdur. 2019-cu ilin may ayında yenidən Goranboyda xidməti davam etdirmiş, 2019-cu ilin oktyabrına qədər Tərtərdə xidmətdə olmuşdur. 2019-cu ilin noyabrında Giləzidə xüsusi təyinatlılarda kursa başlayan Elton Qənbərli kursu birinciliklə bitirib bir sıra sertifikat-

lar və mükafatlarla təltif olunmuşdur. 2020-ci il aprel ayından xüsusi təyinatlı qüvvələrdə baş kaşfiyyatçı, quru qoşunlarının müavini vəzifəsində, leytenant rütbəsində işləmişdir. 27 sentyabrda başlayan döyüşlərdə 20 oktyabra qədər ağır döyüş yolu keçmiş, Füzulidə, Hadrudda, Cəbrayıl, Zəngilanda, Qubadlıda gedən döyüşlərdə fəal iştirak etmişdir. Döyüşlərin birində yaralanmasına baxmayaraq, hospitala getməkdən imtina edən şəhidimiz "sona qədər döyüşmək istəyirəm" deyib. Qubadlıda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub. 24 oktyabrda Şərur rayonunun Şəhidlər xiyabanında torpağa tapşırılıb.

Müzəffər ordumuzla həmrəy olan, ona güvənib, arxalanan xalqımızın qəlbinin döyündüyü tək məbəd Qarabağdır. Vətən torpaqları addım-addım, qarış-qarış şəhid qanı ilə öz azadlığına qovuşdu.

Şəhid adı ucadan-uca addır, vətənpərvərlik, cəsurluq, qəhrəmanlıq, igidlik, ölməzlik, əbədlilik zirvəsidir. Bu zirvədə Vətən, torpaq, xalq üçün canından keçən cəsur, qəhrəman, igid oğullarımız dayanır. Bunlardan biri də Elton Qənbərli idi...

Haqqınızı necə ödəyəcəyik...?

Ülviyyə Novruzova

Elton ƏLİYEV

2001-ci ildə anadan oldu. Ailəyə sevgi dolu bir sülh quşu gəldi. Amma bu sülh quşu uzun yol getmədi. İkinci Qarabağ müharibəsində Suqovuşan uğrunda döyüşdə şəhid oldu. Şahadətin mübarək, 19 yaşlı qanı ilə tarixi yazan qəhrəman!

Eltun Elnur oğlu Əliyev (Göyçə mahalının Kəsmən kəndindəki müəllimimiz Heydər Məşədi Cəliloglunun nəvəsi).

19 yaşlı şəhidin atası: "Döyüş yoldaşları deyirlər ki, Elton düşməne qan uddurdu".44 günlük Vətən müharibəsində şəhid olan əsgər və zabitlərimiz adlarını ən yeni tariximizə qızıl hərflərlə yazdılar. Onların sırasında Sumqayıt şəhərindən olan Əliyev Elton Elnur oğlu da var. Elton Əliyev 2001-ci il avqustun 29-da Sumqayıt şəhərində anadan olub. O, 2019-cu ildə Sumqayıt şəhəri 24 saylı orta məktəbi bitirdikdən sonra həqiqi hərbi xidmətə yola düşüb. Elton cəbhənin Tərtər istiqamətində yerləşən "N" sayılı hərbi hissədə - ön xətdə baş atıcı olaraq xidmət edib. Sərrast atıcılığına görə onun şəkli hərbi hissədə şərəf lövhəsinə vurulmuşdur. Sentyabrın 27-də Vətən müharibəsinə qatılıb. O, ən şiddətli döyüşlərin getdiyi Füzuli, Cəbrayıl və Suqovuşanda vuruşub. Hamı kimi Eltonun da bir amalı var idi – işğal altında olan torpaqlarımızı yağlı düşmənin tapdağından azad etmək! Döyüş yoldaşları deyir ki,

təbiətə sakit insan olan Eltun döyüşlərdə böyük cəsarət, pəhrəmanlıqlar göstərib.

Anası Rina Əliyevanın sözlərinə görə, Eltun uşaqlıqdan zəhmətkeş olub.

Özü və həyat yoldaşı xəstə olduqlarına görə, ailəni, demək olar ki, dolandıran balaca Eltun imiş: "Sonuncu dəfə danışanda məndən halallıq istədi. Dedim, oğul, ancaq qələbə ilə geri dön. Mənə dedi ki, sağ-salamat qayıdım, o balaca evimizi qardaşım və mən işləyib böyüdəcəyik". Atası El-nur Əliyev bildirir ki,

dəfn mərasimində Eltunun səngər yoldaşları da iştirak ediblər, onun şücaətindən danışblar: "Dəfn mərasimində döyüş yoldaşları, komandiri dedi ki, Eltun balaca canı ilə erməniyə qan uddurdu, sərrast atışı hesabına Ordumuz daha da irəliləyirdi. Mən də bundan böyük fəxr duyudum. Allah heç bir valideynə bala dağı göstərməsin, Vətən sağ olsun, Eltun kimi şəhid oğullarımızın, qazilərimizin hesabına bu qara ləkəni millətə üstündən silə bildik". Qardaşı Fərid isə deyir ki, Eltunla yalnız qardaş deyil, həm də dost-sirdaş olublar: "Onunla aramızda cəmi 1 yaş fərqi olsa da, demək olar ki, mənə böyüklük edib. Bu balaca evimizi də Eltun alıb. Evi dolandıran ancaq Eltun idi. Telefon dükanında satıcı işləyirdi. Məndən də halallıq istəyəndə sözünü kəsdim. Şəhidlik xəbərini eşidəndə arxam-

dayağımın yox olduğunu hiss etdim. İtkisi ağırdır, amma fəxr edirəm ki, mən şəhid Eltunun qardaşayam". 19 yaşlı Eltun Əliyev oktyabrın 16-da Suqovuşanda namərd düşmənin gülləsinə tuş gələrək şəhidlik zirvəsinə yüksəlib. Oktyabrın 23-də Sumqayıt şəhərindəki Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilib. Prezident İlham Əliyev dekabrın 15-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin bir qrup hərbi qulluqçusunun "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. Təltif olunanlar arasında Eltun Əliyev də var. Allah rəhmət eləsin!

Həqiqət Binnətova
Report.az

Elvin İSLAMOY

Elvinin son sözü: Şəhid olmağa gedirəm, qardaş, Vətənin Azərbaycanıdır! 07 dekabr 2020. Vətənə sevginin, cəsarətin nümunəsidir, bu bir tək cümlə. "Ölümü gözə almaq, Vətən, torpaq uğrunda şəhidliyə hazır olmaq hər kəsin işi deyil, ər igidin işidir". Şəhid Elvin İslamovdan qalan tək və

yeganə səs yazısıdır. Savaşdan az əvvəl dostuna göndərib: "Şəhid olmağa gedirəm, qardaş!" deyib. O, bir qazi övladı idi. Atası Elçin İslamov birinci Qarabağ savaşında tarix yazanların sırasında olmuşdu. Atasının vətənpərvərlik yolunu şəhadəti ilə tamamladı Elvin. Ölümü ilə ölümsüzlüyə qovuşdu! Elvin 1995-ci ildə Yasamal rayonu X.Dadaşov küçəsi 23 nömrəli evdə dünyaya gəlmiş, 158 nömrəli tam orta məktəbi bitirmişdir. 2013-2015-ci illərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrin Xüsusi Təyinatlılar bölümündə Kəşfiyyatçı kimi hərbi xidmət keçmişdir. Bakı şəhəri Bulvar İdarəsində çalışırdı. "Aprel hadisələri"ndən sonra özünə yer tapmayan şəhidimiz "Müharibə başlayan kimi könüllü olaraq gedəcəm", - deyirdi. Tovuz hadisələrindən sonra işə intiqam hissi ilə yaşayırdı. "Polad Həşimov kimi igidlərin qanı yerdə qala bilməz, torpaqlarımızı yağlıların tapdağın-

dan xilas etməliyik. Axırıncı nəfərimiz Şəhid olsa da, sağa qalxmalıyıq", - deyirdi. 2020-ci il sentyabrın 21-də Yasamal rayon Hərbi Komissarlığından çağırış vəərəqi gələndə anası Sevinc xanıma, atası Elçin bəyə tək bir cümlə söyləyib: "Vətən bizimdir, onu biz qorumalıyıq, lazım gələrsə Şəhid olmalıyıq!" Səhəri gün çağırış məntəqəsinə yollanıb. Gizir rütbəsi ilə Xüsusi Təyinatlıların Həmlə qurupunda öz yerini alıb. Şiddətli döyüşlərin ilk günündən – sentyabrın 27-dən oktyabrın 7-dək Cəbrayıl və Füzuli istiqamətlərində gedən döyüşlərdə sinəsini düşməyə siper edib. Son döyüşü Füzuli rayonunun Qorqan kəndində olub, yağlı düşmənlə ölüm-dirim savaşında silahdaşları ilə mühasirəyə düşüb. 23gün sonra oktyabrın 29-da cənazəsi Bakıya gətirilib, səhəri gün torpağa tapşırılıb.

Bakının Qaradağ rayonunda bir dərsə var – Qurt Dərəsi bayrağı çiyinlə alıb sənğərə gedən, Vətənin çiyinində gələn Şəhidimiz Yasamal rayonunun Şəhidləri ilə birlikdə orada haqqa qovuşub. Ondan doğmalarına bir dünya kədərsə, Şəhid müqəddəsliyi, bir də bükülüb gəldiyi bayraq qaldı. Vətən vətən deməklə, Vətən olmur, onu sevməklə, yolunda ölməklə, ölümsüzlüyə qovuşmaqla Vətən olur!

Dekabrın 8-i Elvinin doğmaları ilə əbədi həsrətinin 40-cı günüdür! Aylar, illər keçəcək, Elvinin doğmaları, yaxınları yaşa dolacaq, gəlib gedəcək tək bir şey əbədi qalacaq: o da, "Şəhid olmağa gedirəm, qardaş!" nidası ilə tarix yazan Elvin Elçin oğlu İslamovun Vətən sevgisi!

Adına çox abidələr ucaldılacaq, amma özünün ucaldığı abidədən olmayacaq: Şəhid Elvin İslamov!

Mətanət Ağamirli

Elvin MƏLİKOV

Gülər Bəxtiyarqızı:
Şəhid Elvin Məlikov İlham oğlu 2001-ci ildə anadan olmuşdur. 24 sayılı məktəbdə orta təhsilini aldıqdan sonra vətən borcunu yerinə yetirmək üçün hərbi xidmətə yollanan Bakılı Elvin sərrast atıcı idi. Döyüş zamanı 12 erməniyə şəxsən məhv etmişdir. Ailəsinə çatan məlumatlara görə, o, Füzulidə yaralı yoldaşını xilas etməyə gedərkən minamiyot üzərinə düşüb və şəhid olmuşdur. Şəhadətin mübarək, Azərbaycan əsgəri, vətən sağ olsun!

Elvin MƏMMƏDOV

Məmmədov Elvin Beyləqanın Milabad qəsəbəsindəndir. İgidimiz atəşkəsdən cəmi bir gün öncə, yəni 2020-ci il noyabr ayının 9-u şəhidlik zirvəsinə yüksəldi. Şəhadətin mübarək, şəhidim!

Emil ŞAMİLOV

Emil Şamilov 1996-cı ildə Bakı şəhəri Sabunçu rayonunun Ramana kəndində anadan olub.

Türk dünyasının milli döyüş sənəti olan Alpaqut döyüş sənətinin sirlərini dərinləndirən Emil həm bu idman növündə, həm də karate idmanında ard-arda uğurlar əldə edib. 12 dəfə Azərbaycan çempionu, 1 dəfə Avropa və 1 dəfə dünya çempionu adını qazanan Emil Şamilov Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xidmət edib. İkinci Qarabağ savaşına könüllü yollanıb və Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin əsgərləri ilə birlikdə döyüşüb. Hadrut uğrunda döyüşdə şəhid olub. Emilin atası Rafiq Şamilov da Birinci Qarabağ Savaşının veteranıdır. Ailə üzvləri deyib ki, Emilin ən böyük arzusu Şuşanı işğaldan azad görmək olub. Allah rəhmat eləsin! Azərbaycan Alpaqut Federasiyası Sabunçu Filialının rəhbəri, təcrübəli məşqçisi, bir çox yeniyetmə Alpları müəllimi Emil Şamilov işğal olunmuş torpaqların azadlığı uğrunda snayper atəşindən şəhid olub.

Həqiqət Binnətova

Emin MƏMMƏDOV

Vətən müharibəsi zamanı xüsusi qəhrəmanlıq göstərən hərbcilərimizdən biri Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin giziri şəhid Emin Məmmədovdur.

Şəhid Emin Vətən oğlu Məmmədov 1992-ci ilin avqustun 15-də Beyləqan rayonunun Qəhrəmanlı kəndində anadan olub. 1998-2009-cu illərdə şəhid Tağı Məmmədov adına tam orta məktəbi bitirdikdən sonra hərbi xidmətə çağırılmış və hərbi xidməti başa vurduqdan sonra elə orada işləməyə qərar vermişdir.

Türkiyədə MAMAK snayper kurslarında iştirak etmişdir. Türkiyədən gələndən sonra Xüsusi Təyinatlı Kəşfiyyatın snayperçisi olur. Hərbi xidmətdə olduğu dövrlərdə bir çox fərqlənmə mükafatlarına layiq görülür.

Snayper fəaliyyətində göstərdiyi şücaətə görə, ona 2016-cı ildə "Aprel döyüşləri" zamanı kiçik gizir rütbəsi verilmişdir. Emin Məmmədov 2018-ci ildə SAT kursu keçmişdir. O, Xüsusi Təyinatlı bölüyün 3-cü qrupunda snayper ixtisasında fəaliyyət göstərirdi. Xüsusi Təyinatlı bölmədə kəşfiyyatçı-atıcı olan Emin Məmmədov Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdə düşmənin mövqelərini darmadağın edilməsində xüsusi rol oynayıb. Döyüş yoldaşlarının verdiyi məlumata görə, hərbcimiz müharibəyə başlayan zaman ön cəbhəyə yollanıb. 27 sentyabr tarixin-

də Məmmədov Eminin atəş dəstəyi altında qrup düşmənin postuna daha tez daxil olmuşdur.

Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdə düşmənin bir neçə postu və bölüyünün alınmasında iştirak etmişdir.

Emin Məmmədov İkinci Qarabağ müharibəsində 27 sentyabr tarixində Füzuli uğrunda gedən döyüşlərdə Füzulinin Qaraxanbəyli kəndinin Yası təpə adlanan ərazisində döyüş zamanı sənərdə mənfur düşmənin açdığı atəş nəticəsində qəhrəmancasına Şəhid olmuşdur.

Atası və anası övladları ilə qürur duyurlar. Eminin şəhid olması ürəklərini ağrıtsa da, vətən torpaqlarının azad olunmasında oğullarının da payının olması onlar üçün böyük fəxrdir. Validənləri deyirlər ki, Emini evləndirmək niyyətləri olub. Axırncı dəfə onunla danışanda bildiriblər ki, müharibə qurtaran kimi onu istədiyi qızla nişanlayacaqlar. Emin Məmmədov kimi şəhidlərimiz, qazilərimiz bir tarix yazdılar. Emin doğulduğu qəsəbənin adı kimi Vətənimizin qəhrəmanına çevrildi.

*Ruhun qarşısında baş əyirik Vətən oğlu!
Allah rəhmət eləsin!*

Gülnarə Kazımova

Əbdürza RƏFİBƏYLİ

Şahid Rəfibəyli Əbdürza Şamməd oğlu 2 iyun 1998-ci ildə Bakı şəhərində anadan olmuşdur. O, əslən Masallı rayonundan idi. 2004-2015-ci illərdə Tahir İmanov adına Bakı şəhər 57 nömrəli orta məktəbdə təhsil almışdır. Orta məktəbi bitirdikdən sonra xidməti borcunu yerinə yetirmək üçün hərbi xidmətə gedir. 27 iyul 2016-cı ildən etibarən Naxçıvan "N" sayılı hərbi hissədə xidmət edmişdir. 4 yanvar 2018-ci ildə təxris olunmuş və ehtiyata buraxılmışdır.

Əsgərliyini bitirdikdən sonra "Fres qida şirkəti"ndə işləmişdir. 21 sentyabr 2020-ci il tarixindən etibarən 877 nömrəli hərbi hissədə təlimə qatılmışdır. Sonra, 27 sentyabr 2020-ci il tarixindən Füzulidə "N" sayılı hərbi hissədə II Qarabağ müharibəsində torpaqlarımızın azadlığı uğrunda döyüşlərə qatılıb. O torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda döyüşlərdə olduqca fəal iştirak etmişdir.

Oktyabrı ayının axırlarında Şuşa istiqamətində olan döyüşlərdə Şahidlik zirvəsinə ucalıb. Şahid Rəfibəyli Əbdürza ailənin son beşiyi idi və subay idi. İndi Bütün ailəsi, eləcə də hər kəs onunla qürur duyur. Şahidlər ölmür!

Zahra Nəzarli

Əkbər HÜSEYNLİ

Əkbər Azər oğlu Hüseynli 15 oktyabr 2001-ci ildə Cəlilabad rayonunun Alar kəndində dünyaya göz açıb. İlk təhsilini H.Əliyev adına 1 saylı orta məktəbdə alan Əkbər, orta təhsilini Bakı Sosial İqtisad Kollecinə davam etdirmişdir. O, təhsilini yarımçıq qoyub könüllü olaraq 15 oktyabr 2019-cu ildə həqiqi hərbi xidmətə yollanmışdır. Vətən Müharibəsinin ilk günlərindən isə ön cəbhədə qəhrəmancasına vuruşmuş, Murov yüksəkliyinin alınmasında xüsusi igidliklər göstərmişdir. O, şiddətli döyüşlərdə yaralansa da, qısa müddət sonra yenidən ön cəbhəyə, yoldaşlarının yanına qayıtmış. Goranboy-Tərtər istiqamətində gedən şiddətli döyüşlərdə iştirak etmiş, işğal altında qalan torpaqlarımızın alınmasında şücaət göstərərək şahidlik məqamına yüksəlmişdir.

Evin tək oğul övladı olan Əkbər vətənpərvərliyi, cəsarəti, nümunəvililiyi ilə yoldaşları arasında böyük rəğbət qazanmış, neçə yaralı əsgər yoldaşını döyüş meydanından xilas etmişdir. Onun yeganə arzusu canı-qanı bahasına olsa belə vətəni mənfur düşmənlərdən azad etmək idi.

Qızgın döyüşlərdə şahidlik zirvəsinə ucalan Əkbərdən ailəsi uzun müddət idi ki, heç bir məlumat ala bilmirdi. Ölümü ilə ölümsüzlük qazanan Əkbər 17 dekabr 2020-ci ildə doğulduğu Alar kəndində torpağa tapşırıldı.

Eşqanə Babayeva

Əkbər HÜSEYNOV

30 sentyabr... İzdiham... Əkbər! Əkbər! Əkbər! Şəhidlər ölməz! Vətən bölünməz! Son 15 ildən sonra Bakıxanov qəsəbəsinə ilk şəhid gəlirdi... Allah Təalanın dərgahına bu dəfə Əkbər gedirdi... Şəhadətə yetişmiş bu igid 11 iyul 2001-ci ildə Bakı şəhərində dünyaya göz açmışdır. O, öz cəsurluğu ilə daima tanışları içində seçilirdi. Hüseyinov Əkbər Bahadır oğlu 2007-ci ildə Bakı şəhəri Tahir Əliyev adına 252 nömrəli tam orta məktəbə ilk qədəmlərini qoymuşdur. O, kiçik yaşlarından idman sahəsinə xüsusi meyl göstərmiş, 2012-ci ildən Kikboks idman növü ilə məşğul olmağa başlamışdır. İdman sahəsində xeyli uğur və nailiyyətlər əldə edən Əkbər 2018-ci ildə oxuduğu məktəbi başa vurmuşdur. İdman sahəsindən savayı, Əkbərin ədəbiyyat sahəsinə əsasən də meyxana və şeirə marağı olmuşdur. O, hətta qələminə lirik janrdə belə sınımışdır. Zəhmət və əziyyətlə əldə edilən nemətə üstünlük verən və şükür edən qəhrəmanımız müxtəlif işlərdə (trenajor zalında, çay evində) çalışmışdır. 2019-cu ildə hərbi xidmətlə bağlı çağırış gəlmiş, beləliklə, Əkbər 18 aylıq vətənin keşiyinə çəkməyə yollanmışdır. Amma o, işğal altında olan torpaqların azad olunmasında

özünün bilavasitə iştirak edəcəyini və sonunda bu torpaq uğrunda canından keçəcəyini bilməyirdi. Sözsüz, Əkbərin qorxmazlığı hər iki halda onun mənəvi qələbə çalacağına, adını zəfər tariximizə yazacağına inanmağımıza əl verir. Hərbi xidmətə başladıqdan sonra Əkbər öz nizam-intizamı, fiziki hazırlığı, nümunəvililiyi ilə seçilmiş, and içmə mərasimində "Fəxri fərmanla" təltif olunmuşdur. Əkbərin xidməti dönmə, yəni 1 il 3 ay müddətində fərman və təltiflərin ardı-arası kəsilmir. O, əsgəri xidmət müddətində kiçik çavuş rütbəsinə layiq görülür. Əkbərin xarakteri, çevik və hazırlıqlı olması onun kəşfiyyat divisiyasında xidmətinə gətirib çıxarır. Əkbər Hüseyinov "Aprel döyüşləri" adlı qısa metrajlı filmdə də rol alır. Belə ki, bu mərd oğlanın həyatının çiçəyi hələ təzə açmışdı ki, Azərbaycan tarixində II Qarabağ müharibəsi başladı. 27 sentyabrda hərbi hissələrə müharibənin başlanması həyəcan signalı verildi. Komandirlərə əsgərlərini səfərbər etmələri tapşırıldı. Əkbər və onun əsgər yoldaş İqbal hazırlıqlı olduqları üçün UAZ markalı maşına mindirilərək Talış kəndi istiqamətinə aparıldılar. 27, 28, 29 sentyabr tarixində Əkbər və onun dostu düşmən postlarının alınmasında iştirak etmişlər. 29 sentyabr tarixində düşmən tərəfin atdığı minamiyot nəticəsində hər iki dost qəlpə yarısından şəhid olmuşdur. Əkbər Hüseyinov 30 sentyabrda yaşadığı Bakıxanov qəsəbəsinin Şəhidlər Xiyabanında torpağa tapşırılmışdır. Şəhadətiniz qəbul, məqamınız uca olsun! Beləliklə, Vətən uğrunda düşünmədən canını fəda edən, şəhadət şərbətini içərək Allahın rəhmət qapısına çevrilən qəhrəmanlarımızın ruhu qarşısında baş əyir, ailələrinə baş sağlığı veririk!

Sevinc Əliyeva

Ələkbər ƏLƏSGƏROV

Ələkbər İskəndər oğlu Ələsgərov 1998-ci il 3 sentyabrda dünyaya göz açıb. Yaşayış yeri Kubinka adlanan yer olan Ələkbər Bakı şəhər M.Müşviq adına 18 nömrəli orta məktəbin 2015-ci il məzunu idi. Məktəbi bitirdikdən sonra əsgər gedir, orada "Top komandiri" vəzifəsini icra edir. Tərxis olunduqdan sonra Azərbaycan Dövlət Dənizçilik Akademiyası nəzdində Dənizçilik kollecinə daxil olur və təhsilini davam etdirir. 2020-ci il iyun ayında oradan məzun olur.

Çox güləruz və zarafatçı biri idi. Amma asi hallarıda çox olurdu, bəlkə də bu yaşının verdiyi xüsusiyyət kimi dəliqanlı olması ilə bağlı idi. Nişanlı idi, amma daha əvvəl Covid-19, sonra isə hərbi vəziyyət ilə bağlı bu evlilik ona qismət olmadı. Ələkbər müharibə xəbərini alan kimi könüllü olaraq hərbi xidmətə yazılır və sentyabrın 21-də xidmətə üçün çağırılır. Çox keçmədən Füzuliyə göndərilir. Elə bununla da şəhadət fərbəti nəşib olur. Oktyabr ayının 1-i 2020-ci ildə Ələkbər Füzulidə şəhid olur. Ailəsi, yaxınları, tanışları iki duyğunu eyni anda yaşamağa başladı: həm onun yoxluğunun verdiyi ağrı-acı, həm də Şəhidlik zirvəsinin verdiyi fəxr və qürur hissi. Qeyd edim ki, Ələkbər Nəsimi rayonunun ilk şəhidi oldu. Uşaqlıqdan ən böyük arzusu idi, Qarabağı geri qaytarmaq. Anasına tez-tez

deyərdi: - "Mən şəhid olacam, ana. Mən öləndən sonra hər gün Çingiz Mustafayevin "Ana mən şəhid oldum mahnısına qulaq asarsan". Belə də oldu, indi şəhidimizin anası oğlunun xatirəsinə hər gün o mahnını dinləyir. Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz deyiblər. Bugün bu deyim təsdiq tapır. Onun və onunla yanaşı şəhid olan başda Mübariz,

davamçısı Milli Qəhrəman Dövlətzadə Cəbrayıl olmaqla, digər bütün şəhid olmuş əsgərlərimizin adı dilimizdə yaşayır və yaşamağa davam edəcək. Şəhidlər ölmür, sadəcə artıq ürəyimizdə və dilimizdə yaşamaq davam etdirirlər. İgid əsgərimiz Ələkbərin qisası alındı. Füzuli

geri qaytarıldı, Qarabağda zəfər qazandıq. Çox istərdik ki, Füzuli ilə birgə Ələkbər də qayıtsın... Ən gözəl məqam şəhidlikdir deyirlər. Mənim fikrimcə, ən gözəl şey uğrunda döyüşdüyün torpağı düşməndən geri almaq və səngərdə çəkdiyən əziyyətinin bəhrəsini öz gözlərinlə görməkdir.

Şuşa Qarabağın incisi ola bilər, amma mənim üçün Füzuli ən dəyərli torpaqdır. Çünki ora sənin qanın qarışıb. Ruhun şad olsun. Şəhidimiz! Unudulmayacaqsan!

Jalə Hacıyeva

ƏLİ QULİYEV

Şəhid Xüsusi təyinatlı kəşfiyyatçı, gizir Əli Quliyev Təbrik oğlu 1984-cü ildə İmişli rayonu, Otuziki kəndində anadan olub. Şəhidimizin iki oğul övladı Vətənə əmanət qalıb. I Qarabağ döyüşlərində önəmli xidmət göstərən olan Xüsusi təyinatlıların sırasında şəhidimiz Əli Quliyevin adını çəkə bilərik.

Döyüşlərdə Xüsusi təyinatlıların rolu böyük olmuşdur və bugünkü qələbəyə görə biz xalqımızın qəhrəman övladlarına, igid oğullarımıza borcluyuq. Allah rəhmət eləsin!

*Yazıram ki, sizin ömrünüz,
Dan yeri görməmiş
qüruba endi.*

Əmrah HƏMİDOV

Həmidov Əmrah Salyan rayonunun Kürsəngi kəndindədir. Xüsusi Təyinatlı Dəstədə kəşfiyyatçı kimi döyüşüb.

Həmidov Əmrah 05 oktyabr 2020 tarixində Murov uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. XTQ-rin giziri düşmənin baza və sığınacaqlarına partlayıcılar yerləşdirib geri qayıdarkən namərd snayper güləsi

ilə Şəhadət mərtəbəsinə ucalıb.

Salyan rayonu Kürsəngi kəndində Şəhid dəfn olunarkən Anası oğlunun məzarı üstündə oğluna son sözlərini belə demişdir: *"Oğlum, sənə süclümü halal edirəm, başımızı uca etdin. Bir Ana kimi səninlə fərx edirəm oğlum"*

Əziz Ana, sənin allərləndən öpürəm, sənə qurban, Ana.

*İgid qardaşlarım,
vallah bilmirəm.*

Bu necə ömürdü, bu necə gündü.

Zəifdi qüdrətim, kütdü qələmim.

Ürək dolub-daşır,

yaza bilmirəm.

Əmrah RƏCƏBOV

Vətən Sənsən!

Şəklinə tez tez rast gəldiyim bir qəhrəman var Əmrah Rəcəbov. Hər kəs onu kimsəsiz şəhid kimi təqdim edir. Şəhid olarkən onun nəşini tanımaq üçün yaxınını axtarırdılar, təəssüf ki, kimsə yaxınlaşmadı deyirlər. Bu insana çox pis təsir edir, necə yəni kimsəsiz?

Bəyəm biz ölmüşük ki, ona kimsəsiz deyirlər? Onun on milyonluq ailəsi var. Hər birimiz onun anası-atası, bacı-qardaşıyıq. Doğma biri kimi onun haqqında məlumat vermək istəyirəm.

Əmrah Rəcəbov - 11 dekabr 2000-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Gəncə şəhərində anadan olmuşdur. Kiçik yaşlarında atasını itirmişdir. Anası tərəfindən Gəncə şəhərində yerləşən internat tipli məktəbə verilmişdir. Orta təhsilini Gəncə şəhər Samir Vəliyev adına 34 nömrəli tam orta məktəbində alır. Gəncə Internat məktəbindən məzun olduqdan sonra, dövlət tərəfindən Masazır məzunlar evindən ev hədiyyə olunur. 2019-cu ilin oktyabr ayında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında həqiqi hərbi xidmət keçmək üçün orduya çağırılmışdır.

Xidməti fəaliyyətini Beyləqan rayonunu "N" saylı hərbi hissəsində icra etmişdir. 2020-ci ilin 27 sentyabr tari-

xində İkinci Qarabağ müharibəsinin başlamasından sonra Füzuli əməliyyatına cəlb olunmuş və Füzuli rayon mərkəzinin azad edilməsi uğrunda aparılan şiddətli döyüşlərdə iştirak etmişdir. Əmrah Rəcəbov 2020-ci ilin 8 oktyabr tarixində Füzuli əməliyyatının gedişində yaralanmış əsgər yoldaşını, döyüş mövqeyindən çıxartmağa çalışarkən yaxınlığına düşən mermi nəticəsində şəhid olmuşdur.

Şəhidim, bu gün sənin sayəndə tam bütöv Vətənim var. Sənin hesabına övladlarımız firavan, xoşbəxt yaşayacaq. Ona görə də sənin üçün dualar oxuyuruq. Əmrah, sənin simanda bütün şəhid və qazi qardaşlarıma səslənirəm: "Siz tarix yazmadınız, tarixin özü oldunuz. Sizdən çox şey öyrənəcəyik". Qardaşım, Vətən səni 18 il bəslədi, böyütdü, sən, Vətəna qanımla, canımla həyat verdin. Hamımız siza sığdıq, siza arxalandıq. Güvənimizi boşa çıxarmadınız:

*"Vətən daşı olmayanından
Olmaz ölkə vətəndaşı"*

Qanınızla, canınızla bu yurdu diriltiniz. Bu torpaq nə qədər ki, var, sizlər də var olacaqsınız. Vətən daşı olmağı bacardınız. Nahaq demirik ki, Vətənin hər bir daşı bizə doğmadır, əzizdir çünki onlar sizlərsiniz. Qarşınızda baş ayırık! Bundan sonra onun xatirəsi xalqımızın qəlbində əbədi yaşayacaq, haqqında qəhrəmanlıq dastanları yazılacaq, bəlkə bir gün adına küçələr, parklar salınacaq. Necə ki bugünkü artıq Bakı şəhəri 20 nömrəli məktəb-liseyin 8ç sinifi Həmidəğa Hüseynzadənin şanlı adını daşıyır.

Nigar Babaxanova

*Bakı şəhəri 20 nömrəli
məktəb-liseyin 8ç sinfi adından*

Faiq QASIMOV

Ali Baş Komandan Tərəfindən "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adına layiq görülən şəhid zabitimiz, polkovnik-leytenant Faiq Qasimov.

Ömrünü ön cəbhədə keçirən polkovnik-leytenant Faiq Qasimov Aprel döyüşlərində iştirak etmiş. Lələtəpə ugrunda döyüşmüşdür. Düşmənin çox sayda yüksək rütbəli hərbiçilərini məhv etdiyinə görə "Azərbaycan bayrağı" ordeni ilə təltif edilmiş şəhidimiz II Qarabağ müharibəsində Ohanvan səddini ilk yaran hərbiçilərimizdən olub.

Cəsur zabitimiz sentyabrın 27-i qəhrəmancasına şəhid olmuş və II Fəxri Xiyabanda dəfn olunmuşdur.

Faiq Qasimov birinci Qarabağ müharibəsində böyük şücaət göstərmiş "Həsən Qorxmaz" kimi tanınan şəhid Həsənqulu Qasimovun qardaşdır. Vətən sağ olsun!

*Yox, yox, ulu torpaq,
Sənin uğrunda
həmişə hər yerdə
mərd olacağım.
Sənin hər qarışım ocaq yeridi.
Qan töküb o yeri biz alacağım.*

Fəmil ƏLİZADƏ

Ən böyük arzusu Şəhidlik olan igid əsgər! Böyük Vətən Müharibəsi! Çətinliklə, həyəcanla, şərəflə başa vurduğumuz 44 gün... Bu müddət ərzində tarix yazan igid oğullarımız!

Onlar təxminən 28 ildən bəri işğal altında olan torpaqlarımızı azad etdilər. Qışın saxtəsində, gecənin ayazında yorulmuş demədən isti ürəklə, qəlblərində Vətən sevgisi inamla irəlilədilər. İllərlə yol gözləyən doğma torpaqlarımızı bizə qaytardılar. Hər kənd, hər rayon müzəffər Ordumuz tərəfindən işğaldan azad edildikcə bütün xalq bayram edirdi. Şuşanın işğaldan azad edilməsi günü isə sevincimizin həddi-hüdudu yox idi. Həmin gün yazmışdım:

*Qanımızdan qutsal torpağa çatdıq.
Biz qələbə dolu tarix yaratdıq.
Çatdıq evimizə, Şuşaya çatdıq.
Vətən, gözün aydın. El, gözün aydın!*

Doğrudur, Böyük Vətən Müharibəsində Şəhidlərimiz də oldu, yaralılarımız da... Lakin:

*Bayraqları bayraq yapan üstündəki qandır.
Torpaq uğrunda ölən varsa, Vatanıdır!*

44 gün ərzində heç həyə baxmayaraq hamı bir ağızdan "yalnız irəli" haqırdı. Nə bəzi ölkələrin təhdidləri, nə

də mənfur düşmənin işğal dövründə qurduğu istehkamlar igid oğullarımızı qorxuda bilmədi. Böyük Vətən Müharibəsində bütün Azərbaycan bir yumruq kimi birləşdi.

Biz 44 gün ərzində dünyaya:

- Vətən sevgisinin hər şeydən əzəl olduğunu;

- Ən çətin anlarda birliyin gücünü;

- Əsgər yoldaşlarını qorumaq üçün sinəsini sipər edən, mənfur düşməyə əsir düşməmək üçün sonuncu güllə ilə özünü öldürən igidlər böyüdüyümüzü;

- Şəhidinin tabutunu çiyində daşımaq qüdrətinə malik olan Analarımızın, bacılarımızın varlığını sübut etdik.

Bu sətirləri yazarkən sinəmdəki ağrıya qürurun zəfər çaldığını hiss edirəm...

İndi isə Sizə qürur mənbəyimiz olan igid əsgərlərimizdən biri haqqında məlumat verəcəyəm. Şəhid Famil Əlizadə! Eyni qəsəbədə doğulsaq da, düzünü deyim ki, onu II Qarabağ Savaşı zamanı göstərdiyi rəşadətlərdən dolayı tanıdım. Famil 3 may 1999-cu ildə Masallı rayonunun Ərkivan qəsəbəsində dünyaya göz açıb, Ailədə 3 övlad olublar. İki qardaş, bir bacı. Famil Ərkivan qəsəbə 3 saylı tam orta məktəbini bitirib. O, hələ məktəbdə oxuyarkən öz tərbiyəsi, çalışqanlığı ilə müəllimlərinin və məktəb yoldaşlarının rəğbətini qazanıb. Sonradan təhsilini peşə məktəbində davam etdirib.

2017-ci ilin iyul ayında Vətən qarşısında borcunu ödəmək üçün hərbi xidmətə çağırılıb. 2018-ci ilin yanvar ayında ordu sıralarından tərxis olunub.

Famil II Qarabağ Savaşında könüllü olaraq iştirak edib. O, Füzulinin Aşağı Əbdürrəhmanlı kəndində düşmən postunun və anbarının alınmasında xüsusilə fərqlənib. Dö-

yüş yoldaşları ilə birlikdə düşmənin mühasirəsini dəfələrlə yarmağa müvəffəq olub. Lakin oktyabr ayının 21-də mənfur düşmən tərxiyəsinə qarşı keçirilən əks-hücum əməliyyatları zamanı Famil snayper gülləsinə tuş gəlib. O, son nəfəsində: "Arzuma çatdım", - deyib...

Necə igidlər böyüdüb Ana-Atalarımız... Bu cür oğulları Vətəyə bəxş edən Ana-Ataların qarşısında baş ayırırık! Ən böyük arzusu Şəhidlik olan və bu arzusuna çatan Familin ruhunun şad olduğuna əminəm. İşğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda dalğalanan üçrəngli müqəddəs Bayrağımız bütün Şəhidlərimizin ruhunu oxşayır.

Bundan sonra hər yaşadığımız gün Sizin ruhunuza dualar edəcəyik, adınıza şeirlər qoşacağıq, nəğmələr bəstələ-yəcəyik, kitablar yazacağıq. Sizi heç unutmayaçağıq...

Rəsmiyyə Sabir

ƏSGƏRƏ MƏKTUB!

Qarı düşmən mürdarlayan yerləri

Od püskürən nəfəsinlə təmizlə!

O müqəddəs ocaqları, pirləri

Öz şövqünlə, həvəsinlə təmizlə!

Nə güclüymüş millət-ordu birliyi!

Hünərinlə varlığını sevirir!

Tank belində həyatına girdiyin

Bələkdəyən tərki etdiyin evindir!

Hər addımda al düşmənin canını,

Duaçınam, düşməyəsən dara sən!

Yerdə qoyma şəhidlərin qanını,

Qarabağı qarış-qarış dara sən!

Əli Nəcəfxanlı

**Fəqan ZALOV
Vüsal MƏMMƏDOV
Zaur ƏLƏSGƏRLİ**

3 dost, 3 iş yoldaşı, 3 şəhid!

Öndə Məmmədov Vüsal Qüdrət oğlu oktyabrın 10-nunda, ortada Ələsgərli Zaur Mübariz oğlu oktyabrın 31-də, üçüncü dost Zalov Fəqan Amil oğlu isə noyabrın 9-da Şəhidlik Zirvəsinə yüksəlirlər. Bu üç igid, şəhid olan 7 miçmandan 3-dür.

Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

*Rövşan Məmmədov
Qərbi Azərbaycan TV*

Fərrux ABBASOV

Abbasov Fərrux Azər oğlu 17 iyun 1994-cü ildə Ağstafa rayonunun Zəlimxan kəndində dünyaya göz açmışdır. Kiçikliyindən bəri qəlbi kiçik amma vətən sevgisi böyük olan Fərrux daim vətən sevgisi ilə alovlanmışdır. Yaşadığı qısa, lakin mənalı ömür yolunda hər kəsə hörmət qoymuş, can yandırmış özü isə çox böyük hörmət qazanmışdır. Ailəsində anası

Dünya xanım, atası Azər bəy, qardaşları: Fərid və az yaşlı Fahin onunla daima qürur duymuşdur. Yeniyetməlik yaşlarından bəri çox acınacaqlı günlər keçirmiş, hər zaman ailənin böyük oğlu olduğu üçün ailəsini dolandırmağa çalışmışdır. Bir müddət Bakı şəhərində əmisi Səyavuşgildə qalan Fərrux evlərini dolandırmaq üçün fəhləlik etmiş, bir az zaman keçdikdən sonra evlərinə Ağstafa rayonun Zəlimxan kəndinə geri dönmüşdür. Həmyaşıdları arasında böyük sevgi ilə yanaşı, yaxşı dostluqlar qurmuş və daima hər kəslə mehriban, heç kəsin qəlbini qırmamağa üçün ehtiyat edən şəxs olmuşdur.

20 oktyabr 2012 ci il tarixində hərbi xidmətdə olmuş, xidmətini manqa komandiri olaraq başa vurmuşdur. Hərbi xidmətdən qayıtdıqdan sonra işləmək məqsədi ilə Bakı şəhərinə üz tutmuş bir müddət bibisi Qərənfil xanımın evində qalmış, ailəsinə və özlünə yaxşı şərait yaratmağa çalışmışdır.

İyun ayının 19-u 2018-ci ildə xanımı Gülnarla dünya evinə girmiş və qızı Səma dünyaya gəlmişdir. Hal-hazırda Səmanın 1 yaşı var. Atasına, qardaşına o qədər oxşayır ki, indi sadəcə tutduğumuz onun qızının ona bu qədər bənzərliyidir. 27 sentyabr II Qarabağ müharibəsində 1 ay 6 gün düşmənlə üz-üzə döyüşür, hətta əlbəyaxa döyüşlərdə belə iştirak edir. Oktyabrın 27-si Qubadlı istiqamətində başından aldığı minamiyot qəlpə yarası ilə çökmüş, yoldaşları onu oradan xilas etməyə çalışsa belə, o izin verməmiş: "Siz döyüşün, mən furların, xainlərin cavabını verin mənə boş verin. Onsuz da mən Şəhid olacam demişdi". Və gözlərini yumaraq əbədiyyətə qovuşub, Şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Vətən müharibəsinin Zəlimxan kəndindən olan şəhidi Abbasov Fərrux Azar oğlu. Prezidentin sərəncamı ilə Şəhid 3 medalla təltif olunub: "Vətən uğrunda", "Döyüşdə fərqlənməyə görə" və "Fizulinin azad olunmasına görə" medalı. Məkanın cənnət olsun nur üzlü şəhidim.

Jasmin Abbasova

Fuad MƏMMƏDOV

Fuad Məmmədov Valeriyeviç oğlu 1 avqust 1998-ci ildə anadan olmuşdur. Aviasiya Akademiyasının Uçuş Mühəndisliyi ixtisası üzrə təhsil almışdır. Universiteti bitirdikdən sonra hərbi xidmətə yollanmış Fuad Məmmədov 21 oktyabr 2020-ci ildə şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Gülər üzlü Fuad Cəbrayıl uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Ali baş Komandanın fərmanı ilə Fuad Məmmədov Valeriyeviç "Cəbrayılın azad edilməsinə görə" və "Vətən uğrunda" medalları ilə təltif edilmişdir.

Məmmədov Fuad Şəhadətinə...Hər şey çox əladır...deyə deyə Şəhid oldu. Onu telefonuna çəkən isə yaralı Əsgər yoldaşı olub. Allah bütün şəhidlərə rəhmət eləsin.

Nigar Hüseynova

Bir bahar bir omur onu tərk etdi,
Hayandan gəlmişdi, hayana getdi.
Bilmədi, bilmədi, o omur bitdi,
Yollara boylanıb darıxdı dağlar.

General Polad HƏŞİMOV

Vətən sizə Vətən dedi...

Vətənə oğul olmaq, hələ dörd il əvvəl Aprel hadisələrində qəhrəmanlıq göstərərək, "Polad zirvəsi" qazanmaq ona qismət olmuşdu. 2016-cı il Aprel hadisələrindən döyüşçü və əsgərlərinin, hərbi heyətin sevgisini qazanan Azərbaycan oğlu Aprel hadisələrindən sonra dövlətimiz

tərəfindən fəxri fərmanlara, adlara layiq görülmüşdür. Heç vaxt şan-şöhrət ardınca qaçmayan, dünya malında gözü olmayan, hətta ona verilən evi şəhid ailəsinə bağışlayıb, kirayə evlərdə yaşayan Polad Həşimov şərəf və ləyaqəti ilə, ali insani keyfiyyəti ilə ürəklərdə maskan salmışdır. Əslən Qəbələ bölgəsindən olan. 1975-ci ildə Sumqayıt şəhərində dünyaya göz açan Polad, orta məktəb illərində əlaçı olmuş, sinif nümayəndəsi kimi fərqlənmişdir. Hərbiçi olaraq, ən çətin, ağır bölgələrdə qulluq etmişdir polad ürəkli, polad biləkli, polad iradəli, polad cəsarətli generalımız. Yolu Murovdağ bölgəsindən keçmiş, gənclik illərini sən-gərlərdə keçirmiş, döyüşlərdən güc almış, müdrikləşmişdir generalımız. İlk hərbi təhsilini Azərbaycanda alsa da, 1992-ci ildə Türkiyədə hərbi Akademiyada təhsilini davam etdirmiş, qayıdıb gələndən sonra torpaqlarımız uğrunda döyüşə atılmışdır. Əslində bunları xatırlatmağa heç ehtiyac belə yoxdur. Əgər bu gün Qarabağ döyüşlərində,

torpaqlarımız uğrunda gedən müharibədə bir general öndə gedib, canını əsgərlərinə, döyüşçülərinə, özü demiş uşaqlarına sipər etmişdirsə, demək, bu oğulu tərif etməyə heç ehtiyac yoxdur. Sadəcə, 12-14 iyul 2020-ci il Tovuz bölgəsində bir Polad ürəkli general torpaqlarımızın azadlığı yolunda şəhid oldu demək, kifayətdir. Adətən, savaşlarda arxa cəbhədə oturub mübarizəni izləyən bir general obrazı vardı təfəkkürümüzdə. Əsgərin, döyüşçünün arxasında onu qoruyan, irəli əmri verən generallar vardı aqlımızda. Bu gün Polad Həşimov öz cəsarəti və sədaqəti ilə aqlımızda olan çox şeyləri dəyişirdi. Komandır o vaxt qələbə qazana bilir ki, əsgərlərinə qardaş, dost olsun. Bu gün düşü-nürəm, Vətənə oğul deyil, başdan ayağa Vətən olan general bu xalqa nələr qazandırdı? Birincisi, "Bir hərbiçinin dövləti, varı, ailəsi, hər şeyi Vətəndir!" - ifadəsini təsdiq etdi. İkincisi, əsgər valideynlərinə ona təhvil verdiyi övlada "Mənim uşaqlarım" deyə bilmək və onlara ata, qardaş, sırdaş ola bilməyi öyrətdi bəzi üzəndən iraq komandirlərə. Üçüncüsü, ona dövlət tərəfindən verilən evi şəhid ailəsinə verməklə insanlarda şəhid ailəsinə hörmət və diqqət yarada bilməyi və "Şəhid, başımızın tacıdır" - ifadəsini sözdə deyil, əməldə yaşatmağı öyrətdi bizlərə. Ən əsas generalın uşaqlarım dediyi əsgər və döyüşçülərinə canını sipər etməyi öyrətdi bizlərə. Əslində bunları saymaqla bitmir. İki gündür, sosial şəbəkələrdə, yazılan xatirə və seirlərdə sözün həqiqi mənasında böyük, bölünməz bir Vətən görüşü. Generalımızın Vətən oğlu deyimindən, müraciətindən daha da bütövləşən, Vətənə çevrilən simasını görürük. Bu simanın, bu varlığın təsdiqlənməsi həm bir generalın şəhidlik zirvəsinə ucaltması, həm də əsgər və döyüşçülərinin xatirəsində əsl qəhrəman olmasından irəli gəlir. Qoy gene-

ral Polad Həşimovu əməlləri təqdim etdiyi kimi, əsgərlərin də xatirələrində yaşadıb, əzizlədikləri kimi tanınırlar. General haqqında ilk xatirə istədim ki, özümün yaşadığım və yaşatmaq istədiyim xatirə olsun. Ömrüm boyu minnətdarlıqla borclu olduğum generalımıza bir xatirə payı olsun. Mən bunu oxuduğum xatirələrdən söyləmirəm. Şəxsnə tanımaq qismət olmasa da, Polad Həşimovu əsgəri olmuş oğlum Samirin söylədiklərindən tanıdım, ona minnətdar oldum. Kaş bir təşəkkür edərdim, əllərini sıxardım. Mühərribə görmüşdüm, döyüşün, əsgər olmağın nə demək olduğunu gözəl bilirdim. Ölümün gözüne dik baxan əsgərlərimizi savaşa yola salıb, gəriyə dönmədiklərinin şahidi olmuşdum. Mühərribənin nə demək olduğunu daqiq bildiyim üçün də nigaran idim. Oğlum isə general Poladın əsgəri olduğu üçün qürurlanırdı. Hər telefonla danışanda "Ana, narahat olma, məni və əsgərlərimizi burda ata kimi qoruyan komandirimiz var" - deyirdi. Onun haqqında soruşub maraqlanırdım. "Bəlkə oğlum mən rahat olum deyər komandirindən bu qədər razılıq edir?!" - deyər düşündürdüm. Hər yandan general haqqında gözəl fikirlər gəlirdi. Oğlum on günlük məzunuyətə gəlmişdi. Bu on gün ərzində elə gün olmadı ki, komandirindən söz salıb, onun əsgərlərə olan gözəl münasibətindən bəhs etməsin. Oğlumun xatirələrindən biri də Polad Həşimovu səmimi, gözəl, humanist olması ilə yanaşı, onun müdrük, ağıllı və uzaqgörən olması ilə yaddaşıma həkk oldu. Onunla qürur duyub, rahatladım.

Oğlumun dediklərindən: "Komandirim Polad Həşimovun əsgərlərlə özünəməxsus davranışını görür və bu barədə özündən soruşmaq istəsəm də, ehtiyat edirdim. Bir sual mənə rahatlıq vermirdi. Komandir nə vaxt otağından

çıxıb ərazini gəzirdisə, başını qaldırıb bir əsgərin üzünə baxmazdı. Başını aşağı, düşüncəli gəzərdi. Bir müddət keçdi, artıq isti münasibətimiz yarandı. Bir gün mən də ürək-lənib niyə başı aşağı gəzdirdiyini soruşdum. "İstəmirəm ətrafda hansısa əsgərin bir yanlışlığını görüb, onu danlamaq məcburiyyətində qalım. Ona görə başı aşağı gəzirəm ki, qoy əsgər məni görüb öz səhvinə özü düzəlsin" - dedi. Mənim təəccüblə baxdığımı görüb və heç vaxt unuda bilməyəcəyim zarafatyana baxışlarla baxıb, "Get. Bayramlı, get dincəl, sən deyəsən çox yorulmusan" - dedi.

Məzunuyətə gələndə əsgərlərin yol pulunu verən, onlara öz pulundan yaxalıtq alan, qərargahda təmir işlərini öz əməkhaqqı ilə təmir etdirən komandir haqqında xatirələr bu iki-üç gündə yüzlərlədir. Bir əsgərin xatirəsi isə bizləri göz yaşına boğdu. Nicat Həşimzadənin komandiri haqqında xatirəsindən bəzi məqamı diqqətə çatdırıram:

"Bir əsgər yoldaşımız ata olmuşdu. Bu hadisə Polad Həşimova tabor komandiri tərəfindən məruza edilmişdi. Komandir həmin əsgəri çağırıb deyir: "Qüsuruz xidmətinə görə növbədən kənar 10 günlük məzunuyət verilir sənə". Əsgər, pulun varmı?

- Bəli, cənab polkovnik.

- Düzünü de, əsgər yoldaşların kömək edib hə?

- Bəli, cənab polkovnik.

O pulu qaytar əsgər yoldaşlarına. Aşağıda səni gözləyən maşın var.

Taksi əsgəri düz evinə aparır. Sürücü əsgərə konvert verir. Komandir tapşırırdı ki, ancaq evdə açsın.

Evdə zərf açılır, kağızda yazılıb: "Təbrik edirəm, əsgər, ata olmusan".

Və içində 170 manat pul...

Belə xatirələrin əsgərlərimiz tərəfindən yayılması və yazıya alınması müharibə gedən bir ölkə üçün böyük əhəmiyyət daşıyır. Bu gün şəhid generalın xalqımıza, millətimizə qoyub getdiyi bu xatirələrdə bir böyük şəxsiyyətin dəyərli mirası var. Generalımızın anasının oğlu haqqında səmimi söhbətləri qəhrəman anaları haqqında mənə tam dolğun bir fikir yaratdı. "Qəhrəmanlarımızı dünyaya gətirən analar bir mələkdir. Hünərləri, qeyratları sözə, şeirə, nəğməyə, dastana sığmayan, şəxsiyyətlərdirlər. General oğlunun məzarı başında vüqarla, təmkinlə dayanan, yumruğunu əllərində sıxıb, Vətənə dönan şəhidi qarşısında ona layiq davranan – ANA qüdrətinə, cəsarətinə, hünərinə alqış! Vətənimizin Həcar qeyrətli qadını fəxrimiz – ANA!

Bir neçə gündür düşünürəm, niyə insanlar Milli qəhrəmanımızın adının rəsmiləşməsinə səsləndirmirlər. Elə bu yazını yazdığım zaman general Polad Həşimov haqqında oxuduğum xatirələrdə sualıma cavab tapdım. Əməlləri ilə xalqın ürəyində yuva salan, millətinin övladlarının sağ qalması üçün sinəsini sipər edən, Vətəninə dayaq olan, Vətənə çevrilib Vətən olan generalın varsa, Vətən elə Vətəndir... Abbas Səhhət demişkən, "Könlümün sevgili məhəbbu mənim, Vətənimdir. Vətənimdir, Vətənim." Bir şəhidi məkanın cənnət olsun deməzlər - Şəhidin məkanı demədən də, cənnətdir, amma ruhunun şad olmasını daha çox istəyirik. Vətənimizin ruhu o zaman şad olacaq ki, torpaqlarımız azad olacaq...

Arzularımız çin olsun generalım! Vətən adın mübarək Polad ürəkli, polad biləkli, polad cəsarətli Şəhidim!

Mərziyə Nəcəfova (Səlahəddin)

Hamid ABBASBƏYLİ

Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin Baş leytenantı Abbasbəyli Həmid Cavanşir oğlu 11 noyabr 1991-ci ildə Bakı şəhərində anadan olmuşdur. O, Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə təhsil almışdır. Həmid Həydar Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi məktəbində təhsilini daha da təkmilləşdirmiş şəhidimiz "Aprel döyüşlərində" də yaxından iştirak etmişdir. Eyni zamanda, Həmid Abbasbəyli Türkiyədə və Çində hərbi təlimlər keçmişdir. İkinci Qarabağ Müharibəsində Laçın dəhlizinin yüksəkliyini və oradakı Hərbi hissəni Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin 16 əsgəri ilə fəth edən Abbasbəyli Həmid 20 oktyabrın 2020-ci ildə şəhid olmuşdur. Allah rəhmət eləsin!

*Doğuşlarda donmüz ayağımı oldun,
Zulmətlərdə sonsuz mayağımı oldun,
Yarğanlarda olmüz dayağımı oldun.
Cətin gündə ilk həyanımı, bayrağımı!
Sənsən mənim urak qanım, bayrağımı!
Qoy Vətənim sənlə birgə doyuşsun,
Xalqım uca adın ilə oynusun,
Həmişə bir dalğalansın, doyunsun:
Sevimli Azərbaycanım – bayrağımı!
Şan-şərəfim, adım, şanı, bayrağımı!*

Hamıdağa HÜSEYNZADƏ

Tarixi dəyişənlər Şəhid sözü 30 il əvvəl bizə elə anlaşıldı, elə təqdim olundu ki, şəhadət şərbətini içmək vətəni canı qədər sevən hər kəsin arzusu oldu. Tökülən hər şəhid qanı bu torpağa bağlılığımızı daha da möhkəmləndirdi. Hər şəhid verəndə gözümüz ağlasa da, qəlbimizdə şükür edirik, nə yaxşı ki, Vətən, sən varsan! Vətəni uğurunda ölmək istəyən çox sayda xalqlar var. Lakin onların özlərinə aid vətəni yoxdur. Şükür, uğrunda şəhid olacaq qədər sevdiyimiz Vətənimiz var. Vətəni sevmək azdır, onu qorumağı bacarmalı, yeri gələndə canımızı düşünmədən fəda etməliyik. Vətən fədailəri, şəhidlərimiz haqqında çox yazılar yazılıb, fikirlər söyləyib. Lakin bu yenə də azdır. Ömrünüz yetdiyi qədər ölümsüz oğullarımızdan, onların igidliklərindən danışmalı, tarixin yaddaşına həkk etməliyik.

Tarixinə yaxından bələd olan, tariximizin qara səhifələrini dəyişən oğullarımızdan biri haqqında danışmaq istəyirəm, "Xallı" haqqında danışmaq istəyirəm. Xallı adı sizə qəribə gəlir. Amma bu ad düşmənin qorxulu yuxusu idi. Görkəminə xüsusi xarizma verən yanağındakı xalı düşməndən soruşsaq yəqin ki, deyərlər ki, "Xal yox, qəlbimizə çə-

kilən dağdır o". Düşmənin qənimlərinin kimliyini xalından tanıyırdılar, bilirdilər. Ona görə də Xallını ilk fürsətdə aradan götürmək istəyirdilər. Bu xallı oğlan, Hamıdağa Hüseynzadə xalq olaraq istiqlal savaşımızı verdiyimiz dövərdə, 1990-cı ildə Bakıda dünyaya gəlib. Düşünürəm ki, Vətəninə sevgi də məhz bununla bağlı idi. 54 sayılı orta məktəbi bitirib Hərbi akademiya təhsil almış, həyatını bir dəfəlik hərblə bağlamışdı. Bu bağlılıq onu qısa, lakin şərəfli həyat yolunu döyüşlərdən müharibədən saldı. 2016-cı ildə 4 günlük müharibədə Lələtəpənin azad olunmasında yaxından iştirak edərək qəhrəmanlığı ilə fərqləndi. O müharibədə igidlik göstərən qəhrəmanımızın yolu növbəti dəfə 2020-ci ilin 4 günlük iyul döyüşlərindən keçdi. Artıq bu müharibədə hər kəs Hamıdağanın şücaətinə bələd idi. Xüsusi Təyinatlı dəstənin üzvü kimi hər kəs ona güvənir, komandirlik etdiyi dəstə onun bacarığı sayəsində 44 günlük Vətən müharibəsinin ilk günü ən çətin şəraitdə - Murovdağ silsiləsində yerləşən bir neçə düşmənin postunu dağıtmış və ələ keçirmişdir.

Ali Baş Komandanın kapitan Hamıdağa Hüseynzadə ona olan güvənini boş çıxarmayaraq ən çətin şəraitdə ölümü gözə alaraq qızğın döyüşə atılmışdır. Onun üçün həyat, ailə, ata-ana, 5 aylıq qızı Həmidə belə ikinci plana keçmişdi. Vətən sevgisi o qədər güclü idi ki, gələcək planlarını, xoşbəxt həyatını "sonra" deyərək ertələmişdi. Bilirdi ki, Vətənin yaraları sarılmasa, balaca "Həmidə"lər tam xoşbəxt yaşaya bilməyəcək. Gələcəkdə doğulacaq övladların Vətən sarıdan boynubükük qalmamaları üçün, almaıcaq, üzümə yaşamalrı üçün ona ötürülən qisas savaşını canı bahasına olsa belə, bitirməlidir. Bəli, 27 sentyabrda başlayan Vətən müharibəsi 44 gün sonra - 10 noyabrda qələbəmizlə

bitdi. Lakin Həmidəgə bunu görmədi, çünki "Xalli" artıq 28 sentyabrda şəhadət şərbətini içmişdi. Şükürlər olsun ki, onun əsgər yoldaşları Həmidəgənin başladığı işi yarımçıq qoymadılar və onun ruhunu şad etdilər. Bundan sonra onun xatirəsi xalqımızın qəlbində əbədi yaşayacaq, haqqında qəhrəmanlıq dastanları yazılacaq, bəlkə bir gün adına küçələr, parklar salınacaq. Necə ki, bugün artıq Bakı şəhəri 20 nömrəli məktəb-liseyin 3x sinfi Həmidəgə Hüseynzadənin şanlı adını daşıyır.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsində xüsusi xidmətlərinə, düşmənin məhv edilməsi üzrə qarşıya qoyulmuş döyüş tapşırığını yerinə yetirən zaman göstərdiyi qəhrəmanlıq nümunəsinə və Kəlbəcər rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda igidlik nümayiş etdirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamları ilə Həmidəgə Hüseynzadə ölümündən sonra "Qarabağ" ordeni, "Vətən uğrunda" və "Kəlbəcərin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

Nigar Babaxanova

*Bakı şəhəri 20 nömrəli
məktəb-liseyin 3x sinfi adından*

*Gözlərində donub qalmış,
Sən heyrətin qaldı sənin,
Məsləkinə, duz andına –
Sədaqətin qaldı sənin.*

*Gözəllərlə alqışlanan,
Taleyinlə qarışlanan,
Qəranfillə naxışlanan,
Gül ziynətin qaldı sənin.*

Ülvi Bünyadzadə

Həndi ƏLİYEV

Əliyev Həndi Elbrus oğlu 19 iyun 1992-ci ildə Gəncə şəhərində anadan olmuşdur. Həndi 14 oktyabr 2020-ci il tarixində Suqovuşan istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Allah rəhmət eləsin!

Hikmət SƏFƏROV

Suqovuşan uğrunda gedən döyüşlərdə ağır yaralanan baş leytenant Hikmət Səfərov uzun müddət komada qalmış, dekabrın 8-də isə komadan ayılmaya-raq şəhadətə qovuşmuşdur. Hikmət Səfərov Ağdam rayonunun Yusifcanlı kəndindəndir. Şəhidlik zirvəsinə yüksələn zabit Səfərov II Fəxri Xiyabanda dəfn edilib.

Həsən MƏMMƏDLİ

Müstəqillik əldə etdikdən sonra dilimizdə yaşam hüququ qazanan, 20 Yanvar faciəsindən başlamış Nocalıya doğru uzanan, hazırki dövrümüzdə qədər gedən Dağlıq Qarabağ müharibəsinin ağır-acısını ifadə edən şəhid sözü qəhrəmanlıq simvolu kimi hər kəsdə qürur hissi oyadır. Sentyabrın 27-dən etibarən başlanan II Qarabağ müharibəsi nəhayət ki, sona çatdı. Qüdrətli Azərbaycan Ordusunun şücaəti nəticəsində, biz qələbə qazandıq. Ermənistanın Azərbaycana hərbi təcavüzü zamanı müstəqilliyimiz, ərazi bütövlüyü uğrunda qurban gedənlər hər qarış yurd yeri üçün canlarından keçərək müasir qəhrəmanlıq tariximizin səhifələrini dönməzləkləri, ölümün gözünə dik baxmaq bacarıqları ilə yazdılar. Həmin qəhrəmanlarımızdan biri də Məmmədli Həsəndir.

Məmmədli Həsən Qəhrəman oğlu 1995-ci il iyul ayının 8-də Samux rayonunun Çobanabdallı kəndində anadan olmuşdur. 2001-ci ildə 1-ci sinifə qədəm qoyan Həsən dərslərinə qarşı ciddi məsuliyyətlə yanaşmağa başlayır. 2012-ci ildə orta məktəbi yaxşı qiymətlərlə bitirərək Odlar Yurdu Universitetinin Beynəlxalq münasibətlər fakültəsinə qəbul olmuşdur. Həsən 2016-cı ildə ali təhsilini başa vurub hərbi xidmətə çağırılmışdır. Əsgər Məmmədli I il hərbi hissədə ona düşən vəzifəni layiqincə yerinə yetirə-

rək geri qayıtmışdır. Hərbi hissədən qayıtdıqdan bir müddət sonra o, 2018-ci ildə Samux rayonu Çobanabdallı kəndində yerləşən orta məktəbdə direktor müavini vəzifəsinə təyin olunaraq işləməyə başlayır. Karyerasının uğurlu addımlarını atarkən Həsəni sentyabrın 21-də səfərbərliyə çağırırlar. Hərbi hissəyə gəldiyi gündən etibarən bütün əsgər yoldaşlarının, eləcə də komandirlərinin böyük hörmətini qazanmışdır. Hətta, ona öz aralarında "müllim" ləqəbi ilə müraciət edirdilər. Həsən iştirak etdiyi müharibədə böyük şücaət göstərmişdir.

Belə ki, o, Cəbrayıl, Qubadlı, Laçında ermənilərin səngərinə daxil olaraq, bir neçə erməni öldürmüşdür. Sonuncu dəfə Həsən 5 noyabr tarixində Laçın istiqamətində gedən döyüşdə, heç vaxt ayrılmadığı dostu Xalidlə birgə şəhid olmuşdur. Qəhrəmanımız Həsən və onun timsalında Vətən uğrunda canından keçən bütün şəhidlərimizə Allahdan rəhmət diləyirik. Şəhidlik uca bir zirvədir. Həsən də məhz mərdliklə düşmənlə üz-üzə döyüşərək torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən döyüşdə şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Həsənin ailəsi, qohumları, sinif yoldaşları, qrup yoldaşları, müəllim kollektivi, yaxın dostları, şagirdləri böyük bir ürək yanğısı ilə vaxtsız şəkildə bu dünyadan köçdüyünə çox üzüldüklərini dilə gətirirlər. Mən, eləcə də bütün xalqımız səninlə fəxr edirik, oğul! Qohumu Nurana tərəfindən Həsənin əziz xatirəsinə:

*Toy mağarı yasa bürünən igid,
Getdiyin o yollar çoxmu gözəldi?!
Dünyanı cənnətə dəyişən igid
Şəhadət zirvəsi çoxmu özəldi?!*

Ülviyyə Novruzova

Hüseyn İSMAYILOV

İsmayilov Hüseyn Fərman oğlu 1991-ci il iyulun 27-də Şəki rayonunun Qayabaşı kəndində anadan olub. 21 yaşından Beyləqan rayonunda müddətdən artıq həqiqi hərbi qulluqçu idi. Hüseyn, döyüşdə böyük qəhrəmanlıqlar göstərmiş, düşmənin texniki və canlı qüvvəsini məhv etmiş, bir neçə tankın və iki BMP-nin qənimət

kimi götürülməsində iştirak etmişdir.

Oktyabrın 20-də bir dəfə yaralanan şəhidimiz yaralı olmasına baxmayaraq ayağa qalxar-qalxmaz, noyabrın 4-də

yenidən döyüşə yollanaraq, noyabrın 5-i gədən ağır döyüşlərdə düşməninə yenidən çox sayda itkilər qazandırır, özü isə şəhidlik zirvəsinə ucalır. Şəhidimizin Vətənə əmanət bir qız və bir oğlan övladı qaldı. Şəhidimiz böyüyüb boya-başa çatdığı Şəkinin Qayabaşı kəndində dəfn olunub. Məkanın cənnət olsun, şəhidim!

baş kəndində dəfn olunub. Məkanın cənnət olsun, şəhidim!

Xalid HƏSƏN

Ağdərə uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olan 26 yaşlı Ağdam balası.

Şəhidin anası Maya Quliyevanın bir məktubundan: "Salam. Mən daima Vətənə qurban olum demişəm. Vətən isə oğlumun özünə qurban aparıb məni daha da şərəfləndirdi. Onun mənim oğlum olduğuna inandırıram bilmədiklərim, məni də özləri kimi Xalid Həsənin mənim qardaşım, ya da nişanlım olduğuna inandırmışdılar. Qarabağ müharibəsi veteranı nəfəsinin nəvəsinə və Vətəninə canından çox sevən anasının quzusuna da ancaq şəhidlik yaraşardı. Onların Vətən əmanətini indi mənim kimi analardan və Ömər kimi qardaşlardan son nəfəsimizə heç fəlakət də ala bilməz.

Mənim oğlum, sənin oğlun, onun oğlu bu Vətən üçün can alıb, qan töküüb, ya da şəhid olmayacaqsız, bəs biz nə deyə bu torpağın üstündə yaşayırıq? Ən şərəfli məqamdadır. Allah bizi sizlərə görə bağışlasın və sizinlə cənnətinizdə qovuşdursun, İnşallah! Şəhid anası olmaq qürurunu da Allah mənə nəşib etdi. Əziz dostlar, hər birinizə təşəkkür edirəm. Siz də qürur hissi yaşayın, Vətən sağ olsun! Maya Quliyeva dosdumuzun Şəhid oğlu Xalid qardaşı-

mıza həsr olunmuş bir parça şe'r, məni kövrəltdi. Bu gün şəhid Xalid Həsənin anası ilə telefonda danışdım, mənə elə gəldi ki, şəhidin özü ilə görüşdüm. Elə o xəyali görüşdən bir şeir yarandı.

Xalid Həsənin xatirəsinə

*Salam, könüllü əsgər,
Könüllü şəhid, salam.
Bu şeiri sən danış,
Mən susuram, mən lalam.
Danış, görüm necədi,
Şəhidliyin zirvəsi.
Haqqın axan çayları,
Cənnətinin meyvəsi?
Necədi anan üçün.
Yuxu olmaq, səs olmaq?
Necədi vətən üçün.
Ölüb müqəddəs olmaq?
Özün de, doğmalara,
Uzaqdan baxmaq necə?*

*Səkkiz aylıq qızından,
Sarı darıxmaq necə?
Necə olur ananı,
Ağlayanda izləmək?
O yatanda başımın,
Üzərində gözləmək?
Özün danış, özün de,
Vaxt ötür, gecə keçir.
Şəhidlər arasında,
Qələbə necə keçir?
Dayan, hara gedirsən?
... Yaxşı yol, gülə-gülə.
Hamıya salam denən,
Hamını təbrik elə.*

Elşad Barat

Xansu QURBANOV

Şuşa qalasını fəth edən ilk Naxçıvan xüsusi təyinatlılar dəstəsindən olan şəhid Xansu Qurbanov, Azərbaycanın ən şanlı tarixini böyük ruh yüksəkliyi ilə yazan igidlərimiz Vətən müharibəsində böyük rəşadət nümayiş etdirdi, düşməmə layiqli cavab verdi. Torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasında fədakarlıq göstərən qəhrəman şəhidlərimizdən biri də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilən Xansu Qurbanov Babək rayonunun Cəhri qəsəbə sakinidir.

likasının Prezidenti tərəfindən ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilən Xansu Qurbanov Babək rayonunun Cəhri qəsəbə sakinidir.

*Salam, ey gedən adam!
Salam, ey qalan şəhid!
Sən iyirmi yaşında,
Şuşanı alan şəhid!
Necəsən, gözüm nuru?
İçimdən ötən adam.
Yaraların necədir?
Qələbə, vətən adam.
Anan ilə danışdım.
Dərdi üyüdüən ana.
Hamımızın anası,
Səni böyüdüən ana.
Danışdım sənin kimi,*

*Hayına hay deyirdi,
Səni əzizləyirdi,
Sənə laylıq deyirdi.
Deyirdi, mənim balam,
Dağ başında dumanlı,
Deyirdi, mənim balam.
İgiddi, qəhrəmandı.
Bilirəm, qəhrəmansan,
İyirmicə yaşında.
Tələyin üzü dönsün,
Yox atan, qardaşım da.*

Elşad Barat

Nəyal BALAKİŞİYEV

Nəyal Balakışiyev Müseyib oğlu 1994-cü il 17 oktyabr Bakı şəhərində anadan olub. 2001-ci ildə 175 nömrəli Həzi Aslanov adına məktəbin 1-ci sinifinə daxil olur. 2012-ci ildə isə 11-ci sinifi bitirir. Elə həmin ildə hərbi xidmətə yollanır. O, hərbi xidmətini Ağdam rayonunda keçirir və baş çavuş rütbəsinə qədər çatır bu müddət ərzində.

Hərbi xidmətdən qayıtdıqdan sonra "XXI Əsr Təhsil və İnnovasiya mərkəzi"ndə mühafizə vəzifəsində işləməyə başlayır. 2020-ci il Ali baş komandanın - İlham Əliyevin müharibəni başlamasını elan etdiyi gündən hərbi komissarlığa könüllü olaraq döyüşmək üçün müraciət edir. Hətta Müdafiə Nazirliyinin rəsmi saytına online müraciət belə edir bir neçə dəfə. Oktyabr ayının 4-ü onun müraciətinə müsbət cavab gəlir və ayın oktyabr ayının 5-i könüllü olaraq hərbi xidmətə yollanır. 26 oktyabr Qubadlı uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına vuruşaraq şəhidlik zirvəsinə ucalır. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət etsin!

Dilərə Məmmədova

Xudayar YUSİFZADƏ

Çox qəribə duyğudur. Adama elə gəlir, hamısını tanıyırsan, bir-bir. Onları deyirəm, Şəhidləri. Bəlkə 44 günlük vətən savaşında dəfələrlə Şəhidlər xiyabanlarını, şəhid məzarlarını dolaşdım. Yeni salınan zabitələr xiyabanını, İkinci Fəxri Xiyabanı, Baş Xiyabanı gəzdim. Şəhidlərin dəfn mərasimlərinə qatıldım. Adamın ürəyi soyumur. Təsəlli bir odur ki, qanları yerdə qalmadı.

Hər məzardan bir şəkil, bir tarix, bir əsər, bir kitab boylanır adama. Kitab kimi adam olmaq. Kitab adam olmaq, bu sadə iş deyil, gərək kitab kimi həyatın ola. Elə bir həyat ki, o sənə nə verir versin, sən onun verdiklərinə gülməyə, sinə gərək, qarşı dura biləsən.

Bilmirsən necə oxşayasan, nə deyəsən, hansının məzar daşına tumar çəkəsən ki, ürəyin soyuya. Əyilib bir ovuc torpaq götürürsən. Torpağı qoxlayıb, ona tumar çəkirsən. Çünki onlar torpaq oğullardır. Can verib, şəhid olub, torpaq olurlar ki, Vətənin torpağı azalmasın, artsın.

Nəçə gündür, düşüncəmdə ağılımdadır o mahnı. Əli-baba Məmmədovun "Vətən yaxşıdır". Ona görə yox ki, sevdiyim sənətkarın ifasıdır, uşaqlıq xatirəsidir. Düzü,

Əlibaba Məmmədovda yox. Xuduyla, şəhid kiçik gizir Xudayar Yusifzadə ilə sevdim bu mahnını, illərlə dinləməyimə rəğmən. Tək mən yox, hamı, bütün ölkə sevdi. Və tək ifasını yox, həm də özünü sevdik. Tanımadan, ərkəyana Xudu deyəcək qədər sevdik. Elə rahat, elə sadə, elə canayatan, ürəkə oxuyur ki:

*Keçdi xəyalımdan öz gözəl yurdum,
Dumanlar başımda dastana döndü...*

Bərdə musiqi məktəbinin xanəndəlik sinfində oxuyub Xudayar. Hər kəs onu xanəndə kimi görmək istəyib. Yaxşı səsində, xoş avazına görə. Çoxdandır təsadüflərə inanmıram, Xudayar bu məktəbə imtahanı hansı ifa ilə qəbul olub, bilirsiniz? “Şuşanın dağları” oxuyub. Şuşanın dağlarına, Qarabağa gedəcək yoluna ruhu da hazır imiş,

bu iyirmi iki yaşlı gəncin lap uşaqlıqdan. Anası danışıq ki, atası Xudayar lap kiçik yaşlarında olanda dünyasını dəyişib. Xudayardan başqa iki qardaşı, bir bacısı olsa da, hamının gözü, böyüklü-kiçikli Xudayarda idi. İndi nə danışacaq, nə deyəcək, necə zarafat edəcək, nə ifası olacaq. Babası demiş, ailənin “şah uşağı” idi. İndi onsuz hamıya çatdırır...

Ailənin həm də zəhmətkeşi olub Xudayar. Bacardıqı qədər dəstək göstərüb anasına, bacı-qardaşlarına. Ona görə də xanəndəliyin necə deyirlər, başını buraxıb. Anasına de-

yib ki, işləyəcəm, o çağacan ki, forma versinlər mənə. Bütün hərbi formalara həsədlə baxırmış. Ancaq heç bir cəhdi onun həyatının zəruri təsadüfünə qədər alınmayıb...

Hərənin uğura aparan, ən böyük arzuya yetirən bir zəruri təsadüfi olur. Odur ki, siz siz olun heç biriniz təsadüf sözünə inanmayın. Təsadüftən özü belə zərurətdir. Təsadüf olmaq zərurəti. Xudayar üçün o zəruri təsadüf, mühafizəçi kimi çalışdığı marketdə baş verdi. Günlərin birində müdiri ona irad tutur:

- Niyə maşınının qapısını açmırsan, mən işə gələndə?

-Müdir, mən mühafizəçiyəm, marketdə, iş müqaviləmdə müdürün qapı açanı yazılmayıb axı.

- Həə? Onda işdən azadsan, gedə bilərsən...

Bu təsadüfi söhbətə mağazada, mülkü geyimdə alış-veriş edən bir nəfər də şahid olur. Tanımadığı adam, mühafizə əşyalarını təhvil verən Xudayara yaxınlaşır, ona diqqətlə baxır, gülümsəyir və yavaşca deyir ki, sabah səhər, saat doqquzda sənədlərini də götür, ol, Dövlət Sərhəd Xidmətinin qarşısında. Sakitcə, baş üstə, deyir, Xudayar, beləcə, hərbi formada olmaq arzusu gerçəkləşir, sərhədçi olur. Dövlət Sərhəd Xidmətində işə başlayır. Bu onun uşaqlıq arzusu idi. Döyüşlərə qatılmasından ailəsi xəbərsiz olub. Anasına deyib ki, təlimlərdəyik, olar ki, hər gün zəng edə bilmərəm, narahat qalma. “Amma bir gün danışırdıq, kənardan bərk silah səsləri gəldi. Səsi dəyişdi, heç nə deməsəm də həyəcanlandıım və susdum. Dedi ana qorxma, uşaqlar atəşfəşanlıq edir, bu gün Azərbaycan ordusu Zəngilana girib. Heç bildirmədim ki, harada olduğunu anladım. Dedim şükür, hamımıza anan qurban bala, özündən muğayat ol! Güldü bir zarafat da elədi, sonra sağollaşdı”.

Mən daha onun səsini eşitmədim". Xudayarın anasının dediklərindədir bu fikir.

Bu il sentyabrın 27-də başlayan 44 günlük vətən savaşında iştirakı isə könüllü idi. Çünki oxuduğu kimi, axı "Vətən yaxşıdır". Elə doğurdan da "Vətən yaxşıdır", ay Xudu. Nə olsun ki, iki yüz yetmiş doqquz manatlıq telefonu, on beş manat aylıq kreditlə almışdın, hələ də ödənişini bitirməmişdin. Allah haqqı "Vətən yaxşıdır". Sənə ev olur, yuva olur. Bir gün dünyadan köç edib gedəndə də hamı səndən əl çəkir, dönməyəcəyin üçün, amma Vətən sənə ana qəəği olur, qoynuna alır...

Sən o vətənin illərdir düşmən tapdağında olan böyük bir parçasının düşməndən azad edilməsi üçün yerinin, torpağının üstə iyirmi iki yaşınla döyüşdün, onu azad edənlərdən oldun. Bununla da bitmədi xidmətin, şəhid olub torpağına qarışdın ki, duruşu əzəmətli, əli sərt, özü qətiyyətli olsun Vətənin.

Gübrəli torpağın neməti qısır olar deyirlər, amma şəhid qanı dəyən torpaq, Allahın da hüsurunda seçilmişlərdən, bərəkətliyənlərdən olar. Sən torpağını seçilmiş və bərəkətli edən seçilmişlərdən oldun, üzü gülər, qəmzəli, xuda yar(ı) olan oğlan!

Bunu da bir şəhid anasından eşitdim bu günlərdə, dizimin quvəsi, gözümün ziyası, birca günə qocalmışam, ay alimin əsası...

...Və "Vətən yaxşıdır" deyən bütün dillərə, fəda gedən bütün canlara, qazi olan ər oğlanlara ithafdır bu, yazar və ana ithafı.

Jalə Mütəllimova

İlkin AĞAQLIYEV

Keçirdiyimiz hər gün tarixə dönür. Tarixə yazılan günlərin hamısı yadda qalan olmur. Elə günlər var onlar unudulub gedir, elələri də var ki, onlar heç vaxt unudulmur, yaddan çıxmır. Belə günləri unudulmaz edən qəhrəmanlardır şəhidlər. Tarix boyu inanan millətləri zəfərdən zəfərə aparən səbəb də vətənə xidmət etmək və şəhid olmaq arzusu olmuşdur. Canlarından keçməklə xalqın qəhrəmanlıq dəstətanını, azadlığını canı ilə qazanıb qanı ilə yazanlardır şəhidlər. Məhz onların canı və qanı hesabına qazandıqları azadlıq və müstəqillik xalq tərəfindən heç vaxt unudulmur. Ona görə ki, şəhidlər xalqın kimliyini, mənliliyini qoruyan insanlardır.

Vətən uğrunda gözünü qırpmadan, ölümün gözünə dik baxan oğul və qızlarımızı yad etmək, xatirəsini əziz tutmaq isə hər birimizin ən müqəddəs borcudur.

Belə mərd oğullarımızdan biri də 4 oktyabr 2000-ci ildə Şabran rayonunda dünyaya göz açmış Ağaqlıyev İlkin Saməddin oğludur.

İlkin 2017-ci ildə Şabran rayon Tofiq Abbasov adına 1 sayılı tam orta məktəbi bitirib. 2018-ci ildə Azərbaycan Dövlət Pədoqoji Kollecinə, Fiziki tərbiyə müəllimliyi ixtisasına daxil olur və həmin il hərbi xidmət vəzifəsini yerinə

yetirmək üçün Şabran rayon hərbi komissarlığı tərfindən çağırılır. 2020-ci ildə Hərbi xidmət müddəti bitdikdən sonra orda qalaraq MAXE vəzifəsində çalışmışdır. Böyük Vətən müharibəsi uğrunda gedən döyüşlərdə 18 oktyabr 2020-ci ildə Suqovuşan uğrunda gedən döyüşlərdə öz şücaətini göstərərək qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Qeyd etmək istərdim ki, ilkin ailənin tək övladı idi. O bütün bunları, gələcək arzularını, xəyallarını gözə alaraq Vətənimiz uğrunda savaşıb. Belə qəhrəman oğullarımız olduqca, nə bu Vətənin qolu bükülər, nə də kiminsə bunu etməyə cəsarəti çatar. İlkin, biz səninlə fəxr edirik, bütün Azərbaycan sənini kimi oğullarımızla fəxr edir. Əgər biz bugünkü sevinə hissini yaşayırsaq bunların hamsını sizə bərləyüq.

Jalə Hacıyeva

İlqar BÜRCƏLİYEV

Torpaq suyla qarışanda palçıq olur, qanla qarışanda Vətən - deyiblər. Öz canından, qanından keçərək Vətəni Vətən edən necə igid, cəsarətli oğullarımız, qardaşlarımız var bunun bir daha şahidi olduq II Qarabağ müharibəsində. Nə yazsaq, nə desək, nə etsək onların borcundan çıxma bilərik ki? - hec nə. Onlar silahı əllərinə alanda

geridə qoyduqları ailələrini yox, Vətənin gələcəyini düşündülər və zərrə qorxu duymadan ölümün gözüna baxdılar. Belə igidlərdən biri də şəhid İlqar Bürcəliyevdir. Əslən Gəncəli olan Bürcəliyev 2001-ci il mart ayının 11-də Moskva şəhərində doğulub. 2007-ci ildə Xırdalan şəhəri 2saylı orta məktəbin 1-ci sinfinə qəbul olmuş, daha sonra 3-cü sinifdə məktəbini Yeni Yasamal rayonu Əsəd Əhmədov adına 308 nömrəli məktəblə dəyişmiş, 2017-ci ildə orta təhsilini Gəncə şəhər 38 nömrəli tam orta məktəbdə davam etdirmişdir, 2018-ci ildə isə yenidən 308 nömrəli tam orta məktəbə qayıdaraq həmin məktəbin məzunu olmuşdur. İlqar 13 yaşında ikən Vətən FK-da oynamağa başlayır və 16 yaşında ikən I il Kəpəz FK-da oynayır. Uğurlu nəticələrinə görə, Zirə FK-a transfer olunur. Zirədə oynadığı dövrdə də fərqləndiyinə görə, Milli komandaya dəvət olunur. Daha sonra isə U-18 Milli komandasında oynayır. İlqar Bürcəli-

yev 2019-cu il iyul ayının 22-də hərbi xidmətə yollanır, andiçmə mərasimindən sonra Vətənə xidmət üçün Tərtərə gedir və Tərtərin Sarov kəndində hərbi xidmətə başlayır. İlqar Bürəcəliyev 2-ci Qarabağ müharibəsində də iştirak etmiş və qəhrəmanlıq göstərmişdir. 2020-ci il sentyabr ayında isə Tərtərin Talış yüksəkliyinin alınmasında uğrunda gedən döyüşlərdə düşmənin canlı qüvvəsinə məhv etmiş və şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdir. Şəhid İlqar Bürəcəliyevin qardaşı Tamerlan Bürəcəliyevdən ona nə qədər çətin olsa da, qardaşı haqqında danışmasını, şəhidimizi daha yaxından tanımağımız üçün bizi məlumatlandırmasını istədik.

Tamerlan Bürəcəliyev: "Qardaşımı hər zaman mərd, qorxmaz, hər zaman irəli addım atan, geri çəkilməyən biri kimi tanımışam. Tək mən yox, ətrafında olan hər kəs. Yasamalda olan böyük hörməti İlqar şəhid olmamışdan əvvəl də var idi. Şəhidlik böyük zirvədir, hər kəs hörmət edir, ancaq qardaşımız hər zaman böyük hörməti olub. Yaşda məndən böyüklər də hər zaman İlqarın qardaşına deyib salamlayıb, görüştüblər. İlqarın da, mənim də uşaqlıqdan futbola marağımız olub. Mən 11, İlqar 13 yaşında Vətən futbol məktəbində futbola başlamışdıq. İlqar Milli komandanın yeniyetmələrində də oynayıb. Qardaşım Barcelona və Messi azarkeşi idi, həmişə oyunlara bir yerdə baxardıq. Hətta rəqib komanda olduğundan mübahisələrimiz də olurdu (gülümsəyir). İlqarın öz bloknotu var idi, Bakıya gələndə bizə vermişdi, indi evdədi. Biz üçün baxmamışdıq ki şəxsiydi, şəhid olandan sonra baxdıq və belə bir yazı var idi: "Əgər işdi qalsam və cəbhəyə düşsəm bir Mübariz də mən olacam inşallah. Elə bir hiss var içimdə... 02 sentyabr 2019." Biz müharibədə İlqarın yanında olan, birlikdə vuruşan əsgər yoldaşları ilə danışdıq. Döyüş yoldaşlarından Əvəz Qa-

simov İlqarın onun qucağında şəhid olduğunu dedi. Hətta İlqar yoldaşının geriye qayıtmasını istəyə də. Qasimov İlqarın başından ayrılmamış, sona kimi İlqarın yanında dayanmışdır. İlqar yaralandıqdan sonra yoldaşından su istəmiş və cibindəkiləri (cibindən 1 manat çıxıb, bizdə, evdədi) əsgər Qasimova vermiş, son olaraq da "Atama-anama hec nə demə, yazıq oldular" cümləsini işlədib. Daha sonra bizə İlqarın döyüş yoldaşı Fərid Hüseynov yazdı. O qeyd elədi ki, İlqar yaralanmamışdan qabaq mən yaralanmışdım və həmin əraziyə heç kim yaxınlaşa bilmirdi. İlqar sürünə-sürünə gəlirdi, mənə ordan çıxardı."

Mən qardaşımın bölük komandiri Əhməd Əhmədzadə ilə danışdım. O dedi ki, əgər İlqar sağ qalıb döyüşə davam etsəydi döyüşdə çox böyük işlər görüb fərqlənə alardı. Həm də o hər şeyi İlqara tapşırırmış. Həm İlqarı, həm yanındakı əsgərləri çox təriflədi. Döyüşə gedəndə də hərsi bir tankda imiş. İlqar başını çıxarıb komandirə əli ilə işarə edib ki hər şey qaydasındadır. İlqar gilin önündəki maşına roketlə vurublar, həmin maşın partlayıb, ondan sonra döyüşməyə başlayıblar. İlqar və əsgər yoldaşları şəhidləri dərədən çıxarıblar. Komandiri deyirdi ki, mən ona əsgərləri yığ deyəndə o, 45 əsgəri yığıb mənə məruzə edərdi. İlqar və yanındakı əsgərlərin yoxluğuna hələ də inana bilmir. Deyir hələ də elə bilirəm burdadılar, yadıma düşəndə ki artıq yoxdular mənə çox pis təsir edir. İlqar Bürəcəliyevin əmisi qızı Nəzrin xanım da şəhidimiz haqqında düşüncələrini bizimlə paylaşdı. "İlqar oynadı"

mağı sevən biri idi, toylarımızda ən çox oynayan insan idi, həmişə seçilirdi və seçilməyi də sevirdi. Uşaqqla, böyükklə, hər kəslə əlaqəsi var idi. elə ona görə də hər kəsin qəlbində yer almışdı. Çox mehriban biri idi. 2016-cı ildən arzusu imiş şəhid olmaq və bacardı da. Vətənə özəl bir sevgisi var idi.

Hətta gedərkən deyibmiş ki, mən gedirəm, ancaq qa-yıtmayacam. 2016-cı ildə dostunun qardaşı şəhid olarkən onu yola salanda demişdi: "mən şəhid olsam, məni də belə yola salarsız", sanki bilirmiş.

Şəhid İlqar Bürcəliyev 29 sentyabr 2020-ci il Gəncə şəhərində böyük izdiham və qürur hissi ilə son mənzilə yo-la salınmışdır. Dəfn mərasiminin sonunda yaylım atəşi açıl-muş, əsgər Bürcəliyev torpağa tapşırılmışdır.

Allahdan şəhidimizə rəhmət eləsin. İlqar təkə əiləsinin və yaxınlarının yox, bütün Azərbaycanın fəxridir.

Şərqiyə Həsənova

İmran ƏLİYEV

Əliyev İmran Əli oğlu 7 aprel 1993-cü il Göycay şəhərində anadan olub. Uşaqlığı və gəncliyi Bakıda keçən İmran Bakıda 54 nömrəli məktəbdə təhsil alıb və məktəbi bitirdikdən sonra Azərbaycan Texniki Univer-sitetinin kompyuter mühən-disliyi fakültəsinə daxil olub. Oranı bitirdikdən son-ra Naxçıvan Muxtar Respublikasının fəvqəladə hallar na-zirliyinin "N" saylı hərbi hissəsində xidmət etmişdir. Ora-nı bitirdikdən sonra Təlim Tədris Mərkəzində kursa get-miş və leytenant kimi Bərdə şəhərinin "N" saylı hərbi his-səsində fəaliyyətə başlamışdır (2020-ci il yanvar).

Bir müddət orada qaldıqdan sonra Tərtərə ezam olu-nur və orada leytenant kimi fəaliyyətini davam etdirir. 27 sentyabrdan etibarən başlayan müharibələrdə bir çox əra-zidə böyük şücaət göstərmiş və Suqovuşan ərazisində qəh-rəmancasına şəhid olmuşdur. Allah bütün şəhidlərimizin məqamını ucaltsın.

Səkinə Zeynalova

İsmayıl İRAPOV

Kəsilən qoca erməninin dərдинi çəkəndə İsmayılın gözləri gəlsin gözlərinizin önünə. İsmayıl İrapov İngiloy - azərbaycanlı oğludu bu vətənin. Cəmi 18 yaşı var idi və Sərhəd Qoşunlarında xidmət edirdi. Qeyri-döyüş şəraitində, bulaqdan su gətirərkən ermənilər tərəfindən qaçırılıb. Əli-ayağı bağlı halda ağzına corab salınıb və gözünün içinə baxa-baxa bıçağı asta-asta boğazına salıb kəsiblər və lentə alıblar... İbrahimin İsmayılına son anda rəhmi gələn Tanrı bizim İsmayılıma rəhm etmədi. Biz də bunu edən erməniyə rəhm etməməliyik. Ruhun uca olsun!

İsmayıl QƏDİRLİ

Şəhid İsmayıl Elçin oğlu Qədirlı Biləsuvar rayonunda 16 sentyabr 1998-ci ildə anadan olmuşdur. O, könüllü olaraq Vətən müharibəsinə yollanmış, 27 oktyabr 2020-ci ildə şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır.

Nigar Hüseynova

İsmət QURBANOV

Qurbanov İsmət Firuz oğlu 22 aprel 1998-ci ildə anadan olmuşdur. Əsgəri xidmətini Naxçıvan şəhərində xidmətdə olmuşdur. Ali Baş Komandanın səfərbərlik çağırışı olan zaman hərbi komissarlıqdan çağırış gəldi və şəhidimiz İsmət Qurbanov sentyabrın 21-də çağırış yerində oldu. İsmət və digər çağırışçıları Gəncəyə apardılar, 1 həftə sonra Daşkəsənə getdilər, 15 gündən sonra Füzuli rayonu ilə Beyləqan arasında Haram düzü deyilən yerdə döyüş bölgəsində olmuşlar. İsmət Qurbanov oktyabrın 25-dən 26-na keçən gecə Füzulidə uğrunda gedən ağır döyüşlər zamanı şəhadətə ucalmışdır. Bacısı Rəvanənin verdiyi məlumatda qeyd olunur: "Bir həftədə qardaşım haqqında məlumat ala bilmədik və nəhayət, Füzulidən şəhid olduğunu bildik". Nur üzlü şəhidimiz İsmət bəzən şeir də yazarmış. Onun bu misralarını da yazımıza əlavə etməyimizi bacısı xahiş edib:

*Nə günah işlədim mən bu dünyada,
Sevgidən bəxtimi kəm yazıb Allah
Çoxunun ömrünə qəm yazıb Allah,
Ömrüm boyu xoş gün nədir bilmədim.*

Həqiqət Binnətova

İsrafil İBRAHİMOV

1 Qarabağ müharibəsinin könüllüləri arasında İbrahi-

mov qardaşları da vuruşurdu. Ağdamın İmamqulubəyli kəndindən olan İsrafil kişinin 7 oğlundan 5-i torpağı uğrunda mücadilədə qəhrəmanlıqla döyüşüb. 3-ü qazi, 2-si veteran olan qardaşlar indi də döyüşlərdə iştirak etməyə hazırdırlar. Qazi qardaşlardan biri Zülfüqar İbrahimovun oğlu İsrafil

hazırkı Vətən müharibəsinin ilk günündən döyüşlərdə cəsarətliliyi ilə fərqlənirdi. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xidmət edən İsrafil 4 rayonun işğaldan azad edilməsində dillərdə dastan olacaq igidliklər göstərmişdir.

Babasının adını daşıyan İsrafil bu ay 23 yaşını elə döyüşlər zamanı tamamladı. Qələbəyə çox inanır və bu döyüşlərdə iştirakı ilə fəxr edirdi. Qarabağ qazisi olan atası Zülfüqarın, əmiləri Mahir və İlqarın, eləcə də bütün şəhid və qazilərin qisasını düşməndən alacağına and içən İsrafil hər döyüşə atılarda bir dəfəyə dəstə-dəstə erməni əsgər və zabitlərini məhv edirdi. Bunu hamı döyüş yoldaşları, həm də gələcəkdə yayımlayacağımız videogörüntülər də təsdiq edir. İsrafil döyüşlərin layımlı tamamlanmağına 1 gün qalmış Laçın uğrunda gedən ağır döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid oldu. O bu gün Ağdamın Quzanlıdakı Şəhidlər Xiyabanında dəfn edildi. Gələcək materiallarımızda İsrafilin qəhrəmanlıqlarından bəhs edəcəyik.

Bir şəhid haqqında danışmaq və yazmaq nə qədər ağır olsa da, İsrafil haqqında bunları mütləq qeyd etmək lazımdır. İsrafilin əmisi Qarabağ əli Mahir İbrahimov Qarabağ Əlillərinə Qayğı İB-nin idarə heyətinin üzvü olmaqla, sədr müavini vəzifəsini də icra edir. İsrafil həm də xanənda, xalq artisti Mənsum İbrahimovun da qardaşı oğludur. Bütün İbrahimovlara səbr diləyib, Vətən sağ olsun deyirik. Hər bir igid qanı torpağa töküldükcə, 30 ildir boynu bükülmüş torpaq dirçəlir, başını qaldırır, qürurlənir və bərəkəti artır. İsrafil və onun kimi cəngavərlərin qəhrəmanlıqları illər, əsrlər ötsə də unudulmayacaq, dillərdə dastan olub, tariximizin şanlı səhifəsinə yazılacaq. Zəfər sizindir, Azərbaycan əsgəri!

Başını dik tut, Şəhid atası Qazi qardaşımız!

P.S. Bu yazını 27 oktyabrda, İsrafilin torpağa tapşırıldığı gün yazmışdım. Bilirəm ki, valideynlərinin, əzizlərinin yarası sağalmayıb və sağalan da deyil. Lakin onlar İsrafilə fəxr etməlidirlər, onun etdiyi qəhrəmanlıqlar dillərdə dolaşdıqca İsrafil də yaşayacaq, ruhu şad olacaq, ucaldığı zirvədən baxıb sevinəcəkdir. İsrafil sizin başınızı uca etdi, siz də hər zaman başınızı dik tutun, əziz qazi qardaşlarımız Zülfüqar, Mahir və İsrafilin bütün yaxınları, əzizləri! İsrafil layiq olduğu məqama yüksəldi, bu gün dövlətimiz, Ali Baş Komandan da onu göstərdiyi şücaətlərə görə 2 təltifə layiq gördü. Vətənimizin başını uca edən hər bir qəhrəmanla fəxr edirik. Şəhidlər! Vətən sağ olsun!

Xuraman Etibarlı

Kalbəcər rayonunun AĞCAKƏND ŞƏHİDLƏRİ

Öləmlər Cabbarlı: Kəndimizin şəhidləri.
O kənddə yaşayacağımız hər günü, alacağımız hər nəfəsi
sözlərə bərceluyuq. Şükür, ruhunuz şad oldu!

QƏRİB BAXŞƏLİYEV

Qərib İncilab oğlu
Baxşəliyev 22 may 1977-
ci ildə Bakı şəhərində ana-
dan olub. O, əslən işğal-
dan azad olunmuş Laçın
rayonunun Sadımlar kənd-
dindədir. 1983-1994-cü
illərdə N.Nərimanov rayo-
nu 82 saylı orta məktəbdə
təhsil alıb. 1995-ci ildə ha-
zırda Ulu öndər Heydər
Əliyevin adını daşıyan
Azərbaycan Ali Hərbi
Məktəbinə daxil olub.
1999-cu ildə hərbi təhsili-

ni başa vurub, cəbhə bölgəsində Goranboy və Tərtər isti-
qamətlərində xidmətə başlayıb. Sonralar Cəmşid Nax-
çıvanski adına Hərbi Liseydə böyük komandiri, tabor ko-
mandiri və psixoloq-təlimatçı vəzifələrində, Heydər Əli-
yev adına Hərbi Liseydə tərbiyəvi işlər üzrə rəis müavini,
Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində
baş müəllim kimi çalışıb, gələcək zabitlərin yüksək mənə-
vi hazırlıqlı kadr kimi yetişməsi və vətənpərvər ruhda
tərbiyə olunması üçün əlindən gələni edib.

Ailəlidir və üç övlad atasıdır.

Qərib Baxşəliyev nümunəvi xidmətinə görə polkov-
nik-leytenant rütbəsinə qədər yüksəlmiş, I dərəcəli "Qüsur-
suz xidmətə görə" medalı, "Azərbaycan Respublikası Si-

lahlı Qüvvələrinin 10 illiyi (1991-2001)" yubiley medalı və "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi (1918-2018)" yubiley medalı ilə təltif olunmuşdur.

O, 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı döyüşlərə cəlb olunub, Cəbrayıl, Füzuli, Qubadlı, Zəngilan və Laçın rayonları uğrunda gedən döyüşlərdə alay komandiri kimi savaşıb.

Qərib Baxşəliyev noyabrın 3-də Laçın döyüşləri zamanı qəhrəmancasına şəhid olub. Onun nəşi bir aydan çox erməni silahlıları tərəfində girov saxlanılıb. Uzun müddət davam edən danışıqlardan sonra dekabrın 8-də ailəsinə təhvil verilib və II Fəxri Xiyabanda dəfn olunub. Şəhid polkovnik-leytenant Qərib İnqilab oğlu Baxşəliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali baş komandanı, cənab İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilib.

Ruhunuz şad olsun, cənab polkovnik-leytenant!

Nigar Hüseynova

Qorxmaz ƏLİZADƏ

Firuzə Yumusova: Kəşfiyyatçı baş leytenant Əlizadə Qorxmaz Arif oğlu 1995-ci il 27 yanvarda Qax rayonunun Cəlayir kəndində anadan olmuşdur. Qorxmaz II Vətən müharibəsində torpaqlarımızın işğaldan azad olunması yolunda igidlik göstərərək oktyabrın 17-də qəhrəmancasına şəhid olmuşdur.

Mahmud CAVADOV

Mələykə Altıoğlu: Gözlərinə qurban, Şəhidim!

Mansur TEYMUROV

Şahidləyin ünvanı Əbədiyyətədir.

Şahidlər – qəlblərdə azadlıq, istiqlal işığı yandıraraq əsarət buxovlarını qırıb dağıdan mərd igidlər, elimizin-obamızın ən qeyrətli ərləri, xalqımızın vüqarıdır. Zaman-zaman xalqımız müharibələr, ixtişaşlar, faciələr yaşayıb. Hər zaman da bu çətinliklərdən, faciələrdən bizi öz canı, qanı bahasına qurtaran, mərd igidlərimiz olub. Onlar qəhrəmanlıq rütbasına, ölməzlik zirvəsinə yüksəliblər.

Qarabağ torpaqlarının illərlə düşmən tapdağında qalması bizim üçün çox utanerverici idi. Qürurumuz qırılır, ruhumuz öləziyirdi. Bu gün canımı Vətənin azadlığı və bütövlüyü uğrunda qurban verən Şahidlərimiz al qanları ilə qəlbimizi fəxarət hissi ilə döyündürdülər. Bizim başımızı ucadan uca etdilər, kaşki qan tökülməseydi, kaşki dünyada müharibə sözü lügətlərdən silinsəydi, amma nə yazıq ki, qansız, qurbansız azadlıq olmur. "Torpaq üzərində ölən varsa, Vətəndir". Torpaqlarımızın azadlığı, bütövlüyü uğrunda canından keçən şahidlərimizdən biri də Beyləqan rayonu, ikinci Şahsevən kəndində dünyaya göz açan, 21 yaşlı şahidimiz Teymurov Mansur Elnur oğludur. Mansur haqqında yazmaq, onun igidliyindən bəhs etmək mənim üçün şərəfdi. Amma, necə məlumat əldə edim deyə düşündüm. Telefon etməyə ürəyim gəlmirdi. Birdən telefona atası çıxar –

Şahid atası. Şahid atası ilə oğlu haqqında danışmaq məni yandırır, yaxar. Yaralı yerimdi. Şahid atası ifadəsini belə işlədəndə gözlərimin yaşı içimə ələnir. Hər dəfə bu ifadədən qəlbim parça-parça olur. Ağlıma gələn oldu, şahid Mansurun atası Elnur telefona cavab verdi. Güclə başsağlığı verdim, qəhardan səsim qırıldı. Xəttin o tərəfində həm oğlu ilə qürur duyur, həm də Mansur deyində qaddı ikiqat olub, ürəyi cadar verən bir ata vardı. Mən onu görür, mən onu duyurdum və mən onunla 21 yaşlı şahid Mansur haqqında heç nə soruşacaq gücündə deyildim. İstəyimlə o ailənin elə qardaşı qədər cəsur, məğrur qızı, özü demiş "şahid Mansurun bacısı" ilə telefonla danışdım. Qəhər dolu səsi məni də kövrəltdi. Bu qəhər, qüssə dolu səsdə bir qürur, fəxarət da var idi.

"Teymurov Mansur Elnur oğlu 1999-cu il iyun ayında Beyləqan rayonunun İkinci Şahsevən kəndində dünyaya göz açıb. Mansur kəndlərdə qəhrəman Dayandur Əliyevin adını daşıyan orta məktəbdə təhsil alıb. Ailədə böyük oğlan olub, baxmayaraq bacısı ondan böyük olsa da, evdə onun sözü keçib, bir oğul övladı kimi atasının arxası, dayağı olub. Kənddə hər kəs onun hamı evdə, həm də dost-yoldaş arasında hörmət, sevgi qazanmasından ağır dolusu danışıq. Müəllimləri Mansuru ən nümunəvi və təbiiyyəli şagird kimi sevir, qiymətləndirirdilər. Orta məktəb illərindən sonra Mansur 18 yaşında Vətənə borcunu vermək üçün ordu sıralarına yollanır. Azərbaycanın gözəl şəhərlərindən birinə – Naxçıvan Muxtar Respublikasına hərbi xidmətə yollanmışdır. Hərbi xidmətini hünərlə yerinə yetirən igid oğlumuz Mansur Günnüt əməliyyatında iştirak edib və Müdafiə naziri tərəfindən şəxsən mükafatlandırılıb. Mansur Elnuroğlunun Vətən sevgisi onu hər zaman

hərbi hissələrə, cəbhə bölgələrinə çəkirdi. O, 2019-cu ildə doğma rayonunda yerləşən "N" sayılı hərbi hissələrin birində müddətdən artıq xidmət edən hərbi qulluqçu kimi işə başlamışdı. Vətənimizin igid oğlu Mansur hər zaman işğal altında olan torpaqlarımızın azad olması ilə yaşayırdı. Sentyabrın 27-dən etibarən 2-ci Qarabağ müharibəsində hünərlə iştirak edən Mansur hərbi tibbi yardım maşını ilə ən ağır nöqtələrdən yaralı əsgər və zabitlərimizi xəstəxanalara çatdırırdı. Eyni zamanda yaralı əsgərlərimizi döyüş meydanından bəzən döyüşərək çıxarmağa nail olurdu. Döyüşdə olduğu üçün valideynləri Mansurdan narahat olurdular. lakin Mansur ailəsi ilə telefonda danışdığı zaman yüksək əhval-ruhiyyə ilə söhbət edə, hətta zarafatından belə qalmazdı. Yeri gəlmişkən Mansur, çox şən, mehriban, gülərlü və zarafatçı biri idi. Bütün kənd onun mehribanlığından danışardı. Mansurun da bütün qəhrəman dostları kimi böyük arzu və istəkləri vardı. Ən əvvəl torpaqlarımızı azad etmək və... Mansurun sonrakı arzusu sevdiyi qızla qurduğu xəyalları həyata keçməsi idi. Lakin şəhidimiz digər gənc dostları kimi bu arzusunun həyata keçirə bilmədi. Anasına, bacısına verdiyi sirri Mansurumuz özü ilə cənnətə apardı. Çiçək açmayan sevgisi ana-bacı ürayında bir ağrıya döndü. Mansur 18 oktyabr Xocavənd rayonunda gedən ağır döyüşlərdə sinəsindən aldığı güllə yarası ilə ən müqəddəs zirvə olan Şəhidlik zirvəsinə ucaldı. Şəhid Mansur minlərcə Azərbaycanın qəhrəman oğlu kimi onu sevənlərin gözlərini yaşlı qoydu. Bəlkə də sevdiyi qıza belə sevgi etirafı edə bilmədi. Amma, sevginin ən alisini, ən müqəddəsini səsi gəldikcə, gücü yetdikcə Vətəni nə etiraf etdi. Sevdini gözəl, qoy Mansuruna qırılmasın, qoy ondan inciməsin, belə bir igid oğlanın ürayında yuva

salmış sevgisi ilə fəxr etsin, qürur duysun. Qəhrəman Mansurun dəfn günü bütün Şahsevən kəndi onun ziyarətinə yığılmışdı. Hər kəs Mansurun ölümünə üzülsə də, bir tərəfdən də gözləri önündə böyümüş bu igidlə fəxr edirdilər. Onun mehribanlığından danışır, göz yaşlarını tut bilmirdilər. Dəfndə iştirak edən cəbhə dostları Mansurun qorxmazlığından, hünərindən ağır dolusu danışirdilər. Hamıyla ünsiyyət qura bilən, səmimiyyəti ilə yadda qalan, qohum-qardaş ürayında taxt quran Mansur ölümü ilə hər kəsə ağır zərbə vurdu. Anasına hədsiz bağlı olan bu yarışıqlı oğul ananın toy edib, bir gün evinə gəlin gətirəcəyi arzusunun gözündə qoydu. Nə etməli, görünür, yətlərcə şəhidlərimiz kimi, Mansur da ana Vətəni azad etmək arzusunun yeganə ananın arzusundan daha üstün tutdu. Mansurdan ata-anasına dəcəl nəvələr deyil, qəhrəmanın nəşin bəzəyən, şəhidlərimizin al qanından yaranan Azərbaycan bayrağı qaldı. Və birdə Mansurdan yadigar qalan onun gözlər önündən getməyən gülərlü və səmimi zarafatları oldu. Mansurun ailəsi onunla fəxr edir, bu acının nə qədər dözülməz olduğuna baxmayaraq oğullarının qəhrəmancasına vətən torpaqları naminə şəhid olduğu ilə qürur duyurlar. Uğrunda şəhid olduğu torpaqlar artıq düşmənin tapdağı altında deyil, Mansurun və minlərcə şəhidlərimizin ruhu şaddır. Şəhidlərimiz gözəl bilirdilər ki, onlar öz qanları ilə tarix yazırlar, əsirlər öləcək, gələcək nəsilərlər Mansurlarımızın qəhrəmanlığını unutmayacaq, şəhidlərimizin qəlbimizdə kök saldıkları sevgini – Vətən sevgisini qoruyub gələcəyimizə armağan edəcəklər. Biz tarixə yazılan günləri şəhidlərimizin sayəsində əldə etdik. 2020-ci il tariximizin qanlı yazılıb zəfərlə yaddaşlara köçdüyü il, 30 illik həsrətin vüsal ili və bu iftixar, qürur ilimizi bizə yaşa-

dan şəhidlərimiz. Ali Baş komandanımız və döyüşçü zabit heyəti oldu. Və bu qürurverici tariximizə minlərcə şəhid imzasını ataraq əbədiyyətə qovuşdu. Və əbədiyyətə qovuşan imzalar içərisində bizim elin - Şahsevən elinin qəhrəman balası Mansur Elnur oğlunun da imzası yaşayacaq, unudulmayacaq, tarixin şanlı səhifələrində qırmızı xətlə qalacaq. Əbədiyyətə qovuşan ömür hər kəsə nəsib olmur, ancaq bu şərəf Mansura qismət oldu, o əbədiyyətə qovuşdu. Mansur kimi minlərcə oğul yetişdirib Vətənimizə qurban verən analara, o anaların simasında Mansur kimi qeyrətli, cəsur, mərd bir oğul yetişdirən yeganə anaya əsgərlərimizin dilindən yazdığım misraları bölüşmək istəyirəm.

*Bu zəfər günlərində,
Qara yaylıq bağlama.
Ana, qurbanın olum,
Oğul dəvib aqlama.
Şəhidlərin qanını,
Biz hünlərlə alırıq.
Bu gün zəfər günüdür,
Biz qələbə çalırıq.
Bu gün ayağa qalxıb,
Şanlı-şərəfli ordum,
İgidlərin gücüylə,
Azad olubdur yurdum.*

Azad olan hər qarış torpaqlarımızdan minlərcə Şəhid ürəyinin sevgi döyününtüləri duyulur. Ruhu azad olmuş torpaqlarımızda yaşayan Şəhidliyimiz ölməzdir!

Mərzixyə Nəcəfova (Səlahəddin)

Mehdi ŞİXƏLİYEV

Şuşada ermənilərlə əlbəyaxa döyüşən şəhidimiz – Vətən müharibəsi zamanı xüsusi qəhrəmanlıq göstərən hərbiçilərimizdən biri də Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin giziri şəhid Mehdi Şixəliyevdir.

Şixəliyev Mehdi Yalçın oğlu 1996-cı il fevralın 16-da Hacıqabul rayonunda anadan olub. O, 2014-cü ildə həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. Daha sonra Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin hərbiçisi olub. 2016-cı ildə Aprel döyüşlərində iştirak edib. İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı ön cəbhədə döyüşən Mehdi düşmənin xeyli tankını, zirehli maşınını, 70-dən çox canlı qüvvəsini məhv edib. O, Şuşaya qədər döyüşə-döyüşə gəlib, ermənilərə ağır zərbələr vurub, onların kolonlarını dağıdıb. Mehdi Şuşada əlbəyaxa döyüşlər zamanı bir neçə erməni hərbiçisini məhv edib və sonda qəhrəmancasına şəhid olub.

Allah rəhmət eləsin!

"Bu şəkli paylaşın" deyən şəhid anası...

Sosial şəbəkələrdə bir az ürəyi titrədən, bir az qəhər yaradan, bir az da qürurverici statuslar paylaşılır: Şəhid anası oğlunun fotosunu yaymağı xahiş edib, deyib, qoy hamı tanış oğlumu...

Və o ana tək deyilmiş – şəhid analarının böyük əksəriyyəti bunu kimdənsə xahiş edibmiş...

Baxıram onların fotosuna: şir biləkli, düşmən çəpəri, yağlı bağıri yaran...

"Analarımız elə bir oğul böyüdü ki, gur, çatmaqş, geniş sinə. Analarımız elə bir oğul böyüdü ki, oğul deyirəm sənə..."

İndi mən deyim, sən eşit. Ana: biz bu igidləri, bu oğul kimi oğulları o qədər gözəl tanıyırdıq ki!

Ana, onlar bizim üzərimizdir, canımızdır, qanımızdır; Onlar bizim qürurumuzdur, şərəfimizdir, şanımızdır; Onlar bizim müqəddəs bildiyimiz torpaqdır, arxasına sıgındığımız Vətən sərhədidir.

Həç cür onları unutmaq; həç bir dəqiqəmiz onlarsız deyil: ən azı, biz var olduqca onlar bizimlə yaşayacaq.

Sən bir oğul vermisən, min oğul qazanmışsan!

Sən bir igid göndərmisən, bir Ordu – həm də bir Qalib Ordu qazanmışsan!

Sən bir ev kiçilmisən, amma bir Yurd Böyümüsən!

Biz də sənin balanıq, qardaşımıq, atanıq...

Yox, elə anamızsan: yaşlısından, gəncindən asılı olmayaraq – Şəhid Anası hamımızın anasıdır!

Ancaq, bilirsənmi, əziz Ana!

Hamımız öləcəyik – bu dünyada qalan olmayacaq: ya hansısa bir qəzada, ya bir masa arxasında, ya da qocalıb-qartı-

mış halda yorğan döşəkdə. Biz öləndə yaddaşlarda son şəklimizlə qalacağıq. O son şəkil necə olacaq? Bilmirik!

Ancaq şəhidlərimiz hər zaman yaddaşlarda bu cür cənəgavər, əsl kişi paltarında, boy-buxunlu, qamətli, yaraşıqlı qalacaq.

Hamı onları son şəkillərində – igid olaraq, kişi olaraq, qəhrəman olaraq xatırlayacaq.

Bir daha kimə, hansı nəsilə qismət olacaq bu cür şərəfli ömür?

Bir daha nə zaman bu Vətən üçün şəhid olmaq fürsətini Allah kiməsə qıyacaq?

Çox gənclər "həç nədən" ölürlər – qəzadan, qədərdən. Onlar da "şəkil kimi gənclər" olur.

Ancaq onlar Şəhid olmur!

Həmişə kiçik rəqəmlərə təəccüblənəndə ata sözümlə yada düşüb: Az deyil, bir igidin ömrü!

Nə demək bir igidin ömrü,

bilirsənmi?

İgidlər bu dünyada az yaşar,

ancaq öz yaşar!

Sənin oğlum

İgid ömrü yaşadı!

İgidlərə Allahın salami olsun...

Şeyx Teymur

Məhəmmədəli İBRAHİMLİ

İbrahimli Məhəmmədəli Mütəlim oğlu Füzuli rayonu Cuvarli kəndindədir. 63 gündən sonra bu gün Bakıxanov qəsəbəsi Şəhidlər Xiyabanında dəfn olundu. Xalam nəvəsidir. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin məkanları cənnət olsun, mənim qardaşım da onların içində! Amin!

Sehran Məmmədov Suqra xanımın qardaşı. Məhəmmədəli isə xalası oğludur. Sehran I Qarabağ Müharibəsində şəhid olub, Şəhidlər Xiyabanında uyuyur. Hər iki şəhid haqqında Suqra xanımın sözlərini veririk.

Sehran MƏMMƏDOV

Bu gün Sehran 27 ildir ki, aramızda yoxdur. Onun yoxluğuna hələ də alışmamışıq. Elə bilirəm ki, indicə qapıdan girəcək. Gözüm yolda, qulağım səsdə. Allah bütün şəhidlərimizin məkanını cənnət eləsin. Amin.

Daha heç bir evə Şəhid xəbəri gəlməsin. Amin.

Suqra Məmmədova

Nicat HÜSEYNOV

Nicat Ziyafət oğlu Hüseynov 1997-ci ildə Şirvan şəhərində anadan olmuşdur. O, birinci sinifə N.Quliyev adına 9 sayılı orta məktəbdə başlamış on birinci sinfi B.Aslanov adına 16 sayılı orta məktəbdə başa vurmuşdur.

Nicat 2015-ci ilin iyul ayında hərbi xidmətə yollanmışdır. O könüllü olaraq "Aprel döyüşləri"ndə iştirak etmək üçün arxa cəbhədən ön cəbhəyə seçilmiş 10 əsgərdən biri olmuşdur. Nicat qısa sürən döyüşlərdə yaxından iştirak etmiş və yüngül xəsarət almışdır. Hərbi xidmət zamanı snayperçi kursunu bitirmişdir.

Nicat Hüseynov daim "Aprel döyüşləri" zamanı komandiri olmuş "Murov qartalı" ləqəbli Raqif Orucovu xatırlamış, əsgər yoldaşları ilə birlikdə bir gün onun qisasını düşməndən alacağına söz vermişdi.

Hərbi xidməti başa vurduqdan sonra Nicat Hüseynov Azərbaycan Respublikası Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin Araz zavodunun Təhlükəsizlik və Müdafiə İdarəsində böyük atıcı işləmişdir.

2020-ci ilin sentyabr ayında başlayan Vətən müharibəsində iştirak etmək üçün Nicat könüllü olaraq hərbi xidmətə yazılmışdır. 29 sentyabr tarixində hərbi xidmətə yola düşmüşdür. Evdən çıxarkən anasına "Şəhid olsam ağlamayın, məni atamın bayrağına bükərsiniz" – demişdir. Çünki torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda dö-

yüsmək və şəhidlərin qisasını almaq onun uşaqlıq arzusu olmuşdur. Cəsarətli və az yaşı olmasına baxmayaraq böyük hörmət sahibi olan bu gənc bu müqəddəs arzu uğrunda inamla irəliləmişdir. Məhz bu xüsusiyyətlərinə görə heç bir hərbi vəzifəsi olmamasına baxmayaraq müharibənin ilk günlərindən böyük şücaət göstərmiş, bölük komandiri seçilmiş və əsgərlərini döyüşə ruhlandırılmışdır.

Nicat Füzuli rayonunun Qaralar kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə xüsusi qəhrəmanlıq göstərərək ağır döyüş şəraitində 15 yaralı əsgəri neytral zonadan təkbaşına çıxarmışdır. 16-cı döyüş yoldaşını xilas edərkən qəhrəmanlıqla şəhadətə yüksəlmişdir.

Nicat Hüseynovun nəşi 11 oktyabr tarixində Şirvan şəhər Şəhidlər Xiyabanında uğrunda şəhadətə yüksəltdiyi Vətən torpağına tapşırılmışdır.

Allah rəhmət eləsin!

Şəhla Məcidova

Nicat QASIMZADƏ

Anasından xatirə: Qasımzadə Nicat Həccət oğlu 16 fevral 2001-ci ildə dünyaya göz açdı. Balam 10 yaşından namaz qılmağa başladı, Quran oxudu, oruc tutdu. Heç vaxt nə atasına, nə də mənə hörmətsizlik etməz, uca səslə belə cavab verməzdi. Nə deyərdim "Anacan, sən bilən məsləhətdir" deyərdi. Hər kəslə mehriban idi, böyüklə böyük, uşaqla uşaq... Nicatımı 03 oktyabr 2019-cu ildə hərbi xidmətə yola saldım. İlk 3 ay Goranboyda xidmət etdikdən sonra bölgədə Ağdama yollandı. Artilleriyada idi Nicat. Üç ay manqa komandiri, son iki ay isə "kiçik Çavuş" adı aldı. 1 il 6 aylıq hərbi xidmətini başa vurub, 7 iyul 2020-ci ildə tərxis olundu. Sentyabrın 21-i qismən səfərbərliklə geri çağırıldı. İlk olaraq Füzuli istiqamətində gedən ağır döyüşlərdə iştirak etdi. Axıncı dəfə Nicatımla noyabrın 3-ü danışdım. Dedim: "Balam özündən muğayət ol, özünü qoru". "Ana, alınma nə yazılıbsa, onu yaşayacam", – dedi. Müharibənin bitməsinə saatlar qala balam şəhid oldu. Sağ yox, hər evə qismət olmayan bayrağa bükülmüş tabutda qayıtdı. Nicatım 9 noyabr gözlərini əbədi yumdu bu dünyaya. Şəkillərinə sarılaraq, yuxularımda görərək, xatirələri ilə ovunaraq... Oğlumla fəxr edirəm, başımı hər zaman dik tutacam, çünki mən Şəhid Anasıyam! *Könül Ağayeva*

Nicat SALAHOV

Şəhid Nicat Salahov. Anası fiziki qüsuru olduğuna görə Nicat uşaq müəssisəsində böyümüşdür. Allah rəhmat eləsin!

Nicat TANRIVERDİYEV

Tanrıverdiyev Nicat Şöhrat oğlu 17 noyabr 1998-ci ildə anadan olmuşdur. Universiteti bitirən kimi Hərbi Xidmətə yollanır. Müharibədə 44 gün mərdliklə vuruşur. Döyüşlərdə əsgər yoldaşlarının dediyinə görə evli olanlara "Siz evlisiniz, mən subayam, geri durun" deyirmiş. Müharibənin bitməsinə yarım saat qalmış Ağdərə istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Ailənin tək övladıydı Nicat. 4 ayın əsgəriydi. Ali təhsilliydi. Tanrıverdiyev Nicat

Şöhrat oğlu 1998-də Bakıda dünyaya göz açıb. İdmançıydı. "Qaydasız döyüş" idman növündə dəfələrlə ölkədaxili və xarici yarışlarda birinci yeri tutmuşdur. Nicat Ağdərə istiqamətində gedən döyüşlərdə tarixi qələbəyə bir saat qalmış qəhrəmancasına şəhid olub.

Anasına son sözü - "Mənim üçün nigaran qalmayın, yaxşıyam, Qarabağımızı alıb qayıdacağıq". Son dəfə noyabrın 8-də anası ilə telefon danışığı olub və fəxr ilə anasına Şuşanın alınması xəbərini çatdırıb. Ana canından çox sevdiyi övladını təbrik edib. Bu son danışığı olub.

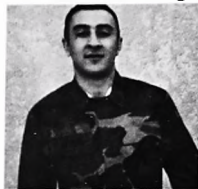
Döyüşçü yoldaşları deyir ki, Nicat çox cəsarətli bir igid olub. Nicat evli olan döyüşçülərə deyirmiş ki, "siz ailəlisiniz, evdə sizi gözləyən balalarınız var. Mənsə subayam.

Mənə bir şey olsa da olar". Həmin anda Nicat evdə onu səbrsizliklə gözləyən anasını deyil, məhz Vətəni düşünürdü! Nicat Qələbə xəbərini eşitməmiş şəhadətə qovuşdu. Heç şübhəsiz ki, Nicatın və digər baş tacımız olan şəhidlərimizin ruhu indi rahətdir.

Allahdan şəhidimizin anasına, əmisi oğlu Coşqun Tanrıverdiyevə və özümüzə səbir diləməklə "Vətən sağ olsun!" -deyirik.

Məhz belə oğulların sayəsində alınmaz qala olan Şuşamız işgaldan azad oldu.

Nihad ABBASOV

Nihad Mövlüd oğlu Abbasov 25 iyul 2000-ci ildə Qax rayonunun İlisu kəndində doğulub. 2007-ci ildə İlisu kənd orta məktəbinin 1-ci sinfinə daxil olmuş və 2018-ci ildə orta məktəbi bitirmişdir. 2018-ci il iyulun 26-da Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında hərbi xidmətə başlayıb, 2020-ci ilin yanvar ayında ordu sıralarından tərxis olunub. 2020-ci ilin iyulunda könüllü olaraq Azərbaycan ordusunun sıralarında yenidən hərbi xidmətə başlamış, 2020-ci ilin avqust ayında isə Mingəçevir şəhərində MAXE hərbi qulluqçu kimi təlimlərə qatılmışdır.

Suqovuşan, Taliş uğruna gedən döyüşlərdə kəşfiyyatçı kimi iştirak edən Nihad Abbasov 9 oktyabrda Tərtər in Ağdərə istiqamətində gedən döyüşlərdə snayperlə vurulmuş və 18 oktyabrda döyüş zonasından çıxarılmışdır. Şəhidimiz 24 oktyabr tarixində doğulub boya-başa çatdığı İlisu kəndində dəfn edilmişdir. Nihadın 20 yaşı var idi və o subay idi. Azərbaycanın gələcəyi naminə, Zəfər naminə şirin canlarından keçən bütün oğullara Allah rəhmət eləsin

2783

*Bilmirəm nə yazım, mən necə deyim?
Heç sənə yaraşmır bu vaxtsız ölüm.
Bu qəfil gedişə ağlayır elim.
Ancaq bu kəlməni söyləyir dilim,
Təki Vətən Sağ Olsun!*

*Otüşmür nə ayım, nə də ki ilim.
Açılarmı sənsiz çiçəyim, gülüm?
Çox çətin döyünür sinəmdə qəlbim.
Ancaq bu kəlməni söyləyir dilim,
Təki Vətən Sağ Olsun!*

*Ən böyük arzumdun, böyük istəyim.
Qəlb sirdaşım idin, könül həmdənim.
Sənsiz yaşamağı necə öyrənəm?
Ancaq bu kəlməni söyləyir dilim,
Təki Vətən Sağ Olsun!*

*Baxışı mənalım, ay gözəl rəqslim.
Ay mətin duruşlum, ay düürüst sözlüm.
Ay şirin söhbətlim, ay qara gözlüm.
Ancaq bu kəlməni söyləyir dilim,
Təki Vətən Sağ Olsun!*

*Necə yaşayım mən, sənsiz neyləyim?
Dərdimi-sərimi kimə söyləyim?
İzn ver yanına qoy mən də gəlim.
Ancaq bu kəlməni söyləyir dilim,
Təki Vətən Sağ Olsun!
Nur içində yat, igid Şəhidim!*

Solmaz Elqızı

Nihat RZAXANOV

Zaman ötür, fəsillər dəyişir, illər əsrlərə, əsrlər minilliklərə çevrilir, tarixə dönür. Zamanın gedişində bir çox tarixi hadisələr baş verir. Bəzi tarixi hadisələr müəyyən dövrdən sonra yaddan çıxır, unudulur. Lakin elə zaman, elə tarixi hadisələr var ki, heç vaxt unudulmur. Nəsillər bir-birini əvəz etdikcə bu tarixi gün daha çox xatırlanır, insanların yolunu işıqlı bir zirvəyə doğru aparır.

Bu zirvə ən ali müqəddəs və şərəfli olan şəhidlik zirvəsidir. Çünki şəhidlər uca Yaradanın, Vətənin, millətin yolunda şüurlu surətdə canlarını fəda edən insanlardır. Bu cür insanlar yüksək əxlaqi keyfiyyətə malik olmaqla, qəlblərində Allaha, Vətənə, millətə sevgisi olduğu üçün sonda Allahın rızasını qazanaraq şəhadət mərtəbəsinə ucalırlar. Bu ali zirvəyə – Şəhidlik zirvəsinə ucalan gənclərimizdən biri də Rzaxanov Nihatdır.

Uşaq vaxtından yaşlarından seçilən Nihad Vətəninə dərin bir məhəbbətlə sevir. Məhz bu sevgisi onu şəhidlik mərtəbəsinə ucaltdı.

Rzaxanov Nihat Natiq oğlu 2001-ci il təvəllüdüdür. O, Ağcabədin 161 nömrəli hərbi hissəsində xidmət göstərmişdir. Xidmət göstərdiyi müddətdə Nihat göstərdiyi şücaətə görə digər əsgər yoldaşlarından fərqlənmişdir. Buna

görə, komandiri ona tərifnamə vermişdir. Nihat hərbi xidmətdə olan zaman tez-tez ailəsilə əlaqə saxlayır və evə qaçıdacağı günü səbirsizliklə gözləyir. Cəbhə bölgəsinə getməmişdən öncə, komandirinin ona verdiyi tərifnaməni əsgər yoldaşına verərək, bildirir ki, əgər mən geri qayıtmısam, bunu mənim ailəmə çatdırarsan. Qeyd etmək istədim ki, Nihat oktyabrın ayının 5-i evinə qayıtmalı idi. Hətta ailəsi onun üçün paltar belə göndərmişdi. Lakin, Nihat könüllü şəkildə göstərdiyi xidmət zamanı noyabrın 6-sı Xocavənd istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Nihat yaşının az olmağına baxmayaraq, igidliyi, mərdliyi ilə gənclərimizə örnək oldu.

Allahdan ona rəhmət və valideynlərinə səbr diləyirik. Haqqını bizə halal et, igid əsgər! Ruhun şad olsun!

Dünya Şəmilova

Nizami AYDƏMİROV

Bu şəhidimizin nə anası var, nə atası. Quba rayonunun Bağbanlı kəndindədir. 20 yaşlı 20 yanvar şəhidi Ülvi Bün-yadzadə demişkən: "Həyat üçün doğulmuşuq, Vətən üçün ölməliyik". Şəhidimiz Nizami Aydəmirov da həyat üçün doğuldu, Vətən üçün öldü;

ən uca zirvəyə – Şəhidlik zirvəsinə ucaldı.
Ruhun qarşısında baş əyirik, şəhidim!

*Elə indi oxudum,
Döyüş yolunu sənin,
Şuşanın tarixində,
Zəfər qolunu sənin.*

*Elə indi oxudum,
Tarix üstə qanını,
Qəhrəmanlıq yolunu,
İgidlik dastanını.*

*Oxudum ki, vətənə,
Qovuşmaq arzun olub.*

*Oxudum ki, Şuşada,
Vuruşmaq arzun olub,
Bütün varlığın ilə,
Döyüşlərə girmisən,
Sonuncu nəfəsini,
Təbəssümünə qatın.*

*Şuşada dalğalanan,
O bayrağa vermişən.
Beləcə də köçmüşən,
Vətənin hər daşına.*

Elşad Barat

Nurlan AĞAKİŞİYEV

Ağakışiyev Nurlan Etibar oğlu. Atası birinci Qarabağ müharibəsində bir ayağını itirərək qazi olub. Atası Kərbəlayi Etibar deyir: Mən qazi olmuşdum, amma indi şəhid atası oldum. Oğlum mənim üzümü ağartdı. Hal hazırda özüm də vuruşmağa hazırım. Bu barədə Hərbi Komissarlığa da müraciət etmişəm. Bu məsələni uzadıb övladlarımıza çatdırmışıq. Artıq bəsdir... Nurlan döyüşlərin 3-cü günündə, 29 sentyabrda şəhid olub, səhərisi dəfn edilib. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin.

*Elə baxma şəkildən,
Dayanır zaman, şəhid.
Təbəssümü yandıran,
Baxıştı donan şəhid.
Deyim sənə, biləsən,
Laçında dayanmışıq,
Müharibə bitibdi,
Qələbə qazanmışıq.
Elə baxma şəkildən,
Gülüşü itən şəhid
Atası qazi şəhid,
Anası vətən şəhid.*

*Sən qələbə sevinci,
Həm də göz yaşlı oldun.
Zəfər şəhidlərinin.
Kiçik qardaşı oldun.
Sənə söz verirəm mən:
Bu şəklini böyüdüb,
Həmişə saxlayacam,
Elə baxma şəkildən,
Bu saat ağlayacam...*

Elşad Barat

Orxan BALAYEV

Orxan Balayev Vidadi oğlu 1998-ci ildə sentyabrın 18-i Quba rayonunun Alpan kəndində anadan olub. 2004-cü ildə şəhid olmuş E. Bayramov adına tam orta məktəbə daxil olmuşdur. 2015-ci ildə təhsilini başa vurub. Uşaqlıqdan hərbiyə həvəsi olub. İdmanla məşğul olurdu.

Könüllü olaraq xidmət göstərdiyi hərbi hissədə gizir rütbəsində xidmət göstərməyə başlayıb. 27 sentyabr 2020 tarixindən etibarən ön cəbhədə vuruşmağa başlayan şəhidimiz, təxminən on iki gün düşməne qarşı vuruşmuş, Suqovuşanda Talış kəndində atışma zamanı isə qəlpə ayağının bir tərəfini kəşmişdir. Mənfur düşmənin gülləsinə tuş gələn Orxan daha sonra başından snayperlə vurulmuş və əbədi şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. 22 yaşlı Orxan Quba rayonu Alpan kəndi qəbristanlığında dəfn olunub. Keçirilən dəfn mərasimində rayon rəsmiləri, ictimaiyyət nümayəndələri, sakinləri iştirak edib. Orxan kimi Vətən yolunda qan tökən oğullarımızın hər birimizin and yerimizdir: "Qalib ordunun şəhididir. Başımızı dik tutun. Onlar hər birimizin baş tacıdır".

Ülviyyə Novruzova

Raquf ORUCOV

Aprel döyüşlərinə böyük hünər, rəşadət göstərərək şəhidlik zirvəsinə yüksəlmiş Vətən oğullarının hamısı qəhrəmandır.

Onlar ordumuzun gücünü, qələbə əzmini öz qanları, canları bahasına sübuta yetirərək, adlarını tarixə yazıblar. İndi onların hər birinin məzarı

xalqın müqəddəs ziyarətgahına, Vətən, torpaq, Qarabağ nisgili ilə yaşayan gənclərin and yerinə çevrilib. Aprel şəhidlərindən biri – polkovnik-leytenant Raquf Orucov hələ sağlığında əfsanəvi igidlikləri ilə ad çıxarmış kəşfiyyatçılarımızdan olub. Onun düşmən arxasında uğurla həyata keçirdiyi bir neçə xüsusi əhəmiyyətli əməliyyat var ki, bunlar Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tarixinə qızıl hərflərlə yazılıb. Raquf Orucov Azərbaycan Ordusunun polkovnik-leytenant rütbəsində şəhid olan ilk zabitidir. Raquf Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin şəhid olan ilk hərbi hissə komandiridir. Raquf Orucov şəhid olduğu gündə bir çox təltiflərə, o cümlədən, Ali Baş Komandanın müvafiq fərmanları ilə "Hərbi xidmətlərə görə" və "İgidliyə görə" medallarına layiq görülüb.

Aprel döyüşlərində şəhid olmuş bu qəhrəman kəşfiyyatçı-zabitin Sumqayıt Şəhidlər Xiyabanındakı məzarını

təkcə qəranfillər deyil, həm də müxtəlif illərdə komandiri olduğu əsgərlərin məktubları bazadır. Düz 3 aydır mətbuatda, sosial şəbəkələrdə hər kəs şəhid komandirin şücaətindən, qəhrəmanlığından danışır. Cəmi 42 il ömür sürməsinə baxmayaraq, həyat və döyüş yolu o qədər zəngin və nümunəvi olub ki, Raquf Orucov haqqında danışılan xatirələr, dildən-dilə gəzən qəhrəmanlıq hekayətləri bitib-tükənmək bilmir.

Raquf Orucov 1990-cı ildə Ağdam rayonundan Sovet ordusunda həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. Cəmi 1 il Rusiyada xidmət etdikdən sonra Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü barədə məlumatları eşidib və dərhal Vətəna qayıtmaq barədə qərar qəbul edib. Sonra da könüllü olaraq Ağdam özünümüdafiə batalyonuna yazılaraq döyüşlərə atılıb.

... Raquf Orucovlar ailəsinin ilk şəhidi deyil. Doğma Ağdamın işğalı zamanı onun anası və 3 yaxın qohumu şəhid olub. O zaman Raquf Ağdamın yaxınlığında - Əsgəran rayonunun Naxçıvanik kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edirdi. Anası şəhid olanda söz vermişdi ki, bu qisas düşməndən alacaq. O, Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində təhsilini başa vurduqdan sonra yenidən döyüş bölgəsində xidmətini davam etdirib. Raquf 1996-cı ildə Murovdakı "N" sayılı hərbi hissədə kəşfiyyat bölüyünün komandiri olub. O, ən yaddaqalan əməliyyatlarından birini 1998-ci ildə işğal altında olan Kəlbəcərdə gerçəkləşdirib. Kəşfiyyat zamanı erməni əsgərlərinin andiçmə mərasimini müşahidə edib və həmin tədbirdən gizli videoçəkiliş aparıb. Əldə etdiyi məlumatları hərbi komandanlığımız yüksək qiymətləndirib. Göstərdiyi şücaətə görə Raquf Orucov hələ o zaman ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən "İgidliyə görə" medalı ilə təltif edilib.

Raqufun keçmiş komandiri, ehtiyatda olan kapitan Rasim Fərşadov həmin hadisəni belə xatırlayır: "Bizə əmr verilmişdi ki, Ermənistan hərbi birləşmələrinin Kəlbəcərin Yanşaq kəndi istiqamətindəki mövqeləri barədə kəşfiyyat məlumatları toplayaq. Bu məqsədlə iki qrup müəyyənləşdirdik. Birinə böyük komandiri kimi Raquf, digərində isə təqim komandiri başçılıq edəcəkdik. Mən özüm isə ehtiyat qrupla əməliyyata nəzarəti həyata keçirəcəkdim. Hazırlaşmaq üçün yola çıxdıq və axşama yaxın təmas xəttinə çatdıq. Səhər açılmamış düşmən arxasına keçməyi planlaşdırırdıq. Lakin gecə təqim komandiri olan gənc zabiti davamlı öskürək tutdu. Bu vəziyyətdə onun kəşfiyyata getməsi mümkünsüz olduğundan qərara gəldik ki, əməliyyatı Raqufun qrupu təkbəşinə həyata keçirsin. Onun 6 nəfərdən ibarət kəşfiyyat qrupu videokamera götürüb yola düşdü. Qrup üzvləri Ömər aşırımından Yanşağa qədər uzaq bir məsafə getməli idilər...

Müəyyən qədər irəlilədikdən sonra Raquf bizimlə əlaqəyə çıxıb, müşahidələri barədə məlumat verirdi. Bir az keçmişdi ki, erməni əsgərlərinin səhər düzülüşünü çəkməyə başladığını bildirdi. Səhər saat 8 radələrində yenidən əlaqə saxladıq, dedi ki, düşmən məni görür, nə etməli olduğumu bilmirəm. Çünki bir tərəf açıqlıqdır, yerimi dəyişsəm, təhlükə bir qədər də artacaq. Soruşdum ki, qərarın nədir? Dedi ki, geri qayıdacağıq. Dedim, qayıdın, Allah eləməmiş, bir hadisə baş versə, mənə xəbər elə ki, buradan sizə dəstək verə bilək. Təxminən axşam saat 7 radələri idi, məlum oldu ki, Raqufgil gəlib düşmənin arxasında, aşağıda mövqə tutublar, amma yuxarıda ermənilərin postu yerləşdiyindən hərəkət edə bilmirlər. Biz də endik dərəyə ki, onlara kömək edək, çünki yükləri vardı deyə yuxarı qalxmaq çətin idi. Bu ərazi elə bir yer idi ki, yalnız kəndir vasitəsilə dərənin

dibindən yuxarı qalxmaq olardı. Bu cür çətinliklərə baxmayaraq, biz o əməliyyatı da uğurla başa çatdırdıq. Raquf Orucov qayıdıb gələndə bütün briqada sevinc içərisində idi. AXI. igid kəşfiyyatçılarımız salamat qayıtmış, lazım olan məlumatları da toplayıb gətirmişdilər".

Rasim Fərşadov şəhid polkovnikin dillərdə dastan olan daha bir qəhrəmanlığı barədə söhbəti də maraqlıdır.

Onun sözlərinə görə, 1995-ci ildə Murovdağ istiqamətində Ermənistanın işğalçı qüvvələrinin əsir götürdüyü 7 Azərbaycan əsgərinin azad edilməsi üzrə əməliyyatın uğurla başa çatmasında da igid kəşfiyyatçı Raquf Orucovun müstəsna xidməti olub: "1995-ci ilin oktyabr ayı idi. Murov o qədər sırt yerdirdi ki, orada duman olanda iki-üç metrlik məsafəni belə görmək olmur. Ona görə də yuxarı posta yemək və yanacaq aparın 7 əsgərimiz dumanda azıb ermənilərin postuna girmişdi. Hərbi komandanlıq əsgərlərimizi, necə olursa-olsun, azad etmək barədə əmr ver-

mişdi. Düşmən tərəfdən canlı qüvvə ələ keçirib, əsgərlərimizlə dəyişmək yeganə çıxış yolu idi. Bu çətin və mürəkkəb tapşırığı yerinə yetirmək o vaxt kiçik leytenant rütbəsində xidmət edən Raquf Orucova həvalə olundu. Onun başçılıq etdiyi 6 nəfərdən ibarət kəşfiyyat qrupu əvvəlcədən müəyyənləşdirilmiş marşrut üzrə düşmən arxasına keçməyi və Kəlbəcərdəki qızıl mədənləri yaxınlığında mövqə tutmağı bacarmışdı. Diqqətə aparılan müşahidələr nəticəsində mədənlərdən bir qədər aralıda "Zil" markalı avtomasına oturlayan mülki geyimli 3 nəfəri ələ keçirməyin mümkünlüyünü qərarlaşdıran kəşfiyyatçılarımız əlverişli mövqə seçib gözləyirlər. Hava qaralanda Raquf özü arxa tərəfdən avtomasına yaxınlaşaraq, kabinədəki erməniyi tutub ağzını qapayır və əsgərlərimizə işarə verir. Kəşfiyyatçılarımız digər iki nəfəri də müqavimətsiz təslim alırlar və dərhal hər üç erməniyi götürüb ordumuzun nəzarətində olan əraziyə doğru yola düşürlər. Hətta onların əl-qolunu bağlamağa ehtiyac görmürlər və düşmən arxasından geriye qayıdırlar. Gizli dağ cığırlarına yaxşı bələd olan və elə o vaxtlar "Murov qartalı" adını qazanan Raquf Oruc öz əsgərlərini və təslim aldıqları 3 erməni ilə birlikdə sağ-salamat hərbi hissəyə çatdırır..."

Rasim Fərşadov deyir ki, bu, həqiqətən də Qarabağ müharibəsində uğurla həyata keçirilən ən nadir əməliyyatlardan biri hesab olunurdu. Məhz bu uğurlu əməliyyat nəticəsində düşməne əsir düşmüş 7 Azərbaycan əsgəri tezliklə və çox asanlıqla azad edildi. Həmçinin Raquf Orucovun çox çətin və son dərəcə riskli olan bu əməliyyatın öhdəsindən uğurla gəlməsi Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə düşmənin gücü və mövqeləri barədə daha dəqiq, zəngin və xüsusi hərbi əhəmiyyətli məlumatlar qazandırmışdı.

...Rəqif Orucov da daxil olmaqla aprel döyüşlərində şəhid olmuş əsgər və zabitlərimizin hər biri qəhrəmandır! Düz 23 ildir Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlayan düşmənin təkə beynəlxalq hüquq normaları və siyasətdə deyil, həm də hərbi nöqteyi-nəzərdən Azərbaycandan nə qədər zəif və gücsüz olduğunu məhz onlar sübut etdilər. İndi təkə işğalçı Ermənistan yox, bütün dünya dövlətləri, o cümlədən, Qarabağ savaşı üzərindən özünün çirkin siyasətini, niyyətini reallaşdırmaq istəyən qüvvələr də anladılar və şahidi oldular ki, Azərbaycan Ordusu heç də məğlub ordu deyil! Əksinə, hər an öz torpaqlarımızı yağı düşmən tapdağından təmizləmək qüdrətindədir.

Elxan Salahov

Ramin BAYRAMOV

Baş leytenant Ramin Hüseynağa oğlu Bayramov 8 oktyabr 1979-cu ildə Cəlilabad rayonunun Alar kəndində dünyaya gəlmişdir. O, 1996-2000-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin Şərqşünaslıq fakültəsində təhsil almışdır. Ramin 2005-ci ildə Murovda həqiqi hərbi xidmətdə olmuşdur. Hərbi təxris olunduqdan sonra Bakıya gəlmiş, ailə qurub burada yaşamışdır. Zəhra, Yusif və Yunis adlı üç övladı var.

Ramin Bayramov işğal olunmuş torpaqların azadlığı uğrunda başlayan müharibəyə könüllü olaraq qatılmış, döyüş meydanında böyük şücaətlər göstərmişdir. Baş leytenant Ramin Bayramov cəsarəti, qorxmazlığı ilə yanaşı, insanlığı, səmimiyyəti, əsgərlərinə qarşı qayğıkeşliyi ilə tanınmış və sevilmişdir. Vətəni qorumaq və keşiyində durmaq onun üçün bir şərəf idi. Onun yeganə arzusu Vətənə layiq oğul olmaq, işğal altında qalan torpaqları mənfur düşmənlərdən xilas edərək, o torpaqlarda Azərbaycan bayrağını dalğalandırmaq idi. Üç övlad atası olan Ramin bir an belə düşünmədən vətən uğrunda döyüşlərə atılmış, oktyabrın 31-də Qubadlı-Laçın istiqamətində gedən qızğın savaşa digidliklə şəhidlik məqamına yüksəlmişdir. Ramin Hüseynağa oğlu Bayramov noyabrın 11-i doğulduğu Alar kəndində

dəfn olunmuşdur. Ramin Hüseynağa oğlu Bayramov göstərdiyi şücaətlərə görə, ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilmişdir.

Eşqanə Babayeva

*Mən qorxmuram uzaq yola çıxmaqdan,
Bu yolun şaxtasından.*

söyüğündən mən qorxmuram.

*Mən qorxmuram uzaq yola çıxmaqdan,
Bu yolun.*

acısından, ağrısından,

"Olum" adlı yuxusundan mən qorxmuram.

Yollar saysız,

Yollar sonsuz,

Yollar olur.

Dünənimdən.

*bu günəmədən, səbahından
otur keçir.*

*Mən qorxmuram uzaq yola çıxmaqdan,
Çunki.*

dünyadakı bütün yollar,

*Anamın təndir evinin qabağından
otur keçir.*

Rəşad AĞAYEV

Azərbaycan Ordusunun əsgəri Ağayev Rəşad Rövşən oğlu 2 iyul 2000-ci ildə Qubada anadan olub. Cəmi 20 yaş var idi. Uşaqlıqdan hərbiyə marağı olan, Rəşad çox gözəl gitarada ifa etməyi bacarırdı. Bu şəkli isə ölümündən iki saat öncə çəkilib. Döyüş yoldaşı video çəkir və Rəşad isə gülərək: "Hələ ki, salamatçılıqdır" – deyir. Şəhidlik zirvəsinə ucalmığı isə çox qəhrəmancasına olub.

Döyüş yoldaşını ölüm-dən qurtaran Rəşad snayper gülləsinə tuş olub. İki gün sonra xəstəxanada gözün açan dostu: "Mən öləcəkdim, mənə Rəşad xilas etdi", - deyib. Hadisə 18 oktyabr 2020-ci ildə Suqovuşan istiqamətində gedən döyüşlərdə baş verib. Bu sirli, həyat dolu təbəssümündə ilişib qaldığımız Vətən müharibəsinin Qəhrəmanı Rəşad Ağayev haqqında əsgər yoldaşının təəssüratları: "Snayper gülləsi ilə başımdan yaralandım, heç kim yaxın dura bilmədi, hamı özünü itirdi... Rəşad boğazımı sıxaraq qanımı saxladı. Başından yaralanan başqa bir yoldaşının yarasını sarıyan zaman həlak oldu. Ona sən ölməyəcəksən, yaşayacaqsan dedi, Rəşad. Lakin hər ikisi həlak oldu. Belə hadisələri kinolarda görmüşdüm ancaq". Bu kinonunda baş Qəhrəmanı sən oldun, Rəşad!

Jalə Mustafayev, İsa Ağayev

Rauf ƏLİYEV

Məktəbin 2011-ci il məzunu, Şəhidimiz Əliyev Rauf Səxavət oğlunu tanıyaq.

Rauf 1994-cü ildə Naxçıvan MR Culfa rayonunda dünyaya göz açmışdır. Üç dildə danışa bilən, ali təhsilli və doktorantura təhsilini davam etdirən, bankların birində yüksək vəzifəni tutan bu igid şəhidimiz "Aprel döyüşləri"nin də iştirakçısı olmuşdur.

Vətənə olan bərcunu növbəti dəfə ödəmək üçün Rauf 29 sentyabrda könüllü olaraq cəbhəyə yollanmışdır. Qarabağda gedən döyüşlərdə fəal iştirak etmişdir. Hadrut uğrunda gedən ağır və çətin savaşa vuruşaraq qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Rauf hələ şagird olanda öz davranışları, savadı, tərbiyəsi ilə məktəb kollektivinin rəğbətini qazanmışdır. Rauf və onun kimi şanlı tariximizi öz qanı ilə yazan şəhidlərimiz heç zaman unudulmayacaq!

Şəhadətin mübarək olsun, məktəbimizin Qəhrəmanı!

Rəhilə ORUCOVA

Rəhilə Orucova döyüş yoldaşları ilə birgə Tərtər batalyonu, Birinci Qarabağ Müharibəsi. Rənglənmiş foto. Original fononun müəllifi Mehdi Abbasov.

Orucova Rəhilə Əli qızı 1965-ci il 25 sentyabrda Göyçə mahalının Ardaniş kəndində dünyaya gəlib. 1981-ci ildə 1 nömrəli Bakı Tibb məktəbinə daxil olmuş, texnikumu bitirdikdən sonra əvvəlcə Bakı təcili yardım xəstəxanasının reanimasiya şöbəsində, sonra isə Qədirlı adına xəstəxanada fəaliyyətə başlamışdır.

Müharibə başlayan zaman Rəhilə Orucova Milli Orduya könüllü yazılmışdır. Ön cəbhədə həm könüllü tibb bacısı kimi, həm də sırayı bir əsgər kimi vuruşurdu.

1992-ci il mayın 11-də Ağdərə rayonunun Mərguşəvan kəndi uğrunda döyüşdə qəhrəmancasına həlak olmuşdur. Rəhilə Orucova mayın 13-də Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunan ilk döyüşçü qadındır.

1992-ci il sentyabr ayında 109 nömrəli məktəbə şəhid Rəhilə Orucovanın adı verilmiş və büstü qoyulmuşdur.

Rəsul Həsən

Rəşad ƏLƏKBƏROV

Faiq Ələkbərli: "Anasının bütün ısrarlarına baxmaraq Rəşad könüllü olaraq müharibəyə getdi".

"Rəşad Şuşa döyüşlərində yaxından iştirak edib və Şuşanın azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub".

Mənəvi zirvələr fəthedilməzdir, o zirvələrə ucalan Vətən oğullarının yenilməz inadı, sarsılmaz əzmi, dəmir iradəsi, Vətən eşqi və fədakarlığı, qəhrəmanlığı kimi. Şəhidliyin ənginliklərinə, zirvəsinə qəhrəmanlıqla ucalan oğullarımız fəthedilməzdir. Bu fəthedilməz oğullarımızın canı, qanı bahasına Vətən Müharibəsində – Qurtuluş Savaşında zəfər qazanmışıq.

Şəhidlik elə bir zirvədir ki, o ənginliyə ucalmaq hər insana qismət olmur. Bəlkə də, yüzlərlə, minlərlə insan var ki, Tanrının onu şəhidliklə mükafatlandırmasını arzulayırlar, amma onlara şəhidlik nəşib olmur. Ancaq Tanrının bu uca və ulu, əbədi zirvəyə yüksəltdiyi Ələkbərov Rəşad İlqar oğlu kimi oğullarımız da çoxdur. Tovuz cəbhəsində baş verən ertəməni təxribatı "yatmış vulkan" misalı oğullarımızı qəzəb atına mindirdi, nəhayət düşməninə həddini bildirməyin zamanı gəldiyini təlqin etdi. Bu oğullar illərdir ki, düşmənlə haqq-hesab çəkmək, ondan öc almaq, torpaqlarımızı işğaldan azad etmək günününün yaxınlaşdığını ruhları, ürəkləri ilə hiss edirdilər. Rəşad da o oğullardan biri idi. Ermənistanın

təxribatçı qruplarının Tovuz cəbhəsində yeni işğalçılıq niyyətlərini gerçəkləşdirmək məqsədilə təxribatlara başlaması Rəşadı yerindən oynatdı. O minlərlə, on minlərlə gənclərimiz kimi hərbi komissarlığa gedib qeydiyyatdan keçdi və cəbhəyə çağırılacağı günü səbrsizliklə gözləməyə başladı. Səbr kasası daşırdı artıq, heç cür özünə yer tapa bilmirdi. Düşmən Tovuz cəbhəsində layiqli cavabını alıb böyük itkilərlə geri çəkilməyə məcbur edildi, amma Rəşad yenə də cəbhəyə çağırılacağı günə ümidini itirmədi və nəhayət ki, on minlərlə Vətən fədailərindən biri kimi Rəşad da düşməninə qan uddurmaq üçün döyüş cəbhəsinə atıldı.

Nəsl-kökü Gadabay rayonu ilə bağlı olan Ələkbərov Rəşad İlqar oğlu 1997-ci il sentyabrın 15. Azərbaycan tarixi üçün çox önəmli olan tarixi bir gündə Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin birinci paytaxtı Gəncə şəhərində anadan olub. Gəncə şəhəri 44 saylı orta məktəbi bitirdikdən sonra, 2017-ci ildə hərbi xidmətə gedib, Ağcəbədiddə hərbi xidmətə başlayıb və Füzulidə hərbi qulluğuna başa vurub.

Rəşad Ələkbərovun dayısı Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru, ehtiyatda olan zabıt Faiq Ələkbərli Rəşaddan danışarkən həm qüssəsini, həm də qürur hissi keçirdiyini gizlədə bilmir. Faiq müəllim deyir ki, Rəşad Tovuz hadisələrindən sonra Gəncə şəhəri Kəpəz rayon hərbi komissarlığına gedərək qeydiyyatdan keçib. Vətən Müharibəsi başlayan kimi yenidən hərbi komissarlığa gedir və müharibədə iştirak etmək üçün müraciət edir. Bacısı oğlunun Qurtuluş Savaşına digər gənclərimiz kimi könüllü getdiyini deyən F.Ələkbərovün sözlərinə görə, sentyabrın 29-da Rəşad Ələkbərov önin cəbhəyə gedib. "Bilirsiz ki, Vətən Müharibəsi ilə əlaqədar ölkəmizdə qismən səfər-

bərlik elan edildi. onlarla, on minlərlə gənclərimiz kimi, Rəşad da könüllü olaraq cəbhəyə gedib. Cəbhəyə getməmişdən əvvəl Şəmkirdə yerləşən "N" sayılı hərbi hissədə hərbi təlimdə olub, sonra cəbhəyə aparıblar. Rəşad ailənin yeganə övladı olub, özündən başqa nə bacısı, nə də qardaşı var. Rəşadın anası, mənim bacım Nailə Ələkbərova özü də Birinci Qarabağ Müharibəsinin iştirakçısı olub. 1992-1993-cü ildə Tərtər və Ağdərə cəbhəsində döyüşüb. Sonra düşmən tərəfindən atılan və onun yaxınlığına düşən düşmən mərmisindən yaralanıb. Yaralandıqdan sonra, 1993-cü ildə Gəncə şəhər Kəpəz rayonu hərbi komissarlığı tərəfindən bacıma veteran vəsiqəsi verilərəkən orada üzvləşdiyi neqativ hallar nəticəsində ona verilən vəsiqədən imtina edir, lakin iki il əvvəl yenidən veteran vəsiqəsi almağa nail olur. Bacım Nailə Qəzənfər qızı Ələkbərova da Birinci Qarabağ Müharibəsi veteranıdır, hazırda Gəncədəki alminuz zavodunda işləyir. Rəşad evin tək övladı olduğu üçün anası ona deyib ki, mənim səndən başqa dayağım yoxdu, sən müharibəyə getsən mənə kim həyan olacaq? Rəşadda anasına deyib ki, yaxşı, mən getməyim, sən getmə, başqaları getməsin, bəs onda kim bu vətəni, bu milləti qorusun, torpaqlarımızı işğaldan azad etsin. Anasının bütün ısrarlarına baxmayaraq Rəşad könüllü olaraq müharibəyə getdi.

Rəşad ailənin tək oğul övladı olmasına baxmayaraq ön cəbhəyə getməkdən heç cür çəkinməyib, özü bunu ısrar edib. Baxmayaraq ki, onun ailənin tək övladı olduğu üçün birbaşa ön cəbhəyə, Qarabağ cəbhəsinə yox, Qazaxa, Tovuzla cəbhədən kənar yerlərdə xidmət etmək şansı olub, ailənin tək övladı kimi o bu şansıdan yararlanla bilərdi. Amma bütün hallarda ön cəbhəyə getmək, düşmənlə qaynar döyüş nöqtələrində döyüş-məhk istəyib. Rəşad Füzulidə, Hadrutda,

Xocavənddə, Daşaltı, Şuşa və Xankəndindəki döyüşlərdə qəhrəmanlıqla döyüşüb, bu şəhərlərimizin, və bir sıra kəndlərimizin işğaldan azad edilməsində fədakarlıqlar göstərib. Oktyabrın əvvəllərindən şəhid olana qədər 1 aydan çox müharibədə iştirak edib, Hadrutun, Xocavəndin, Xocalının kəndlərinin alınmasında son damla qanına qədər vuruşub. Rəşad Şuşa döyüşlərində yaxından iştirak edib və Şuşanın azad olunması uğurunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub. Sonuncu dəfə əlaqə saxlayıb dayısı ilə telefonla danışarkən deyib ki, Xankəndinin bir addımlığımdayıq, Xankəndindəyik, Xankəndi də Gədəbəymiz kimi gözəl bir yerdir. Çox güman ki, Rəşad Xankəndi yaxınlığında şəhid olub. Onunla bağlı məlumat noyabrın 7-də axşam tərəfi alınıb. Amma 8-9 noyabr tarixində ondan heç bir xəbər gəlmədi. Bilirik ki, noyabrın 7-də 8-də ordumuz Şuşada idi, döyüşlər artıq Xankəndinə yaxınlaşırdı. Sadəcə, noyabrın 8-də təmizləmə əməliyyatı başa çatdıqdan sonra Şuşanın işğaldan azad olunmasını dövlət başçısı elan etdi.

Noyabrın 7-si axşamı Şuşa işğaldan azad olunmuşdu və Xankəndinə yaxınlaşırdıq. Biz ayın 7-dən sonra ondan heç bir məlumat ala bilmədiyimiz üçün güman edirik ki, Rəşad noyabrın ya 8-də, ya da 9-da şəhid olub. Rəşadın şəhid olması xəbərini biz noyabrın 11-də eşidirik. Bu barədə bibim oğlu Mahirə, qardaşım Fazilə məlumat verilib. Noyabrın 12-də Rəşadın dayısı Fazil, böyük qardaşım İlhəmin oğlu Ceyhun və bibimiz oğlu Mahir və digər qohumlar Füzuliyə gedib oradan şəhidimizin nəşini Gəncə şəhərinə gətiriblər. Rəşadı noyabrın 12-də Gəncənin Şəhidlər xiyabanında dəfn etdik. Mən də həmin vaxt artıq Gəncədə idim. Biz şəhidimizi uğurunda canını fəda etdiyi Vətən torpağında dəfn etdik. O, Vətənə olan sevgisini hər şeydən üstün tutdu

və qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə qovuşdu". Faiq Ələkbərli bildirdi ki, müharibədə Rəşad Ələkbərovun komandiri Qudbiddin Qoçiyev olub və ilk gündən Rəşad Şuşa uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olana qədər bir yerdə olublar. "Rəşadın komandiri mənimlə söhbətində onun Hadrutda, Xocavənddə, Daşaltıda və Şuşada qəhrəmancasına döyüş-düyünü deyib. Rəşadın döyüşçü yoldaşı Sədiyər Musayevlə də danışmışıq. Sədiyər də mənə dedi ki, Rəşad sona qədər igidliklə döyüşüb, bütün döyüş tapşırıqlarını yüksək səviyyədə yerinə yetirib. Döyüşçü yoldaşı onu da dedi ki, Rəşadın sürücülük qabiliyyəti olduğu üçün lazım gələndə hərbi maşınların vasitəsilə əsgərlərin yerdəyişməsi prosesində fəallıq göstərib, xüsusilə də, Daşaltı və Şuşa döyüşlərində fərqlənib və sair. Ümid edirəm ki, Rəşad İlqar oğlu Ələkbərova dövlətimiz tərəfindən "İgidliyə görə" orden verilər. Eyni zamanda Rəşadın adının oxuduğu məktəbə verilməsini arzulayırdıq" – deyər Faiq Ələkbərli bildirdi.

Ömrün qısa olsa da, müharibənin odundan-alovun keçib səni qəhrəmana çevirən həyat dastanının hələ neçə-neçə illər, əsrlər dillərdən düşməyəcək, səni yaşadacaq, sənin arzularını, ananın səninlə bağlı arzularını solmağa qoymayacaq. Rəşad! Anan Nailə xanım ağlayır, onun yanağına süzülən göz yaşları acılı və qürurludu, Rəşad! Acıdır ona görə ki, tək ümidini, evinin dirəyini, dar gününün gərəyini itirib, ocağının birca yanan çırağı söndü. Ananın göz yaşları ona görə qürurludur ki, onun oğlu müzəffər, qalib qəhrəman döyüşçü olaraq şəhidlik zirvəsinə ucalıb. Ananın yeganə pənahı ümidi idin. Rəşad! İndi isə bütün gəncəllilərin, bütün Azərbaycanın qürur duyduğu bir Vətən oğlusan! Elə bir Vətən oğlu ki, indi sənin adın dillərdən düşmür, indi sənin qəhrəmanlığın dastana çevirilib. Qurtuluş Savaşında yazı-

lan zəfər dastanının ilk səhifələrində imzası olan oğullardan birisən, Rəşad! İmzan heç zaman solmayacaq, silinməyəcək. Gəncənin Şəhidlər Xiyabanındakı əbədi məkanın, o mübarək evin həmişə qonaqlı-qaralı olacaq. Sənə təkcə anan ağlamayacaq. Səninlə yalnız yalqız qalan anan öyünür, bütün Gəncə, bütün Azərbaycan sənin qəhrəmanlığıyla öyünür. Ölümsüz qəhrəmanımız Rəşad İlqar oğlu Ələkbərov əbədi olaraq yaşayacaq. Nə qədər xalqımız var, nə qədər dövlətimiz var, nə qədər köksümüzdə ürəyimiz döyünür o qədər də o oğullar yaşayacaq. Əbədiyyətin, uca şəhidlik adın mübarək, Rəşad!!!

İradə Səriyeva

*Ürəyimin ağrısından,
Yatammadım neçə gecə.
Taleyiniz gəlib keçdi,
Göz önümdən birca-birca.*

*Əcəl sizi qılıqlayıb,
Yuvanızdan hara saldı?
Adlarınız hansı daşda,
Hansı yurdda batıb qaldı?*

*Diri tankı, diri topu,
Axı harda görmüşdünüüz?
Tək-tükünüüz yuxularda
Onu hərdən "atmışdınız",
Onu hərdən "sürmüşdünüüz".*

Rəşad QULİYEV

Polkovnik-leytenant Rəşad Rəşid oğlu Quliyev 23 sentyabr 1983-cü ildə Bakı şəhərində anadan olmuşdur. Altı yaşında atasını itirən Rəşad həm atasının, həm də öz arzusunu gerçəkləşdirərək hərbiçisi olmaq qərarına gəlir. Bu arzular onu Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə gətirir. 2000-2004-cü illərdə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində təhsil alır. Ali Məktəbdən məzun olduqdan sonra cəbhə zonalarında hərbi xidmətdə olur. Rəşad Quliyevin şərəfli döyüş yolu belə başlayır. O, Aprel döyüşlərində iştirak edərək, Lələtəpənin işğaldan azad edilməsində şücaətlər göstərir.

Azərbaycan ordusunun polkovnik leytenantı Rəşad Quliyev sentyabrın 27-də Böyük Vətən müharibəsində, Cəbrayılın azadlığı uğrunda gedən şiddətli döyüşlərdə qəhrəmancasına vuruşur. Qormazlığı, cəsurluğu ilə seçilən Rəşad əsgərlərinə xüsusi qayğı ilə yanaşır, onlara döyüş ruhunu aşılayırdı. O, əsgərlərinə, "Elə yaşayın ki, sizdən sonra gələcək nəsillər sizə oxşamaq istəsinlər" – deyərək onları vətənin dar günündə igidliyə, vətən torpağını yağından təmizləməyə çağırırdı. Bacısı Nərimin ondan bəhs edərkən qeyd edir ki, "Onun söhbətinin əvvəli də, axırı da Qarabağ idi. Onu müharibədən heç nə, heç kim saxlaya bilməzdi. Rəşad sanki döyüşçü olaraq doğulmuşdu, döyüş-

çü kimi də öldü". Rəşad ailəsinə yazdığı məktublarda da, "Şəhidlik hər oğula qismət olmur, şəhid olsam, məğrur dəyanın" – vəsiyyətini edərək ölümün gözüna dik baxaraq, vətən torpağının azadlığı uğrunda savaşa atılır. Cənab Rəşad Quliyev oktyabrın 7-də Cəbrayıl döyüşlərində böyük qəhrəmanlıqlar göstərərək, son nəfəsinə qədər vuruşub şəhidlik məqamına yüksəlir.

Rəşad Rəşid oğlu Quliyev çox sevdiyi generalı Polad Həşimovun yanında II Fəxri Xiyabanda dəfn olunmuşdur. O hərbi xidmətdə fərqləndiyinə görə dəfələrlə medal ilə təltif edilmişdir. Rəşad Rəşid oğlu Quliyev Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılaraq, öz vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə də təltif edilmişdir.

Ailəli idi. Dərya və İnci adlı iki qız övladı var idi.

Eşqanə Babayeva

Rəşid TAHIROV

Azərbaycan 27 sentyabr 2020-ci il tarixində Qarabağ uğrunda böyük vətən müharibəsinə başlamışdır. Bu müharibədə Azərbaycan qələbə çalmağı bacarsa da bir çox itkilərdə verdi. Bu müharibədə öz vətəni, doğma torpağı uğrunda 2783 nəfər igid oğullarımız canını qurban vermişdir. Azərbaycanın şərəfli, qeyrətli oğullarının qanı, canı bahasına Qarabağımızı geri qaytara bildik. Biz igid şəhidlərimiz sayəsində mənfur düşmən ermənilərdən öz qisasımızı ala bildik. Artıq onların sayəsində doğma torpaqlarımızda yaşayabıləcəyik. Bu şəhidlərdən biri də Tahirov Rəşid Loğman oğludur. O, Qarabağ uğrunda Füzuli şəhərinin Qaraxanbəyli

və Veysəlli kəndləri arasında olan döyüşlərdə cəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır.

Rəşid 30 oktyabr 1989-cu il tarixində dünyaya gəlmişdir. Əslən Xocavənddən olsa da, Beyləqan şəhərində doğulub böya-başa çatmışdır. Beyləqan rayon Qaraxanlı kənd orta məktəbini bitirmişdir. Ailənin 2-ci övladı idi.

Özündən böyük bir qardaşı da vardı. Rəşid ailəsinə çox bağlı biri, eyni zamanda hər kəsin sevimlisi idi. Yaşına baxmayaraq o hər zaman müdrik, uzaqqörən, mərifətli, səmimi olmasıyla öz yaşadlarından seçilirdi. O heç kimin qəlbin qırılmazdı, özü də yumşaq qəlbli biri idi. Rəşid hər şeyə pozitiv baxan, qarışına qoyduğu məqsədləri gerçəkləşdirən bir gənc idi. Şəhadətindən qabaq şəxsi mağaza açmışdı, alverlə məşğul olacaqdı. 6 il bu işlə məşğul olmuş sonra isə öz işini qurmağa qərar vermişdi. Məqsədini reallaşdırsa da, bu sevinci çoxda uzun çəkmədi. Vətəni uğrunda müharibəyə yollanıb şəhidlik zirvəsinə ucaldı. O, vətəninə bağlı biri idi.

Həmişə deyərdi ki: "Kaş torpaqlarımız uğrunda müharibə başlasa, məndə gedib vuruşub torpaqlarımızın alınmasında iştirak etsəydim". Elə də oldu. O 22 sentyabr 2020-ci il tarixində Qarabağ uğrunda döyüşə yollandı, 29 sentyabr 2020-ci tarixində isə şəhidlik məqamına ucaldı. Hərbi xidmətdəki vəzifəsi minaatma idi. Sonra alay yoldaşlarıyla birlikdə şəhid oldu. Ayın 29 da şəhid olmasına baxmayaraq ailəsi onu çox gözlədi. Nəşi 2 aya yaxın müddətdə ailəsinə təhvil verildi. O tabutda isə Rəşiddən qalan sadəcə tək qol idi. Ölüm acısının üzərinə ailəsi birdə bu ürəkparçalayan görüntüdən sonra daha da sarsıldı. O subay idi. Rəşiddən geriye heç bir nişanə qalmadı. Ondən ailəsinə sadəcə gözəl xatirələr və şəkilləri qaldı. Ruhun şad olsun şəhidim! Uğrunda canını qurban verdiyin Qarabağ artıq bizimdir. Haqqımızı halal edin şəhid ailələri! Ruhunuz şad olsun vətənimizin qeyrətli oğulları!

Günay İbadova

Rəvan ƏLİYEV

Mehriban Əliyeva Bu mənim şəhid balamdır. Cəmi 19 yaşı var. Xahiş edirəm, balamın mənimlə olan şəklini paylaşsınız. Əliyev Rəvan Yusif oğlu Zəngilan döyüşlərində şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

Rüfət ƏLİYEV

Tamella Aliyeva: Nur içində yat, igid balam, Rüfət! Məkanın cənnət olsun!

Röyad MƏMMƏDOV

Keçirdiyimiz hər gün tarixə dönür. Elə günlər var ki, onlar unudulub gedir, elələri də var ki, onlar heç vaxt unudulmur. yaddan çıxmır. Belə günləri unudulmaz edən qəhrəmanlardır Şəhidlər! O oğullar ki, ölümləri ilə cənnəti qazandıılar. 44 günlük Vətən müharibəsi xalqı yenidən oyatdı. Biz anladıq ki, Vətən həm də oğuldur - 2783 və daha artıq oğul!

Əbədiyaşar şəhidimiz haqqında yazmağı özümə borc bildim. O, doğmalarının qürur, iltifax yeri olmaqla yanaşı, həm də bütün xalqın qüruruna çevrildi.

Yazının ölməz qəhrəmanı Məmmədov Röyad Famil oğlunun taleyinə Masallı rayon Mahmudavar kəndində doğulmaq, Qarabağda isə şəhidlik zirvəsinə ucalmaqla yazılmışdır.

Məmmədov Röyad Famil oğlu 2000-ci ildə Masallı rayon Mahmudavar kəndində anadan olmuşdur. O, 2006-cı ildə orta məktəbin I sinfinə qəbul olmuş və oxuduğu müddət ərzində məktəbin ən fəal şagirdləri sırasında yer almışdır. 2010-cu ildə Uşaq İncəsənət məktəbinin "Balaban şöbəsi"nə daxil olmuş və 2016-cı ildə bitirmişdir. Musiqiyə çox həvəsi var idi və müəllimlərin sevimlisi olmağı bacarmışdır. 2018-ci ildə orta məktəbi bitirib və həmin ildə Qərbi Kaspi Universitetin kollecinə daxil olmuşdur. Yüksək əxlaqı və saf mənəviyyəti ilə seçilən Röyad mək-

təb və kollec vaxtlarında da yaşadlarından fərqlənirdi. Sentyabr ayının 15-dən oktyabrın 26-na qədər kollecdə oxumuş daha sonra isə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. Oktyabrın 29-da hərbi xidmətə getmişdir. Gəncə şəhərinin 777 nömrəli hərbi hissəsində 2 ay xidmətdə olmuş, daha sonra Tovuz rayonunda hərbi xidmətini davam etdirmişdir. Hərbi vəzifəsi topçu idi. 2020-ci ilin aprelin 21-də isə hərbi xidmətini fərqlənmə ilə başa vurmuşdur. Sentyabrın 21-də səfərbərliyə çağırılmışdır. Ayın 27-də müharibə başlayandan isə Füzulidə olub qəhrəmanlıqla döyüşlərdə iştirak etmişdir. Döyüş yoldaşı çavuş Səid Abdullayev öz xatirələrində qeyd edir: "Röyad müharibə başlayan ilk gündən cəld, mərd, hər şeyə igidcəsinə yanaşan döyüş yoldaşım olub. Ağırlıq, çətinlik demədən 27 sentyabrdan 31 oktyabra kimi Füzuli və digər ətraf rayonlarda döyüşdük, taboru mühafizə etdik. 31 oktyabrda keçid olundu, qarşımızı götürdük və arxadan gələnlərə təhvil verdik. Növbəti döyüş tapşırığına gedəcəyimiz üçün gəldik 2 gün arxada, yolda yatdıq. Ondan sonra Xocavəndin Tuğ qəsəbəsinə getdik və orda 3 gün qaldıq. Bu müddətdə erməni olan kəndlərə gedirdik, düşməni məhv edirdik. 3 günün tamamında bizə Şuşaya gedəcəyimizi dedilər və yola düşdük. Buludlu, yağışlı havada gecəni səhər açılana qədər irəliləmişdik. Yol deyildi, sadəcə işğaldan azad edə-edə meşəlikdən, sıldırım yollardan irəlilədik. Şuşaya çatandan sonra gecə 10 olardı, yola düşdük. İstiqamət Şuşa-Laçın dəhlizi idi. Düşmən üçün Şuşaya təminat, tank və digər silahlar gəlməsin deyərən saxlamalı idik. Biz minaatan, 49 kq mərmisi, 35 kq yüklər ilə bir yerə qədər getdik. Saat 2-də yağış altında 3 saat dincimizi aldıq və yola düşdük. 3 gün belə ac qaldıq, su isə ancaq qabağımıza çay çıxanda içir-

dik. Çatandan sonra isə Şuşa-Laçın koridoruna 1 günə yerləşdik. Səhəri ermənilər meşədən və yoldan gəlməyə başladılar. Aramızdakı məsafə yol ilə 500 metr idi və biz əks dağda yolu pusmuşduq. 5-6 maşın gəldi, pusquya salıb vurduq. Meşədən gələnlər də var idi. 100 nəfərə yaxın idilər, onları da öldürdük. Yazdıqlarım noyabrın 8-i baş vermişdi. Axşamüstü şər qarışan vaxtı bizim yerimizi öyrəndilər və minaatanlarla, toplarla bizi vurmağa başladılar. Həmin zaman Röyad amalı və əməlləri ilə Vətən olmağı bacardı! Röyadla yanaşı 9 şəhidimiz və 28 yaralımız oldu. Röyad son nəfəsinə kimi mərd, sayıq, igid və qəhrəman döyüş yoldaşımız olub".

Şəhidlər ölməz, vətən bölünməz!

Şəhidlər bizim kədərimiz, ürək ağrımız, həm də qürurumuz, vüqarımız, fəxrimiz, ölməzliyimiz, örnəyimizdir.

Allah vətən uğrunda canından keçən bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Zəminə Hüseynova

Biz öz omur sazımızda

"Dilqəmi"ni bilməliyik.

Leylimizin urayını

Məcnun kimi sevməliyik.

Döyüşlərdə doğrulmuşuq,

Gələcəyə qaranquşuq.

Həyat ucun doğulmuşuq,

Vətən ucun olmalıyıq!

Rüfət MƏMMƏDLİ

“Şəhid olsam kəndin girəcəyində adıma bir bulaq düzəldərsiz, amma suyu daim gəlsin” – Rüfət arzusu bu olub.

Bu sözlər İkinci Qarabağ müharibəsində qəhrəmancasına şəhid olan

Rüfət Məmmədliyə aiddir. 89 erməniyə məhv edən şəhidimiz yaralı olan zaman xalası oğlu Rafaelə mesaj yazaraq son arzusunu çatdırıb...

Məmmədli Rüfət Vidadi oğlu 1993-cü il noyabrın 23-də Ağstafa rayonunun Saloğlu qəsəbəsində dünyaya gəlib. 2000-ci ildə Saloğlu qəsəbə Asim Namazov adına tam orta məktəbinin 1-ci sinfinə daxil olub. 2011-ci ildə həmin məktəbi bitirib. Uşaqlıqdan vətənpərvər ruhda böyüyən Rüfət 2012-ci ilin aprelində Vətənə müqəddəs borcunu yerinə yetirmək üçün hərbi xidmətə yollanıb. Ordu sıralarında olan zaman döyüşçü yoldaşlarının, dostlarının hörmətini, məhəbbətini qazanıb. 2013-cü ilin oktyabr ayında Vətən qarşısındakı müqəddəs borcunu yerinə yetirib və xidməti başa vuraraq evə qayıdıb. 2014-cü ilin iyun ayının 21-də ailə həyatı qurub. Elə həmin ildə də yenidən ordu sıralarına qayıdıb. O, “N” sayılı hərbi hissədə MA-XE kimi Vətənə xidmət etməyə başlayıb. Rüfət kəşfiyyatçı ixtisası üzrə tam kurs keçib, 2015-ci ildə nümunəvi hərbi xidməti, döyüş və ictimai-siyasi hazırlığında əldə etdiyi nailiyyətə görə, fəxri fərmanla təltif olunub.

2016-cı ilin mayın 14-də “ən yaxşı kəşfiyyatçı snayper” adı uğrunda keçirilən yarışda birinci yerə layiq görülmüş və fəxri fərmanla təltif edilib. Həmin il Türkiyədə 1 aylıq kursda iştirak edib və kursu nailiyyətlərlə başa vurub. Rüfət Məmmədli 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində də iştirak edib. Döyüşlərdə göstərdiyi şücaətə görə bir il sonra ona kiçik gizir rütbəsi verilib. 2017-ci ilin may ayında keçirilən “ən yaxşı kəşfiyyatçı snayper” adı uğrunda yarışda birinci yerə layiq görülmüş. O, yenə fəxri fərmanla təltif edilib.

Rüfət qəlbində Vətən sevgisi, torpaq istəyi olan cəsur bir döyüşçü kimi 2020-ci ilin iyun ayında Tovuz döyüşlərində iştirak edib. O, komandirləri tərəfindən verilən bütün döyüş tapşırıqlarını ləyaqətlə yerinə yetirib. Sentyabrın 27-də İkinci Qarabağ müharibəsi başlayan zaman isə Rüfət könüllü olaraq Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə yazılıb. O, erməni işğalçılarına qarşı gedən Vətən Müharibəsində bacarıqlı bir hərbi qulluqçu kimi igidliklər göstərmiş. Məmmədli, eyni zamanda düşməne qarşı aparılan döyüş əməliyyatları vaxtı komandirlərinin verdiyi bütün tapşırıqları nümunəvi bir şəkildə yerinə yetirib. Xüsusi qəhrəmanlıqları ilə seçilən Rüfət bir neçə rayonumuzun işğaldan azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıqlar göstərmiş. Şuşa uğrunda gedən döyüşdə - noyabrın 8-də qəhrəmancasına həlak olub. Şəhidlik zirvəsinə yüksələn Məmmədlinin ölümündən sonra döyüş yoldaşları uğrunda döyüşdüüyü Şuşanı işğaldan azad edib. Noyabrın 12-də Saloğlu kəndində dəfn olunub. Torpaq uğrunda canından keçən Rüfətin 2 azyaşlı övladı Vətənə əmanət qaldı.

Döyüş yoldaşlarının sözlərinə görə, Rüfət İkinci Qarabağ müharibəsində 89 erməni əsgər və zabiti öldürüb

və ona "Əjdaha" ləqəbi verilib. Bildirilir ki, o, Şuşada düşməne məxsus hərbi avtomobillərin sürücülərini snayperlə məhv edib. Hətta döyüşlərdə Ermənistan silahlı qüvvələrinin yüksək rütbəli zabitlərini də öldürüb. Qeyd edilir ki, Məmmədli döyüş zamanı təkbaşına düşmən postuna daxil olaraq onları məhv edib.

Rüfət artıq aramızda yoxdur, onun isə son bir arzusunu biz heç vaxt unutmayaçağıq. Doğulub boya-başa çatdığı kəndində onun adına da imin suyu gələn bir bulaq... İnşallah tezliklə cənnətdə arzuna çatarsan, cənab gizir!

Snayperlə 89 erməni öldürən "Əjdaha" ləqəbli kəşfiyyatçımız Rüfət Məmmədlinin atası: "Səbrim tükənib daha. Fikrimi bir yerə toplaya bilmirəm. Evin bir oğlu idi, onu da Vətənə qurban verdim. Amma Vətən sağ olsun". Şəhid Rüfət Məmmədli Ağstafa rayonunun Saloğlu kəndində anadan olmuşdur. Məktəbi bitirdikdən sonra hərbi xidmətə yollanan Rüfət igidliyi, qəhrəmanlığı ilə həmişə seçilmişdir. Atası 15 ilə yaxın hərbiçi olan Rüfətin bu sahəyə marağı çox böyük olmuşdur. O, atasının yolunu davam etdirərək sevdiyi hər şeyi arxasında buraxmış, vətən sevgisini uca tutmuşdur. Türkiyədə nişançı kimi təlim keçmiş, xüsusi mükafatlarla, sertifikatlarla geri qayıtmışdır. Əvvəl kəşfiyyatçı kimi fəaliyyət göstərən Rüfət daha sonra XTQ-ə daxil olaraq fəaliyyətini gizir kimi davam etdirmişdir. Düşməni vahiməyə salan "Əjdaha" ləqəbli kəşfiyyatçımız 2016-cı il aprel döyüşlərində və 2020-ci ilin iyulunda Tovuz döyüşlə-

rində çox fəal iştirak edib. 27 sentyabrda başlayan döyüşlərdən düşmənin keyli sayda canlı qüvvəsini məhv edən Rüfət Şuşanın alınması uğrunda gedən döyüşlərdə ağır güllə yarası alaraq şəhid olub. Snayperlə 89 erməni öldürən kəşfiyyatçımızın xalası oğlu Rafaela son vəsiyyəti: "Şəhid olsam kəndin girəcəyində adıma bir bulaq düzəldərsiniz, amma elə bulaq olsun ki, suyu daima gəlsin". Atası xatirələrində Rüfət haqqında bunları qeyd edir: "Rüfət çox ağıllı, qeyrətli və igid oğul idi. Hərbiyə böyük marağı var idi. Hətta bu iş bir az gec alındığına görə mənə şikayətlənirdi ki, niyə bu iş bu qədər uzadılır". Anası xatirələrində Rüfəti belə qeyd edir: "Oğlum çox qoçaq idi. Orta məktəbdə oxuduğu vaxt keçirilən yarışlarda hərbi nailiyyətləri olmuşdur. Evin tək övladı olan Rüfət hərbiyə öz istəyi ilə yollanmış və sayısız qəhrəmanlıqlar göstərmişdir".

Qəhrəmanlığından özü bəhs etməyi xoşlamasa da, döyüş yoldaşları həmişə onun göstərdiyi şücaətlərdən danışmışlar. Tovuz döyüşlərində də bir sıra qəhrəmanlıq göstərən igidimizin ən böyük arzusu şəhidlik zirvəsi olmuşdur. O, bu cür şərəfli ölümü hər şeydən üstün tutmuşdur.

Həyat yoldaşı xatirələrində Rüfəti belə qeyd edir: "Rüfət mənə deyirdi ki, hər zaman mənimlə fəxr et. O, heç kimin xətrinə dəyməmişdir. 2014-cü ildə ailə həyatı qurmuşuq və ömrünün sonuna kimi aramızda heç bir inciklik olmayıb. Uşaqları ilə vaxt keçirməyi çox xoşlayırdı. Vətəni çox sevən Şəhidimiz həm gözəl ailə başçısı, həm gözəl ata, həm qeyrətli oğul, həm də vətəni hər şeydən çox sevən qəhrəman bir igid olmuşdur. Qəhrəmanlıqlarını yalnız dostlarından eşidirdik, özü çox danışmazdı".

Bacısı xatirələrində Rüfəti belə qeyd edir: "Qardaşım-dan danışmağa sözlər kifayət emir. O mənə həm ata, həm

ana, həm də dayaq olub. mən onunla nəfəs almışam. Həmişə əsgərliyə getmək üçün can atıb. Əsgərliyi bitəndən sonra da hərbi yolunu seçdi, heç nəyi düşünmədən...”

Digər Bacısı Ülkar Məmmədova xatirələrində Rüşfəti belə qeyd edir: “O, çox mərd idi, bunu sözlərindən və hərəkətlərindən hiss etmək olurdu. Mən onunla həmişə fəxr etmişəm. həmişə də edəcəyəm...” Qohumu Rail Yusubovun sözləri: “O, mənə doğma qardaş olub, orta məktəbdən yüksək nailiyyətlər əldə edən Rüşfət hərbi xidmətdə də böyük uğurlar qazanmışdır, gözəl atıcı idi, onu bir atışı belə boş getməmişdir. Çoxlu sayda erməniyə məhv etmişdir. Dostları həmişə bizi onun sərrast atışından danışır”. Döyüş yoldaşının sözləri: “Rüşfət çoxlu sayda erməninin canlı qüvvəsini və texnikasını məhv etmişdir. Rüşfət heç nədən qorxmurdu. Hər yerdə özünü qabağa verirdi. Şuşada gedən döyüşlərdə ağır yaralanmış, 2 gündən sonra şəhid olmuşdur. Rüşfətin arxasında buraxdığı ailəsi, 2 balaca övladı çox üzulsə də, qəhrəmanları ilə qürur duyurlar”. Allah, vətən və millət yolunda öz istəyi ilə canından keçməyə razı olan insanların fəth etdiyi ən yüksək, ən şərəfli zirvədir şəhid olmaq...Xalq tərəfindən qərinələr, asrlar keçməsinə baxmayaraq əsla unudulmayan insandır şəhid...Xalqın qəhrəmanlıq dastanını, azadlıq nəğməsinə canı ilə qazanıb qanı ilə yazandır şəhid...Xalqın kimliyini, mənliliyini qoruyandır şəhid...Zəncirləri qıraraq, zülmətləri yararaq, xalqı işıqlı sabaha aparan, ölmü ilə ölməzlik qazanan qəhrəmandır şəhid...Tarix boyu millətləri zəfərdən zəfərə aparan səbəb vətənə xidmət etmək və şəhid olmaq arzusu olmuşdur. Tanrı bütün şəhidlərimizə rəhmət, ailələrinə səbr öta etsin.

Səkinə Zeynalova

Sadiq BAĞIRZADƏ

Bağırzadə Sadiq Şahin oğlu 15 aprel 2002-ci il tarixində Astara rayonunun Ərçivan qəsəbəsində anadan olmuşdur. Sadiq torpaqlarımızın işğaldan azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə, 29 sentyabr 2020-ci il tarixində Murovdag istiqamətində şəhid olmuşdur. Allah rəhmət etsin!

Sadiq MƏMMƏDOV

Polkovnik-leytenant Məmmədov Sadiq Sədəddin oğlu 1981-ci il iyun ayının 23-də Qax rayonunda anadan olmuşdur. 1988-ci ildə Heydər Əliyev adına Hərbi Akademiyaya qəbul olmuşdur. 2002-ci ildə həmin Akademiyanı bitirərək baş leytenant rütbəsi ilə Salyan rayonu “N” sayılı hərbi hissədə işə başlamışdır. 2015-ci ildə Naftalan şəhərinin, Tərtər rayonunun “N” sayılı hərbi hissələrində çalışmışdır. 2018-ci ildə işə Qusar rayonunun “N” sayılı hərbi hissəsində çalışmışdır. Çalışdığı illər ərzində müxtə-

lif dərəcəli medallarla təltif olunmuşdur. İkinci Qarabağ Müharibəsində 26 oktyabr 2020-ci il tarixdə Qubadlı, Laçın rayonları istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Ailəlidir. Üç övladı var. Allah rəhmət etsin!

Səməndər İMANOV

İmanov Səməndər İsaخان oğlu 1998-ci ilin mart ayının 20-si anadan olub. 2004-cü ildə I sinfə gedib. 2015-ci ildə məzun olub. Elə həmin ildə də ali məktəbə daxil olub və 4 il Gəncə Dövlət Universitetində oxuyub. Oxuduğu müddət ərzində Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvü, Gəncələr Təşkilatının sədr müavini kimi ictimai fəaliyyətdə olub. sinif nümayəndəsi seçilib. 2019-cu ildə Universitetin məzunu olub, elə həmin il iyul ayının 11-i həqiqi hərbi xidmətə gedib, bir illik hərbi xidmətdən sonra evə qayıdıb. İki ay ötər-ötür. 2020-ci ilin 21 sentyabrında səfərbərlik çağırışı ilə yenidən hərbi xidmətə yollanıb və 21 oktyabr tarixində Şuşa döyüşlərində Şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

*Nəsir İmanov,
qardaşı*

Samir MƏMMƏDOV

Samir Məmmədov 1986-cı il 10 fevral Göyçə mahalı Basarkeçər rayonun Zod kəndində anadan olub. Göygöl rayonunun Zurnabad kəndində I nömrəli məktəbə gedib. 2005-ci ildə Vətənə borcunu yerinə yetirmək üçün Ağcabədi rayonuna hərbi xidmətə yola düşür. 2012-ci ildə Cəlilabad rayonunda hərbi xidmətə başlayır və 2013-cü ildə işə könüllü olaraq döyüş bölgəsi olan Füzuliyə ezam olunmağı qərara alır. O, 2016-cı ildə Aprel döyüşlərində də iştirak etmiş, medal və fəxri fərmanlarla təltif olunmuşdur. 2018-ci ildə Murov dağı yüksəkliklərində 2 il xidmət edir və 2020-ci il aprel ayında Füzuli şəhərinə qayıdır. ... və müharibənin ilk 15-ci günündə oktyabrın 12-də şəhidlik zirvəsinə ucalıb. Şəhidimizin xanımı Turanə xanım danışır: "Sentyabrın 26-sı səhər saat 6-da zəng etdi. Dedi ki, çox darıxıram. Elə bildim nəşə olacaq, ağladım. Dedi ki, halallaşacaq, gedirəm müharibəyə, qayıtmasam övladlarımızı mənə xəyal etdiyim kimi böyüt, onlara yaxşı bax, ağlama. Onların yanında elə danış ki, mən həmişə yaşayıram, bilsinlər, – dedi. Mən də "bizdən nigaran qalma amma qayıt, gözümüzü yolda qoyma" – dedim. İki övladımız var, əmanətlərini onun arzuladığı kimi böyüdəcəm və onsuz yaşayıramsa, ömür dəftərimi doldururam. Çox yaxşı insan idi". Samir Məmmədov Göygöl rayonu Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunub.

Şərqiyyə Həsənova

Sənən ABDULLAYEV

Namaz üstündə şəhadətə qovuşan igid əsgər, şəhid Sənən Şahin oğlu Abdullayev!

Tarixin hansısa səhifəsini vərəqləyib bir xalqın taleyinə yazılmış qəhrəmanlıq salnaməsinə diqqət yetirdikdə dəyişməyən bir həqiqətin şahidi olursan. İnsanlarda anadangəlmə hiss, duyğu

olan, nəyinsə, kiminsə naminə canından belə keçmək cəsəreti məqamı yetişəndə başqalarından fərqli xüsusiyyət mütləq özünü büruzə verir. İnsanı məhkum etmək olar, lakin şücaəti, mərdliyi, vətənpərvərliyi sərəfi və fədakarlığı boğmaq olmaz. Öz mərdliyi ilə seçilən qəhrəmanlarımızdan biri də Abdullayev Sənəndir.

Abdullayev Sənən Şahin oğlu 1998-ci il noyabrın 1-də Bakıda anadan olmuşdur. O, 2005-ci ildə N.Nərimanov ərazisində yerləşən 37 sayılı tam orta məktəbə getmişdir. Müəllimləri Sənənin mülayim, intizamlı, dünyagörüşlü bir şagird olduğunu qeyd edir. Evin son beşik övladı olan Sənən xüsusi qayğı və sevgi ilə böyüdülmüşdür. Hələ uşaq yaşlarından müxtəlif idman sahələrinə maraq göstərməyə başlayır. Zaman keçdikcə onun idman sahəsinə olan marağı daha da artır. Əvvəlcə güləş, daha sonra boks və qaydasız döyüşlə ciddi məşğul olaraq, yarışlara qatılmağa qərar verir. Qatıldığı bütün yarışlarda gəncimiz öz hünərini göstərə-

rək yer tutur, medallar və sertifikatlar qazanır. Sənən dürrüst, mehriban, qayğıkeş, həssas və vətənpərvər biri olmuşdur. Orta məktəbi bitirdikdən sonra o, hərbi xidmətə yola düşür. Orada peşəkar kaşfiyyatçı kimi fəaliyyət göstərməyə başlayır, döyüş yoldaşlarının və komandirlərinin sevimlisinə çevrilir. Hərbi xidmətini başa vurduqdan sonra kitab mağazasında satıcı işləməyə başlayır. Satışda olan kitablar arasında Qarabağ müharibəsi ilə bağlı yazılmış kitablar onun diqqətini xüsusi cəlb edirdi. Məhz bu kitablar onun intiqam hissini daha da artırırdı. Sənənin gənc qəlbi sevgi hissələrini də dadmışdı. Ancaq özünə söz vermişdi. Qarabağ uğrunda savaşa başlasa, başlamaz döyüşə qatılacaq, Qarabağı azad edəcək, intiqamını alacaqdı. Şəhidliyə ucalan Sənən öz qanı ilə azadlığı xalqımıza bəxş edən ərənlərimizdən birinə çevrildi. Adını bütün Azərbaycan xalqının qəlbinə yazdırdı. Bu gün onun adı çəkildəndə həm qürur duyuruq, həm də hüznələnirik. Sənən kimi bir şəhidi olan xalq necə qürur duymasın, lakin bu şəhidin qısa ömrünə necə heyfslənəsin?

Bu igidi yetişdirən aslan ürəkli ana qəhrəman oğlundan danışırkən bildirir ki, Polad Həşimov şəhid olduqdan sonra, Sənən evə gəlir və anasından şəhidin adını tutub nəsa bişirməsini xahiş edir. Anası can başla halva çalır və oğluna verir. Sənən halvanı və samovarı götürüb yol kənarına çıxır, Polad Həşimov üçün ehsan paylayır.

Sentyabr 27-dən etibarən başlayan müharibədə Sənən könüllü şəkildə orduya yazılır. Növbəsi gecikdikcə daha da həyəcanlanan şəhidimiz dəfələrlə hərbi çağırış mərkəzinə zəng vurur. Əslən zəngilanlı olan gəncimiz torpaqlarımızın azadlığı uğrunda vuruşmaq üçün hərbi komissarlığın çağırışını səbirsizliklə gözləməyə başlayır. Budur, Sənənin gözlədiyi cavab gəlir və o, ailəsilə sağollaşaraq təyin olunan Hər-

bi xidmətə gətirilir. Anası onun könüllü yazılmasından yalnız oğlunun gedəcəyi an xəbəri olduğunu bildirir. Ana ürəyinin səsini susdura bilmir, oğluna getməməsi üçün xahiş edir, ancaq Sənan qərarını vermişdi və fikrindən dönmür. Ana oğluna yolunun açıq olmasını diləyir. Baş verən müharibədə əsgər Abdullayev vəziyyətin çətinliyi ilə bağlı olaraq ailəsinə bir müddətlik danışıq bilməyəcəyini bildirir. Əsgərimiz döyüşə getməzdən əvvəl namazını qıla bilməyəcəyinə görə əvəlcədən iki rükətli namazını qılaraq döyüş meydanına yollanır. Uzun bir aradan sonra ailəsi ondan xəbər ala bilmir. Valideynləri bərk nigarançılıqla onun zəngini səbirsizliklə gözləyir. Lakin ondan xəbər gəlmir. Daha sonra yanlışlıqla ailəyə Sənanın sağ olması barədə məlumat gəlir, ailə qurbanlar kəsir. Sonradan məlum oldu ki, noyabrın 1-i əsgərimizin naşi döyüş zonasında tapılmışdır. Mənfur düşmən əsgərimizi namaz qılarkən başından snayperlə nişanlamış və öldürmüşdür. Şəhidliyin Sənan zirvəsi! Qatıldığı bütün döyüşlərdə Allahdan ordumuza güc diləyən şəhidimiz, bir an belə tərəddüd etmədən yüksək fəallıq göstərərək, dayanmadan irəli can atırdı. Ruhu şəhidlik üçün alışıb yanan igidimizə Tanrı şəhidliyi ibadət edərkən nəsib etdi. Beləliklə, qısa, lakin şərəfli ömür sürən Sənan, baş verən müharibədə, torpaqlarımızın işğalı uğrunda qəhrəmancasına döyüşərək şəhidlik zirvəsinə ucaldı. Yalnız bu yolda canından keçməyi bacaran qəhrəmanlar yetirən xalqın şəhidi olur. Azərbaycan yenilməz, mübariz xalq olduğunu şəhidlik zirvəsinə ucalan övladlarının şücaəti, oğul itkisinə mətanətlə dözən müqəddəs anaların dəyanəti ilə də təsdiqləyir. Allahdan şəhidlərimizə rəhmət, valideynlərinə də səbir diləyirik. Qanın yerdə qalmadı, şəhidim! Rahat uyu!

Zəfirə Əliyeva, Dünya Şəmilova

Sübhan HƏSƏNOV

Şəhid Həsənov Sübhan Rauf oğlu 26 iyul 2001-ci ildə Masallı şəhər İsgəndərli kəndində anadan olmuşdur. O, 15 sentyabr 2007-ci il tarixində Masallı rayon İskəndərli kəndi İ.Zülalov adına tam orta məktəbin 1-ci sinfinə daxil olmuşdur. Sübhan 2018-ci ildə elə həmin orta məktəbin 11-ci sinfindən məzun olmuşdur. 30 iyul 2019-cu ildə xidməti vəzifəsini yerinə yetirmək üçün Hərbi xidmətə yollanmışdır. Sübhan hərbi xidməti zamanı "Snayper Kəşfiyyatçı" olmuşdur. O, hərbi xidmətdə olarkən qəhrəmancasına Vətənin keşiyində durmuşdur. Böyük əzmlə, igidliklə II Qarabağ müharibəsində iştirak etmişdir. 3 oktyabr 2020-ci il tarixində Ağdərə istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Hər kəs şəhidimizlə qürur duyur. O, ən yüksək zirvəyə – şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Allah rəhmət eləsin!!!

Zəhra Nəzarli

Şahmar SƏFƏROV

İki zirvəni fəth etmiş Şahmar! 30 il boyunca əzəli-əbədi Azərbaycan torpaqlarını – Qarabağımızı işğal altında saxlayan, bu torpaqlarda qondarma tarix “yaratmağa” çalışsan, özünü dünyanın ən mədəni və qədim milləti hesab edən, əslində isə, ən mədəniyyətsiz, saxtakar və keçmişi olmayan ermənilər unutmuşdurlar ki, “vətəndən pay olmayır” və Azərbaycan xalqı, Ali Baş Komandanın ə-

rafında “dəmir yumruq kimi” birləşən müzəffər Azərbaycan ordusu ana yurdun qəsbə ilə, minlərlə insanımızın qətli ilə, zəngin mədəniyyətimizin soyqırımını ilə heç vaxt barışmayıb və barışmayacaq. Bu illər ərzində əsassız milli ambisiyalardan və siyasi xülyalardan doğan gerizəkəllilik ermənilərə reallığı görməyə imkan vermədi, onlar inana bilmədilər ki, gün gələcək, Azərbaycan xalqı öz torpaqları uğrunda müqəddəs savaşa qalxacaq. Və o gün gəldi... Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əmri ilə böyüklü-kiçikli hər bir Azərbaycan övladı vətən savaşına müntəzir oldu, şanlı Azərbaycan ordusu düşmənlə qarşı əks-hücumə keçərək erməni mifləri ilə birləşən erməni ordusunu da darmadağın etdi.

Bu müharibə hamımızın müharibəsi idi. Elə ona görə də, yerindən-yurdundan, dinindən, sosial mərtəbəsindən,

təhsilindən, imkanından, bir sözlə, kimliyindən və nəçiliyindən asılı olmayaraq, hamı, o cümlədən. Şərqli-Qərbli, Cənublu-Şimalı hər bir bölgəmiz, rayonumuz, qəsəbəmiz, kəndimiz Vətən müharibəsinə qoşulmuşdu, orduya övladlarını ata etmişdi.

Beşminillik tarixi boyu igidlər və qəhrəmanlar torpağı kimi tanınmış Naxçıvan da öz əzmkarlıq, igidlik ənənələrini davam etdirərək neçə-neçə qəhrəman övladını Böyük Vətən müharibəsinə göndərdi, vuruşdu, savaştı, şəhidlər verdi, şanlı qələbədə pay sahibi oldu...

Doğma Vətənin yetişdirdiyi belə qəhrəmanların sayı yox, hesabı yox... Onlardan biri də müharibənin ilk günlərində Murov zirvəsində şəhadətə yüksəlmiş Səfərov Şahmar Nazim oğludur.

2019-cu ilin iyul ayında Gəncə şəhərinin “N” saylı hərbi hissəsində təqim komandiri kimi hərbi xidmətə başlayan gənc leyte-nant 2020-ci ilin may ayında Daşkəsəndəki “N” saylı hərbi hissəyə göndərilmiş, 4 ay sonra isə şanlı Vətən Müharibəsinə qoşularaq canını torpağına, xalqına fəda etmiş, adını xalqımızın qəlbində ən uca mərtəbəyə – şəhidlik zirvəsinə yazmışdır.

Bu o qəhrəman Şahmarımızdır ki, 1997-ci il sentyabrın 1-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Şərur rayonunun Siyaqut kəndində anadan olanda doğma torpaqlarımız artıq 5 ildən çox idi ki, düşmən tapdağı altında inləyir, övladlarından imdad diləyirdi. O zaman kimin ağılına gələrdi ki, 2003-cü ildə Şərur rayonunun Kosacan kənd iam orta

məktəbinin 1-ci sinfinə kövrək qədəmlərini qoyaraq, 2011-2014-cü illərdə Ümummilli Lider Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyi bitirən, 2015-2019-illərdə isə Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbdə təhsil görmüş gəncəcik bir zabıt Allahın ona ayırdığı qısa ömrün qalığını hərbi bilik və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsinə, Vətən savaşı üçün hazırlığına sərf edəcək və bir gün qəddar düşmənlə ölüm-dirim mübarizəsində qəhrəmancasına şəhid olacaq...

Bu gün Şahmar Bakıda, II Fəxri Xiyabanda özünü kimi şəhid qardaşlarının yanında uyuyur. Qoy, onun ruhu şad olsun!

Qoy, onun ruhu nigaran qalmasın! Çünki onun başlayıb bitirə bilmədiyi Vətən müharibəsini onun kimi igid oğullarımızın qəhrəmanlığı sayəsində qazanmışıq, Qarabəgimizi düşməndən geri almışıq.

Nur içində yatasan, Şahmar!

Torpağımız sənəin sayəsində Vətəndir!

Bu Vətən var olduqca, sən də var olacaqsan!

Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarında iştirak etdiyinə və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyinə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamları ilə Səfərov Şahmar ölümündən sonra "Vətən uğrunda" və "Döyüşdə fərqlənməyə" görə medalları ilə təltif edilib.

Gülbaniz Babaxanlı

Şamil BABAYEV

Babayev Şamil Baloğlan oğlu 1988-ci ildə Naxçıvan şəhər, Culfa rayon. Camaldın kəndində anadan olmuşdur. 2012-ci ildə DQ-nin "N" sayılı hərbi hissəsində Xüsusi Təyinatlı Dəstənin "Ataş Təminat Qrupu"nun komandir vəzifəsinə təyin edilmişdir. 2017-ci ildə "Baş Leytenant" hərbi rütbəsi ilə təltif olunmuşdur.

2018-ci ildə Türkiyə Cümhuriyyətinə hərbi təlimlərə göndərilmişdir. 2020-ci ildə "Kapitan" hərbi rütbəsi ilə təltif olunmuş şəhidimiz həmin ilin sentyabr ayının 27-də İkinci Qarabağ Müharibəsi başlayan gündən döyüşlərə cəlb olunmuşdur. Xüsusi Təyinatlı Dəstənin "Ataş Təminat Qrupu"nun komandiri kapitan Babayev Şamil Baloğlan oğlu noyabrın 8-i Şuşanın işğaldan azad olunması yolunda qəhrəmancasına şəhid olmuşdur.

44 günlük Vətən müharibəsinin yeni tarix yazan qəhrəmanları: 3 polkovnik, 23 polkovnik-leytenant, 49 mayor, 54 kapitan, 103 baş-leytenant, 147 leytenant, 5 kiçik-leytenant, 267 kiçik gizir, gizir, baş gizir 696 MAHHXHQ-MAXE, 1241 əsgər, 7 miçman.

Ruhunuz qarşısında baş əyir və Allahdan rəhmət diləyirik!

Şamil ƏLİYEV

İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Azərbaycan Respublikasının qəhrəman oğulları öz igidliklərini göstərmiş, şəhidlik zirvəsinə ucalmışdılar. Şəhid Şamil Əliyev də məhz o igidlərdəndir. Şəhid Şamil Əliyev Xançoban oğlu 1996-cı il

martın 20-si Füzuli rayon Böyük Bəhmənli kəndində, kasıb, lakin, vətənpərvər ailədə anadan olmuşdur. Şamil Əliyev vətənpərvər ruhda böyüyüb. boya-başa çatmışdır. 2002-ci ildə Füzuli rayon Böyük Bəhmənli 1 nömrəli kənd orta məktəbində təhsil almışdır. 2013-cü ildə həmin məktəbi bitirmişdir. Uşaqlıqdan orta məktəbdə oxuduğuna baxmayaraq, çox vaxt dərslə getmir, ailəsinə baxmaq üçün işləyirdi. Həm təhsil alır, həm də ailəsinə baxmaq üçün çalışırdı. Atasını 2016-cı ildə dünyasını dəyişdikdən sonra həyat şəhid Şamil Əliyev üçün daha ağırlaşır. Şəhid Şamil Əliyev artıq o zaman Füzulidə hərbi müddətdən artıq həqiqi hərbi qulluqçu kimi işləyirdi. Hər kəs onun qorxmaz bir oğul olduğunu bildirdi.

Şəhid Şamil Əliyev az müddətdə çoxlu sayda təlimlərdə iştirak edib 1-ci yer tutardı. O, çoxlu Fəxri fərmanlarla təltif olunmuşdur. 10 noyabr 2016-cı ildə "Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının hazırlıq kursunun buraxılış imtahanlarında" əldə etdiyi yüksək nəticə və hərbi intizamına görə fəxri fərmanla təltif olun-

muşdur. 20 mart 2017-ci ildə "Hərbi xidmətdə döyüş və ictimai-siyasi hazırlıqda" əldə etdiyi nailiyyətlərinə görə fəxri fərmanla təltif olunub. 17 avqust 2017-ci ildə "Hərbi beşnövcülük" yarışındakı nailiyyətlərinə görə, 31 dekabr 2019-cu ildə "31 Dekabr Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü" münasibətilə döyüş və ictimai-siyasi hazırlıqda nizam-intizamın möhkəmləndirilməsində əldə etdiyi yüksək nailiyyətlərə görə fəxri fərmanla təltif olunmuşdur. 2016-cı il aprel ayında "Aprel döyüşlərində" göstərdiyi igidlik və şücaətinə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı Cənab İlham Əliyev tərəfindən fərqlənmə nişanı olan Fəxri orden və saatla təltif olunmuşdur.

Şəhid Şamil Əliyev "Aprel döyüşlərində" də öz şücaətini göstərmişdir. Məhz "Aprel döyüşlərində" də mənfur ermənilərin gözüne qorxu salmış onlara qan uddurmuşdur. O gündən sonra, ermənilərin yaddaşına öz adını yazdıraraq ürəklərinə qorxu salmışdır. Onun üçün yalnız bir istiqamət var idi, o da sadəcə irəliləmək və düşməndən qisas almaq idi. Onun gözü ölmədən qorxmazdı, çünki, o, bildirdi ki, onun getdiyi yol şərafli yoldur. Şəhid Şamil Əliyev heç nədən qorxmayan, vətəninə sevnə və ona sıx bağlı olan bir gənc idi. Lazım gələrsə, vətəni uğrunda canından keçməyə hər zaman hazır olduğunu deyirdi. Şəhid Şamil Əliyevin ən böyük arzularından biri də Şuşanın işğaldan azad olmasında rolu olan igidlərdən biri olmaq idi. Buna görə də, o, hər zaman üzərində Azərbaycanın üçrəngli bayrağını daşıyırdı ki, Şuşanın işğaldan gələn zaman Azərbaycanın şanlı üçrəngli bayrağını özü orda dalğalandırınsın. O, hər zaman "Şuşa şəhəri işğaldan azad olunsun

orada dükan açacam” deyərdi. Əfsuslar olsun ki, Şuşanın işğaldan azad olmasını görmək şəhidimizə qismət olmadı.

Şəhid Şamil Əliyevin həm ən yaxın dostu, sirdaşı, həm də bacısının həyat yoldaşı olan - Təhməzov Kənan Bəris oğlu Şəhidimiz haqqında öz fikirlərini bizimlə bölüşdü. Kənan Təhməzov deyirdi: “Onun haqqında danışılacaq çox şey var. Bunu deyə bilərəm ki, o, hər kəsə can yandıran, başqasının da problemini düşünən və ona yardım edən biri idi. Mehriban, qayğıkeş və ən əsası mərhəmətli insan idi. Haqqsızlığa, ədalətsizliyə qarşı çox hirsli idi, qətiyyətlə haqqının tapdalanmasına göz yummazdı. Hər kəsin dərdinə öz dərdi kimi qulaq asardı. Kiminsə borcu olardısı, lap özündə olmasa da, həmin insana yardım etmək üçün əlindən gələni edirdi. Anasına da söz vermişdi ki, mən səni ən gözəl şərəitdə yaşatmaq üçün çalışacağam, çünki, o bu yaşına kimi çox çətinliklər görmüşdü. Təəssüf ki, qismət olmadı...”

5 il idiki doğulub, boya-başa çatdığı Füzuli rayonunda Baş kəşfiyyatçı idi. Həmin rayonda qulluq etdiyi zaman 27 sentyabr 2020-ci il tarixində erməni təxribatına əks hücumla öz vəzifəsi üzrə öz igidliyini nümayiş etdirir. Onun bu igidliyindən bütün dostları, hətta, bütün kənd danışırdı. 28 sentyabr 2020-ci ildə o, bərk yaralanaaraq Füzuli rayon diaqnoz tibb mərkəzinə gətirilir. Orada diaqnoz zamanı aşkar olur ki, şəhid Şamil Əliyevin boyun hissəsində və kürəyinin sağ nahiyəsində qəlpə yaraları vardır. 29 sentyabr 2020-ci il tarixində Şirvan rayon mərkəzi xəstəxanasına təxliyyə olunur. Orada aşkar olunur ki, bir qəlpənin onun ürəyinə çatmasına 3 mlm. qalmışdır. Lakin, o, yaralarının olmasına baxmayaraq döyüş meydanına qayıtmaq üçün can atırdı. 31 sentyabr 2020-ci il tarixində özü könüllü su-

rətdə yaralarının qədər ağır olmasına baxmayaraq cəbhəyə yolların. 44 günlük vətən müharibəsində cəsarətlə vuruşmuş, 16 oktyabr 2020-ci ildə öz doğma torpağı olan Füzulinin alınması uğrunda gedən döyüşlərdə ayağından yaralandığı halda irəli getmişdir. O, çox tanınmış güclü kəşfiyyatçı idi. Şəhid Şamil Əliyev və onun dəstəsi mühasirəyə alındıqda o dayanmadan irəliləyirdi. Döyüş yoldaşı ona “getmə Şamil” desə də, Şamil Əliyev “yox mən gedib o 2 erməni əsgərini tutub komandirə aparacağam” – dedi. O, pusquda durmuş mənfur erməni snayperçinin üzərinə kəşki çıxarıb hücum edib düşmənlə öz qol gücünə döyüşür, lakin təəssüflər olsun ki, alın nahiyəsindən vurularaq şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. Şəhid Şamil Əliyev o qədər güclü kəşfiyyatçı idi ki, hətta, ermənilər onu öldürənə pul mükafatı verəcəklərini söyləyirmiş. Şamil Əliyev vurulduqdan sonra diaqnoz tikada onu görən anası dişlərinin və əllərinin bərk-bərk sıxılmış, sanki, onun nifrətlə hücum keçən zaman vurulduğunu deyib. Eyni tarixli döyüşdə şəhid Şamil Əliyevlə birlikdə onun qardaşı Kamil Əliyev də iştirak etmişdir. Bir ailənin iki qəhrəman oğlu döyüşdə qəhrəmancasına vuruşmuşdur. Kamil Əliyev xəsarət almış, lakin qardaşı şəhid olmuşdur. Şəhid Şamil Əliyev, 16 oktyabr 2020-ci ildə Füzuli rayonun Musabəyli kəndində şəhadətə ucalmışdır... Onun şəhidlik zirvəsinə ucalmışından 5-6 saat sonra digər igid əsgərlərimiz tərəfindən Füzuli şəhəri işğaldan azad edilmişdir. İşğal altında olan əraziləri azad edib, həmin ərazilərdə üçrəngli bayrağımızı sancmaq və orada dalğalandırmaq eşqi ilə yaşayırdı.

Aytən Məmmədova

Şəhriyar ABDULLAYEV

İki gündə 50-dən çox düşmən əsgərini məhv edən şəhidimiz, XTQ üzvü Şəhriyar Abdullayev. Hərbi yoldaşları deyirdilər ki, "hələ müharibə başlamazdan əvvəl keçirilən təlim kurslarında iştirak etmək istəməyib ki, birdən müharibə baş-

layar, mən də təlimlərdə olaram, iştirak edə bilmərəm. O, hərbi xidmətini də öz istəyi ilə ön cəbhədə çəkib. Amma həmişə deyirdi ki, mən burada qisasımızı ermənilərdən istədiyim kimi ala bilmirəm. Hər zaman müharibənin başlamasını və orada iştirak etməyi istəyirdi". Bu fikirləri 33 yaşlı şəhid Şəhriyar Abdullayevin qardaşı Tural Abdullayev deyib. Onun sözlərinə görə, qardaşı hərbi xidmətini başa vurduqdan sonra atası onun polis orqanlarında işə düzəlməsini istəyib. Şəhriyar Abdullayev sənədlərini verdikdən sonra polis orqanlarına işə qəbul olsa da, son anda fikrindən daşır:

"O, atamdan xəbərsiz sənədlərini götürüb Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə qəbul üçün verdi. XTQ-yə qəbul oldu və 2012-ci ildən orada gizir kimi çalışmağa başladı".

T.Abdullayev qeyd edib ki, qardaşı Ş.Abdullayev 2016-cı il Aprel döyüşlərində də fəal iştirak edib. Bu döyüşlərdə göstərdiyi qəhrəmanlıqlara görə general-leytenant Hikmət Mirzəyev tərəfindən medal və diplomla təltif

edilib. Qardaşının II Qarabağ müharibəsinin başlandığı ilk gündən döyüş bölgəsinin qaynar nöqtələrində vuruşduğunu deyən T.Abdullayev qeyd edib ki, qardaşı Murov yüksəkliyinin, Füzulinin, Hadrutun ermənilərdən geri alınmasında çox fəal iştirak edib. O, Hadrut alındıqdan sonra buradakı yüksəkliklərdə aparılan döyüşlərdə qəhrəmancasına həlak olub: "Döyüş yoldaşları deyirdilər ki, oktyabrın 9-10-da 50-dən çox erməni məhv edib. Oktyabrın 10-da isə ermənilərin atdığı snayper gülləsi nəticəsində başından yaralanaraq həlak olub".

Ş.Abdullayevin 4 və 5 yaşlarında iki qız övladı var. Allah rəhmət eləsin. Şəhadətin mübarək, şəhidim!

Rövşən Məmmədov

Şəhid ƏFQAN

Vətən, torpaq, xalqının, dövlətinin azadlığı uğrunda canından keçməyə qadir olan insanlardır şəhidlər. Şəhidlik ən yüksək, şərəfli zirvədir. Əsla unudulmayan insanlardır şəhidlər! Onlar canlarından keçməklə qəhrəmanlıq dastanının öz qanları ilə yazanlardır. Şəhidimiz Əfqan da belə oğullardandır. Şəhadətin mübarək, Əfqan!

Tahir ƏLİZADƏ

Yaralandıqdan bir ay sonra şəhadətə ucalan, Şəhidim! Şuşa uğrunda gedən döyüşlərdə ağır yalanan gizir Əlizadə Tahir Qəribəli oğlu bir ay sonra, yəni dekabrın 8-i şəhidlik zirvəsinə yüksəlib. 1994-cü il təvəllüdü şəhidimiz doğulduğu Biləsuvar rayonunda torpağa tapşırılıb. Əlizadə Tahir Vətən müharibəsində Füzuli, Cəbrayıl və Qubadlının işğaldan azad

edilməsində iştirak edib. O, Hadrut uğrunda döyüşdə yaralansa da, bir müddət müalicə alıb yenidən cəbhəyə qayıtmışdı.

Bundan sonra Əlizadə Tahir Şuşa uğrunda döyüşlərdə meşəlik ərazidə çətin döyüş tapşırığını uğurla həyata keçirib. Sonuncu döyüşdə yaralı əsgərlərini xilas edərəkən ağır yaralanıb və bundan sonra xəstəxanaya yerləşdirilmişdi.

Şəhidimizin qardaşı Əliyev Bəhrüz də hərbi qulluqçu kimi müharibədə iştirak edib, böyük qardaşı Telman isə I Qarabağ müharibəsi qazisidir.

Dayımın nişanlı oğlu Tahir barmağındakı üzüklə bərabər şəhid olub.

*Salam, dayımın oğlu,
Nə var, nə yox, necəsən?
Öncə ayaqlarını,
Çatdırmışdın üçə sən.
İndi də şəhid oldun!*

*Şəhid oldun, özünü,
Cənnətdə tapan bala.
Sən ey ana vətənin,
Bağrından qopan bala.*

*İndi yerin necədi?
İndi kefin necədi?
Xoşuna gəlirmi heç,
Məzar evin necədi?*

*Necədi öz canını,
Vətənə qurban etmək.
Necədi güllələrə,
Sinəni meydan etmək?*

*Dosta dəyməsin deyə,
Özünü atmaq necə?*

*Sinəsiylə gülləni.
Havadə tutmaq necə?
...Necə olub, mən səni.
Bağrıma basmamışam.
Sağ olanda bir dəfə,
Zəng edib susmamışam.*

*Balaca uşaq idin.
Əsgər nə zaman oldun?
Sən nə vaxt böyüdüün ki,
Belə qəhrəman oldun?*

*Qəhrəman olmaq olmur.
Qəhrəman doğulmuş.
Demək ki, qəhrəmanlar,
Sənin kimi olurmuş!*

*Canım dayımın oğlu,
Allaha əmanət ol.
Rahət uyu, rahat yat,
Özümdən muğayət ol.*

Elşad Barat

Taleh ƏLİZADƏ

Taleh Zaur oğlu Əlizadə 29 noyabr 1995-ci ildə Cəlilabad rayonunun Alar kəndində dünyaya gəlmişdir. Alar kənd 2 saylı tam orta məktəbi bitirən Taleh elə həmin il, 2013-cü ildə Qazax rayonunda hərbi xidmətdə olmuşdur. Əzmkarlığı, cəsurluğu, bacarığı ilə seçilən Taleh müxtəlif kurslarda iştirak etmiş, baş kəşfiyyatçı kimi fəaliyyət göstərmiş, 2014-cü il avqust ayın-

da hərbi xidmətini başa vurmuşdur. Taleh vətənpərvərliyi ilə yanaşı gözəl və mehriban ailə başçısı idi. Onun Hüseyn adlı 2 yaşlı bir oğlu var. Taleh sürücülük fəaliyyəti ilə məşğul olaraq ailəsini dolandırırdı. O, 21 sentyabr 2020-ci il tarixində hərbi təlimlərdə iştirak etmiş, müharibə başlayan gündən ən qızğın döyüşlərdə qəhrəmancasına vuruşmuşdur.

Taleh Füzuli-Cəbrayıl istiqamətində gedən döyüşlərdə iştirak etmiş, işğal altında qalmış torpaqlarımızın alınmasında qəhrəmanlıqla şücaət göstərmişdir. O, cəsarət və qorxmazlığı ilə yanaşı, səmimi insan, etibarlı yoldaş, sadıq dost idi. Böyük bir cəsarətlə vuruşur, güllə yağışının altında yaralı və şəhid yoldaşlarını döyüş meydanından çıxarırdı. Taleh oktyabr ayının 4-də Füzuli döyüşlərində əsgər

yoldaşını xilas edərkən güllə yaralı olmuş, buna baxmayaraq qısa müddət sonra yenidən könüllü olaraq döyüşə, yoldaşlarının yanına qayıtmışdır. O, oktyabrın 19-da Cəbrayıl uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olmuşdur. Şəhidlik zirvəsinə yüksələn Taleh 20 oktyabr tarixində doğulduğu Alar kəndində torpağa tapşırılmışdır.

Taleh Zaur oğlu Əlizadə göstərdiyi şücaətlərə görə, ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilmişdir.

Eşqanə Bahayeva

Taleh YUSİFOV

Rövşən Yerfi: Məhəlləmizin şəhid oğlu Yusifov Taleh Valeh oğlu. İki ay idi sorağı gəlmirdi. Dünən torpağa tapşırıldı. Unuda bilməyəcəyimiz itkidir. 28 yaşı vardı. Evlənməmişdi. Çox qanacaq, ədəbli, halal zəhmətlə yaşayan oğul idi. Ruhun şad olsun, vətən oğlu!

Telman KƏLBİYEV

7 bacının tək qardaşı, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin giziri Telman Kəlbliyev torpaqlarımızın azadlığa qovuşması yolunda şəhid olub. Telman Kəlbliyev şəhid Generalımız Polad Həşimovun seçimi ilə orduya gəlib. Ruhu qarşısında baş ayirik!

Tərhan ATAŞİYEV

Ataşiyev Tərhan Dərgah oğlu 23 fevral 1977-ci ildə Şamaxı rayonunun Göylər kəndində anadan olmuşdur. Azərbaycan Neft Akademiyasında ali təhsil alaraq əsgərliyə leytenant kimi gedir. Generalımız Polad Həşimov şəhid olan günün səhəri könüllü olaraq orduya yazıldı. 29 sentyabrda orduya yola düşdü. Füzuli və Cəbrayılın alınmasında iştirak etmişdir. 24 oktyabr tarixində Füzulinin Qarğabazar ətrafında gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Ailəsi idi. İki övladı var.

Tərhan MƏMMƏDOV

*Göz dikərək yad ellərin şafu verməz ocağına:
Böylə qərib bir parçacıq, kəfənsizmi öləcəyəm?*

Vətənimizi qorumaq, uğrunda canımızı fəda etmək, qorumaq, çiçəkləndirmək bizim borcumuzdur. 30 il mənfur düşmənin tapdığı altında qalan Qarabağımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda minlərlə igid əsgərimiz ən uca zirvəyə – Şəhidlik zirvəsinə ucaldılar.

Bu uca məqama sahib olan, Vətən üçün canını fəda edən igidimiz Tərhan Məmmədovu tanıyaq: Məmmədov Tərhan Müsviq oğlu 31 avqust 1996-cı ildə Sumqayıt şəhərində anadan olub. 2003-cü ildə Hacı Zeynalabdin Tağıyev qəsəbəsində 19saylı məktəbdə 9 il təhsil alıb. 2013-cü ildə isə Abseron səhərinin Ceyranbatan qəsəbəsində 147 saylı peşə məktəbində avtociilingər üzrə oxuyub. 2015-ci ilin iyun ayında məzun adını qazanıb. 2015 (iyul) - 2017 (yanvar) illər aralığında əvvəlcə Gəncədə, sonra isə Gədəbəydə xidmətdə olub. Xidmətdə olan vəzifəsi: tank əleyhinə batareya. 2020-ci il sentyabrın 21-i könüllü olaraq II Vətən Muharibəsinə görə yenidən xidmətə yollanıb. Sentyabrın 27-si artıq Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdə iştirak etmiş şəhidimiz səngərdə boynundan qəlpə yaraları alaraq oktyabrın 8-i, saat 1-2 radələrində qəhrəmancasına şəhid olub...

Rövşən Əliyev

Tural ABDULLAYEV

“Qarabağ” ordenli Şəhid! Laçının Laçın oğlu, Ərikli kənd sakini, Daxili Qoşunların Xüsusi Təyinatlı “Qartal” dəstəsinin Müddətdən Artıq Hərbi Qulluqçusu, Baş çavuş Tural Şakir oğlu Abdullayev döyüşlərdə göstərdiyi şücaətdə görə ölümündən sonra “Qarabağ” ordeni ilə təltif olunub. Qeyd edək ki, Tural Abdullayev XTQ-in tərkibində Murov dağıın alınması uğrunda gedən döyüşlər zamanı şəhid olub. 1990 təvəllüdüdür. Allah rəhəmət eləsin!

Tural CƏLİLOV

Cəbhədə gedən döyüşlərdə
şəhid olan ata və anası
Cəlilov Tural

Bizə görə canlarından keçənləri unutmayaq. Unutmayaq ki, onların sayısında evdə, işdə, küçədə rahat gəzirik.

Tural MƏMMƏDOV

Məmmədov Tural Taryel oğlu Şuşa şəhəri uğrunda gedən döyüşlərdə igidlik göstərmiş, döyüş zamanı yoldaşını ölümdən xilas etmiş, özü isə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Vətən müharibəsində şücaət göstərərək şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəmanımız, ölümü ilə ölümsüzlük qazanan Məmmədov Tural Taryel oğlu... Əslən Göyçə mahalının Kəsəmən kəndindən olan Tural 05.11.1999-cu ildə Daşkəsəndə anadan olub. Daha sonra ailəsi ilə birlikdə Bakıya köçüb. Orta təhsilini Bakıda alan Turalın müəllimləri onun haqqında ağızdolusu danışirlar. Qeyd edirlər ki, dərslərini əla qiymətlərlə oxuyan Tural, hər zaman vətənpərvər bir şagird kimi yaşidlərindən fərqlənib. 18 yaşında hərbi xidmətə yollanana Tural əvvəlcə Ağcabədi, sonra isə Xocavənddə 1 il 6 ay müddətində Vətənə olan borcunu layiqincə yerinə yetirir. 2019-cu ildə hərbi xidmətini başa vuran Tural evinə qayıdaraq ailəsini dolandırmaq üçün müxtəlif yerlərdə çalışır. Onun yeganə arzusu işğal altında olan torpaqlarımızın azad olunması idi.

Elə bu səbəbdən də, Vətən müharibəsi başlayanda könüllü olaraq cəbhəyə yollanır. Füzuli və Şuşa istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıq göstərir. Şuşada 6 yaralı döyüş yoldaşını xilas edir. Özü isə ürəyindən aldığı qalpa nəticəsində yerindəcə şəhidlik zirvəsinə ucalır. 21 yaş şəhidi-

miz Xırdalanda yerləşən Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilir. Tural Vətənə olan hədsiz sevgisi danışmaqla bitməyən hekayə, oxumaqla bitməyən kitab idi. Anası Könül xanım deyir ki, müharibənin qızgın vaxtlarında yəni noyabrın 5-də son dəfə oğlunun səsinə eşidir.

Ondan sonra Turaldan xəbər ala bilməyən ailə çox nigarən olur. Anası deyir ki, son telefon danışığında ondan həllilik istəyən Turalın şəhid olacağı sanki ürəyinə dammışdı. Ən maraqlısı isə odur ki, Tural şəhid olmamışdan bir gün öncə anası Könül xanımın yuxusuna girib. Özü də yaralı halda. Turalın bacısı Yasəmən ilə aralarında 2 yaş olmasına baxmayaraq, qardaşı onu həmişə "qızım" deyərək səsləyirdi. Bir-birinə hədsiz bağlı olan bacı-qardaş sanki əzik kimi idilər. Birinə nə olurdusa, digəri anında bunu hiss edirdi.

Elə Tural şəhid olan günün də belə oldu, Yasəmən bunu hiss etdi. Çox narahat idi, qardaşından pis xəbər alacaq deyərək yerə-göyə sığmırdı həyəcanı. Belə də oldu. Tural canını qurban verdiyi torpaq uğrunda ən müqəddəs zirvəyə – şəhidlik məqamına yüksəldi. Yasəmənə səhbət edərkən bildirdi ki, qardaşının gözəl əl qabiliyyəti var idi. Çox gözəl şəkillər çəkərdi. Dost-tanışları da Tural haqqında onun mehriban, mərd biri olduğunu deyirlər. Vətənə, bayrağa bağlı olan Tural könüllü olaraq hərbi xidmətə yollanmadan bir gün öncə Şəhidlər Xiyabanına gələrək, Vətən uğrunda canını fəda edənlərin məzarlarını ziyarət edir. Onlarla qürur duyduğu dilə gətirir. Necə ki, indi özü də elə həmin Xiyabanda, elə həmin şəhidlərin yanında uyuyur. Və neçə-neçə Turallar da onun məzarını ziyarət edənlərə, özünün bir zamanlar duyduğu qürur hissini indi haqqında duyurur.

*Həqiqət Binnətova
Aytan Sakitqızı*

Tural RƏHİMLİ

Laçın elinin tarix yazan Tural adlı bir igidi var!

*Qismət olmayaydım ayrı torpağa,
Gözlərim Laçını görəydi bir də.
Sürünüb çıxaydım işıqlı dağa,
Əllərim bənövşə dəreydi bir də.*

Şəhid Rəhimli Tural Gəray oğlu 2001-ci il oktyabrın 27-sində dünyaya göz açmışdır. Sakit təbiətli, mülayim olan Tural hamının qəlbini qazanmışdı. Uşaq yaşlarından ailənin sevimlisi olan şəhidimiz 2007-ci ildə Laçın rayonu 45 sayılı tam orta məktəbdə təhsil

almağa başlamışdır. Müəllimləri Turalın hələ kiçik yaşlarından vətənpərvər olduğunu, əslən Laçınlı olması ilə fəxr etdiyini, Qarabağla bağlı müzakirələrdə Laçın sevgisini dəim dilə gətirməsini xüsusilə qeyd edir. Maraqlıdır, Tural tarixi kitabını vərəqləyərkən hiss etmişdimi ki, gün gələcək Azərbaycan xalqının yaddaşına həkk olunacaq Zəfər dastanının tarixi qəhrəmanına çevriləcək? Axı o gedərkən demişdi: "Şəhid olsam ağlamayın".

Şəhidin anası Tural haqqında xatirələrini bölüşərkən qeyd edir: "Tural qeyri-adi uşaq idi. Heç zaman əziyyət verməzdi, çalışardı həmişə mənə dəstək olsun. Məni çağıranda həmişə üç dəfə anam deyib səsləyərdi. Heç kimin qəlbini qırmazdı, heç kimi incitməzdi, mehriban, ağıllı idi". Bu mülayim ruh qəlbinin dərinliklərində düşməməyə dağ çə-

kəçək nifrət yetişdirirdi. İnşalardan birində yazmışdı: "Biz İnşAllah torpaqlarımızı alacağıq". Şəhidin uşaq qəlbini zəfəri hiss edirdi. Xəyəllər qurmağı da sevirdi: "Böyüyüb Rusiyaya gedəcəm. Rusiya vətəndaşlığı alıb Ermənistanı keçəcəm. Ordan da Laçına gedəcəyəm" – deyirdi. Laçını bu qədər çox sevirdi, canını uğrunda verəcək qədər.

Tural qısa ömrünə dillərə dastan olan bir həyat sığdırdı. Dostları onun Vətən sevgisini heyranlıqla izləyir, daha da ruhlanırdılar. Cəbhədə baş verən hər bir erməni təxribatı Turalı dərinədən sarsırdı. Cəbhədə şəhid olan qardaşları, döyüşən əsgərlər üçün narahatlıq keçirir, özünə yer tapa bilmirdi. Ən böyük arzusu orduya qatılıb, doğma yurdunu yenidən azad etmək idi. Tural cismən Bakıda olsa da, ruhən heç vaxt burada olmamışdı. Onun ruhu hər zaman Laçında idi. Necə ki, indi həmişə yaşarlıq qazanmış şəhid ruhu bizdən öncə azad Laçın səmasındadır.

28 oktyabr 2019-cu il... Vətənə borcunu ödəməyə çağırılan Tural sevincindən yerə-göyə sığmır. Anası ilə vidalaşan şəhid son sözlərini dilə gətirir: "Mənimlə fəxr et, anam. Şəhidlik hər adama qismət olmur". Tural hərbi xidmətə yollanır. Elə ilk günlərdən kollektivin hörmətini qazanan gənc əsgər tapşırılan bütün işləri böyük həvəslə yerinə yetirir. Hərbi formasını geyinən Tural özü ilə bütünləşir. Artıq o arzusuna gedən bu şərəfli yolda ilk addımlarını atır. Ailəsindən xəbərsiz ön cəbhəyə yazılır.

27 sentyabr 2020-ci il... Xəbis düşmən öz xislətini bir daha nümayiş etdirir. Azərbaycan dövlət sərhədlərini pozaraq təxribətə cəhd edən düşməne qarşı Vətən oğulları birləşir. Gecə saatlarından başlanan mübarizədə minlərlə igid əsgər bir yumruq ətrafında birləşir. Tural bu sabah daha se-

vinclidir. Ali Baş Komandan hücum əmrini verir. Tural gözlərinə inana bilmir, onun qəlbini ən gizli, ən məhrəm arzusu Tanrı qatında qəbul edilmişdi. Artıq arzusu əl çatmaz deyildi. Könüllü şəkildə ön cəbhəyə yollanan Tural kəşfiyyat böliyyində idi. Düşməne qan qusduran Tural və yoldaşları Qarabağın qisasını alırdı. Yorulmadan, bezmədən, gözlərini intiqam alovı bürümüş igidlər düşmənin planını alt üst edir, onu pəran-pəran salırdı. Döyüş yoldaşları Tural haqqında danışarkən qeyd edirlər: "Tural o qədər Vətənini sevirdi ki, Vətən sevgisi gözünü örtmüşdü. Güllə baran altında dayanmadan irəli gedir, arxaya baxmırdı". Komandirləri şəhid haqqında qeyd edirlər ki, bu yolu özü seçmişdi, çox istəyirdi döyüşlərdə öndə olsun. Şəhid Suqovuşana ilk ayaq basan 5 əsgərdən biridir. Və onların hər biri şəhidliyi ilə Vətən torpağını müqəddəsləşdirdi. Bu qədərmi çox istəyirdin şəhidliyi, Tural? Ruhun bu qədərmi tələsirdi? Bu gənc yaşda bu qədər cəsarət, şücaət necə toplamışdın ruhunda? Bu fani dünyanın sənə verdiyi 18 ilə bu qəhrəmanlıq tarixini necə sığdırdın?

1 oktyabr 2020-ci il... Tural atasına zəng vurur: "Atacan narahat olma hər şey yaxşıdır. İnşAllah Laçını azad edəcəyik! Şəhid olsam ağlamayın". Bəlkə də ata qəlbini Turalın bu sözlərini qəbullanmamışdı. Tural isə öz arzusuna dayanmadan davam edirdi. Tural və yoldaşları Suqovuşana yollanırdı. Düşmən məğlubiyyəti ilə barışa bilmir. Şiddətli döyüşlərdə Tural xüsusi ilə fərqlənirdi. Son döyüşündə olduğunu hiss edirmişcəsinə dayanmaq bilmir. Daha da irəli, daha da irəli, daha da irəli! Daha çox erməni quldurunu məhv etmək, xalqını bu mənfurlardan qurtarmaq istəyir. Düşmən təşviş içindədir. Kimdir bu hünərli sahibi? 18 yaşında görünən, əsini

də bu böyük Vətəni gənc qəlbində daşıyan aslandır, Turaldır! O Tural ki, Vətənin bir qarışımın belə düşmənin əsirliyində qalması ilə barışa bilmirdi. O Tural ki, öz şəhadəti ilə minlərlə qəlbə Vətən sevgisini, intiqam hissini alovlayırdı. O Tural ki, milyonların sevgisini qazanacaq, şəhidliyi ilə xalqınımın gələcəyinə nur saçacaqdı. Şəhadətin qutlu olsun, xalqınımın igid oğlu! Arzuna çatdın, bizi də arzumuza qovuşdurdun. Qarabağımıza! Anasının qoynundan ayrılan Tural Vətənin qoynuna girdi. Onu dərindən sevən Turalı Ana Vətən isti ağuşuna əmanət aldı. ta məhşərə qədər! Şəhidin sözü də bir kəlamdır: "Şəhidlik hər adama qismət olmur". Sənə isə taleh bu ali məqamı hədiyyə etdi.

Turalı tanıyan hər kəs, onun Qarabağa, Laçına olan sevgisini yaxşı bilirdi. 41 rəqəmi Turalın simvoluna çevrilmişdi. Laçın azaddır, Tural! Sən öz qanınla ona yenidən can verdin! Sən yalnız Laçına yox, xalqımıza, Azərbaycana, bayrağımızın al boyasına can verdin! Şəhidlik zirvəsindən Laçını izləyərkən bil ki, gələcək nasillər, Laçında böyüyən azərbaycanlı körpələr sənin haqqında qəhrəmanlıq nağılları qoşacaq, sənin canın bahasına əmanət etdiyən Laçını. Qarabağı göz bəbəyi kimi qoruyacaq!

Ali Baş Komandan, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, cənab İlham Əliyevin sərəncamına əsasən Vətən müharibəsində göstərdiyi qəhrəmanlıqlara görə Tural Rəhimli ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif olundu.

Dünya Şamilova

Tural ŞİXƏLİYEV

Hər kəs ana-dan qəhrəman doğulmur. İşıqlı dünyaya göz açan hər bir başər övladı həyatda hər şeyi özü qazanır: rəğbəti də, sevgi-məhəbbəti də.

Həyatda el məhəbbətini, sevgisini qazananlar, el-oba gözündə ucalanlar dünyanın ən xoşbəxt adamlarıdır. Qəhrəmanlıq üçün bir an da kifayətdir. Bir an və tarixə düşəcək qəhrəmanlıq! Tural Ətraf oğlu Şixəliyev 2002-ci ildə İsmayıllı rayonu Diyalı kəndində ziyalı ailəsində dünyaya gəlib. Bir neçə il qol güləşi idmanı ilə məşğul olmuş, dəfələrlə Respublika və rayon çempionu olmuşdur. Tural 2019-cu ildə orta məktəbi, 2020-ci ildə isə peşə tədris mərkəzi məktəbini bitirmişdir. Ailəsi və dostları arasında çox sevilən Tural Şixəliyev "Motu" ləqəbi ilə çağırılırdı. 11 iyul 2020-ci ildə hərbi xidmətə çağırılan Tural, 27 sentyabr Vətən müharibəsində iştirak edir. Ailəsi onunla heç bir əlaqə yarada bilmir. 72 gün sonra Ağdərə ətrafında gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olduğu xəbəri gəlir. Tural doğma torpağı olan İsmayıllı rayonunun Diyalı kəndində dəfn olunur.

Ülviyə Novruzova

Turqut XƏLİLBƏYLİ

Cəbhədə hərbi həkim kimi çalışan tibb xidməti leytenantı. Şəhid Turqut Xəlilbəyli "Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə təltif edildi.

Bu imzalar Azərbaycan üçün olduqca əzizdi! Turqut da Azərbaycan uğrunda Şahidlik Zirvəsinə Ucaldı! Həkim leytenant Turqut Xəlilbəyli döyüş bölgəsindən yaralı əsgər çıxararkən şəhid oldu!

Naxçıvanın qəhrəman oğlu, tibb xidməti leytenantı, Şəhid həkimi Turqut Xəlilbəylini həkim andına və vətəni Azərbaycana bağlılığı Qarabağ döyüşlərində ön cəbhəyə getməyə ruhlandırdı. Əslində həkim, tibb xidməti leytenantı Turqut Xəlilbəyli yaralıları hərbi hospitalda tibbi yardım etməliydi, həkim kimi ona təyinat belə verilmişdi, amma ailəsinə belə xəbər vermədən o, döyüşlərin qızğın yerində idi. Neçə-neçə yaralı əsgərə can verən, son nəfəsində yaşamasına kömək edən fədakar həkim Füzuli rayo-

nu istiqamətində gedən döyüşlərdə ələ işinin başındaykən qəhrəmancasına şəhid olub. Onun adı 44 günlük Vətən Müharibəsinin ilk həkimi kimi tarixə düşüb...

Bu gün daha yaxından tanıyacağımız qəhrəman Vətən müharibəsinin ilk həkim şəhididir.

1993-cü ilin iyul ayının 4-də Naxçıvan MR-da Şərur rayonunun Yengicə kəndində doğulan ilk şəhid həkim leytenant Turqut Nadir oğlu Xəlilbəyli. Turqutun yaxınları ilə danışdım. Ailəsi narahət idi. Sözün açığı mənə də keçdi bu narahətliq. Fikirləşərsiniz niyə? Axı torpaqlar azad olundu. Axı biz qalib gəldik. Narahətliq nə üçün? Əlbəttə, qəhrəmanlarımız tarix yazdılar. Amma ailəni narahət edən şey şəhid övladlarının unudulmaq qorxusudur...

Kimdir Turqut? Şəhid xəbəri gələndə dedilər şair Xəlil Rza Ulutürkün nəvəsidir. Gerçək isə elə deyil. Sada və mərd kişi Nadir əminin oğludur Turqut.

Dədə Qorqud Türk liseyini bitirib Tibb Universitetinin hərbi həkimliyinə qəbul olan Turqut hər zaman vətən sevgisi ilə digərlərindən seçilib. Uşaqlıqdan hərbiyə, bayrağımıza, torpaqlarımıza ayrı sevgisi olan qəhrəmanımız ən yaxın qohumu, ehtiyatda olan tibb xidmətli polkovnik-leytenant Çingiz Məmmədovu özünə ideal seçir. Daima ondan məsləhətlər alır. Ali məktəbi bitirib Beyləqan korpusunun hərbi hissələrinin birində xidmətə başlayır. Vətən

müharibəsi başlayan gündən Füzuli bölgəsində yeri arxa cəbhə olmasına baxmayaraq, ön cəbhəyə gedir. Döyüş zamanı dəfələrlə yaralı əsgər və zabitlərin həyatını xilas edir. Tarix: 7 oktyabr 2020...

Növbəti döyüş zamanı yaralanmış əsgərləri döyüş meydanından çıxararkən düşmənin atdığı ağır artilleriya nəticəsində o da ağır yaralanır. Və ağır yaralandığına görə həyatını qurtarmaq mümkün olmur, qəhrəmancasına şəhid olur. Bunu da qeyd etməyi özümə borc bildim. Turqut Xəlilbəyliyi son dəfə oktyabr ayının 4-ü atası Nadir Hüseynov, Çingiz Məmmədov və Diaqnoz Tibb Mərkəzinin bir qrup heyəti əsgərlərimizə yardım apararkən görünür. Və orda da Turqut bildirir ki, məndən nigaran qalmayın. "Yaralı əsgər və zabitlərin döyüş bölgəsində həyatlarını itirmələrinə imkan verməyəcəm. "Gözünüz arxada qalmasın. İnşallah, Qarabağı aldıqdan sonra görüşərik".

Qarabağı məhz belə oğullar aldılar. Canları ilə, qanları ilə. Şəhidimizin məzarı Bakıda II Fəxri Xiyabandadır... Ruhun şad olsun, Vətən oğlu! Neçə-neçə qəhrəmanımızın həyatını xilas etdin, sən, cənab leytenant!

Cənnətində rahat uyu!

Həqiqət Binnətova

Valeh MƏMİYEV

Tank Böyük komandiri, baş leytenant Məmiyev Valeh İsbət oğlu 27 mart 1994-cü ildə Yardımlı rayonunun Kürəkçi kəndində anadan olub. Uşaqlıq illərindən hərbi olmaq arzusu ilə yaşayan Valeh Ali Hərbi Məktəbi bitirdikdən qısa bir müddət sonra tank böyük komandiri vəzifəsinə

yüksələ bilmişdi. O, nümunəviliyi, döyüş taktikası, şəxsi heyətlə iş və digər keyfiyyətlərinə görə dəfələrlə mükafata, fəxri fərmanlara layiq görülmüşdür. Valeh Məmiyev ən son təlimlərin birində Türkiyənin Müdafiə Naziri Hülusi Akar tərəfindən xüsusi fərqlənmə ilə təltif edilmişdir. O, Vətən müharibəsində cəsarət və şücaətlə öz komandasını tankı ilə irəli aparmış, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarının alınmasında şücaətlə iştirak etmişdir. O, öz tankı ilə üç düşmən tankını və 35-dən çox hərbi şəxsi heyəti məhv etmişdir. Valeh Qubadlı-Laçın istiqamətində şəhid Milli Qəhrəman Şükür Həmidovun komandanlıq etdiyi döyüşlərdə qəhrəmancasına döyüşərək şəhidlik məqamına yüksəlmişdir. Valeh Məmiyev oktyabrın 23-də doğulduğu kənddə dəfn edilmişdir. Valeh İsbət oğlu Məmiyev göstərdiyi qəhrəmanlıqlara görə, ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilmişdir.

Eşqanə Babayeva

Vüsal KAZIMOV

Şəhid baş leytenant Kazimov Vüsal Kamran oğlu Lənkəran Şəhər Gənclər və İdman İdarəsinin nəzdindəki "Uşaq-Gənclər İdman Məktəbi"nin direktoru idi. 1990-cı il dekabrın 17-də Lənkəranın Yuxarı Nüvədi kəndində anadan olan Kazimov Vüsal 2020-ci il 27

sentyabr tarixində başlayan Vətən müharibəsində şəhid olmuş, 29 noyabr tarixində doğulduğu Yuxarı Nüvədi kənd qəbiristanlığında dəfn olunmuşdur. "Vətən uğrunda medalı" ilə təltif edilmiş Vüsal haqqında atası Kamran müəllim danışanda bildirdi ki, Vüsalın mənə ad günümə hədiyyə etdiyi saat, onun tabutuna pəncərədən baxmalı olduğum anda dayanmışdır. Evin yeganə oğlu olan Vüsal ailəli idi. İki qız övladı vardı.

Etibar Vəliyev

ŞƏHİD ZAMANI GÖZLƏMƏZ

Kamran qardaş, sən qəm çəkmə, Mələklər gəlib həyına,
Bu dünyanın gərdisində.
Bir İlahi sehir olur,
Şəhidlərin gedişində.
Vüsal sənə saat verdi,
Verdi ki baxın, izləyin.
Bir zaman saat dayanar.
Yəni, məqamı gözləyin.

Şəhidim ruhdan oyanıb.
Vüsal sənə pəncərədən,
Baxanda saat dayanıb.
O İlahi məqamdı ki,
Şəhid zamanı gözləməz.
Cənnətə gedən Şəhidin,
Saati burda işləməz.

Yalçın RƏHİMOV

Ağsunun igid, qəhrəman, vətənpərvər oğullarından olan Şəhidimiz Rəhimov Yalçın Elçin oğlu 2000-ci il 25 iyulda doğulmuşdur. Uşaq vaxtlarını Ağsu rayonunun Çaparlı kəndində keçirən Yalçın elə həmin kəndin İkrəm Rüstəmov adına orta məktəbində təhsil almağa başlamışdır. Daha sonralar ailəsi ilə

birlikdə Maştağanın Lahic kəndində məskən saldıqları üçün Yalçın təhsilini Nardaran kəndinin 295 nömrəli məktəbində davam etdirmişdir. Məktəbdə oxuduğu müddətdə əlavə olaraq güləş, kinboks kimi idman növləri ilə, həmçinin üzgüçülüklə məşğul olan Yalçın müxtəlif yarışlarda iştirak edib. O, idman sahəsində də döyüş meydanında olduğu kimi şücaət göstərmiş, mükafatlar, fəxri diplom və fərmanlarla təltif olunmuş, medallar qazanmışdır. Kənddə öz mehribanlığı, gülərüzlüklüyü, mərhəməti, qoçaqlığı, igidliyi ilə tanınan Yalçın çətinlikdə olan hər kəsə yardım göstərmək üçün əlindən gələni əsirgəməmişdir. Atası rəhmətə gedən bir dostunu heç vaxt yadından çıxarmamış, hər çətinlikdə yanında olmağa çalışmışdır. Hətta hərbi xidmətə yollandıqda evində olan, demək olar ki, bütün əşyalarını toplayıb dostuna vermişdir. Anası bildirir ki, hazırda Yalçının evdə bir corabı belə qalmamışdır, anasına demişdir ki, dostumun ehtiyacı var, mən isə işləyib özümə alaram... Çox çətinliklə

böyüyen Yalçının ailəsinin imkanı aşağı olduğundan həmişə işləmiş ailəsinə dayaq olmuşdur. Kiçik yaşdan gündüzləri atasına kömək üçün daş daşımalarına baxmayaraq gecələri də cücə sexində çalışmış, ailəsinə saxlamaq, heç kimə əl açmamaq, daim başıdik durmaq üçün hər cür zəhmətə qatlanmışdır. Bu qədər imkansızlıq çətinliklə böyüyen Yalçın həmişə gözütox olmuş, qazandıqlarını ətrafı ilə həmişə bölüşmüşdür. Həm qonşusu, həm bacısı qədər yaxın olduğu, həm də sinif yoldaşı olan Aygünün dediklərinə görə Yalçın o qədər mərhəmətli, o qədər düşüncəli və o qədər yardımsevər oğlan imiş ki, ilk qazancına ətrafından xəbərsiz ət alaraq zənbil-zənbil yoxsul ailələrə paylamışdır və bu qədər yaxın olmaqlarına baxmayaraq Aygünün belə bundan xəbəri olmamışdır, yalnız şəhid olduğdan sonra bunu Yalçının anasından eşitmişdir. Anası bildirir ki, Yalçın deyirdi ki, "Mən kasıblığın nə olduğunu çox yaxşı bilirəm, ona görə də ilk maaşımı yoxsullara xərcləyəcəm".

Sinif yoldaşlarının danışdıqlarına görə gülərlüzlülüyü, zarafatçılığı ilə seçilən Yalçın sinifdə bir uşağın belə kefi olmadıqda onu sevindirmək üçün zarafatlar etmiş, üzünü güldürməyə çalışmışdır. Yalçının vətən sevgisindən danışan yoldaşları bildirir ki, Yalçın bir çox fənlərdən zəif olmasına baxmayaraq, ədəbiyyata vətən, millətlə bağlı şeirlərə çox maraq göstərmişdir.

Məktəbi bitirdikdən sonra hərbi xidmət üçün Naxçıvana yollanmış kiçik yaşlarından vətənə olan sevgisi, igidliyi, cəsarəti ilə burada fərqlənmiş və Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə hazırlanmaq üçün seçilmişdir. Aldığımız məlumatlara görə komandiri deyib ki, Yalçının boyu standartlara uyğun olmasa belə, onun bu igidliyi, bu ürəyinə görə onu XTQ-ə qəbul edə bilərik. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xidmət et-

mək üçün 6 ay ərzində təşkil olunmuş kurslarda dözümlülük və cəsarət göstərən Yalçın Azərbaycanın ən güclü qoşun növü sayılan bu quruma qəbul olmağı bacarmışdır. Burda qəbul olmaq üçün gələn 500 nəfərdən kurs sonrası yalnız 30 nəfəri "Qırmızı beret" in sertifikatını ala bilər ki, Rəhimov Yalçın öz igidliyi, qəhrəmanlığı, biləyinin gücü ilə bu mükafata layiq görülmüşdür. Müharibənin başladığı vaxtdan – 27 sentyabrdan, demək olar ki, müharibə gedən bütün ərazilərdə dəstəsi ilə birlikdə fəallıq göstərmiş, erməni dəstələrinin bir çoxunu məhv etmişlər. Xidmətdə olduğu müddətdə mütəmadi olaraq Aygünlə əlaqə saxlayan Yalçın son dəfə əməliyyata girməmişdən əvvəl gecə yarısı zəng vurmuşdur və Aygünlə son danışığı: "Narahat olma, bacı, burda hər şey yaxşıdır" olmuşdur. Eyni zamanda ailəsi, yaxınları sevdiklərinə də zəng vuraraq, sanki şəhid olacağını hiss etmiş, hər kəslə son dəfə danışmaq istəmişdir və bütün çətinliklərə baxmayaraq ailəsinə, sevdiklərinə zərrə qədər belə narahat etmək istəməmiş, hər şeyin yaxşı olduğunu bildirmişdir.

Soyuqda, qaranlıqda bütün çətin şəraitlərdə öz canı, qanı bahasına vətənini, millətini qorumaq üçün əlindən gələni əsirgəməyən Yalçın yaralanan bir yoldaşını qan itirmədən ölməsin deyər çiyinə ələqə təhlükəsiz bölgəyə, həkim nəzarətinə aparmış və həyatını xilas etmişdir. Lakin geri qayıdarkən təkbaşına erməni mühasirəsinə düşmüş, 8 erməni ni məhv etdikdən sonra boynunun arxasından aldığı bıçaq yarası ilə haqqın rəhmətinə qovuşmuşdur. 7 noyabr Şuşa əməliyyatı zamanı əlbayaxa döyüşdə qəhrəmancasına şəhid olan Yalçın sevdiklərinin qəlbində dərinlən, silinməyən bir iz buraxmışdır. Ailəsinə cəhədən verilən məlumatda deyilir ki, "Burda dəhşətli bir oğlan var ki, adı Yalçındır, biz

onu ermənilərin qənimə adlandırırır". *Şəhid Rəhimov Yalçının atası Rəhimova Dilərə:*

Yalçın uşaqlarının içərisində həmişə seçilirdi, 3 övladından ən çox Yalçını istəyirdim. Bilmirəm ya balaca olduğundan idi, ya da ki, Yalçında fərqlilik var idi ki, mənə özünə çəkirdi. Yalçın balaca vaxtından fərqli idi, çox zəhmətkeş, düşüncəli, dərrakəli uşaq idi. Heç vaxt kimdənsə şikayətləndiyini görməzdim. Həmişə də bizi düşünərdi. Yalçın müharibəyə gedəndə də mənə deməmişdi, atasına demişdi ki, ata biz könüllü müharibəyə gəlmişik. Mən onunla danışanda bir sözü vardı "ana yaxşıyam, narahat olma, özünüzdən muğayat olun". Bugün oğlumun itkisi mənə nə qədər ağır olsa da (bu itkini nə beynim qəbul edir, nə də ürəyim) mən Yalçınla fəxr edirəm. Fəxr edirəm ki, mənəim Yalçın kimi oğlum var, indi Yalçın tək mənəim oğlum deyil, bütün Azərbaycan xalqının oğludur..

Rəhimov Yalçının atası Elçin Rəhimov:

Yalçın uşaqlıqdan əməyi sevən idi. Kənddə böyümüşdü, kənd həyatını çox sevirdi. Pozitiv biri idi. Qəlbində heç kimə qarşı kin-küdurət bəsləməzdi, qısqanc deyildi. Əsgərlik vaxtına 1 il qalmış işləyib evə kömək edirdi. Özündən çox ailəsini düşünürdü. Heç vaxt atasının, anasının sözündən çıxmazdı. Mənəim 3 övladım var, üçünü də tam sərbəst böyütmüşəm ki, özləri təcrübə ilə səhv və düzü aydınlaşdırınlar. Yalçın bu yolu öz qərarı ilə seçdiyi üçün onunla bir ömür qürur duyacam.

Mən göstərdikləri qəhrəmanlığa görə bütün ordumuzla, şəhidlərimizlə fəxr edirəm. Cənab Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin bu cür igidlərin yetişdirilməsində göstərdiyi xidmətə görə minnətdaram. Allah bütün şəhidlərimi-

zin məqamını ucaltsın. *Rəhimov Yalçının bacısı Rəhimova Nurida:*

Yalçın mənəim hər şeyimdir, mən Yalçını özümə qardaşdan da artıq bilməşəm, o mənə hava və su kimi olub. Bəzən elə olurdu ki, mən heçkimlə bölüşmədiyim sırımı yalnız Yalçınla bölüşürdüm. Ondən məsləhət alırdım. Məndən kiçik olsa da düşüncəsi geniş olduğundan doğrunu, yanlış tez seçirdi. Hər sözüümüz bir olardı, hər sözüümüzü bir danışardıq. Naxçıvana gedəndən axşamlar saatlarla telefonda danışardıq, bəzən naryad qalırdı gecə danışa bilmirdik. Həmin günü elə bilirdim ki, nəyisə itirmişəm, axtarırdım elə. İşdən gələn kimi deyirdi, yeməyimi yeyim danışarıq. Danışardıq saatlarca. Həmişə bizi düşündürdü. Nəsə addım atanda məsləhətləşirdi ki, bunu etsəm düzmü olar. Yalçın etdiyi yaxşılıqları dilə gətirməzdi, əlindəki tikəsini belə bölərdi. Yalçın şəhid olandən sonra onun dəstək olduğu adamlar onun etdiklərini danışardı, özü heç vaxt danışmazdı. Yalçın fərqlilliyi ilə, ağıllı düşüncəsi ilə getdiyi hər yerdə hər kəsdən seçilirdi. Ailəmizi Yalçınısız təsəvvür edə bilmirəm, bu ağır nə keçəndi, nə də unudulan. Bütün bunlar nə qədər ağır olsa da, Yalçınla fəxr edirəm. Fəxr edirəm ki, mənəim Yalçın kimi qardaşım var. Bu gün Yalçın tək mənəim deyil, bütün Azərbaycan xalqının qardaşdır.

*Nardaranda 295 nömrəli məktəbin Yalçını oğlu qərdər sevən coğrafiya müəllimi *Səbahət müəllimin* düşüncələrini də nəzərinizə çatdırmaq istəyirik:*

Mənəim üçün Yalçın oğlum Yəqub kimi idi. Dünyamız yıxıldı. Hazırda oğlumla bir-birimizə təsəlli ola bilmirik, dərdimiz eyni, çarəsi isə yoxdur. Sadəcə onun haqqında olan məlumatları bir çox yerdə paylaşmaqla az da olsa, tə-

səlli tapa bilirik. Yalçın o qədər şən idi ki, biz ona ölümü yaraşdırma bilmirik.

O şəhid olacağını bilirdi, telefonlarını təhvil verdikləri gün son dəfə zəng vurmuşdu. Necə də xoşbəxt danışırdı... Mühəribənin dəhşətlərinə baxmayaq Yaqubla danışıb deyib güllürdü. Narahat olmayaq deyə zərər qədər də mühəribə ab-havasını bizə yansıtmırdı. Yaqubla danışıanda dedi ki, "Mən şəhid olsam, ağlamayın, mən sizin ağlamağımızı istəmirəm". Bütün bunları elə gülürək, zarafatyana deyirdi ki, bizim ruhumuz inciməsin, burda ondan nigaran qalmayaq. Bütün yaşadığı çətinliklərə baxmayaraq həmişə ailəsinin və sevdiklərinin narahat olmaması, nigarançılıq keçirməməsi üçün xoş əhval ruhiyyədə olub, xoş sözlər danışırdı.

Noyabrın 12-si ətrafında tanıdığım hər kəsin qohumu, tanış Şuşadan zəng vurmuşdu. Bircə Yalçın zəng vurmurdu. Həmin günü axşam oğlumla narahatçılıqdan yata bilmədik. oğlum Yalçının çox yaxın dostu idi, ona dedim ki, "bəlkə nəsa olub? Yalçın niyə zəng etməsin?" Yaqub məni təsəlli edib dedi ki, yəqin ki, imkan yoxdur, olan kimi mütləq zəng vurur, ancaq rəngi elə solmuşdu ki, başa düşdüm ki, özü də nəsa olmasından qorxur. Bacısına zəng vurub 2 saata yaxın danışıdıq, Yalçını soruşduq, yalnız heç bir xəbər yox idi. Yalçın o qədər düşüncəli idi ki, iki əli qanda olsa belə biz narahat olmayaq deyə tez-tez zəng vurardı. Amma o gün vurmamışdı... Həmin günün səhəri şəhid olması xəbəri gəldi. Biz hələ də onun zəngini gözləyirik, o zəngin gəlməyəcəyini bilsək də gözləyirik...

Ruhu qarşısında baş əyirik. Yalçının sinif yoldaşı olan Dadaşov Kənan olanlardan çox təsirlənmiş, şəhid qardaşına seir ithaf etmişdir.

*Çox qal desək də, getdin hərbiyə,
Dedin ki, əziyyətlər çəkibdir başım,
İndi yaraşdımı sənə dar məzar?!
Nur içində yat sən şəhid qardaşım.*

*Şəhidlik zirvədi bilirsən, Yalçın,
Ölmədin qəlblərdə güllürsən, Yalçın,
Biz səni unutsaq ölərsən, Yalçın,
Nur içində yat sən Şəhid qardaşım!*

Sinif yoldaşı Brilyant Yalçınla bağlı xatirələrində qeyd edir: Allah rəhmət etsin. Yalçın sinifimizin ağıllı, mədəni, ədəbli şagirdi idi. Heç kəsin qəlbini qırmaz, hamıyla mehriban davranardı. Onun haqqında bu cür yazıların yazılması məni həm kövrəldir, həm də sevindirir...

Sinif yoldaşı Xumarın Yalçın haqqında sözləri:

Məktəbdə hazırladığımız bir tədbirdə Cəlil Məmməd-quluzadənin "Ölülər" əsərində olan Kefli İsgəndər obrazını canlandırıdığını üçün bütün məktəb onu Kefli İsgəndər olaraq tanıyırdı. Neçə il onunla eyni sınıfta oturduq, bir dəfə qəmli görmədik o uşağı. Həmişə adama ruh verirdi, onun ləhcəli səsinə eşidəndə adamın üzündə gülüş yaranırdı artıq. Kaş ki, belə olmazdı, amma əldən heçnə gəlmir. Sadəcə kaş ki...

Sinif yoldaşı Xavərin Yalçın haqqında sözləri:

Yalçının yeri mənə də çox başqa idi. Çox istəyirdim onun xatirini. Mənə hər dəfə yazanda bacı, bacı deyirdi. O qədər mehriban, səmimi uşaq idi ki... 6-cı sınıfta bizim sınıfa gəlməyinə baxmayaraq elə bil 1-ci sınıftan bir yerdə oxumuşduq onunla. İlk şəhid olduğu xəbərini eşidəndə şok yaşamışdım. Həmin günü yolda idim, Səbahət müəllimənin durumunda gör-düm. O an təəcüb içində idim sadəcə çarəsizcə, donmuş halda qaldım. Evə gələndən sonra, sanki

yaşanan hadisəni fərqiinə vardım. Çünki artıq Yalçın yox idi. Onu itirmişdik. Qəhrəmancasına şəhid olmuşdu. Onun kimi bir sinif yoldaşım olduğu üçün çox qürur duyuram. Hər bir vətəne belə igid oğullar lazımdı. Onu heç vaxt unutmayacağıq. Allah ailəsinə səbr versin.

Yalçının sinif yoldaşı Asiman onunla bağlı xatirələrində qeyd edir: Yalçın çox dürüst, mərhəmətli, mədəniyyətli oğlan idi. Onu hər zaman gülərliz görərdim. Ailəsində problemlər, maddi sıxıntılar olmasına baxmayaraq, o, hər zaman ətrafında müsbət aura yaradardı. Onun yoxluğu çox ağır itkidir. Onun aramızdan getməsi çox pis hiss etdirir. Yalçının ən böyük arzularından biri şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır, sanki o, bu məqama çata bilmək üçün bütün ömrünü şəhidliyə layiqli şəkildə yaşamağa çalışmışdır.

Şəhidimizin instagram səhifəsindəki son paylaşımı:

*Sil göz yaşını aqlama heç vaxt,
Şəhidlik ucadan ucadır. ana.
Toyumçun aldığı o tər xımanı,
Qoy ağı saçlarına elə gəl, ana.*

Bu gün Yalçın və minlərlə onun kimi qəhrəmanlar səyində Qarabağ Azərbaycanındır! Azərbaycan bayrağı! O bayraq ki, Yalçın düşünmədən uğrunda canını qurban verdi! Qurban verdi ki, bu xalq əbədi yaşasın! Qurban verdi ki, gələcək nəsillər üçün bütöv Azərbaycanı miras qoysun! Nihal Atsızın da dediyi kimi:

*Qəhrəmanlar can verir,
Yurdu yaşatmaq üçün.*

Bu gün bütün sevdiklərini gözü yaşlı qoysan da, məqamların ən alisinə, ən müqəddəsinə ucaldın,

Səkinə Zeynalova

Yunis ƏLİYEV

İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı vətəni öz şücaəti ilə qoruyan əsgərlərdən biri də Əliyev Yunis Zaur oğludur. O 2000-ci ildə Bakı şəhərində anadan olmuş və Suqovuşanın azad olunmasında fəal iştirak etmişdir. Eyni zamanda o, döyüşlərdə xüsusi fəahliyi ilə də seçilmişdir. Yunis kiçik yaşlarından vətənpərvərliyi ilə seçilmiş və müharibə zamanı baş atıcı kimi düşmənə qan udurmuşdur. Onun qəhrəmanlığı və şücaəti ilə düşmənə neçə-neçə canlı qüvvəsi məhv edilmişdir. O, döyüş zamanı həm mənəvi cəhətdən, həm də igidliyi ilə fərqlənmişdir. Yunisin döyüş yoldaşları onun igidliyindən ürək dolusu danışırdılar. O, oktyabrın 5-i Ağdərənin azad olunması uğrunda olan qızğın döyüşlərdə fəal iştirak etmiş və döyüş yoldaşını xilas edərkən qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Şəhidimiz Bakı şəhərinin Bülbülə kəndində dəfn olunmuşdur.

*Vətənin hər qarışı şəhid qanıdır
Qanları ilə tarix yazan şəhidlər
O, nə uca və işıqlı məqamdır
Məqamı tanrı qatına ucalan şəhidlər...*

Nuray Bəbirli

Yüksəl ƏLİZADƏ

Xocavənd uğrunda 19 güllə yarası alaraq şəhid olan prokurorluq əməkdaşı!

Əlizadə Yüksəl İlqar oğlu Vətən Müharibəsinin şəhidlərindəndir. Yüksəl Əlizadə 1996-cı ilin iyunun 5-də Sabiq Prokurorluq əməkdaşı mərhum İlqar Əliyevin ailəsində dünyaya göz açıb.

Yüksəl Əlizadə 2017-ci ildən Gəncə şəhər Prokurorluğunda böyük mütəxəssis vəzifəsində çalışmışdır. 2020-ci ilin iyul ayında Tovuz döyüşləri zamanı könüllü şəkildə Səfərbərlik Xidmətinə müraciət edərək orduya yazılan Yüksəl Əlizadə 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Xocavəndin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edib. Əlizadə Yüksəl cəmi 24 il yaşadı. Amma çox şərəfli ömür yaşadı və dünyadan Şəhid kimi köçdü. Yüksəl əslən Gəncəlidir, anası GDU-da çalışır, çox mədəni, tərbiyəli ailənin oğlu idi. İxtisasca hüquqşünas idi, gənc yaşında artıq Prokurorluqda müstəntiq kimi çalışırdı. Yaddaşlarda vicdanlı, dürüst insan kimi qaldı. Cəbhəyə könüllü olaraq yola düşmüşdü. Kəşfiyyatçı idi, düşmənin içinə sızaraq onu dərmədağın etmişdi. Ayın 8, müharibənin bitməsinə saatlar qalmış, Xocavənd uğrunda gedən döyüşlərdə Şəhid oldu. Onun qəhrəmanlığı haqqında bunu da deyirlər ki, yaralı

olmağına baxmayaraq döyüş yoldaşlarını 2-6 km kürəyində daşıyaraq həyatlarını xilas etmişdi. Düşmən bu gənc oğlandan o qədər qorxmışdu ki, noyabrın 9-da Xocavənd ətrafında gedən şiddətli döyüşləri zamanı 19 güllə yarası alaraq qəhrəmancasına şəhid olub. Allah rəhmət eləsin!

Şair Elşad Barat yazır: Yüksəl Əlizadəyə şeir yazırdım, divanda məni yuxu aparıb, yuxuda şəhidlə görüşdüm, durub yazdığımı sildim, yuxumu olduğu kimi çevirdim.

*İlk dəfə bir şəhidlə,
Yuxularda görüşdüm,
Yadımda qalmayıbdı,
Necə, harda görüşdüm.*

*Gül ətirli havada,
Hər yan ağappaq idi.
Mənim gördüyüm şəhid,
Ölməmişdi, sağ idi.*

*Bəzənmişdi elə bil,
Elə bil bəy çıxırdı,
Şirin təbəssüm ilə,
Gözlərimə baxırdı.*

*Sual vermək istədim.
İstədim ki, danışım.
İstədim ki, kefini,
Əhvalım soruşum.*

*Sanki dilim tutuldu,
Sanki məni duyurdu,
Sanki fikirlərimi,
Öncədən oxuyurdu.*

*Dedi ki: "anama de,
Mənə yas saxlamasın,
Özünü incitməsin,
Bu qədər ağlamasın".*

*"Ağlamasın, gözünü,
Sila bilmirəm, axı.
İstəsəm də yanına,
Gələ bilmirəm, axı".*

*Bu ki, real görüşdü,
Möcüzəsi yox idi.
Nəsa demək istədi,
Sanki açib deməyə,
İcəzəsi yox idi.*

*Bu necə bir yuxudu?
Görməmişəm beləsin,
Bircə onu dedi ki,
Gedib "anama denən,
Mənimlə fəxr eləsin!"*

Elşad Barat

Zamin RÜSTƏMOV

Torpaqlarımızın azad olunması uğrunda 44 gün davam edən Vətən Müharibəsində qəhrəmancasına vuruşaraq şəhid olanlardan biri də 20 yaşlı Rüstəmov Zamin Səxavət oğludur.

Zamin Rüstəmov 2000-ci il oktyabrın

17-də Füzulidə dünyaya gəlib. Kiçik yaşlarından musiqi ilə məşğul olan Zaminin gözəl səsi var imiş. Lakin vətən sevgisi onu hərbi xidmətə yazılmağa vadar edib. Sərhəd Qoşunlarında xidmət edən Zamin yaşının az olmasına baxmayaraq qısa zaman ərzində kiçik gizir rütbəsinə yüksəlib. Müharibə başlayanda könüllü olaraq Dövlət Sərhəd Xidmətinin Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinə qoşularaq ön cəbhəyə yollanmış və oktyabrın 23-də Zəngilan rayonunun Ağbəd qəsəbəsində şəhid olmuşdur. Düşmən mühasirəsinə alınan hərçimiz əsir düşməmək üçün son gülləsi ilə özünə vuraraq şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

Ailəsi ilə sonuncu dəfə oktyabrın 21-də əlaqə saxlaya bilib. Bacısı ilə danışan Zamin irəli gedəcəklərini deyib və özlərindən muğayət olmağı tapşırıb. Həmin gündən sonra uzun müddət onunla əlaqə saxlamaq mümkün olmayıb. Dekabrın 3-də isə şəhid xəbəri gəlib. Şəhidimiz ayın 4-də doğulduğu Füzuli rayonunun Araz Yağlıvənd kəndində torpağa tapşırılıb!

Haqiqət Binnətova

Zaur ƏLƏSGƏRLİ

Adını Zəfər tarixinə yazdıran şəhid Zaur Mübariz oğlu Ələsgərli!

Şəhid Zaur Mübariz oğlu Ələsgərli 1995-ci il martın 5-i Sumqayıtda dünyaya gəlmişdir. Ailənin ilk payı olan Zaur özündən sonra dünyaya gələn balaca qardaşı Kənanı çox sevirdi. O, əsl böyük qardaş kimi daim onu qoruyur, müdafiə edirdi. Valideyinin ona olan inam və sevgisini daim uğurları ilə doğrudan şəhidimiz hələ uşaq ikən çox mərd, qorxmaz, cəsur idi. Orta təhsilini Sumqayıt şəhər 19 nömrəli tam orta məktəbdə almış, çalışqan, müstəqil düşüncəli, məsuliyyətli və məulimlərinin sevimli şagirdi kimi yaddaşlarda yer tutmuşdur. Dərslərini əla qiymətlərlə oxuyan Zaurun ən sevimli fənni tarix idi. Çünki xalqının keçmiş, ağır taleyini onun uşaq qəlbində sonu şəhidliklə taclanacaq bir qəhrəman həyatı yetişdirəcəkdi. O bu ağır taleyin yükünü xalqın çiynindən götürmək üçün canı bahasına mübarizə aparacaqdı. Lakin bu balaca, sevimli uşaq hələ bunlardan xəbərsiz idi. Gün gələcək düşməne nifrəti, xalqa sevgisi, döyüş meydanında göstərdiyi qəhrəmanlıqları ilə öz adını bu tarix kitabının səhifələrində həkk etdirəcəkdi. Onun heyrət və maraqlı dolu baxışlarının yönəldiyi bu kitaba Qarabağda Zəfər başlığı ilə yeni səhifələr əlavə olunacaq və gələcək nəsillər

onun adını hörmətlə anacaqdı. Onun həyat yolu tarixə çevriləcəkdi. Məktəbi bitirdikdən sonra Vətənə borcunu ödəmək üçün yola qoyulan Zaur anasına qəlbinin gizli sirrini verib getmək istədi:

- Ana, cəlilabadlılar ilə aran necədi?
- Sən istəyirsənsə, yaxşı.
- Onlardan qız alarsan?
- Sən qızı istəyirsənsə, qız da səni gözləyəcəksə, niyə də almayıam?

Ana ürəyi övladının qəlbinin səsinə duymaqla aciz deyildir, çünki o qəlb onun bir parçasıdır. Vəfa ana da öz igid balasının qəlbinin səsinə çox əvvəldən duymuşdu. Zaurun həssas qəlbi tez yaşda sevginin istisini dadmışdı.

Hərbi xidmətə yollanan Zaur tibb qardaşı olaraq fəaliyyət göstərir. Mənfur düşmənin yaraladığı qardaşlarının yaralarını sarır, intiqam üçün daha da həvəslənirdi. Burda gördükləri onun gələcək həyatında təcrübəyə çevrilirdi. Əsgər yoldaşları onun vətənpərvər, cəsur, mərd və qorxmaz olduğu ilə yanaşı, zarafətli, daim gülümsəyən biri olduğunu söyləyir: "Onu qaşqabaqlı görə bilməzdiniz. Yalnız düşmən istiqamətinə baxanda gözlərində bir alov yarırdı. Bəzən bu alov istəmsizcə bizi də ruhlandırır. Çünki biz bu alovun mənasını gözəl anlayırdıq". Sanki qısa, lakin ləqəbli ömür sürəcəyini anlayən şəhidimiz daima həyata gülümsəmək istəyirdi. Məzuniyyətə gəldiyi günlər ailənin və tanışlarının sevinci sonsuz idi. Hamı onunla söhbətləşməyi, ondan məsləhət almağı sevirdi. O uşaqlarla uşaq, böyüklərlə böyük olurdu. Əsgərlikdə gördüklərini, düşmənin canliliyini və xəbisliyini ailənin balaca uşaqları-

na həvəslə, yorulmadan danışan Zaur istəyirdi ki, xalqın gələcəyi olan bu körpə fidanlar düşməninə yaxşı tanısın.

Hərbi xidməti bitirdikdən sonra da, hərbidən ayrılmaq istəməyən Zaur Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xidmət etmək üçün 6 ay kurs keçir. Lakin ailəsinə kursdan kəsildiyini söyləyir. Erməni dilini mükəmməl səviyədə bəyənir. Hərbi biliyini durmadan artırmağa çalışan qəhrəmanımız Bakıda Dəniz Qüvvələrində xüsusi təyinatlı olaraq fəaliyyətə başlayır. 5 il idi ki, həm Dəniz Qüvvələrində, həm də Quru Qoşunlarında xüsusi təyinatlı gizir olaraq Vətənə xidmət edirdi.

Şəhidimizin xəyalları ailəsi ilə bağlı idi. 22 yaşında ailə həyatı quran Zaurun toy xəbərini eşidən heç kim onun belə tez ailə həyatı quracağına inana bilmirdi. Sanki qısa həyatında hər şeyi yerləşdirməyə çalışan şəhidimiz ailəsinə çox sevirdi. Uşaqlarına xüsusi qayğı ilə yanaşan Zaurun arzusu ev almaq, həyat yoldaşı Vəfa xanım və övladları ilə xoş günlər yaşamaq idi. Dəniz mənzərəli ev almaq istəyən şəhidimiz müharibənin bitməsinə gözləyirdi...

27 sentyabr 2020-ci il. O gecə bir çox insanın taleyi dəyişdi. Gözü doymayan, təxribatlar törətməklə əsl üzünü ortaya qoyan düşmən bizdən aldığı torpaqların, neçə-neçə canların hələ hesabını verməmişkən, yenidən torpaqlarımızı, millətimizin canına göz dikdi. Ancaq bu dəfə hər şey fərqli idi. Vətən oğulları ayağa qalxdı. Vətəni, xalqı müdafiə etmək üçün Ali Baş Komandanın hücum əmrinin verilməsi ilə qartallarımız caynaqlarını murdar düşmənin boğazına keçirdi. Zaur bu mübarizədən kənar qala bilməzdi. İllərdir qəlbində yığılan kin, intiqam hissi onu hərəkətə keçirdi. Elə bir tarix yazdı ki, eşidənlər qulağına inana bil-

mədi. Elə bir igidlik göstərdi ki, düşmən pərən pərən oldu. Hamı gözlərinə və qulaqlarına inana bilmirdi. Qayğıkeş, zarafətçil, mehriban Zaur harda idi? O öz yerini türkün intiqam qılıncı tutan əlinə vermişdi. Dayanmadan, yorulmadan, geriyyə addım atmadan. gecə-gündüz, aclıq, susuzluq bilmədən Füzuli, Zəngilan, Cəbrayıl, Qubadlı uğrunda gedən döyüşlərdə şücaət göstərərək adını zafər tarixinə yazdırdı. Döyüş yoldaşları bildirir ki, Zaur tək, hamıdan əvvəl gedib düşmən postlarına girir, bütün hamısını məhv edib, oturub bizi gözləyirdi. Həmişə gedib götürdük ki, Zaur oturub, ayağını ayağının üstünə aşırıb gülür: "Nə vaxta qədər belə olacaq? Bir dəfə də tez gəlin, sizə də nəşə qalsın da". Düşməne nifrəti onu daha qorxmaz, daha cəsur edir. Düşməne aman vermir, Qarabağın qisasını alırdı. Döyüş yoldaşları onu da qeyd edir ki, Zaur dəfələrlə təkrar edirmiş: "Mən heç nədən qorxmuram!"

Füzulinin Qoçahmadlı kəndində gedən döyüşlər sonrası kənd azad edildi. Zaur anasına zəng vurur və deyir: "Ana, gözün aydın, kəndinizi işğaldan azad etdik. Qayıdım. İnşAllah, səni gətirəcəm ananın qəbrini ziyarət edərsən". Qubadlının işğaldan azad edilməsi zamanı bayrağımızı qaldıran şəhidimiz döyüş yoldaşları ilə bütün dünyaya meydan oxudu. Mərd oğullarımız gücümüzü hər kəsə nümayiş etdirdi.

Şuşa uğrunda gedən döyüşlərə qatılan Zaur əsgər yoldaşları ilə birlikdə şəhərin azad olunması üçün can başla vuruşur. 31 oktyabr. Həmin gecə döyüşlərdə Zaurun komandiri vurulur. Zaur dayana bilməyib, komandirin yanına getmək istəyir. Döyüş yoldaşları onu dayandırmaq istəsə də, bacarmırlar: "Zaur,dayan! Ara sakitləşsin sonra ge-

dərik" Zaur etiraz edərək cavab verir: "Olmaz! Bəlkə biz gedəndə qədr qan itirib öləcək?". Zaur getdi, komandirinə yardım etmək üçün dayanmadı. Komandirini tapdı və onu götürüb geri qayıdarkən düşmən gülləsinə tuş gəldi, düz 7 dəfə. İlk güllə qoluna dəydi, Zaur dayanmadı. Düşmən ikinci gülləni atdı, bu güllə Zaurun çiyəni yaraladı, ancaq o yenə də dayanmadı. Üçüncü güllə açıldı, Zaur qan itirsə də, mübarizəsinə davam etdi. Düşmən də dayanmadı, ardarda üç güllə atdı, ancaq yenə də Zauru yıxa bilmədi. Hiddətlənən mənfur erməni bu dəfə yeddinci gülləni onun ürəyinə tuşladı. Qəhrəman əsgər durdu, düşmən məqsədinə nail olmuşdu. Zaur dayanmışdı, ancaq Zauru öldürə bilməmişdi. Çünki Zaur o gecə, orda komandiri ilə birgə şəhidlik zirvəsinə ucalmış, əbədiyyətə qovuşmuşdu. Canından can verərək Vətəni canlandıran şəhidimiz son dəfə Vətəne baxdı, gözlərini yumdu.

Şəhidimiz Sumqayıtda Vətən qoynuna tapşırılıb. Dəniz mənzərəli ev ala bilməsə də məzarı dənizə baxır Zaurun. Rahat uyu, şəhidim! Vətənin qoynunda rahat uyu! Bu xalq, bu millət səni unutmayacaq! Azərbaycan yaşadıqca, sən də yaşayacaqsan!

Dünya Şamilova

**2783 igid gənc ömürləri ilə tarix yazdılar.
Allah rəhmət eləsin. Nur içində yatın.**

Abakarov Nail Müzəffər
 Abasov Ayaz Nizami
 Abasov Davud Yalçın
 Abasov Elvin Səxavət
 Abasov Ruslan Hikmət
 Abasov Samir Adəm
 Abasov Seymur Adil
 Abbasov Ağababa Səfər
 Abbasov Aysənən Əsgər
 Abbasov Ceyhun Nətiq
 Abbasbəyli Həmid Cavanşir
 Abbasəliyev Hüseyn Adil
 Abbaslı Arif Firuz
 Abbaslı Elgin Ağayar
 Abbaslı Elgiz Fuad
 Abbaslı Elnur Yaşar
 Abbaslı Hikmət Zahir
 Abbaslı Mumin Həbibullah
 Abbasov Ağaqardaş İlham
 Abbasov Asim Rasim
 Abbasov Aslan Vəliyəddin
 Abbasov Başir Nizami
 Abbasov Elcan Əfsəddin
 Abbasov Elşən Qurban
 Abbasov Elvin Şamil
 Abbasov Fərrux Azər
 Abbasov Hüseyn Əlizadə
 Abbasov İlham Əli
 Abbasov İntiqam Yavər

Abbasov İsa Faiq
 Abbasov Möhlət Eldəniz
 Abbasov Murad Vasif
 Abbasov Murtuz Çingiz
 Abbasov Müşviq Qabil
 Abbasov Nemat Elçin
 Abbasov Nihad Mövlüd
 Abbasov Nurhan Əlastan
 Abbasov Pünhan Nəsir
 Abbasov Ramil Sabir
 Abbasov Samir Azər
 Abbasov Şamxal Xasay
 Abbasov Səxavət Rizvan
 Abbasov Seymur Müşfiq
 Abbasov Tacəddin Vüqar
 Abbasov Teymur Feyruz
 Abbasov Toğrul Bayram
 Abbasov Vahid Sahib
 Abbasov Vüsal Telman
 Abbasov Zülfüqar Bayram
 Abbasquliyev Nadir Elçin
 Abdalov Nurlan Faiq
 Abduləlimov Miqdad Faiq
 Abduləzimli Emil Rasif
 Abdullayev Balazadə Rafət
 Abdullayev Cavid Vahid
 Abdullayev Əkram Azad
 Abdullayev Eldar Firudin
 Abdullayev Elgün Əmirxan

Abdullayev Elməddin Telman
 Abdullayev Elnur Təvəkkül
 Abdullayev Elşən Sabir
 Abdullayev Hasil Miryusif
 Abdullayev Həmdulla Aslan
 Abdullayev Həsən Aydın
 Abdullayev Həsən Qərib
 Abdullayev Hikmət Şaiq
 Abdullayev İbrahim Habil
 Abdullayev Kənan Mübariz
 Abdullayev Qəzənfər Nəcəf
 Abdullayev Məhəmməd Ram.
 Abdullayev Məhəmməd Vaqif
 Abdullayev Mərahim Aslan
 Abdullayev Nicat Mirməbi
 Abdullayev Nihad Adil
 Abdullayev Nurlan İnkilab
 Abdullayev Rasim Yaqub
 Abdullayev Rəşad Arif
 Abdullayev Rəşid Abdulla
 Abdullayev Samir İlham
 Abdullayev Səməd Sədiyər
 Abdullayev Sənan Şahin
 Abdullayev Sərxan Elxan
 Abdullayev Şəhriyar Kamil
 Abdullayev Taleh Məhərrəm
 Abdullayev Taleh Təmraz
 Abdullayev Tosif Vıdadi
 Abdullayev Tural Bəylər
 Abdullayev Tural Şakir
 Abdullayev Vaqif Rəşid
 Abdullayev Vüsal Şakir
 Abdullazadə İmaməddin Əsgər

Abdullazadə Qasım Əli
 Abdullazadə Teymur Faiq
 Abdullazadə Tağı İlham
 Abdulov İdrat İbi
 Abdurahmanlı Sübhan Mahir
 Abdurahmanov Əfqan Ağasaf
 Abdurahmanov Elvin Əbülfəz
 Abdurahmanov Hafiz Xəlil
 Abışev Telman Nadir
 Abışov Asif Ələvsət
 Abışov Babək Vaqif
 Abışov Elnur Şaiq
 Abışov Əmrax Səyyad
 Abışov Fərid Əlfayım
 Abışov Tacəddin Elşən
 Abışov Ülvəi Bayram
 Abışov Zəkə Zakir
 Abiyev İlkin İslam
 Abiyev Vasif Vaqif
 Aboşov Bəhrüz Zəbid
 Adıgözəlov Cəmil Əli
 Adıgözəlov Ceyhun Çoban
 Adıgözəlov Faiq Mehdi
 Adıgözəlov Cavid Gülhəsən
 Adıgözəlov Fərid İlqar
 Adilov Şirəli İlham
 Adışov Qüdrət Rahim
 Ağabalayev Sadiq Nadir
 Ağabəyov Oqtay Baxşəli
 Ağacəfəri Ağamid Şirzaid
 Ağahmədov Elnur Fəxrəddin
 Ağahüseynli Səyyad Əliyar
 Ağakərimov Elvin Eldəniz

Ağakışiyev İlkin Elxan
 Ağakışiyev Nurlan Etibar
 Ağalarlı Toğrul Daşqın
 Ağalarov Nahid Musa
 Ağalı Zaur Kamil
 Ağaliev Müzəffər Vahid
 Ağamalıyev Ağamməd Elgiz
 Ağamalıyev Şahriyar Əvəz
 Ağaməmmədov Xəyal Salam
 Ağamirov Şixmir Qabil
 Ağaquliyev İlkin Saməddin
 Ağaquliyev Tofiq Rafiq
 Ağasıyev Elşən Ağabala
 Ağaşov Famil Vüqar
 Ağayev Ağa Əli
 Ağayev Ağabala İlqar
 Ağayev Ağəli Tağı
 Ağayev Ağamalı Şamil
 Ağayev Ağamir Qüdrət
 Ağayev Aqşın Şirvan
 Ağayev Cavanşir Niyaməddin
 Ağayev Cavidan Mirzağa
 Ağayev Cəlal Ağaverdi
 Ağayev Ceyhun Cəmil
 Ağayev Daşqın Əliqulu
 Ağayev Əhad Bilal
 Ağayev Elçin Zakir
 Ağayev Elvin Valeh
 Ağayev Həmdəm Mayıl
 Ağayev İldırım Qafqaz
 Ağayev İlkin Tehran
 Ağayev İntiqam Hüseyn
 Ağayev Mənsur Ağa

Aliyev Laçın Rasim
 Aliyev Vahid Abbas
 Alızada Seymur Mirzə
 Allahverdiyev Allahverdi Əli
 Allahverdiyev Asiman Niyaz
 Allahverdiyev Babək Baxtiyar
 Allahverdiyev Elnur Kamil
 Allahverdiyev Elşad Zaməddin
 Allahverdiyev İsgəndər Nəsir
 Allahverdiyev Kənan Mərdan
 Allahverdiyev Namaz Baxış
 Allahverdiyev Nəzir Xasay
 Allahverdiyev Rövşən Fərrux
 Allahverdiyev Sakit Şahin
 Allahverdiyev Samir Elçin
 Allahverdiyev Süleyman E.
 Allahverdiyev Tacir Xasay
 Allahverdiyev Turxan Rəsul
 Allahverdiyev Vidadi Fazil
 Allahverdiyev Vüsal Novruz
 Allahverdiyev Vüsal Tahir
 Allahverdizadə Elnur Əli
 Allahverənov Məhəmməd Z.
 Allahyarov Şahin Hüseynbala
 Allahyarov Vüsal Şakir
 Alməmmədov Emin Akif
 Alməmmədov İman Tarverdi
 Alməmmədov Təbriz Letman
 Alqayev Harun Məhəmməd
 Alxaslı Ravan Cəmil
 Alxasov Elməddin Rəsul
 Amanaliev Tərlan Rövşən
 Amanov Əhməd Tahir

Babayev Alməmməd Qərib
 Babayev Babaxan Ələvsət
 Babayev Cavad Güilverdi
 Babayev Çingiz Sulduz
 Babayev Əli Həsən
 Babayev Elman Telman
 Babayev Elməddin Cəfərqulu
 Babayev Elvin Əkbər
 Babayev Əmirxan Mirilham
 Babayev Fəriz Zakir
 Babayev Fərhad Məhərrəm
 Babayev İqbal Zəki
 Babayev Kamal Eynulla
 Babayev Murad Nadir
 Babayev Mustafə Elman
 Babayev Muxtar Rəhim
 Babayev Nihad Akif
 Babayev Orxan Sarvan
 Bağırov Elnur Sahib
 Babayev Orxan Sədail
 Babayev Pərvin Hüseyn
 Babayev Rəhib Bəxtiyar
 Babayev Rauf Fəxrəddin
 Babayev Rəşad Ağabəy
 Babayev Rəşad İlham
 Babayev Sahil Coşqun
 Babayev Şamil Baloğlan
 Babayev Samsun Şamsəddin
 Babayev Tələh Xanmurad
 Babayev Vüqar İlham
 Babayev Vüsal Sübbuh
 Babazadə Babazeynal Maqşud
 Babazadə Məhəmməd Cavan.

Bəkirov Yasər Əfqan
 Balayev Orxan Vidadi
 Balabəyov Pərviz Tofiq
 Balabəyov Rəmil Ruslan
 Balacayev Qərib Nəsim
 Baladov Ruslan Allahyar
 Baləgəyev Seyfəddin Vahid
 Balakışiyev Qara Əmirxan
 Balakışiyev Xəyal Müseyib
 Baliev Hüseynağa Salman
 Baloğlanlı Elşad Elşən
 Bayramov Samir Elxan
 Bayramov Həsən Ağaisa
 Bayramov Aydın Mətləb
 Bayramov Cavid Azər
 Bayramov Coşqun Ənvər
 Bayramov Elburus Eyvaz
 Bayramov Elcan Qoşqar
 Bayramov Əli Nadir
 Bayramov Elmin Elməddin
 Bayramov Elnur Şəmsi
 Bayramov Elvin Elçin
 Bayramov Elvin İslam
 Bayramov Əmrəh Hüseyn
 Bayramov Fərrux Bayram
 Bayramov Həsən Bəhrəm
 Bayramov İqbal Əhmədəğa
 Bayramov Məmməd Arif
 Bayramov Orxan Surxay
 Bayramov Osman Zeyqəm
 Bayramov Rəmin Hüseynağa
 Bayramov Ruslan Azər
 Bayramov Ruslan Telman
 Bayramov Səddam Ələddin
 Bayramov Said Eldəniz
 Bayramov Xəqani Məmməd
 Bayramov Xəzər Azad
 Bayramov Səlimxan Vüqar
 Bayramlı Elmar İsa
 Bayramlı Tural Ədil
 Bayratarov Bətdal Mikail
 Bədəlov Elməddin Dəyanət
 Bədəlov Oktay Ələddin
 Bədəlov Səhman Bəhmən
 Bədəlov Valeh Vahid
 Bədirov Murad Qismət
 Bədirov Nəcəməddin Nurəddin
 Behbudlu Behbud Rübail
 Behbudov Nofəl Həmid
 Bəhmanlı Mənaif Bəhman
 Bəxtiyarov Orxan Sərvər
 Bəkirov Bəxtiyar Yavər
 Bəkirov Təbriz Etibar
 Bəktiyev Müşfiq Abbas
 Bəndəliyev Əliəkbər Qulu
 Bərxudarov Toğrul Məmməd
 Bəşirov Akif Vahid
 Bəşirov Əyyub Rəmis
 Bəşirov Həkim Nizam
 Bəşirov Rəhman Eyvaz
 Bəşirzadə Hüseyn Xanbəseyn
 Bəydiyev Nəzim Eynulla
 Bəyışli Elgün Teyuf
 Bəylərov Elnur Ehdibar
 Bəylərov Seymur Səlyəddin
 Bəyverdiyev Rəfik Nurməhəmməd

Bilalov Abdulcəmil Xaqani
 Binnatov Ruslan Rafiq
 Budaqov Rəşad Ramiz
 Budaqov Rufiz Şirzad
 Budaqov Yusif Ramiq
 Bünyadlı Rəvan Asif
 Bürcəliyev İlqar Vüqar
 Cabbarov Akif Elxan
 Cabbarov Əli Baba
 Cabbarov Elnur Şahmurad
 Cabbarov Muraz İlham
 Cabbarov Orxan Rövsən
 Cabbarov Şahgündüz Həbil
 Cabbarov Səlim Qılman
 Cabbarov Seymur İlham
 Cabbarov Şöhrət Əli
 Cabbarov Vidadi Cəbrayıl
 Cabbarzadə Cavid Qorxmaz
 Cabbarzadə Məmmədiyə M.
 Calalızadə Calal Qaryağdı
 Camalızadə Famil Hicran
 Cavadlı Nemət Cavid
 Cavadov Canlar Aqil
 Cavadov Cəlil Ağəddin
 Cavadov Ələsgər Elxan
 Cavadov Namiq Rəhbər
 Cavadov Rəmin Emin
 Cavadov Yalçın Aydın
 Cavadzadə Anar Tahir
 Cavadzadə Şaiq Faiq
 Cəbiyev Qardaşağa Nizami
 Cəbizadə Əbil Qadir
 Cəbrayılı İbrahim Raqub

Cəfərov Araz Səmədağa
 Cəfərov Surxay Cümşüd
 Cəfərzadə Tarif Qədim
 Cəfərov Oruc Vaqif
 Cəfərov Rahid Namik
 Cəfərov Ramiz Sübhan
 Cəfərov Rəyal Vaqif
 Cəfərov Ruslan Gündüzoviç
 Cəfərov Əzizəmə Əvzlan
 Cəfərov Şahlar Fəzail
 Cəfərov Səid Zəfər
 Cəfərov Şəmsi Mahir
 Cəfərov Sübhan Mehman
 Cəfərov Tacir Fariz
 Cəfərov Tehran Nadir
 Cəfərov Ülvi Həbil
 Cəfərov Vüqar İnşallah
 Cəfərov Vüsal Şəfi
 Cəfərov Vüsal Sərhədxan
 Cəfərov Yusif Mübariz
 Cəfərov Zaur Hüseyn
 Cəfərzadə Eşqin Hamlet
 Cəfərzadə İsrayıl Namiq
 Cəlilov Elcan Famil
 Cəlilov Həsən Məhərrəm
 Cəlilov Sahil Oktay
 Cəlilov Şöhrət Cəfər
 Cəlilov Tural Callad
 Cəlilov Xələddin Asəf
 Cəmilli Şakir Arif
 Cəmilli Xaqani Mənsur
 Cəmiyev Aşur Bəybala
 Cumayev Orxan Fətəli

Cümşüdoğ Orxan Sabutay
 Cumuzadə Təbriz İdirim
 Cuvarov Tural Zahid
 Çələbili Vüqar Fərəcullah
 Çobanov Orxan Zahid
 Dadaşlı Orxan Elxan
 Dadaşov Əjdər Pənah
 Dadaşov Elvin İmanqulu
 Dadaşov Əzizəğa Ramiz
 Dadaşov Nurlan Səyyad
 Dadaşov Orxan Vaqif
 Dadaşov Seyfəddin Məhyəd.
 Dadaşov Zaur Zümrüd
 Dadaşzadə Hüseyn Zülfüqar
 Dadaşzadə Kənan Elman
 Dadaşzadə Mahir Qərib
 Dadaşzadə Yalçın İsmayıl
 Dadiyev Elnur Cəlil
 Dəmirçiyev Tural Rəfail
 Dəmirli Elşən Gündüz
 Dəmirov Ədalət Nüsrət
 Dəmirov Həsən Murad
 Dəmirov Siyahim Əlizamin
 Dəmirov Vüsal Aydın
 Dənziyev Orxan Mübariz
 Dostuyev Elçin Murad
 Daşdəmirov Elfaq Eltun
 Daşdəmirov Elmar Seymur
 Daşdəmirov Orxan Rəfail
 Daşdəmirov Rəvan Məzahir
 Dövlətli İskəndər Vüqar
 Dövlətoğ Zaur Zahir
 Dövlətzadə Cəbrayıl Dövlət

Dursunov Fərid Fazil
 Dursunov Zeynəli Əlləz
 Dünyamalıyev Ceyhun Zeynal
 Dünyamalıyev Elşən Mübariz
 Eissavi Məhəmməd Məzen
 Eldar zadə Azər İsmixan
 Elyasov Cəfər Yavər
 Eminli Rüstəm Mais
 Eminov Tacir İntiqam
 Efnalıyev Orxan Eyvaz
 Eyniyev Tərhan Gölüşad
 Eynullayev Rövşən Elşən
 Eyvazlı Məzək Əli
 Eyvazlı Rüşət Arzu
 Eyvazov Əbülhəsən Balas
 Eyvazov Əli Sehran
 Eyvazov İslam Həsən
 Eyvazov Rəşad Babək
 Əyyubov Ceyhun Savalan
 Əyyubov Sərvan Yusif
 Əyyubov Tural Yadulla
 Əbdülov Elnur Qədir
 Əbdürəhmanlı Sabir Faiq
 Əbdürrəhimli Həbil Qəbil
 Əbilov Kamal Vıdadi
 Əbilzadə Sübhən Arif
 Ədilov Səid Həsən
 Əfəndiyev Adil Qədir
 Əfəndiyev Nurlan Mürvət
 Əhadli Baloğlan Şakir
 Əhadov Mehraq İntiqam
 Əhadov Tural Rəhil
 Əhadzadə Elsevər Ağacan

Əhadzadə İlkin Qələmşah
 Əhadzadə İmaməli Şəvəqət
 Əhmədaliyev Kərim Rövşən
 Əhmədli Aydın Mustafa
 Əhmədli Elməddin Gülverən
 Əhmədli Elşən Elbrus
 Əhmədli Nurlan Rəhim
 Əhmədli Şahid Gülməmməd
 Əhmədov Abdulla Əhməd
 Əhmədov Amal Rauf
 Əhmədov Asif Vasif
 Əhmədov Ayaz Elson
 Əhmədov Bəhrüz Səttar
 Əhmədov Cavanşir Elxan
 Əhmədov Cavanşir Xeyrulla
 Əhmədov Əhmədخان Məzahir
 Əhmədov Ehtiram Teyyub
 Əhmədov Əli İlqar
 Əhmədov Elmar Elşən
 Əhmədov Emil Bahadır
 Əhmədov Əsgər Əhmədkişi
 Əhmədov İlqar Xaqani
 Əhmədov İslam İlqar
 Əhmədov Kənan Ləzgi
 Əhmədov Mahmud Fərman
 Əhmədov Mənsur Mamed
 Əhmədov Mərhamət Adil
 Əhmədov Mikayıl Hümət
 Əhmədov Mirmöhsum Mird.
 Əhmədov Natiq Namiq
 Əhmədov Nical Həsən
 Əhmədov Nihad Fuad
 Əhmədov Qalib Rəşid

Əhmədov Rəvan Yafət
 Əhmədov Sabir Səfər
 Əhmədov Səbuhi Ziyafət
 Əhmədov Sənan Qaləsən
 Əhmədov Sayadulla Rəsim
 Əhmədov Tacir Mehdi
 Əhmədov Tural İzətulla
 Əhmədov Vıdadi Murad
 Əhmədov Xayal Hüseyn
 Əhmədov Yəsən Yelmar
 Əhmədov Zamiq Çingiz
 Əhmədzadə Elməddin Uğur
 Əhmədzadə Fəmil Ağacəhməd
 Əhmədzadə Mürşüd Mədəhil
 Əhmədzadə Rüşət Əbülfət
 Əjdərli Şamxal Marif
 Əjdərov Rəhman Rəsim
 Əkbərli Rufan Elzabit
 Əkbərov Əmrah Şahid
 Əkbərov Həsən Raqub
 Əkbərov İbarət Faiq
 Əkbərov Mətləb Zülfiqar
 Əkbərov Orxan Nadir
 Əkbərov Rəhil Cənəhməd
 Əkbərov Vüqar Seyid
 Əkbərzadə Qalib Əbdüləhad
 Əkbərzadə Valeh Asim
 Ələkbərli Kənan Müşviq
 Ələkbərli Samir Şamil
 Ələkbərov Allahverdi Məzahir
 Ələkbərov Bağır Əsəd
 Ələkbərov Əli Ələkbər
 Ələkbərov Əlisəhib Selman

Ələkbərov Fərid Tahir
 Ələkbərov Məhəmmədali Bayr.
 Ələkbərov Muraz Məzahir
 Ələkbərov Nəiq Faiq
 Ələkbərov Niyaməddin İsrəfil
 Ələkbərov Rəşad İlqar
 Ələkbərov Rəyal Fərmail
 Ələkbərov Telman İqdam
 Ələkbərov Vüqar Telman
 Ələsğəri İlkin Bəkir
 Ələsğərli Zaur Mübariz
 Ələsğarov Ələkbər İsgəndər
 Ələsğarov Həsət Vəhid
 Ələsğarov Mətləb Vüqar
 Ələsğarov Niyaməddin Süley.
 Ələsğarov Pərviz Lətif
 Ələsğarov Sənan Əkram
 Ələsğarov Seymur Əli
 Ələsğarov Vədim Ağaba
 Ələsğarov Yusif Yaşar
 Ələsğarzadə Sənan Muxtar
 Əlibaylı Mikayıl Xəlqiverd
 Əliyev Xaqani Füzuli
 Əlifov Rüşət Şehun
 Əliməmmədov Elçin Mehman
 Əlimərdanov Elvin İlham
 Əlimov Elvin Nəsrəddin
 Əlimuradov Cumart Şıxərəhim
 Əlimuradov Orxan Roman
 Əlisoltanov Vəhid Tahir
 Əliyev Abbas Salam
 Əliyev Adəm İlqar
 Əliyev Ağayusif Mübariz

Əliyev Anid İlhamoviç
 Əliyev Anar Talib
 Əliyev Anar Vaqif
 Əliyev Aqil Faiq
 Əliyev Araz Aydın
 Əliyev Asim Asaf
 Əliyev Asim Nuru
 Əliyev Asiman Vaqif
 Əliyev Aslan Elman
 Əliyev Aydın Nəriman
 Əliyev Azər Elnur
 Əliyev Bəhrüz Elman
 Əliyev Bəyhalə Fazil
 Əliyev Camal Mehman
 Əliyev Camal Xəliq
 Əliyev Cavid Şaban
 Əliyev Cavid Samir
 Əliyev Cəlil Qüdrət
 Əliyev Denis Aleksandroviç
 Əliyev Dəyanət Ələsgər
 Əliyev Elçin Ələkbər
 Əliyev Elçin Sarvan
 Əliyev Elçin Rasim
 Əliyev Eldar Süleyman
 Əliyev Əli Ələsgər
 Əliyev Əlisə Arif
 Əliyev Əlsəfa Səməd
 Əliyev Elman Rəkiif
 Əliyev Elməddin İlqar
 Əliyev Elmür Süleyman
 Əliyev Elnur Ərəstun
 Əliyev Elqəş Barat
 Əliyev Elşad Mehman

Əliyev Elşən Novruz
 Əliyev Elsevər Hikmət
 Əliyev Elsevər Saqib
 Əliyev Elnur Elnur
 Əliyev Elvin Bəhrüz
 Əliyev Elvin Famil
 Əliyev Emil Əziz
 Əliyev Əmrah Ürfət
 Əliyev Əmirullah Vahid
 Əliyev Ənvər Nizami
 Əliyev Fərhad İlham
 Əliyev Fərid Hamlet
 Əliyev Fərid Piralə
 Əliyev Fərmin Fərman
 Əliyev Fəzail Cahən
 Əliyev Fizuli Vidadi
 Əliyev Fuad Ramin
 Əliyev Gündüz Etibar
 Əliyev Həmzə Tərhan
 Əliyev Həndi Elbrus
 Əliyev İbrahim Mustafa
 Əliyev İbrahim Nəcəfqulu
 Əliyev İlkin Bəxtiyar
 Əliyev İmam Səfər
 Əliyev İmran Əli
 Əliyev Kamran Rasim
 Əliyev Kərim Məhəmmədəli
 Əliyev Kərim Qeyratxan
 Əliyev Lətif Oruc
 Əliyev Maarif Təbriz
 Əliyev Mahir Əjdər
 Əliyev Malik Təvəkkül
 Əliyev Məhəmməd İlham

Əliyev Məhəmməd Yaqub
 Əliyev Mehman Xudaşükür
 Əliyev Mərhəb Şikar
 Əliyev Mirağa Musa
 Əliyev Mirzəgə Məmmədbağır
 Əliyev Murad Hüseyn
 Əliyev Nihad Heydər
 Əliyev Nohəl Əlqəmə
 Əliyev Orxan Ədalət
 Əlilə Orxan Elşad
 Əliyev Orxan Məhəmməd
 Əliyev Pərvin Vüqar
 Əliyev Qara Kamal
 Əliyev Qubat Hüsür
 Əliyev Rövşən İbrahim
 Əliyev Ramid Kamal
 Əliyev Ramil Qurban
 Əliyev Ramil Vüqarəddin
 Əliyev Ramin Muxtar
 Əliyev Rauf İlyas 11.02.1993
 Əliyev Rauf Səxavət
 Əliyev Rafael Oruc
 Əliyev Rəşad Əmiralılı
 Əliyev Rəvan Yusif
 Əliyev Romir Rəşadət
 Əliyev Rövşən İsrəfil
 Əliyev Rüşfət Füzuli
 Əliyev Ruslan Aslan
 Əliyev Saleh Namiq
 Əliyev Şaməddin Qafqaz
 Əliyev Şamil Xançoban
 Əliyev Samir Əliheydər
 Əliyev Səbuhi Teyyub

Əliyev Sərxan İslam
 Əliyev Schriman Rəhman
 Əliyev Samid Xoşbəxt
 Əliyev Sənan Ceyhun
 Əliyev Sənan Əlisəfa
 Əliyev Şöhrət Cambulat
 Əliyev Tahir Mahir
 Əliyev Tamertlan İqrar
 Əliyev Teymur İman
 Əliyev Təbriz Tofiq
 Əliyev Timur Nurəddinoviç
 Əliyev Turan Suldüz
 Əliyev Vahib Ramiz
 Əliyev Vüsal Məhəmmədəli
 Əliyev Xəyal Saleh
 Əliyev Yadigar Səfəxan
 Əliyev Yunis Zaur
 Əliyev Yusif Asif
 Əliyev Zaur Eldar
 Əliyev Ziyadxan İbrahim
 Əlizadə Elməddin Sübhi
 Əlizadə Elşən Faiq
 Əlizadə Eltac İsmayılı
 Əlizadə Famil Həbil
 Əlizadə Fuad Nazim
 Əlizadə Mirzəhəsən Şahin
 Əlizadə Nəriman Nurəhməd
 Əlizadə Nicat Qorxmaz
 Əlizadə Nofəl Qənbər
 Əlizadə Pərvin Vüqar
 Əlizadə Qorxmaz Arif
 Əlizadə Qurbani Ziyafəddin
 Əlizadə Ruslan Arif

Əlizadə Şamxal Əvəz
 Əlizadə Tahir Qəribəli
 Əlizadə Taleh Zaur
 Əlizadə Toğrul Rafiq
 Əlizadə Xəyal Nasrəddin
 Əlizadə Yüxsəl İlqar
 Əmanov Məhəmməd İltizam
 Əmiraslanov Amin Vaqif
 Əmiraslanov Ümman Namiq
 Əmirli Əmirşah Səttar
 Əmirli Tofiq Şamsəddin
 Əmirov Adəm Elçin
 Əmirov Anar Allahverdi
 Əmirov Emil Zaman
 Əhmədov Elnur Etibar
 Əkpərov Cəbar Əşrəf
 Əmiraslanov Elgün Sərvan
 Əmrəhov Emin Əvəz
 Əmrəhov Rəsim İmran
 Əmrəhov Səməddin Şamil
 Ənnağiyev Babək Oktay
 Ənvərli Aqşin Faiq
 Ərəbov Orxan Ramiz
 Əsdiyev Heybullah Məzahir
 Əsədli Cahid Zahit
 Əsədli Əsəd Mahir
 Əsədov Anar Rafiq
 Əsədov Baxış Sahib
 Əsədov Əli Akif
 Əsədov Əli Bayram
 Əsədov Emil Balaqardaş
 Əsədov Əsəd Cəmaləddin
 Əsədov Murad Rüstəm

Əsədov Ruslan Rövşən
 Əsədov Saleh Səməd
 Əsədov Səbuhi Azər
 Əsədov Tural Sərvan
 Əsədullayev Elnur İmran
 Əsədzadə Zaur Teyyub
 Əsgərli İntiqam Bayram
 Əsgərli Tural Ələmdar
 Əsgərov Asəf İlqar
 Əsgərov Elçin Yalçın
 Əsgərov Fərid Ərəstun
 Əsgərov Firavan Xənbala
 Əsgərov İbrahim Məzahir
 Əsgərov İlkin Rauf
 Əsgərov Kamran Bayram
 Əsgərov Musa Əlifağa
 Əsgərov Musa Rövşən
 Əsgərov Novruz Ələddin
 Əsgərov Rauf Vaqif
 Əsgərov Rüfət Mürvət
 Əsgərov Rüfət Qəbil
 Əsgərov Sadiq Elbəyi
 Əsgərov Samid Gülmalı
 Əsgərov Şəhriyar İsa
 Əsgərov Taqi Nizami
 Əsgərov Təbriz Çapay
 Əsgərov Vüqar Rza
 Əsgərzadə Xəyal İsrəfil
 Əskərov Xaqani Səfa
 Əşrəfov Məhəmməd Yusif
 Əzimov Cavanşir Calal
 Əzizli Elnur Şahin
 Əzizli Tacəddin Şahəddin

Əzizov Aysad Qaryağdı
 Əzizov Elçin Əvəz
 Əzizov Elgün Elman
 Əzizov Elvin Əftrail
 Əzizov Əziz Məmmədvali
 Əzizov İbrahim Şaməddin
 Əzizov Mail Mahir
 Əzizov Qüdrət Bəhrüz
 Əzizov Şamistan İlyas
 Əzizov Sübhan Məmməd
 Əzizov Teymur Əli
 Əzizov Xəyyam Əli
 Fərəcov Əflatun Mirəngir
 Fərəcov Fərid Yaşar
 Fərəcov İlkin Sahib
 Fərəcov Kamran İlqar
 Fərəcov Kamran Qılman
 Fərəcov Zülfüqar Müseyib
 Fərəcullayev Elşad İsa
 Fərəməzov Nurlan Əhliman
 Fərəhadlı Fərəhad Vüqar
 Fərəhadov Cəlaləddin Elxan
 Fərəzaliyev Samiq Misir
 Fərəzaliyev Samir Vaqif
 Fərəzəlizadə Emin Fərman
 Fərəziyev Balax İltizam
 Fərəziyev Səməddin Mehman
 Fərəzullazadə Mehdi Zaman
 Fətəliyev Şahin Şamxal
 Fətəliyev Emil Mayis
 Fətəliyev Rəhib Pənəh
 Fətəliyev Səmural Ayaz
 Fətəliyev Xaqani Hüseynəli

Fətullayev Tərlan Amanşah
 Feyruzlu Əlibay Samir
 Feyziyev Əli Malik
 Feyziyev Sadiq Tahir
 Feyzizadə Toğrul İlqar
 Feyzullayev Beyrak Seyfulla
 Feyzullayev Zahir Eyvaz
 Göydağlı Ramazan Əbüləfət
 Göyüşov Məzahir Niyaz
 Göyüşov Sərvan Mehman
 Gözəlov Murad Zabil
 Gözəlov Rüfət Əzim
 Gözəlov Xəlil Həsən
 Gözəlov Ziya Zahid
 Gözəlzadə Ceyhun Nazim
 Gülləliyev Əlnur Seymur
 Gülləliyev Vüsal Azər
 Gülməliyev Pərviz Zaur
 Gülməliyev Ağamirza Ağabəy
 Gülməmmədov Əşqin Rabil
 Güllüşov Tərlan Salman
 Hacıəhmədli Hacıəhməd Həs.
 Hacıismayılov Rəhib M-əmin
 Hacılı Feyruz Bəhrüz
 Hacıyev Abakar Məhəmməd
 Hacıyev Aydəmir Sənan
 Hacıyev Davud Novruz
 Hacıyev Elnur Yaqub
 Hacıyev Fərid Təşkilat
 Hacıyev Hacı Rafiq
 Hacıyev Hikmət Şubay
 Hacıyev İntiqam Eynullah
 Hacıyev İsmət Sölet

Hacıyev İsrayıl Səməd
 Hacıyev Elmaz Elmar
 Hacıyev Şükür Bayram
 Hacıyev Ülvü Şirin
 Həmidov Rəhim Ehdiram
 Həmzəyev Musa Xəlid
 Həsənli Elçin Qəşəm
 Həsənli Rəşad Yaşar
 Həsənov Hikmət Fikrət
 Həsənov İlqar Nadir
 Həsənov Qüdrət Səfər
 Həsənov Rəvan Rövşən
 Həsənov Sübhən Rauf
 Həsənov Vüsal Ariz
 Hümətzadə Şahmurad Əyyub
 Hüseynov Cavad Cavid
 Hüseynov Həci Kərim
 Hüseynov Elxan Maarif
 Hüseynov İsabala Ceyhun
 Hüseynov Rafail Teymur
 Hacıyev Kamran Füzuli
 Hacıyev Kənan İmran
 Hacıyev Murad Eynulla
 Hacıyev Nazim Feyruz
 Hacıyev Nəicat Cahangir
 Hacıyev Qubad Cəmil
 Hacıyev Ramid Nəriman
 Hacıyev Rüstəm Fırqani
 Hacıyev Şəhriyar Şahlar
 Hacıyev Sərxan Eldar
 Hacıyev Sayad Azad
 Hacıyev Şükür Aslan
 Hacıyev Teymur Zaur

Həmidov Rəşid Pərviz
 Həmidov Rəsmən Mərdan
 Həmidov Şükür Nəriman
 Həmidov Vəlif Nətiq
 Həmidzadə Hüseyn Akif
 Həmizəyev Şəhriyar Elman
 Həmzəyev Arif Muradcan
 Həmzəyev Novruz Bəkir
 Həmzəyev Turac Suliddin
 Həsənli Alı Nofəl
 Həsənli Amid İsaq
 Həsənli Elçin Vaqif
 Həsənli Seymur Qələndər
 Həsənli Telman Rafiq
 Həsənli Zərimxan Rafiq
 Həsənov Aqil Nofəl
 Həsənov Aydın Elşən
 Həsənov Azər Aydın
 Həsənov Babək Saleh
 Həsənov Bəşir Xəqani
 Həsənov Cavid Mikail
 Həsənov Ceyhun Aydın
 Həsənov Elgün Əli
 Həsənov Elman Mehman
 Həsənov Elməddin Elşən
 Həsənov Elmur Elman
 Həsənov Elvin Əlizadə
 Həsənov Elvin Həküləli
 Həsənov Emil Eldəniz
 Həsənov Ərəstun Əfşən
 Həsənov Əsəd Fərhad
 Həsənov Etibar Ələddin
 Həsənov Əzim Fikrət
 Həsənov Faiq Hüseyn
 Həsənov Fərif Şahin
 Həsənov Hafiz Saleh
 Həsənov Həsən Rəhim
 Həsənov Həsən Səfər
 Həsənov Hüseyn Vahib
 Həsənov Kənan Elşad
 Həsənov Kənan Zirəddin
 Həsənov Maarif Rəhim
 Həsənov Məhərat Rəmil
 Həsənov Məqsəd Məhir
 Həsənov Musa Tapdıq
 Həsənov Nəhid Həkmürən
 Həsənov Nəmiq Rəsim
 Həsənov Nəmət Süleyman
 Həsənov Nəymət Əmin
 Həsənov Novruz Cüməli
 Həsənov Nurlan Nadir
 Həsənov Orxan Bəkir
 Həsənov Pərviz Fərmayıl
 Həsənov Pərviz Yolçu
 Həsənov Rəoyal Arzu
 Həsənov Sadiq Əli
 Həsənov Sahib Azər
 Həsənov Səddam Aydın
 Həsənov Səfər Elmar
 Həsənov Sərxan Həbil
 Həsənov Səxavət Alim
 Həsənov Tacir Elşən
 Həsənov Təbriz Rəşid
 Həsənov Teymur Məhal
 Həsənov Tofiq Etibar
 Həsənov Tural Tapdıq

Həsənov Ülvü Natiq
 Həsənov Vurğun Ağası
 Həsənov Vüsal Bayram
 Həsənov Xətai Xaliq
 Həsənov Xəyal Əliyulla
 Həsənov Xəyal Zeynəddin
 Həsənquliyev Nicat Aydın
 Həsənquliyev Səbuhi Əlixan
 Həsənzadə Əbdülhəsən Mirzə
 Həsənzadə Fəmil Şiraslan
 Həsənzadə Məhəmmədəli H.
 Həşimli Cəmil Əflatun
 Həşimov Fərrux Mirzəməd
 Həşimov Nağı Anar
 Həziyev Hafiz Varoğlu
 Həziyev Xəyal Feyruz
 Hilalov Araz Elubrus
 Hümbətov Azad Arif
 Hümbətov Emil Tərən
 Hümbətov İlqar Vüqar
 Hümbətov İmaməddin Muxtar
 Hümbətov Nurəddin İlqar
 Hümbətov Ruslan Səlim
 Hümbətov Şahin Əlicüvan
 Hümbətov Səfayət Ələddin
 Hümmətov İzzət Müşviq
 Hümmətov Tural Rövşən
 Hüseyinli İlqar Şəmiyyət
 Hüseyinov Bəhruz Yavər
 Hüseyinov Elbrus Nadir
 Hüseyinli Ağa Aydın
 Hüseyinli Anar Saday
 Hüseyinli Əliheydar Səlahəddin

Hüseyinli Elxan İsrayıl
 Hüseyinli Əmrah Namik
 Hüseyinov Etiram Həsən
 Hüseyinli Fəriz Dadaş
 Hüseyinli İbrahim İsa
 Hüseyinli Şahin Vaqif
 Hüseyinli Şamil Novruz
 Hüseyinli Türkay Nizami
 Hüseyinli Zahir Mahir
 Hüseyinov Adil Namiq
 Hüseyinov Amil Rasim
 Hüseyinov Anar Hüseyin
 Hüseyinov Anar Rəhim
 Hüseyinov Aqil Həbil
 Hüseyinov Aslan Malik
 Hüseyinov Cavid Həbil
 Hüseyinov Cavid Hümbət
 Hüseyinov Cavid Natiq
 Hüseyinov Ceyhun Möhübbət
 Hüseyinov Əfşan Əbülfəz
 Hüseyinov Əfsun Mətləb
 Hüseyinov Əkbər Bahadır
 Hüseyinov Elçin Zəmin
 Hüseyinov Eldəniz Tahir
 Hüseyinov Eldost Asaf
 Hüseyinov Elnur Əhliman
 Hüseyinov Emin Fərmayıl
 Hüseyinov Əsgər Vaqif
 Hüseyinov Əşqin Cəsarət
 Hüseyinov Əzəmi Əli
 Hüseyinov Əzizəgə Nizami
 Hüseyinov Fərid Ehtibar
 Hüseyinov Fərid Fətəli

Hüseyinov Fərid Yaşar
 Hüseyinov Fərrux Baxış
 Hüseyinov İlham Umud
 Hüseyinov İlqar Yaşar
 Hüseyinov İmamalı Cəlil
 Hüseyinov İsa Sahib
 Hüseyinov İsmayıl Şahvələd
 Hüseyinov Kamran Bəhman
 Hüseyinov Kərim Tərən
 Hüseyinov Məhəmməd Alik
 Hüseyinov Məhəmməd Qiyas
 Hüseyinov Mətin Ramiz
 Hüseyinov Mirəli Arif
 Hüseyinov Nazim Yaqub
 Hüseyinov Nəbi Hacıbala
 Hüseyinov Nəcəf İlqar
 Hüseyinov Nicat Adil
 Hüseyinov Nicat Ziyafət
 Hüseyinov Nurlan Mədət
 Hüseyinov Orxan Bəhmən
 Hüseyinov Pencəli Bəhmən
 Hüseyinov Rafiz Afiq
 Hüseyinov Rəhəb İlham
 Hüseyinov Rəmin Qüdrət
 Hüseyinov Rəqib Adil
 Hüseyinov Rəcəb Nazim
 Hüseyinov Rəhim Qadir
 Hüseyinov Rövşən Kazım
 Hüseyinov Rəyan Sübhan
 Hüseyinov Ruslan Vəli
 Hüseyinov Sabir Elşən
 Hüseyinov Sahil Həbil
 Hüseyinov Şahnur Şahin

Hüseyinov Samir Əlizadə
 Hüseyinov Sənan Vidadi
 Hüseyinov Sərhəd Fərhəd
 Hüseyinov Şirbala Hüseyinbala
 Hüseyinov Ülvü Möhsün
 Hüseyinov Vaqif Asaf
 Hüseyinov Vüsal Hüseyin
 Hüseyinov Vüsal Nadir
 Hüseyinov Vüsal Yəhya
 Hüseyinov Xəliq Kamil
 Hüseyinov Xəyyam Hüseyin
 Hüseyinov Zaur Eldar
 Hüseyinov Zaur Vaqif
 Hüseyinzadə Elgiz İbrahim
 Hüseyinzadə Elməddin Fərman
 Hüseyinzadə Fərid Eldəniz
 Hüseyinzadə Həmidəgə Bağrı
 Hüseyinzadə Murad Mahmud
 Hüseyinzadə Səməd Sətdar
 Xənalıyev Albəhə Elşən
 Xənişov Əlikram Qəbil
 Xəlilzadə Əmrah İnciləb
 İbadlı Araz Bəbəli
 İbadlı Ruslan Sakit
 İbadov Aqşin Nazim
 İbadov Cavid Cabir
 İbadov Faiq İsmixan
 İbadov Murad Yusif
 İbadov Rauf Məhərrəm
 İbadov Vüqar Sadiq
 İbadov Rafiq Baloğlu
 İbadzadə Zəbil Fikrət
 İbayev Elmar Hikmət

İbişov Nicat Vasif
 İbişov Vüsal Əli
 İbrahimli Adil Asəm
 İbrahimli Cavidan Nizami
 İbrahimli Elməddin Zeynəddin
 İbrahimli Kənan Azad
 İbrahimli Məhərrəm Şərif
 İbrahimli Nail Nəriman
 İbrahimli Qaşəm Süleyman
 İbrahimov Alim Səhərab
 İbrahimov Atiq Ariz
 İbrahimov Ayaz Sultan
 İbrahimov Bəhruz Fazil
 İbrahimov Elçin Rövşən
 İbrahimov Əli Bəxtiyar
 İbrahimov Elmar Nəriman
 İbrahimov Elnur Dönməz
 İbrahimov Ələvsəd Seyidxan
 İbrahimov Elşən Cahangir
 İbrahimov Elşəvər Etibar
 İbrahimov Hikmət Zaur
 İbrahimov İbrahim Abdulla
 İbrahimov İbrahim Etibar
 İbrahimov İlqar Elçin
 İbrahimov İmaməli Elman
 İbrahimov İsrail Zülfiqar
 İbrahimov Mübariz Telman
 İbrahimov Müşfiq Nəbi
 İbrahimov Qurban Namiq
 İbrahimov Rafael Emin
 İbrahimov Rəyal Qulam
 İbrahimov Ruzi Əliqə
 İbrahimov Seymur Zamin

İsayev Təbriz İsabala
 İsayev Toğrul Natiq
 İsayev Vüsal Firdovsi
 İszadə Səfa Əmirxan
 İsgəndərli Səbuhi Yaşar
 İsgəndərov Bəhruz Abbas
 İskəndərov Əhmədağa Novruz
 İsgəndərov Elvin Akif
 İskəndərov Elvin Mətləb
 İsgəndərov Əlzəmin Həmid
 İsgəndərov Emil Vaqif
 İsgəndərov Əsəd Bəybala
 İsgəndərov İlkin Camal
 İsgəndərov Niyəməddin Qulu
 İsgəndərov Pərvin Pərviz
 İsgəndərov Şahmurad Natiq
 İsgəndərov Səməndər Vahid
 İsgəndərov Vüsal Asdan
 İşiyev Rəfail Əhmədağa
 İszadə Elvin Azim
 İskəndərli Kamran Yaşar
 İskəndərov Anar Vahid
 İskəndərov Niyazi Şəhvaləd
 İskəndərov Şahin Ziyad
 İslamli Ruhid Uğur
 İslamov Bəxtiyar Saleh
 İslamov Cəlal Ağahüseyn
 İslamov Daşqın Alik
 İslamov Elvin Elçin
 İslamov Samir Xəlqi
 İsmayilli Məhəmmədəli
 İsmayilli Şamil Kamil
 İsmayilov Abbasəli İmamqulu

İsmayilov Sərdar Sərvər
 İsmayilov Səxavət Sabir
 İsmayilov Tahir Niyazi
 İsmayilov Taleh Səndal
 İsmayilov Tural Nurəddin
 İsmayilov Vəyis Əflatun
 İsmayilov Vüqar Eldar
 İsmayilov Vüqar Məhəmməd
 İsmayilov Vüsal Nəbi
 İsmayilov Əsgər Bəxtiyar
 İsmayilov Məhəmməd Fizuli
 İsmayilov Şəhriyar Əkbər
 İsmayilov Səməndər Vahid
 İsmayilov Sevdik Ramil
 İsmayilov Şövqi Rəqub
 İsmayilov Uğur Hidayət
 İsmayilov Vaqif Vüqar
 İsmayilov Vüsal Əlihanov
 İsmayilov Zaur Nizami
 İsmət Qisimat
 İsmiyev Emil Elman
 İsrəfilov Abdulla Yadigaroviç
 İsrəfilov Abdurahman İsrəfil
 İsrəfilov Əlçin Bəxtiyar
 İsrəfilov Anar İsrəfil
 İsrəfilov Kənan Faiq
 İsrəfilov Vidadi Vaqif
 İzzətli Fərid Aydın
 İzzətzadə Elgün Bəhram
 Kamranlı Xəlid Kazım
 Kazımlı Mürsəl Kamil
 Kazımov Elvin Ədalət
 Kazımov Emin Fərman

Kazımov Əmir İlham
 Kazımov İlkin Xanməmməd
 Kazımov İlqar Nazim
 Kazımov Kamran Qurbanəli
 Kazımov Rəntiq Fizuli
 Kazımov Rəşad Nüsrət
 Kazımov Rusif Yusif
 Kazımov Vüsal Kamran
 Keçiliyev Turqut Aydın
 Kəlbəliyev Mirkazım Firuz
 Kəlbəliyev Səyavuş Hübət
 Kəlbəliyev Murad Məməziyad
 Kəlbəliyev Şaiq Namik
 Kərimli Azad Elşad
 Kərimli İsmayıl Ceyhun
 Kərimli Məhəmməd Məzahim
 Kərimli Nihat Teymur
 Kərimli Orxan Akif
 Kərimli Rəmin Əli
 Kərimli Səməd İkrəm
 Kərimov Ağamoglan Yusif
 Kərimov Asif Məmməd
 Kərimov Ayaz Azər
 Kərimov Cavid Mərdan
 Kərimov Əhməd Vaqif
 Kərimov Elgün Rauf
 Kərimov Elmır
 Kərimov Elşən Rövşən
 Kərimov Eltun Zaur
 Kərimov Elvin Mürşüd
 Kərimov Emil İlqar
 Kərimov Həxverdi Sadiq
 Kərimov İsmayıl Abbas

Kərimov Mustafa Mayis
 Kərimov Şamə Elman
 Kərimov Sənan Rəhman
 Kərimov Sübhan Murtuz
 Kərimov Taleh Adil
 Kərimov Tərlan Daşqın
 Kərimov Tofiq Dadaş
 Kərimov Ülvi Rövşən
 Kərimov Zaur Saleh
 Kərimzadə Mirzəyol Valeh
 Kırklarov Nazim Nadir
 Kürəbəyov Mayil Kamran
 Laçınov Əhməd Qurban
 Lələyev İbrahim Həzrətqulu
 Lətifli Orxan Xəncan
 Lətifov Eynulla Niyatulla
 Lətifov Rəvan Ömür
 Lillahov Fərid Loğman
 Mahmudlu Babək Süleyman
 Mahmudov Cavid Hilal
 Mahmudov Elçin Cəmil
 Mahmudov Elşad Süleymən
 Mahmudov Emin Pünhan
 Mahmudov Etibar Aleksandr
 Mahmudov İbrahim Ağagül
 Mahmudov Elşad Məhərrəm
 Mahmudov Təmərlan Fuad
 Mahmudov Vüsal Xəyyam
 Məxsudov Bəxtiyar Mənsur
 Mailov Nəmiq Abış
 Mailov Rafael İlqar
 Məmedov Elmar Elçin
 Məmedov Əmrəh Qaraş

Məmedov İlahəddin Dilamuddinoviç
 Mənafov Cavid Faiq
 Mənafov Osman Nətiq
 Mənafov Zahir Zakir
 Mənsurov Elçin Elşən
 Məşiyev Asaf Volodya
 Məyillı Mahmud Əflatun
 Məyilov Bəxtiyar İxtiyar
 Məyilov Mərad Güləm-xan
 Məyilov Mürəf Bəhram
 Məyilxanlı İlqar Nadir
 Məcdunov Xəlid Zahir
 Məcidov Aqil Aydın
 Məcidov Müşviq Bayram
 Məcidov Rəfiq Rəsim
 Məcidov Səbuhi Ağalətif
 Məcidzadə Saleh Nəriman
 Məcidzadə Teymur Təhran
 Mədədov Asif Nəsir
 Mədətli Zülal Rəhim
 Mədətov Rövşən Vüqar
 Mədətov Rəyol Şahin
 Mədətov Zaur Kamal
 Mədinov Rəşid Nəzər
 Məhbəliyev Elşən Təvəkgül
 Məhbəliyev Vəsiq Gülləhsən
 Məhdiyev Zahir Zakir
 Məhdili Niftalı Qnyaz
 Məhdiyev Anar İlham
 Məhdiyev Əhliman Rəhman
 Məhdiyev İsmayıl David
 Məhdiyev Nüsrət Təlman
 Məhdiyev Paşa Ehtibar

Mehdiyev Rəşad Rəhman
 Mehdiyev Rövşən Mehdi
 Mehdiyev Samir Valeh
 Mehdiyev Samir Vaqif
 Mehdiyev Seymur Hüseyn
 Mehdiyev Surxay Zülfi
 Mehdiyev Taleh Musa
 Mehdiyev Yason Alim
 Mehdiyev Zöhrab İlham
 Mehdizadə Əli Məcid
 Mehdizadə Mərdan Əhməd
 Mehdizadə Rüfət İsrayıllı
 Mehtili Eşqin Tərhan
 Mehtiyev Elgiz Şahin
 Mehtiyev Sətdar Rəqif
 Mehtizadə Qurban Aydın
 Məhəmmədəlizadə
 Məhəmmədəli Asif
 Məhəmmədov Alim Qəmərxəş
 Məhərrəli Muraz Baxşalı
 Məhərrəmli Fuad Fizuli
 Məhərrəmli Fuad Həbib
 Məhərrəmov Əriz Fərzulla
 Məhərrəmov Əli Kamil
 Məhərrəmov Elməddin Şahlar
 Məhərrəmov Fərid Asif
 Məhərrəmov Fuad İmaməddin
 Məhərrəmov İsa Məhərrəm
 Məhərrəmov Niyaməddin Ə.
 Məhərrəmov Niyaməddin İsr.
 Məhərrəmov Orxan Binət
 Məhərrəmov Şamət Mətləb
 Məhərrəmov Ülvü Tahir

Məhərrəmov Vüsal Aslan
 Məhərrəzadə Taleh Oqtay
 Məlikməmmədov Elvin Elçin
 Məlikov Aqil Niyaz
 Məlikov Əhməd Məmməd
 Məlikov Elvin İlham
 Məlikov Mahmud Təhmasib
 Məlikov Rauf Məhərrəm
 Məlikov Rəvan Əliabbas
 Məlikzadə Fərhəd Nadir
 Məmişli Səhil Ağavərdi
 Məmişov Nurlan İlqar
 Məmişov Qədir Zülfəli
 Məmişov Tural Tələt
 Məmişyev Elmərrəm Zəmin
 Məmişyev Valeh İsbət
 Məmmədov Nətiq Vəhid
 Məmmədəliyev Sədət Rza
 Məmmədli Cavid Nətiq
 Məmmədli Cəmil Həbib
 Məmmədli Elməddin Anar
 Məmmədli Elməddin Ələddin
 Məmmədli Əşrəf Elman
 Məmmədli Fəzil Rəzəm
 Məmmədli Həsən Qəhrəman
 Məmmədli İmran Cəhəngir
 Məmmədli İsa Sarı
 Məmmədli Kənan Vəfədar
 Məmmədli Nəicat Rəzvan
 Məmmədli Pərviz Həsən
 Məmmədli Rəfət Vədadi
 Məmmədli Sənan Səlim
 Məmmədli Seymur Həcərrəsul

Məmmədli Sübhən Səbuhi
 Məmmədli Tural Aqil
 Məmmədov Tural Elxan
 Məmmədov Abit Asif
 Məmmədov Altun Nəsrət
 Məmmədov Amid Müqəbil
 Məmmədov Anar Elşad
 Məmmədov Anar Kərəm
 Məmmədov Anar Qəhrəman
 Məmmədov Anar Zəhəddin
 Məmmədov Araz Adil
 Məmmədov Araz Qəhrəman
 Məmmədov Araz Təlman
 Məmmədov Əsəf Məhərrəm
 Məmmədov Ayxan Rəfəil
 Məmmədov Azad Tahir
 Məmmədov Bəyram Elmərrəm
 Məmmədov Bəhrüz Tahir
 Məmmədov Bəxtiyar B-şah
 Məmmədov Cavad Səfiyar
 Məmmədov Cavid İlham
 Məmmədov Cəlil Qəhrəman
 Məmmədov Cəmaləddin Tür.
 Məmmədov Ceyhun Qafar
 Məmmədov Coşqun Elmərrəm
 Məmmədov Dostəli Seymur
 Məmmədov Əhməd Nəzəm
 Məmmədov Ehtiram Məhərrəm
 Məmmədov Elcan Zöhrəb
 Məmmədov Əli Abbas
 Məmmədov Əli Əvəz
 Məmmədov Əli Zeynəl
 Məmmədov Əliqə Eldəniz

Məmmədov Əlihüseyn Elşad
 Məmmədov Elman Bəhmən
 Məmmədov Elmar Səleh
 Məmmədov Elməddin Mikayıl
 Məmmədov Elmərrəm Arzu
 Məmmədov Elmərrəm Nadir
 Məmmədov Elmərrəm İsrəfil
 Məmmədov Elmərrəm Xurşud
 Məmmədov Ələvsət Əli
 Məmmədov Elşad Əvəz
 Məmmədov Elşən Dağıstan
 Məmmədov Elşən Əvəz
 Məmmədov Elton Rəmil
 Məmmədov Elmərrəm Dayəndür
 Məmmədov Elmərrəm Eldəniz
 Məmmədov Elmərrəm Etibar
 Məmmədov Elmərrəm Mahmud
 Məmmədov Elmərrəm Mülbariz
 Məmmədov Elmərrəm Tərhan
 Məmmədov Elmərrəm Bədəl
 Məmmədov Elyar Elbəy
 Məmmədov Emin Fəzil
 Məmmədov Emin Vətən
 Məmmədov Əsgər Zaur
 Məmmədov Əvəz Elmərrəm
 Məmmədov Fəqən Vəhid
 Məmmədov Fərid Eyyəvəz
 Məmmədov Fərid Vəlhəd
 Məmmədov Fəxrəli Həbib
 Məmmədov Fikrət Elşad
 Məmmədov Fikrət Sülduz
 Məmmədov Fuad Vələryevič
 Məmmədov Həkmət Lətif

Məmmədov İbrahim Azər	Məmmədov Mürşüd Zülfüqar
Məmmədov İbrahim Nadir	Məhəmmədov Musa Bəhrəm
Məmmədov İbrahim Nakam	Məmmədov Nahid Vahid
Məmmədov İlham Elxan	Məmmədov Natiq İltifat
Məmmədov İlham Rauf	Məmmədov Natiq Sahib
Məmmədov İkkin Abdulla	Məmmədov Nemat Faxrəddin
Məmmədov İlkin Fərhad	Məmmədov Nicat Şamxal
Məmmədov İsmayıl Fərhad	Məmmədov Novruz İnqilab
Məmmədov İsmayıl Fazil	Məmmədov Oqtay Namiq
Məmmədov İsmayıl Vahid	Məmmədov Pənah İslam
Məmmədov İsmət Hikmət	Məmmədov Pərvin Natiq
Məmmədov Kamal Şamil	Məmmədov Pərvin Natiq
Məmmədov Kamil Mübariz	Məmmədov Pərvin Rza
Məmmədov Kamaləddin İsrail	Məmmədov Pərviz Ələddin
Məmmədov Kənan Bəhrüz	Məmmədli Məhəmməd Murad
Məmmədov Kənan Hüseyn	Məmmədli Murad Teymurşah
Məmmədov Kənan Nifdali	Məmmədli Şahi Elman
Məmmədov Kənan Tofik	Məmmədli Turan Raqif
Məmmədov Kərim Namil	Məmmədov Elkiyar Abdulla
Məmmədov Lətif Faiq	Məmmədov Rəşad Asif
Məmmədov Maarif Məmməd	Məmmədov Sahil Rasim
Məmmədov Məhir Ağaslim	Məmmədov Turan Nadir
Məmmədov Məqsud Vüqar	Məmmədov Turxan Rizvan
Məmmədov Məcid Rafiq	Məmmədov Vüsal Avtandil
Məmmədov Məhti Elçin	Məmmədov Pərviz Şakir
Məmmədov Məhəmməd Ab.	Məmmədov Qəhrəman Qürbat
Məmmədov Məhəmməd Zakir	Məmmədov Qəzənfər Həbil
Məmmədov Məhyəddin Yaşar	Məmmədov Ramal Məhəmə.
Məmmədov Mənasib Elman	Məmmədov Rəmin Aydın
Məmmədov Murad Elşən	Məmmədov Rəcəb Xəlid
Məmmədov Murad Əzizulla	Məmmədov Rəcəb Yolçu
Məmmədov Murad İlham	Məmmədov Rəhman Natiq
Məmmədov Murad Yusif	Məmmədov Rəşad Fərəməz

Məmmədov Rəşid Rəşad	Məmmədov Tural Təryel
Məmmədov Rəvan İntiqam	Məmmədov Türkmən Yolçu
Məmmədov Rəvlan Qurban	Məmmədov Ülvü Vüqar
Məmmədov Rəvşən Müşfiq	Məmmədov Ümid Bəkir
Məmmədov Rəyad Fəmil	Məmmədov Ümid Fərman
Məmmədov Rəyəl Misil	Məmmədov Ürfan Çingiz
Məmmədov Ruslan Ramiz	Məmmədov Vacib Zəbit
Məmmədov Rüstəm İbrahim	Məmmədov Vasif Əlibala
Məmmədov Rüstəm Müsəllim	Məmmədov Vasif Rəfəli
Məmmədov Rza Əskər	Məmmədov Vidadi Əlibar
Məmmədov Sadiq Mübariz	Məmmədov Vüqar Elxan
Məmmədov Sadiq Sadəddin	Məmmədov Vüqar İlqar
Məmmədov Sahib Yaşar	Məmmədov Vüqar Xələddin
Məmmədov Sahib Ədalət	Məmmədov Vüsal Nəsim
Məmmədov Şahlar Şahin	Məmmədov Vüsal Qüdrət 0
Məmmədov Şahmar Ağasəf	Məmmədov Xaqəni Mürşüd
Məmmədov Şahiq Sükür	Məmmədov Xaqəni Fəzuli
Məmmədov Saleh Mustafa	Məmmədov Xəyal Ağabəy
Məmmədov Samir Ramiz	Məmmədov Xəyal Arif
Məmmədov Səbuhi Hümət	Məmmədov Xəyal Xəliq
Məmmədov Səbuhi Şakir	Məmmədov Yasin İman
Məmmədov Səbuhi Zəhid	Məmmədov Yusif Vaqif
Məmmədov Şəhriyar Müzəffər	Məmmədov Zəman Həbil
Məmmədov Şənan Təhran	Məmmədov Zəbiyulla Şahin
Məmmədov Şərxan Elxan	Məmmədquliyev Ağabəy Zaur
Məmmədov Şərxan Sahil	Məmmədşalahov Kazım Sahib
Məmmədov Şəxavət Adıgözəl	Məmmədyarov Mürvət Gül.
Məmmədov Şəxavət Vəhab	Məmmədzadə Anar Nazim
Məmmədov Sinan Məhəmməd	Məmmədzadə Bəhrəm Elman
Məmmədov Soltan Akif	Məmmədzadə Cəhan Saleh
Məmmədov Taleh Arif	Məmmədzadə Əli Turan
Məmmədov Tərlan Müşfiq	Məmmədzadə Elvin İlham
Məmmədov Tural Arif	Məmmədzadə Fərid Məhman

Məmmədzadə İlkin Əzizəğa
 Məmmədzadə İman Elman
 Məmmədzadə Kamran Fizuli
 Məmmədzadə Kamaləddin Vü.
 Məmmədzadə Pərviz Zahid
 Məmmədzadə Qüdrət Tofiq
 Məmmədzadə Toğrul Pərviz
 Mənaflı Əli Əflən
 Mənafov Nicat Azad
 Mənafov Şahmar Vidadi
 Mənsimli İntiqam Rövşən
 Məsimov Rauf Qafar
 Mərdanov Vaqif Ədalət
 Məstəliyev Nurəddin Hasil
 Meydanov Elməddin Bahəddin
 Mirzəyev Ceyhun Zirəddin
 Mirzəmmədov Sərxan Osman
 Mikayıllı Elgün Aqil
 Mikayıllı Mikayıl Miğfər
 Mikayıllı Samir Sabir
 Mikayılov Azər Əmrab
 Mikayılov Cəbrayıl Valeh
 Mikayılov Elvin Nizami
 Mikayılov Nahid Soqat
 Mikayılov Ramiq Namiq
 Mikayılov Şöhrət İkrəm
 Mikayılzadə Mikayıl Vidadi
 Mikayılzadə Rəşad İlham
 Mirəşrafbəyli Mirsəfa Mirbaba
 Mirişli Şəhriyar Bəxtiyar
 Miriyev Sənan Arif
 Mirzəli Rəşad Hafiz
 Mirzəliyev Aqil Mehman

Mirzəyev Araz Namiq
 Mirzəyev Aslan Məqsud
 Mirzəyev Elçin Məqsud
 Mirzəyev Elmar Şahin
 Mirzəyev Elmin Əvəz
 Mirzəyev Eltac Fizuli
 Mirzəyev Eltun Vüqar
 Mirzəyev Elyar Cəlal
 Mirzəyev İbad Mansur
 Mirzəyev Kamran Araz
 Mirzəyev Məsud Fazil
 Mirzəyev Nuran Akif
 Mirzəyev Orxan Əli
 Mirzəyev Orxan Mehman
 Mirzəyev Rasim Fəta
 Mirzəyev Şamil Afiq
 Mirzəyev Sarvan Əli
 Mirzəyev Ülvi Üzeyir
 Mısırlı Fərid Eldəniz
 Möhsümov Elmar Rövşən
 Mollaçiyev Əhməd Rəcəb
 Mollayev İslam Şəmsəddin
 Mönsüzmədə Orxan Səfiyar
 Mövlanov Altay Tahir
 Mövlanov Elgün Tahir
 Mövlanov Vüqar Tumarxan
 Mövsümov Fərid Zakir
 Mövsümov Səyyad Mübariz
 Muradlı İlkin İlyas
 Muradlı Tacir Hasil
 Muradov Elcan Eldəniz
 Muradov Elgün Etibar
 Muradov Elxan Murad

Muradov Emin İbrahimağa
 Muradov Habil Tahir
 Muradov Hüseyin Fərhad
 Muradov Kənan Cavid
 Muradov Samir Tahir
 Muradov Siyavuş Akif
 Muradov Turan Vaqif
 Muradov Vüsal Cəsarət
 Muradov Vüsal Əlifəğa
 Muradov Ziyad Muradxan
 Mürsəliyev Anar Səfər
 Mürsəliyev Sübhü Balamirzə
 Mürsəlzadə Elməddin Cəsur
 Murtuzayev Toğrul Tahir
 Murtuzəliyev Xəqani İsa
 Murtuzov Mehdi Muxtar
 Murtuzov Məhəmməd Ram.
 Musaoğlu Ataməli Seyidməmm.
 Mustafayev Elnur Nəcəf
 Musayev Alik Rafiq
 Musayev Bayram Mehman
 Musayev Elşən Hüseyin
 Musayev Murad Polad
 Musayev Niyaməddin Zirəddin
 Musayev Ramil Aydın
 Musayev Ramiz Kamil
 Musayev Rəşadət Vüqar
 Musayev Rüşət Ülfiət
 Musayev Sahib Musa
 Musayev Sədi Süleyman
 Musayev Vüsal Zakir
 Musayev Ayxan Mehman
 Musazadə Azər Çingiz

Müseyyəbli Ülvi Şakir
 Musibov Veysal Yadullayevic
 Müslümov Elşən Habil
 Mustafalı Əlizamin Valeh
 Mustafayev Əkbər Natiq
 Mustafayev Əlizamin Baxış
 Mustafayev Elməddin Məh.
 Mustafayev Elvin Qiyas
 Mustafayev İsmayıl Elmar
 Mustafayev Merik Musa
 Mustafayev Musa Ələvsət
 Mustafayev Nicat Bəkir
 Mustafayev Nurlan Ağə
 Mustafayev Nurlan Hamlet
 Mustafayev Ömər Əbdül
 Mustafayev Rasim Ərziman
 Mustafayev Rüşət Zöhrab
 Mustafayev Samir Azər
 Mustafayev Samir Elşən
 Mustafayev Sərxan İslam
 Mustafayev Siyasət Akif
 Mustafayev Təhmasib Sərməst
 Mustafazadə Ceyhun Şükür
 Mustafazadə Taleh Qənimət
 Mütəllibov Qəzənfər Ədalət
 Mütəllibzadə Ağacavad Ələs.
 Muxtarov Taleh Haşim
 Müzəffərli Kənan
 Nadirli Ərtəğrul Hümət
 Nadirli Kənan İlqar
 Nadirli Nadir Arzu
 Nadirov Elçin Nadir
 Nadirov Fədail Fərhad

Nadirov Fərid İlyas
 Nadirov Rəşad Nadim
 Nadirov Samir Əli-Səttar
 Nadirov Siyasət Kamil
 Nağıyev Anar Sahib
 Nağıyev Baloğlan Mədəh.
 Nağıyev Elfaq Azad
 Nağıyev Əli Mehman
 Nağıyev Fərid Poladxan
 Nağıyev Murad Mayıl
 Nağıyev Nicat Azad
 Nağıyev Nicat İbrahim
 Nağıyev Şahlar Nüsrət
 Nağıyev Toğrul Həsənbala
 Nağıyev Vüsal Əmirastan
 Nağıyev Yusif Bərxudar
 Namazov Elcan Hidayət
 Namazov Elməddin Nasib
 Namazov İsmət Nüsrət
 Namazov Mahmud Ələsgər
 Namazov Orxan Ceyhun
 Namazov Taleh Zülfəli
 Namazov Təbriz Ələmdar
 Namazov Xəyal Xudaverdi
 Namatov Naib Firqət
 Nəyibov Devran Fazil
 Nəbiyev Ruslan Muhuma
 Nəbiyev Yusif Elton
 Nəbiyev Cilingir Azad
 Nəbiyev Elmar Elman
 Nəbiyev Nicat Ramil
 Nəbiyev Orxan Rza
 Nəbiyev Zaur Ələddin

Nəcəfli Oruc Rövşən
 Nəcəfli Sadiq Nüsrət
 Nəcəfov Bəhrüz Əli
 Nəcəfov Cəmil Nəcəf
 Nəcəfov Əli Seyran
 Nəcəfov Elmin Saleh
 Nəcəfov Elmir Vidadi
 Nəcəfov Ətibar Mehman
 Nəcəfov Fərid Fərman
 Nəcəfov Fuad Taleh
 Nəcəfov İlkin Misir
 Nəcəfov Şamil Rəfi
 Nəcəfov Vüqar Aydın
 Nəcəfov Yaqub Məhəmməd
 Nəcəfov Yusif Nadir
 Nəcəyev Xəlid Qabil
 Nefesov Murad Ocaqdurdu
 Nəhmətov Ceyhun Ehtiqad
 Nəhmətov Telman Tayyar
 Nəhmətov Vüsal Üzeyir
 Nərimanov İdris Nazim
 Nərimanzadə Ruslan İlqar
 Nəsimov Asəf Səfəralı
 Nəsimov Elmar Şirzadə
 Nəsimov Elməddin Yusif
 Nəsimov Nicat Nəriman
 Nəsimov Nicat Qəşəm
 Nəsimov Nicat Səməd
 Nəsimov Xəliddin Vaqif
 Nəsimov Xaqani Aydın
 Nəsirov Əfqan Ramil
 Nəsirov Elçin Ramiz
 Nəsirov Elmir Zülfü

Nəsirov İlyas Arzuman
 Nəsirov Nahid Əlizaman
 Nəsirov Qara Eldəniz
 Nəsirov Qəhrəman Fərman
 Nəsirov Xaqani Kamran
 Nəsrullayev Rəşid Qəzənfer
 Nəzarli Vasif Zahid
 Nəzərov Elməddin İsmayıl
 Nəzərov Emin Zahir
 Niftəlizadə Niyamin Xəliq
 Niftəliyev Ceyhun Bahadır
 Niftəliyev İlyas Güloğlan
 Niftəliyev Mehrib Səhrab
 Niftəllayev Elşən Əfqan
 Novruzlu Pərviz Qorxmaz
 Novruzlu Ümid Bahadır
 Novruzov Allahverdi Bəhrəm
 Novruzov Amin Taciddin
 Novruzov Aqşin Şahin
 Novruzov Elçin Qismət
 Novruzov Elvin Ziyafət
 Novruzov Pərviz Nətiq
 Novruzov Rəşad Elşad
 Novruzov Şəhmin Şahlar
 Noçuyev Surxay Əbdul
 Nudirəliyev Zaur İsmayıl
 Nuhiyev Musa Nüsrət
 Nurəhmədov Ramin Mərif
 Nurəliyev Elşən Rövşən
 Nuri Xəyal Şakir
 Nuriyev Əfqan Rövşən
 Nuriyev Hikmət Mübəriz
 Nuriyev Nofəl Xəliq

Nuriyev Saleh Səxavət
 Nuriyev Vüqar Hafis
 Nurməmmədov Nurlan Niyazi
 Nurməmmədov Ziya Zabil
 Nurmətov Çoban Rəzəddin
 Nuruyev Cavid Əşiraf
 Nurizadə Qalib Həbil
 Nuruzadə Elşən Əlisa
 Nuruzadə Nurlan Tofiq
 Nuruzadə Rövşən Əli
 Nurzəliyev Elməddin Səfər
 Nüsrətli Ceyhun Aqil
 Nüsrətli Üvlü Arif
 Nüsrətli Ceyhun Aqil
 Omarov Elmar Elvar
 Omarov Vüsal Şəmsəddinoviç
 Orucov Afər Yafət
 Orucov Bayram Çərkəz
 Orucov Ceyhun Namaz
 Orucov Coşqun Oruc
 Orucov Elmir Elyar
 Orucov Elşən Ehtiram
 Orucov Elşən Yavər
 Orucov Elvin Rövşən
 Orucov İsa Razim
 Orucov Kinyaz Zirəddin
 Orucov Mirzəcan Araz
 Orucov Nail Rəfəil
 Orucov Nəmət Əkbər
 Orucov Niçat Niyadxan
 Orucov Şakir Bakir
 Osmanov Ərzuman Kamran
 Osmanov Nizami Elşad
 Orucov Səbuhi Vahid

Orucov Tural Əmir	Piriyyəv Raul Zabit
Orucov Ürfan Firdovsi	Piriyyəv Səttar Fuad
Orucov Xəlil Saleh	Pirvələdov Fəmil Teyfur
Orucov Xudayət Vilayət	Poladov Aynur Şıxbaba
Orucov Yunis Şaiq	Pirseyidov Elnur Nasir
Osmanlı Teymur Saday	Poladov Elçin Adil
Osmanov Məhəmməd Seymur	Putiyyəv Əhməd Şamil
Osmanov Nəzir Rəhib	Qabilov İsmayıl Əli
Osmanov Orxan Mənsur	Qaçayev İntizam Əkbər
Ömərlı Kənan Elxan	Qaçayev Rəyal Fərman
Ömərov Elvin Xeybər	Qafarov Elnur Mirzəxan
Ömərov Orxan İmran	Qafarov Kənan Siyaqif
Ömərov Qoşqar Səxavət	Qafarov Zərbəli Vidadi
Paşayev Abdulla Sultan	Qafılanov Şıxamir Oruc
Paşayev Cavid Vəlcan	Qanıyev İsaخان İsamən
Paşayev Daşdəmir Əlizaman	Qaracayev Nurlan Ömər
Paşayev Elgün İlham	Qaraxanov Səfa Yenişər
Paşayev Elsevər Vaqif	Qarayev Amal Ədalət
Paşayev Əvəz Telman	Qarayev Anar Çingiz
Paşayev Firdovsi Afiq	Qarayev Cavid Əmirxan
Paşayev Məhır Bəxtiyar	Qarayev Elnur Qalib
Paşayev Məhəbbət Vaqif	Qarayev Elyaz Vəli
Paşayev Rəmil Şakir	Qarayev Süleyman Əlbağış
Paşayev Samir Adışirin	Qarayev Təhmasib Hikmət
Paşazadə Cavid Telman	Qarayev Telman Əli
Paxırov Elsevər Eyvaz	Qarayev Tural Şahin
Pənəhov Bəhrəm Xıdır	Qardaşxanov Qismət Qərib
Pənəhov Elməddin Məqsəd	Qasimli Mir Həmid Nazim
Pənəhov Roman Sərkar	Qasimli Muxtar Əli
Pənəhov Rövşən Mahmud	Qasimov Abbas Rza
Pənəhov Ülvi Nizami	Qasimov Azər Yaqub
Piriyyəv Elsevər Məhır oğlu	Qasimov Baba Əhməd
Piriyyəv Elşən Şəfalət	

Qasimov Bayram Arzu	Qasimov Şəhrət Şakir
Qasimov Cəbrayıl Baloğlan	Qasimov Təbriz Rəmil
Qasimov Elvar Eldar	Qasimov Tural Yelmar
Qasimov Əli İbrahim	Qasimzadə Hüseyn Həsənخان
Qasimov Elman Yunis	Qasimzadə Nicat Həccət
Qasimov Elməddin Aqil	Qasimzadə Ümüd İlqar
Qasimov Eltun Vüqar	Qasimzadə Təhır Sərdar
Qasimov Faiq Mayıl	Qazimətov Rəsul Kamaləddin
Qasimov Faiq Qaçay	Qazimov Ayxan Fikrət
Qasimov Gülverdi Abil	Qədimov Güllöğlan Nürəddin
Qasimov İsmayıl Sadiq	Qədərbaylı İnciləb Tofiq
Qasimov Hafis Cavanşir	Qədirlı İsmayıl Elçin
Qasimov Həmid Oruc	Qədırov Elnur Azər
Qasimov Həsən Şəhrət	Qədirov Emin Asif
Qasimov Hikmət Vidadi	Qədirov Mükəddəs Nail
Qasimov Hüseyn Kamil	Qədirov Şahin Bayram
Qasimov Xəlil Rafik	Qəfərli Samir Məhlət
Qasimov Xəspolad Fikrət	Qəfərov Rəvan Elxan
Qasimov Kamil Nüsət	Qəfərov Səməddin Rəsim
Qasimov Kamran Fəzil	Qəhrəmanov Elməddin Niyam.
Qasimov Mırağa Hafiz	Qəhrəmanov Gülləli Aydın
Qasimov Mürtaza Elman	Qəhrəmanov Məkan Mübərız
Qasimov Nəyib Akif	Qəhrəmanov Orxan Səlvər
Qasimov Nicat Elşən	Qəhrəmanov Ruslan Məhman
Qasimov Nurlan Vadəv	Qənbərli Elton Baba
Qasimov Oruc Afiq	Qənbərli Məhdi Sübhı
Qasimov Orxan Rizvan	Qənbərli Tələb Abil
Qasimov Qismət Yolçu	Qənbərov Bilal Xanlar
Qasimov Qoşqar Atakışi	Qənbərov Əli Məhır
Qasimov Rəmil Vəqif	Qənbərov Elnur Novruz
Qasimov Rəmil Saleh	Qənbərov Mədət Əzim
Qasimov Səbuhi Telman	Qənbərov Məhman Nərmən
Qasimov Şəhriyar Vəzir	Qənbərzadə Heydər Ağahüs.

Qənimətov Ətraf Oqtay
 Qəniyev Cahid Şaiq
 Qəribov Asif Səxavət
 Qəribov Pəhli Xaləddin
 Qəribzadə Fəxrü Elmir
 Qəribzadə Hüseyn Qədr
 Qasəbov İsmayıl Nəbi
 Qəzəntərlı Qurban Qınıyaz
 Qeybiyev Arif İsmayıl
 Qocayev Asif Yolçu
 Qocayev Günaş Əfqan
 Qocayev Niftalı Zakir
 Qocayev Seymur Mahir
 Qorçuyev Anar Nadir
 Qubadlı Fuad Cahangir
 Qubatov Tural Fəridin
 Qubatov Zülfüqar İsmi
 Qulamlı Afıq Fərhad
 Qulamlı Ülvü Şahin
 Qulamzadə Afərin Müqəddəs
 Quliyev Ağamirzə İlham
 Quliyev Alim Fuad
 Quliyev Aqil Mətləb
 Quliyev Aqşin Dilavər
 Quliyev Elçin Rövşən
 Quliyev İman Kürdoğlu
 Qumaşov Anar Saleh
 Quliyev Aqşin Mehdi
 Quliyev Asim Bəkir
 Quliyev Barat Nizami
 Quliyev Bəhrüz Firuz
 Quliyev Daşqın Nəcməddin
 Quliyev Elçin Etibar

Quliyev Elgün Fuad
 Quliyev Elgün Vasif
 Quliyev Əli Tədbir
 Quliyev Əli Turac
 Quliyev Elnur Eldar
 Quliyev Elnur Sərdar
 Quliyev Eltac Azar
 Quliyev Elvin Əli
 Quliyev Elvan Amil
 Quliyev Əvdiil Qardaşxan
 Quliyev Fəhmin Yunis
 Quliyev Fərid Ayazxan
 Quliyev Həsən Adışirin
 Quliyev Həsən İbrahim
 Quliyev Həsən Yalçın
 Quliyev Hətəmxan Məti
 Quliyev Hüseyn Aydın
 Quliyev Hüseyn Həsən
 Quliyev İlkin Rəfail
 Quliyev İlqar Akif
 Quliyev Kamran Dadaş
 Quliyev Kənan Vaqif
 Quliyev Məhəbbət Arzu
 Quliyev Mehman Telman
 Quliyev Mehtab Ənvər
 Quliyev Murad Şahin
 Quliyev Namiq Natiq
 Quliyev Namiq Natiq
 Quliyev Natiq Ramiz
 Quliyev Nicat Nüşrəvan
 Quliyev Nurlan Şükür
 Quliyev Orxan Bəxtiyar
 Quliyev Rahim Yalçın

Quluzadə Vəfadar Fəqan
 Qurbanəliyev Tapdıq Dövlət
 Qurbanlı Elvin Mehman
 Qurbanlı Nurlan Süleyman
 Qurbanov Bütək Əfsər
 Qurbanov Cahangir Məmməd
 Qurbanov Davud Təriyel
 Qurbanov Elçin Məcid
 Qurbanov Elvin Elmar
 Qurbanov Emil Rəfael
 Qurbanov Emil Vaqif
 Qurbanov Fəriz Məhəmməd
 Qurbanov İmran İlqar
 Qurbanov İsmayıl Yaşar
 Qurbanov İsmət Firuz
 Qurbanov Mayıl Mayıs
 Qurbanov Murad Asif
 Qurbanov Qamət Şəmşir
 Qurbanov Ramil Südeyif
 Qurbanov Rauf Vahid
 Qurbanov Rəcəb Elşən
 Qurbanov Rəyol Ziyad
 Qurbanov Ruslan Üzeyir
 Qurbanov Tərxan Zabıt
 Qurbanov Vahid Elşad
 Qurbanov Xansu Elsevər
 Qurbanzadə Ayxan Fəriz
 Qurbanzadə Mövlud Səhbət
 Qurdəyev Əmər Şəhmir
 Qureşli Firuz Əli
 Ramaldanov Babək Meyvəd
 Ramazanlı Əlizamin Umud
 Ramazanlı İlqar Etibar

Ramazanov Elxan Ramazan
 Ramazanov Fərid Ömər
 Ramazanov Rəsim İsmayıl
 Ramazanov Rövşən Qardaşxan
 Rəcəbəliyev Tural Həmid
 Rəcəbov Ruslan Rəcəb
 Rəfiyyəli Əbdülrza Şəmməd
 Rəfiyev Seyfəli Musa
 Rəfiyev Ülvi Rəfail
 Rəhimli Baxış İlqar
 Rəhimli Bəxtiyar Nəsimi
 Rəhimli Elcan Ədalət
 Rəhimov Asif Həsərət
 Rəhimov Elnur Məmmədkarim
 Rəhimov Elvin Ehtiram
 Rəhimli Kamil Vəli
 Rəhimli Murad İlqar
 Rəhimli Ömər Rəşad
 Rəhimli Orxan Rəşid
 Rəhimli Tural Gəray
 Rəhimli Xəyal Rəhil
 Rəhimov Fəriz Zahir
 Rəhimov Nurlan Ələvsəd
 Rəhimov Rəşad İlqar
 Rəhimov Ruslan Tanrıvedi
 Rəhimov Sadiq Nadir
 Rəhimov Şamə Heydar
 Rəhimov Tural Arif
 Rəhimov Ülvi Rəbil
 Rəhimov Yalçın Elçin
 Rəhimov Zəmin Vahid
 Rəşidov Nətiq Məmmədrza
 Rüstəmov Ruslan Nüsrət
 Rüstəmov Zəmin Səxavət
 Rzayev Adil Akif
 Rzayev Səməd Füzuli
 Rzayev Vüsal Tofiq
 Rəhmanov Səmiq Rizvan
 Rəsulov Ağacan Əfsər
 Rəsulov Elxan Ayaz
 Rəsulov Mirbala Əmrağa
 Rəsulov Nərman Fəzaim
 Rəsulov Sahil Sərvan
 Rəsulov Teymur Yavus
 Rəsulov Xəzər Mail
 Rəsulzadə Təbriz Əfrayim
 Rəşidov İlham Tahir
 Rəşidov Tural Fəzil
 Rəşidov Ziyəddin Arzu
 Rəşidzadə Səid Nofəl
 Ruffullayev Rəsim Yədigər
 Rükəbzadə İbrahim Rəsim
 Rüstəmlı Əmrah Nətiq
 Rüstəmlı İbrahim Mirzağa
 Rüstəmlı Kənan Yalçın
 Rüstəmov Amil Bədrəddin
 Rüstəmov Arif Seymur
 Rüstəmov Aydın Elxan
 Rüstəmov Basid İdris
 Rüstəmov Ələs Vidadi
 Rüstəmov Əli Yağınəli
 Rüstəmov Elnur İsmayıl
 Rüstəmov Emin Səid
 Rüstəmov Parviz Tufan
 Rüstəmov Rövşən Orxan
 Rüstəmov Vüqar Kamil

Rüstəmov Vüsal Valeh
 Rüstənzadə Emin Firqət
 Rzalı Daşqın Elşad
 Rzalı Əli Nuru
 Rzaxanov Nihad Nətiq
 Rzayev Amin Qurban
 Rzayev Aslan Süleyman
 Rzayev Bilal Novruz
 Rzayev Ceyhun İsmayıl
 Rzayev Əli Nəsim
 Rzayev Əlirza Mehman
 Rzayev Elxan Ariz
 Rzayev Hacırza Fikrət
 Rzayev Hüseyn Aslan
 Rzayev Kənan Əbdürrəhman
 Rzayev Məhəmməd Nadir İlq.
 Rzayev Mirsəfa Mircəlil
 Rzayev Nurlan Yusif
 Rzayev Qəhrəman Bəhmən
 Rzayev Tərlan Rövşad
 Rzayev Ülfət Novruz
 Rzayev Zülfü Zeyni
 Rzazadə Fərhad Mirzə
 Rzazadə Həsən Vüqar
 Rzazadə Mirməhəmmədəli T.
 Rzazadə Murad Ağaməmməd
 Sabirli Əjdər Xanlar
 Sadıxov Rəhid Vahid
 Sadıqlı İbrahim Şahin
 Sadıqlı Məmmədhasən Meyd.
 Sadıqov Elgün Heydər
 Sadıqov Elnur Kərim
 Sadıqov Elvin Nəmiq
 Sadıqov Emin Rəşadət
 Sadıqov Rəşad Xanlar
 Sadıqov Rəsul Həşim
 Sadıqov Ruslan Amiraslan
 Sadıqov Səbuhi Rövşən
 Sadıqov Surac Ədalət
 Sadıqov Vüqar İlqar
 Sadıqov Vüsal İsmayıl
 Sadıqzadə Emil Əziz
 Səhratov Cavid Əlikömək
 Salahlı Elgiz Nurəddin
 Salahov Elvin Sabir
 Salahov Kamil Mətləb
 Salahov Sabir Hikmət
 Salahov Sərxan Həsənqulu
 Salamov Vüsal Yəhya
 Salayev Amid Yədulla
 Salayev Elşən Fuad
 Salamov Tələh Ədalət
 Salehov Orxan Fikrət
 Salmanov Aslan İsrəfil
 Salmanov Azər Vafədar
 Salmanov İsmayıl Rəhman
 Salmanov Paşa Həkim
 Salmanzadə Pərvin Təbriz
 Salmanov Sahil Vüqar
 Salmanov Təriyel Allahverdi
 Səliyev Əisən İlkin
 Səliyev Aqil Anar
 Səmidli Babək Mətləb
 Səriyev Səmir Əli
 Səriyev Tural İsmayıl
 Səriyev Vüqar Fikrət

Sarıyev Xəzri Elnur
 Sarkayev Nəcməddin Əli
 Səfərli Cavid Xəliq
 Səfərov Hikmət İldırım
 Səfərov Nicat Vaqib
 Səfərov Tamerlan Cavad
 Səfərcinov Xeyirbəy Cəlil
 Səfəraliyev Rəşad Fərman
 Səfərli Amil Nizami
 Səfərli Əmrah Çingiz
 Səfərov Ceyhun Akif
 Səfərov Coşqun Əhməd
 Səfərov Ələndi Cahangir
 Səfərov Əfqan Nadir
 Səfərov Elvin Ramiz
 Səfərov İntiqam Əlihüseyn
 Səfərov Maarif Mikayıl
 Səfərov Mais Şakir
 Səfərov Məmmədəğa Balakışi
 Səfərov Qaşəm Taməddin
 Səfərov Oktay Əhməd
 Səfərov Saleh İrzaxan
 Səfərov Şahmar Nazim
 Səidov Ələddin Azər
 Səlifov Murad Nəbi
 Səlimli Bakıxan Alim
 Səlimov Cəmil Oqtay
 Səlimov Sənan Nasif
 Səlimov Şirəli Vüqar
 Səlimzadə Kənan Məmiş
 Səlimzadə Rəmil Rəqif
 Səmədli Sənan Fikrət
 Səmədli Vüqar Vaqif

Sultanov Səlim Sultən
 Sultanov Zəminəli Nazim
 Sultanzadə Niyaməddin Hüs.
 Surxayev Yunis Rəfiq
 Surxayzadə Cahangir Hətəm
 Surxayzadə Zəfər Şəmsəddin
 Süleymanlı Elmır Aqil
 Süleymanlı Kənan Sədiq
 Süleymanlı Rəsul Kəmil
 Süleymanov Arif Ramiz
 Süleymanov Asim Məhərrəm
 Süleymanov Azər Haqverdi
 Süleymanov Azər Əli
 Süleymanov Elçin Tehran
 Süleymanov Emin Bəhmən
 Süleymanov Əyyub Rəsim
 Süleymanov Fizuli Bəhadur
 Süleymanov Həsən İsmayıl
 Süleymanov İlkin Məhir
 Süleymanov İsmayıl Kəmal
 Süleymanov Mirsüleyman Ay.
 Süleymanov Orxan Oruc
 Süleymanov Rauf Allahverdi
 Süleymanov Samir Çingiz
 Süleymanov Səbuhi Ələkbər
 Süleymanov Təmxan Xankişçi
 Süleymanov Vasif Akif
 Şabanov Fuad Rəsim
 Şabanov Kəmrən Elşən
 Şabanov Rəfət Rauf
 Şəhbabəyev Güləddin Zəfər
 Şəhbəzli Əlikram Novruz
 Şəhbəzov Abas Cavad

Şirinov Elmar Cəbrayıl
 Şirinov Elvin Elsevər
 Şirinov Kamil Altay
 Şirinov Kamil Əliş
 Şirinov Orxan Elxan
 Şirinov Taleh Qadir
 Şirinov Vüsal Novruz
 Şirinzadə Elnur Xalıqverdi
 Şiriyev Rəşad Rəsim
 Şirvani Həsənağa Bəhruz
 Şirvanov Davud Xeyrulla
 Şirvanov Mehman Miraziz
 Şixəliyev Fəriz Şahverdi
 Şixəliyev Elvin Sarvan
 Şixəliyev Ənvər Vadimoviç
 Şixəliyev Mehti Yalçın
 Şixəliyev Nurrəddin Əfrəddin
 Şixəlizadə Emil Şahin
 Şixiyev Orxan Rəqif
 Şixiyev Şahəli Əflatun
 Şixiyev Səyyad Abdul
 Şixizadə Tural Ətraf
 Şixməmmədov Hikmət Azər
 Şixməmmədov Nətiq Zakir
 Şixmuradov Kamil Şixəmməd
 Şükürani Şükran Rəfət
 Şükürlü Nəicat Ayaz
 Şükürov Alim Davud
 Şükürov Anar Mehman
 Şükürov Azər Cahid
 Şükürov İlkin Aslan
 Şükürov Samir Təyyub
 Şükürov Sərvan Sərxan

Talıbov Elnur Gəgiş
 Talıbov Məhəmməd Aydın
 Talıbov Şimalı Aqıl
 Talıbov Tahir İdris
 Talıbov Təbriz Məhrəməli
 Talıbzadə Ceyhun Aqıl
 Talıbzadə Səxavət Zeyniş
 Tapdıqov Azad Azər
 Tərverdiyev Nəicat Şöhrət
 Tərverdiyev Cabir Səmid
 Tərverdiyev Fəyruz İslam
 Tərverdiyev Qurbat Rəsim
 Təhməzov Cavid Əvəz
 Təhməzov Elzəmin Kamal
 Təhməzov Rəşad Qərib
 Təhməzov Rövşən Zahid
 Təhməzov Şəmsəddin Sərvər
 Təmirov Yusif Azər
 Telmanlı Allahyar Elman
 Teymurlu Mirrahil Ramiz
 Teymurlu Orxan Şaiq
 Teymurov Elvin Mustafə
 Teymurov Mansur Elnur
 Teymurov Şaiq Vidadi
 Teymurov Vüsal Zakir
 Teymurzadə Nəhid Üzeyir
 Teyyublu Çərkəz Vidadi
 Turabov Rüstəm Fərman
 Ulubəyov Nurəhməd Hacıbəy
 Umarov Anar Məhəmməd
 Umudlu Elmir Parviz
 Useynov Ceyhun Elşad
 Üsüfov Şahadət Qalib

Verdiyev Bəhman Dilqəm
 Verdiyev Elburas İlyas
 Verdiyev İsaخ Ədalətoviç
 Verdiyev Nətiq Əlimurad
 Veyisli Xəliddin Zəkər
 Veyisov Kərəm Səttər
 Xəməmmədov Şirxan Xəməm.
 Xənahiyev Ziyəddin Ariz
 Xəncənov Təbriz Məh-əli
 Xənkəşiyev Fuad Şöhrət
 Xənkəşiyev Mədət Vəkil
 Xənkəşiyev Nəcat Aşur
 Xəsiyev Rəoyal Abuzər
 Xeyribəyov Məlik Səmik
 Xeyrullayev Cəlib Mürvət
 Xələfli Məhir Muxtar
 Xələfov Cəmil Fikrət
 Xələfov Nəcat İlqar
 Xələlbəyli Turqut Nadir
 Xələli Səmir Əhməd
 Xələlli Murad Vəli
 Xələlli Nəmiq Həsən
 Xələlli Nəcat Əli
 Xəlilov Ayaz Qnyaz
 Xəlilov Ələddin Əlizaman
 Xəlilov Ceyhun Azər
 Xəlilov Coşqun Mikayıl
 Xəlilov Elnur Ramiz
 Xəlilov Fəryad Fəxri
 Xəlilov Gülnad Elşad
 Xəlilov Nadir Ağadadaş
 Xəlilov Nəmiq İlyas
 Xəlilov Rəhin Müzəffər

Yusifli Müzəffər Ziyəddin
 Yusifov Ağəali Vəfiq
 Yusifov Anar Sərxan
 Yusifli Əzəl İdris
 Yusif-zadə Rəmil Adəm
 Yusifov İmaməddin Niyəm.
 Yusifov Kərim Həsərət
 Yusifov Məhman Musa
 Yusifov Mənasib Mubəriz
 Yusifov Rəmil Mürşüd
 Yusifov Tələh Gündüz
 Yusifov Tələh Vələh
 Yusifov Yusif Oqtay
 Yusifzadə Xudayar Müslüm
 Yusubov Elzər Süleyman
 Yusubov Səbir Firdovsi
 Yüzbəşiyev Cavid Cavanşir
 Yüzbəşiyev İsmayıl Fəzayıl
 Zairli Zəhid Azad
 Zəkirov Elvin Ağasəlim
 Zəlov Elçin İslam
 Zəlov Fəqan Əmil
 Zəhirov Nəzim Həməzə
 Zəmanlı Məmməd Rəhman
 Zəmanov Mətləb Nizami
 Zəmanov Sənən Qəhir
 Zəmanov Tələh Vələh
 Zəmanov Vüqar İsmayıl
 Zəməddinov Fərid İmran
 Zəkəiyev Rəmeç Gülvərđi
 Zərbəliyev Ziyad Nəriman
 Zərbəliyev Aşurəli Səfərəli
 Zeynəlli Aqil Aydın
 Zeynəlli Elşad Elman
 Zeynəlli Əsəd Ərziman
 Zeynəlli Fikrət Akif
 Zeynəlli Hüseyn Vətənxan
 Zeynəlli Rəşad Qiyas
 Zeynəlov Arzu Rövşən
 Zeynəlov Azad Rafiq
 Zeynəlov Cavid Vəfiq
 Zeynəlov Elnur Elsevər
 Zeynəlov Əlsəfa Elşad
 Zeynəlov Elşan Zəman
 Zeynəlov Fikrət Hikmət
 Zeynəlov İlqar Nətiq
 Zeynəlov Məhəmməd Bəxtiyar
 Zeynəlov Müseyyib Sələh
 Zeynəlov Nurlan Rəfəil
 Zeynəlov Rəmin Yəsən
 Zeynəlov Sədiq Kamal
 Zeynəlov Teymur Tağı
 Zeynəlov Tural Ruslan
 Zeynəlov Turqut Fikrət
 Zeyniyev Rəşad Ələkbər
 Ziyədov Fəqan Ziyad
 Zülfüqarlı Zeynal Əlim
 Zülfüqarov İlkin Nurəddin
 Zülfüqarov Məlik Kamran
 Zülfüqarzadə Fəriz Fərhad

**ŞƏHİDLƏR ÖLMƏZ,
VƏTƏN BÖLÜNMƏZ!**

**SƏLCUQ BAYRAKTAR: QARABAĞ
ZƏFƏRİNİN ƏSL SAHİBLƏRİ ŞƏHİDLƏRDİR**

Türkiyədə istehsal edilən PUA və SPUA-lar (Pilotsuz Uçan Aparatlar və Silahlı Pilotsuz Uçan Aparatlar) Dağlıq Qarabağdakı münaqişə şəraitində dünyanın diqqət mərkəzindədir. Türkiyədən alınan

PUA-lar sayəsində Azərbaycanın hərbi üstünlük qazandığı deyilir. Türkiyənin "Baykar Makina" şirkətinin texniki direktoru, "Bayraktar TB2" pilotsuz uçan aparatının yaradıcısı *Səlcuq Bayraktar*: "Qarabağ məsələsini gənclik illərimizdən içimizdə bir ağır kimi hiss edirdik. Bu gün Azərbaycan və Türkiyə ordularının böyük səyi nəticəsində bu ağır bitdi. Qələbədə Türkiyənin istehsalı olan milli texnologiyanın rol oynaması bizə qürur verir. Amma bu zəfərin əsl sahibləri isə şəhidlərdir. Eşq olsun türk ordularına! Yaşasın Azərbaycan – Türkiyə qardaşlığı! Azərbaycanı Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin başa çatması, Vətən müharibəsində qazanan qələbə münasibətilə təbrik edib və şəhidlərimizə Allahdan rəhmət diləyib. Hərbi milli sənaye hərəkatında dronların əhəmiyyətli rolundan bəhs edən Səlcuq Bayraktar qeyd edib ki, hazırda Türkiyə dron istehsalı ilə məşğul olan 6 ölkədən biridir. Bu aparatlar Azərbaycan da daxil olmaqla 4 ölkəyə ixrac olunub. Hazırlanmasında süni intellektdən istifadə edilən "Bayraktar TB2"-nin detallarının 93 faizi milli istehsalıdır.

KƏLBƏCƏR

Yaddaşıma yazılan ağrılar...

Şəhid analarını, bacılarını, həyat yoldaşlarını televiziorda izləmək və dinləmək çox ağırdır. Onların kədər, nisgillik, ağrı duyulan çöhrələrinə, gözlərinə baxmaq, ağlar səslərini eşitmək adamın ürəyinə od salır... Bəyazq bir ananın həyat hekayətini eşitdim. Kəlbəcərdən idi. Müharibədə

döyüşən oğlu deyirmiş ki, ana, səni özüm aparacam Kəlbəcəyə. Amma vədinə xilaf çıxıb. Qayıda bilməyib, şəhidlik məqamına ucalıb. Ana göz yaşlarını saxlaya bilmirdi. Vətən sağ olsun, mən oğlumla qürur duyuram, bütün şəhidlər mənim balamdı deyirdi. Oğlunun uşaqlığını yadına salır, çəkdiyi əziyyətləri xatırlayırdı. Hiss edirdim ki, dözə bilmir igidinin yoxluğuna. Necə dözsün... Hərdənsə ürəyimə gəldi ona deyəm ki, özünü toxdaq tut, Şəhid anası. Torpaq da anadır, onun da qucağı istidir, yumşaqdır, rahatdır. 2783 Şəhidimizin məqamı uca, məkanını cənnət, ruhu da şaddır... Ana Torpaq, sənə də deyəcəklərim var: qəhrəman oğullarımızı sənə əbədi əmanət etdik. Onlar bizim tariximiz, gələcəyimizdir. Andımız, fəxarət yerimizdir. Muğayət ol ki, ruqları inciməsin...

Şəfəq Nasir

**BU MÜHARİBƏDƏ
canlı olaraq nələri gördük?**

1. Öz oğlunun tabutu qabağında oynayan ana;
2. Öz nişanlısının ölümündən sonra intihar edən qız;
3. Öz ərinin cənazəsini çiynlərində daşıyan qadın;
4. Öz qızının bağırsaqlarını yerdən yığan ata;
5. Öz oğlunun qəbrinə girib "oğlumla yatmaq istəyirəm deyən" ana;
6. Əli, qolu olmaya-olmaya "mən Vətən üçün heç nə edə bilmədim" deyən qəhrəman;
7. Ürəyində qəlpə ola-ola "canım qurban, bu Vətənə" deyən əsgər;
8. Əsgərinə "bu mənim qardaşımdır" deyən General;
9. Öz oğlunun məzarında "Xocalı qisası almısan buna görə ağlamıram" deyən ana;
10. Can verəndə "qızım üçün darıxıram" deyən əsgər;
11. Öz uşaqlarının corablarını cibində gəzdirib, döyüşə girəndə onları öpən əsgər;
12. Oğlunun tabutu gələndə xonça ilə qarşılayan ana;
13. Hospitalda can verərkən "axı, niyə Şuşanı görmədim?" deyib Suqovuşanda yaralanan əsgər;
14. Özü can versə də, Şuşada öz döyüş yoldaşını ölümündən qutaran əsgər;
15. "Siz evlisiz, mənə subay" deyərək erməni generalını öldürüb, zabit həyətimizi ölümündən qutarıb, Polad Həşimovun qisasını alan əsgər;
16. Yırtıq ayaqqabı ilə Asan xidmətə gəlib, pensiyasını əsgərlərə hədiyyə edən qoca kişi;

17. Oğlunun cənazəsi gələn yolu əyilib öpən və "südümlə səna halal olsun, oğul" deyən ana;

18. "Sən idmanla məşğul olmusan, canavar kimi öldür onları. məhv et!" deyə nəvəsinə ruh verən nəna;

19. Döyüşə getmək üçün hərbi çağırış komissiyasının işçiləri ilə dalaşan oğullar;

20. Döyüş bölgəsinə könüllü yollanan həkim qadınlar;

21. Cəmindən keçməyə hazır könüllü yazılmış cəsur qadınlar;

22. Bütün xarici təzyiqləri dəf edərək, siyasi gücləri susdurmağı bacaran ölkə başçısı;

23. Eyni səngərdə döyüşən ata-oğullar;

24. Yatağında qanına qarışmış günahsız insanlar;

25. Üzü-gözü qan içində kameraya gülümsəyən yaşlı kiçik. ürəyi böyük qəhrəmanlar;

26. Öz cəhiz yorğan-döşəyini əsgər qardaşlarına göndərən qızlar;

27. Günlərlə yuxusuz qalıb, əsgər övladları üçün yeməklər hazırlayan analar;

28. Cibinin bəlkə də son manatı ilə əsgər qardaşlarına corab, əlcək, siqaret alıb aparan oğullar;

29. Nəhayət, yumruq kimi birləşmiş əlli milyon azərbaycanlı və ona dəstək, qardaş olan ölkələr.

Hələ də mənə yuxu kimi gəlir,

Biz Qarabağı azad etdik.

Millətimdə fəxr edivəm.

Tofiq İsmayilzadə

ZƏFƏR PARADI: VƏTƏN ANDI, OĞUL ANDI

30 ildir ki, ana torpaqlarımız qonşu xalqın – daşnak tör-töküntüləri olan ermənilərin işğalı altında idi. Bu 30 ili bütün xalqımız dərd yükü, ürək ağrısı, üz-gözünün kədəri, gərilmiş əsəbləri ilə yaşayıb. Amma həm də ötən illərin təcrübəsinə əsaslanaraq yetişəcək məqamı gözləmək məcburiyyətində idi. Ən əsas məqam isə xalq və dövlət rəhbərinin birliyinə inanmaq, bir olmaq, birlikdə olmaq idi.

Budur, o məqam yetişdi. 2020-ci ilin 27 sentyabrından 10 noyabrına kimi – 44 günlük ağır İkinci Qarabağ Müharibəsi günlərini yaşadığımız (Birinci Qarabağ Müharibəsi 1990-1994). Məğrur əsgərlərimiz Qarabağ torpaqlarında Vətən Müharibəsində son damla qanlarına qədər vuruşmağa and içdilər və qeyd etdiyimiz kimi, 44 günə şərfli döyüşlərini başa vurdular. Vətənimin hər bölgəsindən Qarabağa yollanan oğullar Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Zəfər qazandılar. Qarabağ torpaqlarımızın böyük bir hissəsini ağır hərbi yolu düşmənlə tapdığından qurtardılar, qalan hissənin isə azad olunması haqqında Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan rəhbərlərinin imzaladığı Bəyanatla, yəni siyasi-diplomatik çərçivədə həyata keçirilməsi nəzərdə tutuldu. Bəyanatın beşinci maddəsində göstəriləyi kimi, "münaqişə tərəflərinin razılışmalarına əməl etməsinə nəzarətin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə atəşkəsə nəzarət üzrə yaradılmış sülhməramlı mərkəz" in tərəfdarları Rusiya-Türkiyə arasında bağlanmış Müqavilə əsasında həyata keçiriləcəkdir. Artıq həmin mərkəz fəaliyyətdədir.

Torpaq, Vətən namusu bizi 44 günlük tarixi gündə bir xalq olaraq doğmalaşdırdı, bir olduq, sevincimiz də, kədərimiz də bir oldu. 11 noyabrda, Zəfər Qələbəmizin səhəri günü Ali Baş Komandan İlham Əliyev cənabları I sayılı Klinik Tibbi Mərkəzdə yaralı hərbcilərin görüşünə gəldi.

Ali Baş Komandan həmin görüşdə bildirdi ki, Zəfərdən sonrakı ilk görüşü onlardır: "Qələbə bizim hərbcilərimizin peşəkərligi, qəhrəmanlığı hesabına qazanılıb. Onlar torpağımızı düşməndən qarış-qarış azad edib, bu zəfəri xalqımıza nəşib ediblər. Gəlmişəm deyim ki, mən hər zaman sizinlə bir yerdə olacağam. Mənə arxalana bilsiniz. Bizim qəhrəman döyüşçülərimiz gələcək həyatda da daim

mənim nəzarətimdə olacaqlar". Bəli, Qələbəmizin qazanılmasında Ali Baş Komandan ilə xalq, əsgərlər arasındakı bu səmimiyyətin böyük, danılmaz rolu vardı.

Ali Baş Komandanın bu qələbəni qazanan şəhidlərimizin ruhu qarşısında, onları böyüdən valideynlər haqqında dedikləri həminin qəlbindən keçən sözlər idi. Azərbaycan əsgəri ötən 44 günlük müharibə ərzində 5 şəhər, 4 qəsəbə, 300-ə yaxın kənd, onlarla strateji yüksəklik düşmənlə işğaldan azad edildilər, Ermənistan faktiki məğlubiyyətə düşür edildilər. Vətən Müharibəsi günlərində sanki bir xalq olaraq yenidən, öz içimizdən, öz daxili vüqarımızdan yenidən doğulduq. Qədim Şuşanın - Qala Şuşanın düşməndən azad edilməsindən (8 noyabr) sonra Şəhidlər Xiyabanından xalqa edilən müraciət hamımızın həyatında yeni bir səhifə açdı: "Mən xoşbəxt insanam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdik! Bu böyük Qələbədir! Bu gün Şəhidlərimizin, Ulu Öndərin ruhu şadıddır! Gözün aydın olsun, Azərbaycan!" Bu etiraf müraciətdə Vətənə əməli cavab, övladın ata sözlərinin vəsiyyətinin yerinə yetirilməsinə əxlaqi-mənəvi borcu və Vətəndaş sevincini görürük!

Biz canlı sərkdə kim olduğumu gözümüzlə gördük, gündəlik müharibə ağırları, acıları şəraitində müşahidə etdik. Bu böyük bir tale qismətidir, bu bir alın yazısıdır. Biz bu dövrü yaşayıb, şahidi olduq. Allah Azərbaycan və Türkiyə xalqlarını, bizim məğrur millətimizi qorusun. İllər öncə Ümummilli lider Heydər Əliyevin kitablardan oxuduğum sözlərini xatırladım: "Şuşasız Qarabağ, Qarabağsız isə, ümumiyyətlə Azərbaycan yoxdur!"

Qarabağ Azərbaycandır!

*Atilla Süleymanlı,
"Respublika", 15 noyabr 2020.*

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

Almaz Ülvü. 44 güntün əfsanəsi (ön söz).....	3
ŞƏHİDLƏR – ƏBƏDİYAŞAR İGİDLƏR	
Adil İbrahimli.....	21
Ağa Əmi Heybatov	23
Ağəli Ağayev	25
Aqıl Əliyev	28
Aqşin İbadov	30
Ali Həsənli.....	31
Amil Rüstəmov.....	32
Arəstə Baxışova	33
Aslan Rzayev.....	35
Azər Musazadə.....	37
Bəhrüz Tağızadə.....	39
Baxtiyar Mayilov.....	40
Bilal Rzayev.....	41
Cahangir Qurbanov.....	42
Cəbrayıl Dövlətzadə.....	44
Cəlil Xeyrullayev.....	46
Dmitri Solistev.....	48
Elçin İsmayilov.....	49
Elçin Mansurov.....	53
Elxan Rzayev.....	55
Elxan Rzayev.....	56
Elnur Bəylərov.....	57
Elnur Mustafayev	59
Elnur Vəliyev.....	60
Elton Qənbarlı	63
Eltun Əliyev	65
Elvin İslamov.....	68

Elvin Məlikov.....	70
Elvin Məmmədov.....	70
Emil Şamilov.....	71
Emin Məmmədov.....	72
Əbdülrza Rəfibəyli	74
Əkbər Hüseynli	75
Əkbər Hüseynov.....	76
Ələkbər Ələsgərov.....	78
Əli Quliyev	80
Əmrah Həmidov	81
Əmrah Rəcəbov.....	82
Faiq Qasimov.....	84
Famil Əlizadə	85
Fəqan Zəlov	88
Vüsal Məmmədov.....	88
Zaur Ələsgərli.....	88
Fərrux Abbasov.....	89
Fuad Məmmədov	91
General Polad Həşimov.....	92
Həmid Abbasbəyli	97
Həmidəğa Hüseynzadə	98
Həndi Əliyev	101
Hikmət Səfərov.....	101
Həsən Məmmədli	102
Hüseyn İsmayilov	104
Xəlid Həsən	105
Xənsu Qurbanov.....	107
Xəyal Balakışiyev	108
Xudayar Yusifzadə	109
İlkin Ağaquliyev	113
İlqar Bürcəliyev	115
İmran Əliyev.....	119
İsmayıl İrapov	120

İsmayıl Qədirlil	120
İsmət Qurbanov	121
İsrafil İbrahimov	122
Kəlbəcər rayonunun Ağcakənd Şahidləri	124
Qərib Baxəliyev	125
Qorxmaz Əlizadə	127
Mahmud Cavadov	127
Mansur Teymurov	128
Mehdi Şixəliyev	133
Məhəmmədali İbrahimli - Sehran Məmmədov	136
Nicat Hüseynov	137
Nicat Qasınzadə	139
Nicat Salahov	140
Nicat Tanrıverdiyev	140
Nihad Abbasov	142
Nihat Rzaxanov	144
Nizami Aydınmirov	146
Nurlan Ağakişiyev	147
Orxan Balayev	148
Rəqif Orucov	149
Rəmin Bayramov	155
Rəşad Ağayev	157
Rauf Əliyev	158
Rəhilə Orucova	159
Rəşad Ələkbərov	160
Rəşad Quliyev	166
Rəşid Təhmirov	168
Rəvan Əliyev	170
Rüfət Əliyev	170
Röyad Məmmədov	171
Rüfət Məmmədli	172
Sadiq Bağırzadə	179
Sadiq Məmmədov	179

Səməndər İmanov	180
Sehran Məmmədov	136
Samir Məmmədov	181
Sənan Abdullayev	182
Sübhən Həsənov	185
Şahmar Səfərov	186
Şamil Babayev	189
Şamil Əliyev	190
Şəhriyar Abdullayev	194
Şəhid Əfqan	194
Təhir Əlizadə	196
Tələh Əlizadə	198
Tələh Yusifov	199
Telman Kəlbəyev	200
Tərlən Atakişiyev	200
Tərlən Məmmədov	201
Tural Abdullayev	202
Tural Cəlilov	202
Tural Məmmədov	203
Tural Rəhimli	205
Tural Şixəliyev	209
Turqut Xəlilbəyli	210
Vələh Məmiyev	213
Vüsal Kazımov	214
Yalçın Rəhimov	215
Yunis Əliyev	223
Yüksəl Əlizadə	224
Zəmin Rüstəmov	226
Zaur Ələsgərli	227
2783 igid gənc ömürləri ilə tarix yazdılar (2783 PDF)..	232
Şahidlər ölməz, Vətən bölünməz	274
Səlcuk Bayraktar. Qarabağ zəfərinin sahibləri şahidlərdir	275
Kəlbəcər	276

Bu müharibədə canlı olaraq nələri gördük.....	277
Zəfər bayramı: Vətən Andı, oğul Andı!.....	279

Məqalə müəllifləri (əlifba sırasıyla)

İsa Həbibbəyli.....	19-20
Atilla Süleymanlı.....	279
Akif Elşir.....	47
Aytan Məmmədova.....	193
Aytan Sakitqızı.....	204
Camala İbrahimova.....	48, 55
Dilərə Məmmədova.....	108
Dünya Şəmilova.....	52, 145, 184, 208, 223, 231
Elnur Eltürk.....	34
Elxan Salahov.....	154
Elişad Barat.....	40, 45, 106, 107, 146, 147, 197, 225
Etibar Vəliyev.....	214
Eşqanə Babayeva.....	47, 54, 75, 156, 167, 199, 213
Ələmddar Cəbbarlı.....	59, 124
Əli Nəcəfxanlı.....	62, 87
Fatimə Əlixanlı.....	38
Firuzə Yunusova.....	39
Könül Ağayeva.....	139
Gülbaniz Babaxanlı.....	188
Gülnarə Hüseynova.....	48, 55
Gülnarə Kazımova.....	73
Gülşən Kəngörlinskaya.....	48, 55
Günay İbadova.....	169
Həqiqət Binnatova.....	30, 31, 56, 67, 71, 197, 121, 204, 212, 226
Xuraman Etibarlı.....	123
İradə Səriyeva.....	165
İsa Ağayev.....	157
Jalə Hacıyeva.....	79, 114
Jalə Mütləlimova.....	112

Jalə Mustafayeva.....	157
Jasmin Abbasova.....	90
Məziyyə Nəcəfova.....	96, 132
Mətanət Ağamirli.....	69
Nəsir İmanov.....	180
Nigar Babaxanova.....	83, 100
Nigar Hüseynova.....	91, 120, 126
Nuray Bəbirli.....	58, 223
Rəsmiyyə Sabir.....	87
Rasul Həsən.....	159
Rövşən Əlisoy.....	32, 201
Rövşən Məmmədov.....	88, 187, 195
Rövşən Yerfi.....	192
Qərbi Azərbaycan TV.....	88
Sahib İbrahimli.....	18
Sevinc Əliyeva.....	77
Səkinə Zeynalova.....	119, 178, 222
Səlcuq Bayraktar.....	275
Simranə Məmmədova.....	36
Solmaz Elqızı.....	143
Suqra Məmmədova.....	136
Şeyx Teymur.....	135
Şafaq Nasir.....	276
Şahla Məcidova.....	138
Şərqiyyə Həsənova.....	27, 29, 62, 181
Tofiq İsmayilzadə.....	268
Ülviyyə Novruzova.....	64, 103, 148, 209
Vəliyəddin Süleymanov.....	24
Zəfirə Əliyeva.....	184
Zəhra Nəzərli.....	74, 185
Zəminə Hüseynova.....	22, 41, 43, 173
Kitabın içindəkilər.....	282

Kitabın nəşrinə göstərdiyi maliyyə dəstəyinə görə
filologiya elmləri doktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi
Gülbəniz BABAXANLIYA
minnətdarlığımızı bildiririk.

Toplayıb nəşrə hazırlayan və ön sözün müəllifi
Almaz Ülvı (BİNNƏTOVA)
filologiya elmləri doktoru

Məsul katiblər: **Əzizəğa NƏCƏFOV, Şəbnəm BABAYEVA**
Kompyuter dizaynı: **Atilla SÜLEYMANLI**

VƏTƏN SİMURQLARI (II Qarabağ Vətən Müharibəsinin qəhrə-
manları) / Toplayıb nəşrə hazırlayan və ön sözün müəllifi Almaz Ülvı
(Binnətova) 1 kitab. – Bakı, Elm və təhsil, 2021. 288 səh.

“Elm və təhsil” nəşriyyatının direktoru:
professor Nadir MƏMMƏDLİ

Dizayner: Kamran İbrahimov
Texniki redaktor: Rövşənə Nizamiqızı

Çapa imzalanmış 05.01.2021
Şərti çap vərəqi 18. Sifariş № 598
Kağız formatı 60x90 1/16. Tiraj 500

Kitab “Elm və təhsil” nəşriyyat-poliqrafiya
müəssisəsində səhifələnilib, çap olunmuşdur
E-mail: elm.ve.tehsil@mail.ru
Tel: 497-16-32; 050-311-41-89
Ünvan: Bakı, İçərişəhər, 3-cü Məqomayev 8 /4